

KA 2719 Tweede Deel der Brieven s. Papieren

38 728

2 Batavia 1755 Generale Missive ulto Xber 1754.

Register der brieven en Papieren van Batavia overgekomen 1755

Tweede Deel Per 't Schip Ruijteveld 119 Register der Papieren
756 Origineele generale Missive door den Gouverneur Generaal
ende raat van Indien aan de Vergadering van 17e in dato Ultimo
Decembr 1754 765 Origineele nadere generale Missive van in aan
deswen gedateert 15 & 18 January 1755 annex Extract resolutie
van den wegens de verkiezing van den Heer van der Parra tot
Directeur Generaal 768 aparte Missive van den Heer van der
waayen aan de Heeren 17e in dato 18 Jan: 1755 771 Origineele
Missive van welgem: Indische Regeringaande Edele Heeren
Bewindhebberenter Presideale kamer tot Amsterdam gedateert 20
Jan: 1755 777 Notulen der officiers passagiers en
gecondemneerdens item van de Verloste Militairen Ambagts
gezellen op dethan ### Page 1 The image shows the cover of an
old, bound archival document. The cover is made of a thick, light-
colored, possibly parchment or heavy paper material, showing
signs of wear, stains, and texture. On the top left, there is a hand-
written archival marking: "K.A. 2719". Running vertically along
the left edge is the handwritten title: "Tweede Deel der Brieven &
Papieren". There are two sets of string ties visible on the right
side, used to secure the document.

Page 2

This page is a plain, off-white, textured archival sheet with no
significant body text. In the upper center, there is a small,
rectangular paper label pasted onto the page with the
handwritten number: "38 / 728".

Page 3

This is a page of archival paper with a small, faded handwritten
notation in the upper center: "2 Batavia 1755 / Generale Missive
ulto Xber 1754." Below this, there is a small, faint blue "2" written
in ink. The rest of the page is blank.

Page 4

This page is entirely blank, showing the texture of the aged, off-white paper.

Page 5

Register der brieven en papieren van Batavia overgekomen 1755

Tweede Deel Per 't Schip Ruysveld

1. **149-150:** Register der Papieren.
2. **150-756:** Origineele generale Missive door den Gouverneur Generaal en Raade van Indien aan de Vergadering van 17e in dato Ultimo Decemb: 1754.
3. **757-765:** Origineele nadere generale Missive van in aan alsboven gedateert 15 & 18 January 1755, annex Extract resolutie van den wegens de verkiezing van den Heeren der Parra tot Directeur Generaal.
4. **766-768:** Aparte Missive van den Heeren van der waayen aan de Heeren 17e in dato 18 Jan: 1755.
5. **769-771:** Origineele Missive van wegem: Indische Regering aan de Edele Heeren Bewindhebber en ter Prasidiale kamer tot Amsterdam gedateert 20 Jan: 1755.
6. **772-777:** Notulen der officiers passagiers en gecondemneerdens item van de Verloste Militairen Ambachtsgezellen op de thans

Page 6

(Continuation of list from previous page)

1. **778:** Vertrekkende retour-schepen Ruysveld, Noord Nieuwland ende Orangelaal. Verklaring van den Capitain ter Zee Cornelis de Quak op Ruysveld wegens 't genot van de thuyseyse.
2. **779:** Concernende 't Luyin van den bodem.
3. **780-781:** Origineele Missive door den Gouverneur Generaal Jacob Mossel aan de Edele Agtb: Heeren Bewindhebberen ter Vergadering van 17e in dato 3 Decemb 1754.
4. **782-783:** [Ditto] door en aan als boven in dato 30 ober 1754.
5. **784-799:** Origineele generale Missive van de Hoge Indiese Regering aan de Edele Hoog Agtb heeren 17e gedateert Ultimo decemb 1754, alleene specterende van de Heffing van

Vyfstigsten penning in India, annex de daar toe relatieve en by de breek Specifiek vermelde bylagen. **Generaal Register** der Brieven, Boeken en Papieren, die met de schepen Ruigteveld en Baarsande vertrekkende in geselschap van Nord. nieuwland en de orange Zaal, werden verzonden aan d'Edele Agtbare Heeren Bewindhebbers van de Generale Nederlandsche Oost Indische Compagnie ter presidiale Kamer tot Amsterdam.

A° 1755

N°. 1. Origineele Generale Missive van haar Hoog Edelens den Gouverneur Generaal en de Raden van India aan d'Edele hoog Agtb. Heeren Bewindhebbers ter Vergadering van Seventhienen gecommiteerd, gedateerd ultimo December A° 1754.

N°. 2. Origineele nadere Generale missive van en als men get: 15°. deser annex extract Resolutie van den 14 December, wegens de Verkiezing van den Heer van der Parra tot Directeur Generaal.

N°. 3. Origineele Missive van welmelde Indische Regeering aan de Edele Agtb. Heeren Bewindhebbers ter Presidiale Kamer tot Amsterdam, gedateerd als het Register.

N°. 4. Duplicaat Register en Brief van en aan als even de dato 29°. October 1754 en H. Ho. Mog. overgegeven Keukenhoff in Origineele afgezonden.

N°. 5. Apart Missive van den 18 January 1755.

N°. 6. Notitien der officiers, passagiers en gecommiteerdens, item van de Verloste Militairen en Ambachtsgezellen op de thans Vertrekkende retour schepen Ruigteveld, Noordnieuwland en Oranje Zaal.

N°. 7. Verklaring van den Capitein ter Zee Cornelis de Quak op Ruigteveld wegens t genot van de thuis reyse.

N°. 8. Verklaring concernerende t tuym van den bodem.

N°. 9. Lyste van t verstrekte schiemans gereedschappen.

N°. 10. Cognossement van de klederen en contanten, voor de thuis reyse medegegeven.

N°. 11. Cathalogus van de verstrekte Medicamenten, ten dienste van meer gem. Kiel.

N°. 12. Lyste van de bagagie der Repatrieerende manschappen op Ruigteveld.

N°. 13. [In de pakhuys apart] van de daarmede vergaande Bestelkasjes.

N°. 14. *[In de pakhuys apart] van de bestelkasjes die t ten Eylande Onrust aangeweest zijnde chepen retour schip te open, de burg van hier mede genomen heeft.*

N°. 15. *Duplicaat brandrol van en.*

N°. 16. *Lyste der overgezondene bestelkasjes met t voorwaarts gemeld, op schip Keukenhoff.*

N°. 17. *Notitie aanwijzende hoedanig de goederen in Ruigteveld zijn weggestuwd.*

N°. 18. *Een lange factuur.*

N°. 19. *Een korte factuur.*

N°. 20. *Cognossement.*

N°. 21. *Inventaris en.*

N°. 22. *Onkost Rech: van t verstrekte aan dien bodem.*

Nota de volgende papieren gaan in een kas beschreven in den hoofde des.

N°. 23. *Dit Register.*

N°. 24. *Een bondel, houdende origineele Generale missive van de hoge Indische Regeering aan de Edele Hoog agtb. Heeren Seventhienen ged: ult: Decemb: 1754, alleen spreekende van de heffing van Vijftigsten penning in India, annex de daar toe relatieve en bij de brief Specifiek vermelde bylagen.*

N°. 25. *Copia authentique Generale Resolutien des Raads van India sedert het begin van Octb. tot ult. December A° 1754.*

N°. 26. *Copia Secrete Resolutien almeen van voors: tijd.*

N°. 27. *Copia authentique Besoignes, gehouden over de respective buitencomptoir en gedurende het afgecopene Jaar 1754.*

N°. 28. *D° afgaand Indias brief boek vervattende alle brieven, Commissien, Memoxien, Instructien, dewelke van de Regeering naar de Resp. quartieren van India zijn verzonden, gedurende de laatste drie maanden van t meer gem. Jaar 1754.*

N°. 29. *Copia afgaand Secrete Brieven sedert medio October tot ult. December 1754.*

N°. 30. *D° aankomend Indias brief boek, vervattende de brieven en Resolutien gedurende t jaar 1754, successive alhier ontvangen van Amboina, Banda, Ternate, Maccasser, Bantam, Sermassing, Timor en Pefembang, Siam, Japan, Cochin China, Malacca,*

Sumatra West Cust, Bengale, Coromandel, Malabar, Suratte, Pampioen, Cast de goede Hoop, Java Oost Cust, Cheribon en Batavia.

N°. 31. Copia aankomend Secrete brief boek van meer gem: tijd.

N°. 32. Lyste der verbeterde en gechangeerde einaars in A° 1754.

N°. 33. D°. der in burger vrijdom gestelde gedurende t gem. Jaar.

N°. 34. Notitie van alle aangekomende vertrokken Schepen en Vaartuigen tot en van Batavia onder aanwijzing, welke van de bevorderde ult. van ieder maand op de Bataviase Rhede zijn bevonden.

N°. 35. Lyste van de aangekomene en vertrokken vreemde schepen in A° 1754.

N°. 36. Lyste van de alhier aangekomene Chineesche Jonken.

N°. 37. Generale Lyste van alle Inwoonders der Stad Batavia onder ultimo December 1754.

N°. 38. D°. Lyste van alle Inwoonders buiten de stad almede onder voorsz datum.

N°. 39. Een bondel houdende de onlangs van Maccasser ontfangene origineele papieren, concernerende den gewesen Brele Combas Resident Berge Beens.

N°. 40. Twee copia aparte brieven door Zijn Excellentie den Heere Gouverneur Generaal aan de Gouverneurs van Ternate en Maccasser in dato 20°. 7ber. 1754 geschreven wegens den inkoop van rijst.

N°. 41. Verhaal van de presente constitutie van t Eyland Bliton, door den Palembangs Resident Jacob Alexander van der Wijck, opgemaakt ult. February 1754. Vertrekkende RetourSchepen Ruijteveld Noord Nieuw Land ende Orangesaal 778 Verklaring van den Capitain ter Zee cornelis de Quak op Ruijteveld wegens t genot van de thuyse reyse 779 concernende t cuÿm van den Bodem

780 ; 781 Origineele Missive door den Gouverneur Generaal Jacob Mossel aan de Edele Agtb: Heeren Bewindhebberen ter Vergadering van 17 In dato 3 Decemb 1751. 782 ; 783; 784 ; 799; Origineele generale Missive van de Hoge Indrase regering van 787 tot 799 aan de Edele Hoog Agtb heeren 17; gedateert Ultimo H. Ho. Mog. overgegeven decemb 1754 alleene specteerende van de Heffing van Vyftigsten penning in India, annex de daar toe relative en by de brief Specieq vermelde bylagen.

2e Batavia 441 Generaal Register der Brieven, Boecken en Papieren, die met de schepen Ruijteveld en Baarsande vertrekkende in gezelschap van Noord nieuwland en de orange

Saal, werden ver zonden aan D' Edele Agtbare Heeren
Bewindhebbers van de Generale Nederlandsche Oost Indische
Compagnie ter pre sidiale Kamer tot Amsterdam.

Nr 1. Batavias Retour schip Ruijteveld Nr 1. Origineele Generale
Missive van haar Hoog Edelens den Gouverneur Ge- neraal en de
Raden van India aan D' Edele Hoog Agtb Heeren Bewindhebbers
ter Vergade- ring van Seventienen ge- Committeerd, gedateerd
ultimo December Ao 1754 Nr 2.

Nr 2. Origineele nade Generale missive van en als men get: 15.
deser annex extract Resolutie van den 14 februarius, wegens de
Verkiezing van den Heer van der Parra tot Directeur Generaal.
aparte Missive van den Heer van der Wijen aan de Heeren 17: 18
Januarij 1755. Nr 3. Origineele Missive van Welgemelde Indische
Regeering aan de Edele Agtb. Heeren Bewindhebbers ter
Presidiale Kamer tot Am- sterdam, gedateerd als dat Register. Nr
4. Duplicaat Register en Beslebesingenaap Nr 5. Brief van en aan
als even de da- to 29e October 1754 den G:t Schip Keukenhoff in
Origineele afgezonden. Nr 6. Notitien der officiers, passagiers en
gecom- demneerdens, item van de Verloste Militairen en
Ambachts ge- stellen op de thans Vertrekkende retour schepen
Ruijteveld, Noordnieuwlanden Oranje Saal Nr 7. Nr 7. Verklaring
van den Capitain ter Zee cornelis de Quak op Ruijteveld we- gens
t genot van de thuis reyse Nr 8. Verklaring concernerende t cuÿm
van den bodem Nr 9. Lijste van t verstrekte schepemans
gereedsch. Kaartekamer Nr 10. Cognossement van de klederen en
contanten, voor Pakhuijs de thuis reyse medegegeven. Nr 11.
Cathalogus van de verstrekte Medicamenten, Apotheecq ten
dienste van meerg. kiel Nr 12. Lijste van de bagagie der
Repatrieerend man- Pakhuijs schap op Ruijteveld. Nr 13. Van de
daarmee vergaand bestelkasjes apart Nr 14. Van de bestelkassen
die t op t Eilande On- apart rust aangeweest zijnde chi- nas retor
schip Si-elpen, la- ding van hier mede gezo- men heeft. Nr 15.
Duplicaat brandrol van den Pakhuijs Nr 16. Lijste der
overgezondene bestelkas- apart jes met t voorwaarts gemel, de
schip Keukenhoff Nr 17. Notitie aanwijzend hoedanig de goederen
werf. in Ruijteveld zijn weggestuwt Nr 18.

in een apart Nr 18. Een lange factuuren. couvert { Nr 19 Een
korte factuuren, Nr 20. Cognossement Pakhuijs Nr 21. Inventaris
en werf. Nr 22. Onkost Rech: } van t Verstrekte aan die Stodij
Bodem

Nota de volgende papieren gaan in een Kas beschreven al in den
hoofde deses. Nr 23. Dit Register Nr 24. Een bondel, houdend
origineele Generale Mi- ssive van de hoge Indische Rege- ring aan
de Edele Hoog Agtb: Heeren Seventienen ged: ult: Decemb: 1754.
alleen sprekende van de Heffing van Vijftigsten Penning in India,
annex de daar toe relative en bij de brief Speci- fieq vermelde

bijlagen. Nr 25. Copia authentique Generale Resolutien des Gestels Batavia genomen in Raad van India sedert het begin van oct: tot ult: December Ao 1754. Nr 26.

Nr 26. Copia Secrete Resolutien almeen van voor: tijd Nr 26 Copia authentique Besoignes, gehouden over de Respective buiten comp: toiren gedurende het afge- lopene Jaar 1754. Nr 27. Do. afgaand Indias brief boek vervat, tende alle brieven, Commis- sien, Memorien, Instruc- tien &c dewelke van deze Re- geering naar de Resp: quar- tieren van India zijn ver- zonden, gedurende de last te drie maanden van t meerg: Jaar 1754. Nr 28. Copia afgaand Secrete Brieven sedert medio October tot ult: De- cember 1754. Nr 29. Do. aankomend Indias brief boek Vervattende de brieven en Resolutien gedurende t Jaar 1754. Successive al- hier Ontfangen van Amboina, Banda, Ter- naten, Maccasser, Ban- ten, Jarassing

Jarassing, Timor & Pefem- bang, Siom, Seylon, Ceffin Cochinchina, Malacca, Sumatra West Cust, Benga- le, Coromandel, Malabar, Surratta, Gamron, Cast de goede hoop, Java Oost- Cust, Cheribon, en Bantam Nr 30. Copia aankomend Secrete brief boek van meer- ged: tijd. Nr 31. Lijste der verbeterde en gechangeerd dienaren in Ao 1754. Nr 32. Do. der in burger vrydom gestelde geduren- de t gem: Jaar. Nr 33. Notitie van alle aangekomende vertrokke- ne Schepen en Vaartuigen tot en van Batavia onder aanwij- sing, welke van de bevorder- ult: van ieder maand op de Ba- taviase Rhee de zijn bevon- den. Nr 34. Lijste van de aangekomene en Vertrokken vreem- de schepen in Ao 1754. Nr 35.

Nr 35. Lijste van de alhier aangekomene Chinees- jonken. Nr 36. Generale Lijste van alle Inwoonders der Stad Batavia onder ultimo december 1754. Nr 37. Do. Lijste van alle inwoonders blijven de stad almede onder voor: datum Nr 38. Een bondel houdende de onlangs van Maccasser Ontfangene Origineele Papieren, concernerende den gewesene Edele Comba's resident Gorge Beens Nr 39. Twee copia aparte brieven door Zijn Excellentie den Heere Gouverneur Generaal aan de Gouverneurs van Senna, Te- ten en Maccasser in dato 20: 7ber. 1754. geschreven wegens de inkoop van rijst. Nr 40. Verhaal van de Presente Constitutie van t Eij- land Bliton, door den Pa- lembangs Resident Jacob Alexander van der Wijs, op- gemaakt ult: februarij 1754. Nr 41. # Generaal Register

Der brieven, boeken en papieren, die met de schepen Ruigteveld en Baarsande vertrekkende in gezelschap van Noord-Nieuwland en de Oranjezaal werden verzonden aan d'Edele Agtbare Heeren Bewindhebberen van de Generale Nederlandsche Oost-Indische Compagnie ter Presidiale Kamer te Amsterdam.

Inhoudsopgave der verscheepte goederen

1. Origineele Generale Missive van haar Hoog Edelens den Gouverneur-Generaal en de Raden van India aan d'Edele hoog Agtbare Heeren Bewindhebberen ter Vergadering van Seventienen gecommiteerd, gedateerd ultimo December 1754.
2. Origineele nadere Generale missive van even als getekend 15e dezer annex extract resolutie van de 14e bovens, wegens de verkiezing van den Heer van der Parra tot Directeur-Generaal.
3. Origineele Missive van welgemelde Indische Regeering aan de Edele Agtbare Heeren Bewindhebberen ter Presidiale Kamer tot Amsterdam, gedateerd als dit Register.
4. Duplicaat Register en Brief van en aan als even de dato 29e October 1754, den 't schip Keukenhoff in Origineele afgezonden.
5. Notitien der officiers, passagiers en gecommiteerden, item van de verlostte militairen en ambachtgezellen op de thans vertrekkende retour schepen Ruigteveld, Noord-Nieuwland en Oranjezaal.
6. Verklaring van den Capitein ter Zee betreffende de Staat op Ruigteveld wegens het genot van de bijzondere wijze.
7. Verklaring concernerende 't altyd van dien bodem.
8. Lijst van verstrekte schepemans gereedschap.
9. Cognossement van de kleden en contanten, voor de krijgsreise medegegeven.
10. Catalogus van de verstrekte medicamenten ten dienste van meergemelde kiel.
11. Lijst van de bagage der repatriërenden manschap op Ruigteveld.
12. Van de daarmee vergaande bestelkasjes.
13. Van de bestelkasjes die tot het eiland Onrust aangewezen zijnde per retour schip 't Openburg van hier medegezonden heeft.
14. Duplicaat brandrol van en.
15. Lijst der overgezonden bestelkasjes met de voorwaarts gemelde, de schip Keukenhoff.
16. Notitie aanwijzende hoedanig de goederen in Ruigteveld zijn weggestuwd.
17. Lange facturen.
18. Korte facturen.
19. Cognossement van 't geladene in Ruigteveld.
20. Inventaris en onkosten rekening van 't verstrekte aan die bodem.

Nota van de volgende papieren gaande in een kas beschreven in het hoofdedeel:

1. Dit Register.

2. Een bundel houdend origineele Generale missive van de Hoge Indische Regeering aan de Edele Hoog Agtbare Heeren Seventienen gedateerd 1754, alleen sprekende van de heffing van vijftig stuer penning in Indie, annex de daartoe relatieve en bij de brief specificeerde bijlagen.
3. Copia authentique Generale Resolutien des Raads van India sedert het begin van October tot ultimo December 1754.
4. Copia Secrete Resolutien almeen van voors. tijd.
5. Copia authentique besognes gehouden over de respective buitencomptoir en gedurende het afgelopen jaar 1754.
6. De afgaande Indias briefboek vervattende alle brieven, Commissien, Memoriën, Instructien, dewelke van deze Regeering naar de respective kwartieren van India zijn gezonden, gedurende de laatste drie maanden van het jaar 1754.
7. Copia afgaande Secrete Brieven sedert medio October tot ultimo December 1754.
8. De aankomende Indias briefboek vervattende de brieven en Resolutien gedurende het jaar 1754, successivelijk hier ontvangen van Amboina, Banda, Ternate, Maccasser, Bantam, Sermassing, Timour, Pelembang, Siam, Japan, Cochin-China, Malacca, Sumatra Westkust, Bengalen, Coromandel, Malabar, Suratte, Pampang, afgelegen de Kaap, Javapost, Cheribon en Bantam.
9. Copia aankomend Secreet briefboek van meer getekende tijd.
10. Lijsten der verbeterde en gechangeerde dienaren in 1754.
11. Der in burger vrijdom gestelde gedurende 't gem. jaar.
12. Notitie van alle aangekomene en vertrokkene schepen en vaartuigen tot en van Batavia onder aanduiding, welke van de bevorderde ultimo van ieder maand op de Bataviaas reede zijn bevonden.
13. Lijst van de aangekomene en vertrokkene vreemde schepen in 1754.
14. Lijst van de alhier aangewezen Chinese Jonken.
15. Generale Lijst van alle inwoners der stad Batavia onder ultimo December 1754.
16. Lijst van alle inwoners buiten de stad almede onder voorsz datum.
17. Een bundel houdende de onlangs van Maccasser ontvangen origineele papieren, concernerende den gewezen Edele Comba's resident Gorge Beens.
18. Twee copia aparte brieven door Zijn Excellentie den Heere Gouverneur-Generaal aan de Gouverneurs van Ternate en Maccasser dato 20e October 1754, geschreven wegende de inkoop van rijst.
19. Verhaal van de presente constitutie van 't eiland Bliton, door den Palembang Resident Jacob Alexander van der Wijk, opgemaakt ultimo Februari 1754.
20. Copia Rapport van den Schipper Jacob Claas in October 1754 ter vergenen houdende de bevinding van 't Eilandklein Negrais.

21. Papieren toucheerende de geschillen tussen de Kerkenraad der personen die de Luthers gemeenten die der tot het bedienen van de dorp aan de Kerk.
22. Twee exemplaren van 't plakaat tot wering van de pracht en praal in India geavanceerd den 30e October 1754.
23. Een bundel met insolvente boedel rekeningen en daartoe geleverde memories.
24. Een rol houdende twee vel van de volgende afrekeningen, waarvan het eerste met Keukenhoff den 29e October 1754 is afgezonden te weten: een afrekening van 't Eiland St. Paul, nevens het daartoe relatieve extract Journaal, alsmede verschillende afrekeningen van 't Eiland Madagascar.
25. Een kaart van de droogtens in straat Sunda nevens het daartoe behorende bericht van de kaartemakeraars.
26. Notitie van de te Batavia aangekomene en vertrokkene particuliere matrijzen, vermeld bij de Bataviaase materie in de thans afgaande Generale beschrijving.
27. Copia bericht van den Commissaris de Lakens van den Inlander concernerende de inzameling van de producten in de Boven en Preanger Landen.
28. Berichten nopens het hand en fortresse werk en amanities van Oorlog op de van vertrokkene en thans vertrekkende retour schepen.
29. Navale macht van alle Comp. Schepen en vaartuigen, die onder ultimo December 1754 in wezen zijn bevonden.
30. Copia klachtschrift van den weledele Heer Directeur-Generaal, over den min gedimoveerden eerste dispensier Elin, annex de daartoe behorende bijlagen.
31. Register der voorgaande solij papieren en goederen voor de Testkamer.
32. Memorie van de beide opperhoofden dezès castels wegens diverse geschillen boven de manufacturen, conform de ingrediënten der resolutie van den 5e October 1754.
33. Drie sommariums van het verscheidene en ontvangen aan den Java, Oostkust, Cheribon en Bantam in 1754.
34. Diverse boeken van de volgende administratie alhier te weten:
 - Een Journaal en Groot Boek van de Equipage over 1754.
 - Een Journaal en Groot Boek van de Artillerie over 1754.
 - Een Journaal en Groot Boek van de Wapen kamer over 1754.
 - Een Journaal en Groot Boek van de Kleine Winkel over 1754.
 - Een Journaal van de Medicinale Winkel over 1754.
 - Een Journaal van de Ambachtskwartier over 1754.
 - Een Groot Boek van de Graanmagazijnen over 1754.
 - Een Groot Boek van de Proviand over 1754.
 - Een Journaal van de IJzermagazijnen over 1754.
 - Een Journaal en Groot Boek van de Groote Winkel over 1754.
 - Een inkomende en uitgaande Bataviaas Licent Boek de Anno 1754.
 - Een Cassaboek van de Generale Ontvangst d'anno 1754.

- Een Bataviaas Groot Boek almede van 1754.
- 35. Een band met dertig verschillende bevindingen op de negotieboeken van de volgende comptoirs en jaren te weten: die van Amboina d'anno 1754 en Banda. N°. 48 Copie Rapport van den Schepen Jacob Claas in october 1754 uyt Batavia voorgekomen houdende zijne bevinding van 't Eylandt kleyn Negrais.
- N°. 42 Papieren toebereende de geschillen tusschen den Kerkenraad der Gereformeerden die der Luthersgezinden ¹ te weer het bedienen van den H. Avondmaal.
- N°. 43 Twee exemplaren van 't placaat tot Muin van de pragt en praal in Indië gefancieerd den 30 october 1754.
- N°. 44 Een bondel met insolvente boedel rekeningen en daartoe geleverende memories.
- N°. 45 Een rol houdende twee rol van de volgende aftekeningen, waar van het eerste met Keukenhof den 29 October 1754 is afge zonden te meten. Een aftekening van 't Eylandt St. Paul. Een nevens het kaart toe relative extract Journaal. Agt stuks differente aftekeningen 't Eylandt Madagascar, en een kaart van de droogtens in staat, zijnde nevens het daartoe gehorende berigt van den baas der Kaartemakers.
- N°. 46 Notitie van te Batavia aangekomene en vertrokkene Artillerien, vermeldt bij de Batavise materie in de thans afgekome ne generale beschrijving.
- N°. 47 Copie berigt van den Commissaris de Laken van den Inlander concernerende de inzaam der produkten in de boven en Preanger Landen.
- N°. 48 Berigten nopins het hand en soortige weer en amannikse van oorlog op de von af vertrokkene en thans vertrekkende retour schepen.
- N°. 49 Navale magt van alle Comp. Schepen en vaartuigen, die onder ultimo 1754 in wezen zijn bevonden.
- N°. 50 Copie klagt schrift van den overledenen Heer Directeura Generaal, over den in gedimoveerde eerste dispencier Elin, annex de daar toe gehorende bijlagen.
- N°. 51 Register der voorgaande Solij Papieren en quituren voor de Set resp. kameren.
- N°. 52 Memorie van de beide opperkooplieden deses casteels wegens diverse defect bevondene manufactures, coopmans. ingredient der Report van den 5 gber 1754.

N°. 53 Drie sommarijums van het versindene en ontfangene na en van Javas Oost cust, Cheribon en Bantam in 1754.

N°. 54 Diverse boeken, van de volgende administratien alhier te weten. Een Journaal en Groot Boek van de Equipagie Noff 1754. Een Journaal en Groot boek van de Artillerie 1754. Een Journaal en Groot boek van de Wapenkamer 1754. Een Journaal en Groot boek van de kleine Winkel 1754. Een Journaal van de Medicinale Winkel 1754. Een Journaal en Groot boek van het Ambagtsquartier 1754. Een Journaal en Groot boek van 't graan Magazijnen 1754. Een Journaal en Groot boek van 't provisie 1754. Een Journaal en Groot boek van 't yzer Magazijnen 1754. Een Journaal en Groot boek van de grote winkel 1754. Een inhoudende Batavias Licent boek ten uytgaande de Anno 1754. Een cassa boek van den generalen ontfang d'anno 1754. Een Batavias Groot boek almede van 1754.

N°. 55 Een band met dertig stuk bevindingen op de negotie boeken van de volgende comptoirs en jare te weten. Die van Amboina de Ao 1754. Banda. Op die van Ternaten Ao 1754. Een op die van Maccassar. Een op die van Mallacca. Een op die van Schriatta. Een op die van Gamron. Een op die van bassora bedenken. Een op die van Sumatra's West Cust. Twee op Japon Ao 1754 en Ao 1755. Twee op China. Een op Cochin China Ao 1755. Een op de voyagie Schepen China en Schriatta 1754. Twee op die van Mocha Ao 1754 en 1755. Twee op die van Palembang 1754 en 1755. Een op die van Siam. Een op die van Timor. Vijf op die van Banjermassing van 1754 tot 1755. Een op die van Damay Ao 1754. Een op die van Cheribon. Twee op die van Bantam en 1755.

N°. 56 Vijf stuk consumptie Rekeningen van de Schepen Nieuw vijvervrouwen Radema, her van Zeeland, de Noarsigheid van Delft, Wittrijk van Rotterdam en Meerlies van Hoorn, met de daarop gevallen bevragten.

N°. 57 Zeven en twintig stuk bevindingen op de ladingen van de Schepen Amsterdam, Spaanderswout, Ghiessenburg, Ruytervelt, Marienbosch, Buytenzorg, de Princes van Orange, Livenburg, Keukenhof en de nadere van Noordminetland van de Kamer Amsterdam, Rhom Leyden, de Hercules, Visvliet, Pasgeld, Nieuw Nieuwerkerk, nieuw Vijvervreugd van Zeeland, Baarzan de, de Eftprins en Vangragendeefte, Jerusalem van Rotterdam, Meerlies, de Vliegendaard ende nadere van Stralen van Hoorn, de vorsigtigheid, Persynenburg en de Jager van Enkhuyzen en Voerve die komen te distordeeren met dies factuuren.

N°. 58 Zestig specificatien van het geligte uyt den voorraad en Monture der Schepen Noord Nieuwland, Amsterdam, Diemen, Haarlem, Hagerele, Spaanderswout, Ghiessenburg, Ruytervelt, de drie Heuvelen, Buyten Zorg, Keukenhof, Luxemburg en Marienbosch, van Amsterdam, Hoorn, Saamstag, Leyden, Pargeld, de Hercules, Visvliet, Nieuw Nieuwerkerk van Zeeland,

Baarzande, Womburg ende Eftprins van Delft, Jerusalem van Rotterdam, de Vliegendaard en Meerlies van Hoorn, de vorsigtigheid Persynenburg en de Jager van Enkhuyzen.

Nº. 58 1/2 Prijs courant van de verkoogte koopmanschappen te Indische comptoirs, van de Jaren 1753 en 1754.

Nº. 59 Rendement der verkoogte dranken in het prowise magazijnen Ao 1754.

Nº. 60 Specificatie van de per restant verbleven dranken in evengemelde magazijnen onder dato October 1754.

Nº. 61 Vijf en twintig langeden van geladene met thans vertrekkende Schepen voor de Kamer en Noord Nieuwland.

Nº. 62 Twee korte factuuren.

Nº. 63 Duplicaat factuuren van geladene met 't aen in October vertrekkende Schip Keukenhof.

Nº. 64 Cognoscement.

Nº. 65 Een Batavias negotie groot boek.

Nº. 66 Een Journaal van Ao 1754.

Nº. 67 Staat rekening op de Batavise negotie boeken van Ao 1754.

Nº. 68 Sommarium van 't geladene in negen zeedende Schepen voor de respective kameren.

Nº. 69 Nadere provisioneele Liquidatie op 't part van Rotterden uyt Indien voor den jare 1755.

Nº. 70 Formeel beantwoorden extract van de Adrinen uyt Indien voor den jare 1755.

Nº. 71 Afgaande Indische extracten van Batavia nevens de voldoening op de selve voor den jare 1754.

Nº. 72 Aankomende Indische extracten nevens de voldoening op de selve Ao 1754.

Nº. 73 Samentrekking van de aangebragte peper en thin van Palembang anno 1754.

Nº. 74 Een stel Rendementen, zo van diverse buyten comptoir van Batavia.

Nº. 75 Een kas met papieren van den agtb. Raad van Justitie des casteels beschreven aan d' Edele agt. Heeren Bewindhebber te Amsterdam.

N°. 76 Drie pacquetten van gem. Rade aan d' Edele Hoog Agt. Heeren Solventen geschreven.

N°. 77 Een pacquet van den Water fiscaal Mr. Willem Tobias Peekman, almede aan als een geschreven.

N°. 78 Een pacquet van Schepen dezès reede aan Heeren Schepenen der Stad Amsterdam.

N°. 79 Een Journaal en een groot boek van de weeskamer alhier gesloten onder 31 aug. 1754.

N°. 80 Een pacquet van weesmeesteren alhier aan Heeren Weesmeesteren te Amsterdam.

N°. 81 Drie pacquetten van Weesmeesteren en met aan Heeren Weesmeesteren te Leyden, 's Hage en Dordrecht.

N°. 82 Een pacquet onder cachet volomt van den Luterschen Kerkenraad alhier aan d' Edele Hoog agt. Heeren Seventhienen.

N°. 83 Een pacquet almede van gem. Lutersche Kerkenraad aan die van Amsterdam.

N°. 84 Een pacquet van deze regeering aan d' Edele Hoog Agt. Heeren Bewindhebbers te Middelburg geadresseerd.

N°. 85 Een kasje met Journaalen zodanig als selve van de Equipagie Woff of te liever van den baas der kaartemakers alhier ter secretarie is bezorgd. 445 N 41. Copia Rapport van den Scheepen Jacob Claasz Co. in October, 1754 medegegeven houdende zijne bevinding van t Eylandt klein Negrais N 42. Papieren, teekenen ende geschriften tusschen den Kerkenraad der Gerefor= meerden die der Luthers Gemeen= te over het bedienen van den H. Doop aan zekere Kind. een apart N 43. twee Exemplaren van t placaat tot Miery van de prapt en praal in Portia g'avanceerd den 30. Octobr. 1754. Soldij Comp. N 44. Een bondel met insolvente boedel rekeningen, en daar toe behoorende memories apart N 45. Een Rol houdende t tweede Rol van de volgens aftekeningen, waar van het eerste met Keukenthoff den 29. October 1754 is afge zonden te weten Een aftekening van t Eylandt St. Pau= lus nevens het daar toe relative Extract Journaal. Agt stuks differente aftekeningen t Eylandt Madagascar, en Een Int. deel van t Indias Chartboek te vinden. t Indeel van t Intias Caarteboek te vinden. N 46. Notitie van de te Batavia aangekomene en ver= In plaats van de nevens-staand= trokkene Particuliere Maartlij= notitie legt een Copie van de Sa= nadere Hand Presentatie aan gen, vermeld bij de Bataviase koning dat zodanige papieren voor Materie in de thans afgekome ne tegenwoordig moet de E. Heeren bewindhebber worden. Generale beschrijving N 47. Copia berigt van den Commissaris de Laken van den Inlander concernerende de Inzaam der Producten in de boven en Preanger Landen. N 48. Berigten nopens het land en fortge=

weer en ammunitie van oorlog op de von af vertrek= kenden en thans vertrekkende retour schepen N 49 Navale magt van alle Comp. Schepen en Vaartuigen, die onder ultimo Decemb. 1754 in Wesen zijn bevonden. N 50. Copie klagt schrift van den overleden heer Directeur Generaal, over den

446 min gedimoveerden Eerste dispen= sier Elin, amme de daar toe gehoorende bijlagen. Soldij comp N 51. Register der uitgaande Soldij Papieren en qua= (niet gevonden) thieren voor de Set West kamers. N 52. Memorie van de beide opper kooplieden deses cas= teels wegens diverse geschillen boven= dene manufactuuren, coop= manschappen ingediende de Resolt. van den 5. 9ber. 1754. N 53. Drie Summariums van het versendene en ontvangene na en van Java Oost Cust, Cheribon, en Bantam in A: 1754. N 54. Diverse boeken, van de volgende administra= tien alhier te weten. Een Journaal en Groot Boek van de Equipagie West d: 1754. Een Journaal en Groot Boek van d'Artillery A: 1754 Een Journaal en Groot Boek van de Wapenkamer d: A: 1754 Een Journaal en Groot Boek van de kleine Winkel d: A: 1754 Een Een Journaal van de Medicinale Winkel d: 1754. Een Journaal en Groot Boek van t Ambachts quartier d: A: 1754. Een Journaal en Groot Boek van t graan Magazijn d: A: 1754. Een Journaal en Groot Boek van d'Ammunitie d: A: 1754. Een Journaal en Groot Boek van t ijzer Magazijn d: 1754. Een Journaal en Groot Boek van de grote winkel d: A: 1754. Een inhoudende de Batavia's Licent Boek Een t uytgaande van Anno 1754. Een cassa boek van den Generalen ontvang d'anno 1754. Een Batavia's Groot boek alsmede van 1754. N 55. Een band met dertig stuks bevindingen op de negotie boeken van de volgende Comptoirie en Jaren te weten. die van Amboina d: A: 1754

447 Een op die van Ternaten d: A: 1754 Een op die van Maccassar. Een op Mallacca. Een op Schriatta. Een op Gamron Een op bassora bedoelen. Een op Sumatra's West Cust Twee op Japon d: A: 1754, en A: 1753. Twee op China Een op Cochin China d: A: 1753. Een op de voyagie Leiden China en Schriatta d: 1754. Twee op die van Mocha d: A: 1754, en A: 1753. Twee op die van Palembang d: 1754 en A: 1753. Een op Siam. Een op Timor. Vijf op Ban jermassing van 1749 tot 1752. Een op Jampy d: A: 1754. Een op Cheribon Twee op Bantam d: A: 1754, en 1753. N 56. Vijf stuks Consumptie Rekeningen van de Schepen Nieuw vrijwreugde, Radema= ker van Zeeland, de Noux, Stigheid van Delft, Wittrijk van Rotterdam en Meerlust van Hoorn, met de daar op gevallen beflagten N 57. Zeven en twintig stuks bevindingen op de ladin= gen van de Schepen Amsterdam, Spaanderswont, Ghiessen= burg, Ruytervelt, Marien= bosch, Buytenzorg, de Princes van Orange, Lie= enburg, Keukenthoff ende nadere van Noord-mient= land van de kamer Am= sterdam, Rhom-Leyden, de Hercules, Visvliet, Pas= geld, Nieuw Nieuwerkerk, Nieuw Vijvervreugd van Zee= land, Baarzande, de Cas= prins en Voorburg van Delft,

Jerusalem van Rotterdam, Meerlust, de Vliegende zwaard ende nadere van Stralen van Hoorn de vorsigtigheid, Persynenburg en de Jager van

448 van Enkhuysen en Loovre die komen te discordeeren met dies factuuren. N 58. Zestig Specification van het geligte uyt de voorraad en Monture der Sche= pen Noord Nieuwland, Am= sterdam, Diemen, Haarlem, Hagereld, spaanderswont, Ghiessenburg, Ruyterburg, Ruytervelt, de drie Heuvelen, Buyten Zorg, Keukenthoff, Luxemburg en Marien= bosch, van Amsterdam, Hoorn, Saamstag, Ley= den, Pasgeld, de Hercules, Vis= vliet, Nieuw Nieuwerkerk van Zeeland, Baarzande, Zonburg en de Casprins van Delft, Jerusalem van Rotterdam, de Vliegende zwaard ende MeerVlies van Hoorn de vorsigtigheid Persy= nenburg ende Jager van Enkhuysen N 58 1/2 N 58 1/2. Prijs courant van de verkochte koopmansch op de Indische Comptoire, van de Jaren 1753 en 1754 N 59. Rendement der verkochte dranken in het pro= vincie Magazijn in 1754. N 60. Specification van de per restant verbleven dranken in evengemelde magazijn onder dato October 1754. N 61. vijf en twintig stuks ladingen van beladene met retour N 62. Twee kaste factuuren van de vertrekkende Schepen N 63. Duplicaten factuuren van de lading in N 64. Cognoscementen october 1754 vertrekkene Schip Keukenthoff. N 65. Een Batavia's Negotie groot boek N 66. Een Journaal van 1754 N 67. Staat rekening op de Bataviase Nego= tie boeken van A: 1754. N 68. Summarium van t geladene in negen re= tour Schepen voor de respective kameren. N 69. Nadere provisioneele Liquidatie op t Schip van Rotterdam uyt Indiern voor den Jare 1755. N 70. Formeele beantwoorden Eyssen van ze= alzoen uyt Indien voor den Jare 1755. N 71.

449 N 71. Afgaande Indiasche Schepen van Batavia nevens de voldoening op dezelve voor den Jare 1754. N 72. Aankomende Indiasche Schepen nevens de voldoening op dezelve 1754. N 73. Samentrekking van de aangebragte Peper en Thin van Palembang Anno 1754. N 74. Een Rol Rendementen, zoo van diverse buiten Comptoirie van Batavia. apart N 75. Een kas met papieren van den agtb Raad van Justitie de ses casteels be= schreven aan d'Edele agtb hee= ren Bewindhebberen te Amsterdam. N 76. drie pacquetten van gem. Rade aan d'Edele hoog Agtb Heeren Solitie= nen gesubscribeerd. apart N 77. Een Pacquet van den Water Fiscaal Mr Willem Tobias Teekman alsmede aan als een gesub= scribeerd. N 78. Een Pacquet van Schepen deser stede aan heeren Schepenen der stad Amsterdam. N 79. N 79. Een Journaal en een groot boek van de wees= kamer alhier gesloten onder ulto aug: 1754. N 80. Een pacquet van Weesmeesteren alhier aan heeren Weesmeesteren te Amsterdam, N 81. Drie Pacquetten van Weesmeesteren nevens aan heeren Weesmeesteren te Leyden, t Hage en Dordrecht. N 82. Een Pacquet onder cachet volomt van den Bataviasen Kerkenraad alhier aan d'Edele hoog agtb Heeren Seventhienen. N 83. Een pacquet alsmede van gem. Bataviasche Ker= kenraad aan die van Amsterdam, N 84. Een Pacquet van

deese Regeering aan d'Edele Agtb Heeren Bewindhebberen te Middelburg geadresseerd. apart N 85. Een Kasje met Journaalen zodanig als dezelve van de Equipagie West ofte liever van den baas der Kaartemakers alhier ter secretarije is be= zorgd. Pr
Pagina 447

Lijst van ingekomen schepen en hun ladingen:

- Een op die van Ternaten, van 1752.
- Een op die van Maccassar.
- Een op die van Mallacca.
- Een op die van Schiatta.
- Een op die van Gamron.
- Een op die van Bassoura en bodelen.
- Een op die van Sumatra's West Cust.
- Twee op die van Japon van 1752, en no. 1753.
- Twee op die van China.
- Een op die van Cochin China, van 1753.
- Een op de voyagie tussen China en Schiatta, van 1752.
- Twee op die van Mocha van 1753, en 1752.
- Twee op die van Palembang, van 1752, en 1753.
- Een op die van Siam.
- Een op die van Timor.
- Vijf op die van Banjermassing van 1751 tot 1752.
- Een op die van Jampie, van 1752.
- Een op die van Cheribon.
- Twee op die van Bantam, van 1753.

N. 56. Vijf stukken consumpte rekeningen van de schepen: * Nieuw-vrijenhuizen, Radema, Heer van Zeeland, de Noars, Stigheid van Delft, Wittrijk van Rotterdam en Meerlust van Hoorn, met de daarbij gevallen beslisten.

N. 57. Zeven en twintig stukken bevindingen op de ladingen van de schepen: * Amstelveen, Spaanderswout, Ghiessenburg, Ruigtervelt, Mariënbosch, Buijterslag, de Princes van Orange, Lievenburg, Kichenhof, en andere van Noord-Nieuwland van de Kamer Amsterdam, Rhomleijben, de Hercules, Visvliet, Pasgeld, Nieuw Nieuwerkerk, Nieuw Vijvervreugd van Zeeland, Baarsande, de Capsprins en Voorburg van Delft, Jerusalem van Rotterdam, Meervliet, de Vliegende Waard en andere van stralen van Hoorn, de Voorsigtigheid, Persynenburg en de Jager.

Pagina 448

Diverse schepen en ladingen:

- Van Enkhuizen en voor de gene die komen te discorderen met deze facturen.

N. 58. Zestig specificatiën van het geligte uit de voorraad en monteure der schepen: * Noord-Nieuwland, Amstelveen, Diemen, Haarlem, Hagereld, Spaanderswout, Ghiessenburg, Zuyderburg, Ruigtervelt, de drie Heuvelen, Buiten Zorg, Keuchenhof, Luxemburg en Mariënbosch, van Amsterdam, Rhoon, Saamslag, Leyden, Pasgeld, de Hercules, Visvliet, Nieuw Nieuwerkerk van Zeeland, Baarsande, Voorburg en de Capsprins van Delft, Jerusalem van Rotterdam, de Vliegende Waard en Meervliet van Hoorn, de Voorsigtigheid, Persynenburg en de Jager van Enkhuizen.

N. 38 1/2. Prijs courant van de verkochte koopmanschappen over de Indische comptoirs, van de jaren 1753 en 1754. N. 59. Rendement der verkochte dranken in het provise magazijn in 1754. N. 60. Specificatie van de per restant verbleven dranken in evengemeld magazijn, onder dato oktober 1754. N. 61. Vijf stukken van geladene en met transport trekkende schepen in het jaar 1753 naar Noord-Nieuwland. N. 62. Twee korte facturen van het geladene in de maand oktober in het schip Keuchenhof. N. 63. Duplicaat facturen van het geladene in het schip Keuchenhof. N. 64. Cognossement. N. 65. Een Batavia's negotie grootboek. N. 66. Een journaal van 1753. N. 67. Staat rekening op de Batavia'se negotie boeken van 1753. N. 68. Sommarium van het geladene in negen zeven schepen voor de respectieve kameren. N. 69. Nadere provisionele liquidatie op het stuk van Rotterdam uit Indië voor den jare 1755. N. 70. Formele beantwoording en missives van de schepen uit Indië voor het jaar 1755.

Pagina 149

- **N. 71.** Afgaande Indische effecten van Batavia nevens de voldoening op dezelve voor de jaren 1754.
- **N. 72.** Aankomende Indische effecten nevens de voldoening op dezelve voor 1754.
- **N. 73.** Samentrekking van de aangebrachte peper en tin van Palembang, Anno 1754.
- **N. 74.** Een stuk rendementen, zo van diverse buiten comptoirs als Batavia.
- **N. 75.** Een kast met papieren van de agtbare Raad van Justitie des kasteels beschreven aan de Edele agtbare Heeren Bewindhebbers Amsterdam.
- **N. 76.** Drie pacquetten van gemelde Raad aan d'Edele hoog agtbare Heeren Solventien geadresseerd.
- **N. 77.** Een pacquet van den Waterfiscaal Mr. Willem Tobias Peekman, almede aan als boven geadresseerd.
- **N. 78.** Een pacquet van schepen dezer stede aan Heeren Schepenen der stad Amsterdam.

- **N. 79.** Een journaal en een grootboek van de Weeskamer alhier gesloten onder 11 augustus 1754.
 - **N. 80.** Een paquet van Weesmeesteren alhier aan Heeren Weesmeesteren te Amsterdam.
 - **N. 81.** Drie packetten van Weesmeesteren meermals aan Heeren Weesmeesteren te Leyden, 's-Hage en Dordrecht.
 - **N. 82.** Een paquet onder cachet volkomen van den Lutersche Kerkenraad alhier aan d'Edele hoog agtbare Heeren Seventhienen.
 - **N. 83.** Een paquet almede van gemelde Lutersche Kerkenraad aan die van Amsterdam.
 - **N. 84.** Een paquet van deze Regering aan d'Edele hoog agtbare Heeren Bewindhebbers Middelburg geadresseerd.
 - **N. 85.** Een kasje met journalen zodanig als dezelve van de Compagnie was of liever van de baas der kaartmakers alhier ter secretarie is bezorgd.
-

Pagina 449

- **N. 86.** Duplicaat van dit register.
- **N. 87.** Hader brief als bij N. 3.
- **N. 88.** Brandrol.
- **N. 89.** Lijst der bestelkasjes van Ruigterveld.
- **N. 90.** Lijst der bestelkasjes van Sulpenburg.
- **N. 91.** Lange facturen van het geladene in Ruigterveld van Amsterdam.
- **N. 92.** Cognossement.
- **N. 93.** Bundel in solvente boedelrekeningen en memoriën sub N. 44.
- **N. 94.** Drie packetten van den Raad van Justitie sub N. 76.
- **N. 95.** Paquet van schepen uit N. 70.
- **N. 96.** Vier packetten van Weesmeesteren als bij N. 80 en 81.
- **N. 97.** Twee packetten van den Lutersche Kerkenraad vermeld onder N. 82, 83.

Batavia in 't Casteel, den 20 Januari 1755. (*Ondertekend: Willem Rom, Secretaris*)

Noot: Bij N. 2 is ook nog gevoegd, als daartoe relatief zijnde, extract notulen gezonden door de Raad van India op den 10 december. Nevenst ook copia van opgezittere, ingediend bericht van het hoofd van de chirurgie van Bantam, wegens de zaak der zware ziekten en sterfte onder de manschap van het jongst uitgekomen schip Eendracht van Amsterdam.

Pagina 450 (Linkerzijde)

*(Pagina leeg, bevat enkel een handgeschreven notitie bovenin:
"Nagezien, P. J. van Scholtman".)*

Pagina 450 (Rechterzijde)

**Origineele Generale Missive gezonden door Haar Edelens
den Gouverneur Generaal en Raden van Nederlands India.**

**Aan De Edele Hoog Achtbare Heeren Bewindhebberen ter
Vergadering van Seventienen, Gecommitteerd, de Generale
Nederlandsche Geoctroyeerde Oostindische Compagnie
Representerende ter Praesidiale Kamer te Amsterdam.**

Gedateerd ultimo December A: 1754.

Pagina 451

Patria

**Aan d'Edele Hoog Achtbare Heeren Bewindhebberen, ter
vergadering van Seventienen Gecommitteerd,
Representerende de Generale Geoctroyeerde Nederlandsche
Oostindische Compagnie, ter Praesidiale Kamer te
Amsterdam.**

**De schepen: Ruigterveld, Noord-Nieuwland en Oranjezaal,
van Batavia, item Baarsande van China.**

**Wel Edele Hoog Achtbare, wijze, voorzienige en zeer
genereuze Heeren!**

Den vijftiende October jongstleden hebben... Patria

*Aan d' Edele Hoog Agtbare Heeren Bewindhebberen, ter
vergadering van Seventienen Gecommitteerd, representerende de
Generale G'octroijeerde Nederlandse, Oost-Indische Compagnie,
ter Presidiale kamer te Amsterdam*

*De scheepen Ruitereid, Aord Nieuwland, en d' Orangezaal, van
Batavia, item Baarbende van China*

*Wel Edele Hoog Agtbare, wijze, voorsienige en Seer Genereuse
Heeren!*

Den vijftiende October Jongstlieden hebben

Udele Hoog Agtbare Provisionele Rescriptie en introductie tot een Generaal Reglement, in wijlen latende deeden dienen tot een gewoon verslag van Zaken int gepasseerde Jaar voorgevallen in de Staaten en Comptoiren van Udele Hoog Agtbare in Indie, beginnende na gewoonte met 't Gouvernement Amboina

Deese Provincie heeft laastmaal nog een redelijke quantiteit Nagelen uijtgelevert, alzo de ingekomene quantiteit bestaan heeft in 305742 lb. of 555 ² 492/550 ³ bharen, alhoewel de ministers een favorabelder ougst van die specerij dit jaar hadden verwacht.

En aangaande den zeer schralen intaam der Nagelen in den voorleden Jare voor redenen hebben gesuppditeert dat de inlandse hoofd, den zowèl daarvan als den tegenwoordiger ougst ⁴ : die in vergelijk van den Extraordinairen opulenten intaam van 1400000: lb. tuijn des jaars 1752 echter nog al heel veel verscheelt; geene andere redenen hadden weten te geven als eene te ruijme genomene Calculatie, en dat ook door de zwaare slag Regens, een goed

Bijlage bij het register

N°. 86. Duplicaat van dit Register N°. 87. — Karher brief als bij N°. 3. N°. 88. — Brand-roll en N°. 89. — Lijste der bestelkaspjes van Ruijtereld N°. 90. — ... [van] D' Elpenburg N°. 91. — Lange facitie [?] [...] N°. 92. — [...] omt geladene in Ruijtereld van Amster-dam N°. 93. — Cognoscement [...] N°. 94. — Boedel insolvente boedel reekeningen en Memoriën Sub N°. AA.

N°. 95. Drie — Pacquetten van den Raad van Justitie sub N°. 76.

N°. 96. — Pacquet van Schepenen van N°. 78.

N°. 97. vier — Pacquetten van Westmeesteren als bij N°. 80 en 81.

N°. 98. twee — Pacquetten van den Lutersche Kerkenraad vermeld onder N°. 82 en 83.

Batavia int Casteel den 20 Januarij 1755.

N.B. By N°. 2 is ook nog gevoegd, als daartoe relatie zijnde, Extract Notulen 6. geteseerde [?] Feerbrin Rabe van India op den 18 deser.

Gaande hier nevens ook copia van t register, ingedient berigt van het hoofd van de chirurgie van, [...] weegende door [...] saak der zware ziekten en sterfte sonder de mannschap van t jongst uitgekomen schip [...] van Amsterdam. ## Amboina

Deze Provintie heeft laatstmaal nog een redelijke quantiteit nagelen uitgeleverd, alzoo de ingekomene quantiteit bestaan heeft in 305742 lb. of 555 492/500 charen, alhoewel de ministers een favorabeler oegst van die specerij dit jaar hadden verwacht.

En aangaande den zeer schralen intaam der nagelen in den voorleden jare voorredenen hebben gefupprediteerd dat de inlandsche hoofden zowel daarvan als den tegenwoordiger oegst, die in vergelijking van den extraordinair en opulent intaam van 1400000 lb. des jaars 1752 echter nog al heel veel verschilt, geene andere redenen hadden weten te geven als eene te ruime genomene calculatie, en dat ook door de zware slag regens, een goed gedeelte der nagelen die bijna aan het rijpen waren, van de bomen afgeklagen was, noterende de ministers met eenen dat die redenen welke den inlander nu en dan bij een schraal gewas komt voortwenden juist niet onaannemelijk zijn, nadien de ministers zelfs anders ook niet kunnen verklaren en desentwegen nadere elucidatie geven, omdat de ondervinding geleerd hadde dat zowel met zware winden en regens als bij handzame weer en mousfons opulente en ook schrale gewassen aldaar geweest waren, zodat zij betuigen dat het ten principalen van den zegen des allerhoogsten afhangen, wenst gewas en ruimer inbegt der specerijen; belovende de ministers voor zover de menschelijke behulpzaamheid tot dies bevordering nodig was, aan haare zijde zorg te zullen dragen dat de bomen alom, met spaarlijke van het onkruid en de twijgen die tot in de toppen opklimmen gezuiverd werden, hetgeen zeer nodig schijnt en daarom de ministers ook gerecommandeerd is wel te betragten; verders verklaren de ministers bij de aantwoording van het extract patriase missive van dato 29 7ber 1752 ten opzichte van de nagelcultuur dat den inlander niet daarvan wierde gedeverteerd, maar ter contrarie daar toe geëncourageerd, waarom ook alle de negorijen, die maar eenige apparentie tot een tamelijken oegst van nagelen gaven, wierden geëxcuseerd van den dienst van het scheppen met de corricorrie op de Hongi-togt of jaarlykse visite; voorts dat het getal der nagel-bomen volgend d'ordre gehouden zoude werden op de bepaalde quantiteit van 500000 stuks, dat de ministers in deze provintie wel zorg dragen, dat geene lijwater van comp. sorten aldaar van particulieren wierden verdebiteerd, en dat den meerderen en minderen vertier van comp. lijwater, oorspronkelijk was uit een opulent of schraal nagel-gewas onder hare gemeente, die zeer behoeftig zijnde, met het geld dat zij voor de nagelen van de comp. bekome, moeste rond schieten en haar bestaan hebben.

Wyders ten belange van de pen: per wissel aldaar in cassa geteld, is gedaan ware, door weesmeesteren zowel als den curator adlites, tot een montant van rd. 50828:20: gelijk als die somma in a: 1750 hadde uitgemaakt; wij verhopende, dat uwe edele hoog agtb. dit een en ander voor satisfactoir zullen gelieven te nemen; en hebben voor het overige niet gemankeert tot de afhaal der nagelen, voort aanstaande jaar naar Ambon te depecheeren, de schepen, thuis te manpad en d'erprind, terwijl deerstgem. bodem

over Maccasser is vertrokken, om 200 lasten, rijst van daar naar Amboina te vervoeren, en laatstgem. schip van Java staat over te brengen, de gerequireerde houtwerken, behalve de benodigdheden, die dezelve van hier voor het gouvernement mede nemen, en de macasserse bedienden ook geordonneert zijn om 80 militaire, tot versterking van de guarnisoene, dezer provincie over te senden, sonder dat men, deze keer mede eenige contante, derft heeft behoeven te senden, vermits de bedienden aldaar volgend derselver schrijvens daar van voor eerst genoeg voorzien waren, zijnde volgend jaarlijks gebruik den opneem der nagel-bomen in deze provincie geschied, en het getal daarvan bevonden te bestaan in 488750 stuks, zodat de manqueerende 11250 bomen tot het bepaalde getal van 500000 stuks zouden werden geësupplementeerd door nadere aanplanting en was de eed van burge wegens den ontfangst afscheep en afbetaling der nagelen behoorlijk gepresteerd door de hoofden van Saparoua, Hila Haroeko en Larique mitsgaders ook door de gecommiteerdens bij dit werk geëmployeerd geweest zijnde; ondertusschen, hebben de ministers bij de ontfangst en afscheep der nagelen, deze keer strozakken doen gebruiken in stede van de preciense linne zakken, 't welk men goedgekeurt en haar geordonneert heeft daar bij in het vervolg te continuere, als vertrouwen de strozakken, zo goed voor de nagelen, zijn, als de linne zakken; hebben dezelve bij haar schrijvens van 26 7ber 7: le. ons gecommuniceerd dat niet tegenstaande de zware gevallen slag regens en felle doorgeblasene oostelijke winden, den inlander echter evenget het aanstaande nagelgewas nog een calculatieve opgave hadde gedaan van 6062 share, welke quantiteit die ministers hopen, dat in het aanstaande jaar bij de leverantie vrij meerder zoude uitkomen.

D'extirpatie der specerij bomen, op ongepermitteerde plaatzen, na den gebruijke wel geschied zijnde, zo waren dit jaar op het eiland Ceram weder vernietigt 22 vrucht-dragende 470 half-was-sene en 1876 stuks jonge nagel-bomen, mitsgaders 4 vrucht-dragende en half-was-sene noot-bomen, zo als ten eilande Boero en op de kust van Groot Ceram mede uitgeroeit zijn 74 noot-e, 2265 nagel-bomen, in 't kort de Hongi-togt is volgend schrijvens der ministers van 20 maj deses jaars door den gouverneur langs Ceram binnengevult tot Amaheij ende specerij comptoiren, wel ondervaren, en gelukkig volbragt, na dat eenige geschillen, tusschen den radja van Haroeko en den pattij van Oma over landerijen, behoorlijk waren, geblust en afgedaan.

De indigo culture betreffende leggende ministers dat die op Boero soude werden voortgezet, alhoewel dezelve niet veel goeds scheen te beloven, maar den gouverneur zoude echter zo veel mogelijk navolgend ons aanschrijvens dit werk onder den inlander naar behoren, trachten te reguleren, en bevorderen; ondertusschen heeft deze culture, dit jaar uitgeleverd 527 lb. indigo, dus 76 lb. meerder dan anno pass: en men heeft met de Ambonse patjalling de peper thuijn die derwaarts te rug gedepecheert. goed gedeelte

der Nagulen die bij na aantrijpen waren, van de bomen afgeblazen was, noteerende de Ministers met eenen dat die redenen welke den Inlander nu en dan bij een schraal gewas komt voorwenden juist niet onaannemelijk zijn, nadien de Ministers zelfs anders ook niet kunnen verklaren en desentwegen nadere elucidatie geven, omdat de ondervinding geleert hadde dat so wel met sware winden en reegens als bij handzame weer en moessons opulente en ook schrale gewassen aldaar geweest waren, zo dat zij betuigen dat het ter principalen van den Inlander werd daar verteerd, maar ter contrarie daar toe gezeegen des allerhoogsten afhangt en gedeweht gewas en ruijmen inbegt de der specerije; belovende de Ministers voor so verre de menschelijke behulpzaamheid tot dies bevordering nodig was, aan haare zijde zorge te zullen dragen dat de bomen alomme spaarlijke van het onkruid en de tuijgentie tot in de toppen opklimmen gezuijvert werden, het geen zeer nodig schijnt en daarom de Ministers ook gerecommandeert is wel te betragten; Verders verklaren de Ministers bij de beantwoording van het extract patriase missive van dato 29 7ber 1752 ten opzigte van de Nagul culture dat den Inlander niet daar van wierde gedecourageerd, waarmme ook alle de Negorijen, die maar eenige apparentie tot een tamelijken oogst van Nagulen gaven, wierden geëxcuseerd van den dienst van het scheppen met de corre corre op de Hongij Togt of jaarlijxe visite; voorts dat het getal der Nagul bomen volgens ordre gehouden zoude werden op de bepaalde quantiteit van 500.000 stx. te dragen, dat de Ministers in deze Provincie wel zorge droegen, dat geene lijwater van Comp. sorteer, ringen aldaar van particulieren wierden verdebiteerd, en dat de meerdere en mindere vertier van Comp. lijwater, oorspronkelijker was uijt een opulent of schraal Nagul gewas onder haare gemeente, die zeer behoeftig zijnde, met het geld dat zij voor de Nagulen van de Comp. bekomene, moeste rond schieten, en haar bestaan hebben.

Amboina van de penn per wissel aldaar in cassa geteld, ⁵ zulx gedaan ware, door weesmeesteren so wel als den curator adlites, tot een montant van rd. 50.828:20: gelijk als die somma in Ao. 1750 hadde uijtgemaakt; Wij hopen, dat Uwe Edele Hoog Agtb. dit een en ander voor satisfactori zullen gelieven te nemen; en hebben voor het overige niet mankeert tot de afhaal der Nagulen, voor 't aanstaande jaar naar Ambon te depecheeren, de scheepen, thuijs te manpaden en de erfprins, terwijl de eerstgenoemde bodem over Maccasser is vertrokken, om 200 lasten, reist van daar naar Amboina te vervoeren, en laatstgem. schip van Java staat over te brengen, de gerequireerde houtwerken, behalve de benodigdheden, die dezelve van hier voor breng der vereijste dat gouvernement mede neemen, en de Macasserse bedienden ook geordonneert zijn om 80 militaire, tot versterking van de Guarnisoene, dezer Provincie over te zenden, zonder dat men deeze keer mede eenige contante, der ver heeft behoeven te zenden, vermits de bedienden aldaar volgens derzelver schrijvens daar van voor eerst genoeg voorzien waren; zijnde volgens jaarlijxe gebruik den opneem der Nagul bomen in deze Provincie

geschied, en het getal daar van bevonden te bestaan in 488.750 stx. zo dat de manqueerende 11.250 bomen tot het bepaalde getal van 500.000 stx. zouden werden gesuppleerd door nadere aanplanting en was de eed van burge wegens den ontfangst afscheep en afbetaling der Nagulen behoorlijk gepresteerd door de hoofden van Saparoua, Hila Harveks en Larique mitsgaders ook door de gecommitteerdens bij dit werk geemployeerd geweest zijnde; ondertusschen, hebben de Ministers bij de ontfang en afscheep der Nagulen, deze keer strozakken, doen gebruiken in stede van de preciëuse linne jassen, 't welk men goedgekeurt en haar geordonneert heeft daar bij in het vervolg te continueren, als vertrouwen de strozakken zo goed voor de Nagule zijn, als de linne jassen; hebben de zelve bij haar schrijvens van 26 7ber. 1753 ons gecommuniceert dat niet tegenstaande de zware gevallen slagregens en felle doorgeblazene oostelijke winden, den Inlander echter bejegt het aanstaande Nagulgewas nog een calculatieve opgave hadde gedaan van 6062 share, welke quantiteit die Ministers hopen, dat in het aanstaande jaar bij de leverantie vrij meerder zoude uitkomen.

De extirpatie der specerij bomen, op ongepermitteerde plaatsen, na den gebruike wel geschied zijnde, zo ware, dit jaar op het eiland Ceram weder vernietigt 22 vruchtdragende 470 halfwassene en 1876 stx. jonge Nagul bomen, mitsgaders 4 vruchtdragende en 4 halfwassene Noote bomen, zo als te Eylande Bouro en op de kust van Groot Ceram mede uitgezeit zijn 75 note en 2265 Nagul bomen in soort.

De Hongij Togt is volgens schrijvens der Ministers van 20 Majj dezès jaars door den Gouverneur langs Cerams binnenkust tot Amaheij en de specerij comptoirs, wel ondernomen, volbragt, na dat enige geschillen tusschen den Radja van Haroeks en den Pattij van Oma over landerijen, behoorlijk ware, geblust en afgedaan.

De Indigo culture betreffende, leggende Ministers dat die op Bouro zoude werden voortgezet, alhoewel dezelve niet veel goeds scheen te beloven, maar den Gouverneur zoude echter zo veel mogelijk navolgend ons aanschrijvens dit werk onder den Inlander na behoren, tragten te reguleren, en bevorderen; ondertusschen heeft de culture, dit jaar uitgeleverd 527 lb. Indigo, dus 76 lb. meerder dan anno passie; en men heeft met de Ambonse patjalling de peper thuijn die derwaarts te rug gedepecheert is overgezonden twee gevangens of Inlanders, het indigo maker, wel verstaande om van de zelve, aldaar goed gebruik te maken, ter wijl aangaande de Peper Plantage mede den Inlander zoude werden aangemoedigt, dewijle, volgens der Ministers schrijvens tot dies bevordering haar zeer wel bijverde, zo dat wij hier van in het vervolg het goed succet verwachten.

De beknuijffing van de Noordkust van Ceram was wel afgedaan zonder dat de kruijsseer eenig ontmoeting gehad heeft; dog de beknuijffing van de Zuidkant van Ceram was wel ondernomen,

maar niet na behoren volbragt, overmits de gezaghebber van de kruijspantjalling over eenige gepleegde hostileijte, tot Amaheij heeft moeten, opontboder, werden, en alsoo geduurende een maand vroeger als vastgesteld was, is geretourneerd; welke gebaghebber na behoorlijk onderzoek der zake volgens merite zal werden gestraft; zijnde naderhand de beknuijffing van Cerams noordkust weder ondernomen door den stuurman van het chialoupje de Vrede Christiaan Golbrand, maar dezer stuurman is volgens mondeling berigt van drie ontkomene gevaarte, Europeanen, bij occasie van het gevangennemen van een Boegineese priester, op Keffing zeer ellendig vermoord, nadat door denzelver, vorens aldaar was veroverd een Boegineese paduaccan met 7 zakken ongebolsterde Noten, 1.d. ongepelde foelie en 1.d. Nagulen, welk vaartuig met dies goederen, en den gevangener, moorder priester de [einde van pagina]. gedepecheert is overgezonden twee gevangens of Inlanders, het indigo maker, wel verstaande om van dezelve aldaar goed gebruik te maken, terwijl aangaande de Peper Plantagie mede den Inlander zoude werden aangemoedigd, ten wijle volgens der Ministers schrijvens tot dies bevordering haar zeer wel beijverde, zo dat wij hier van in het vervolg het goed succes verwagten.

De bekruijssing van de Noordkant van Ceram was wel gedaan zonder dat den kruijsser eenig ontmoeting gehad heeft; dog de bekruijssing van de Zuidkant van Ceram was wel ondernomen, maar niet na behoren volbragt, overmits de gebaghebber van de kruijspantjalling over een gepleegde hostileijte tot Anaheij heeft moeten opontboder werden, en also gein. Bodent, ⁶ je een maand vroeger als vastgesteld was, is geretourneert. Welke gebaghebber na behoorlijk onderzoek der zake volgens merite zal werden gestraft; zijnde naderhand de bekruijssing van Cerams noordkust weder ondernomen door den stuurman van het Chialoupje de vrede, Christiaan Golbrand, maar dezen stuurman is volgens mondeling berigt van drie ontkomene gepeel te Europeanen, bij occatie van het gevangennemen van een Boegineesche priester, op heffing zeer ellendig vermoord, nadat door denzelver, vorens aldaar was veroverd een Boegineesche paduaccan met 7 zakken ongebolsterde hoter, 1 dito ongeperste foelij en 1 dito nagulen, welk vaartuig met dies goederen, en den gevangene moorder priester, de ministers aan de Justitie hadden overgegeven ter behandeling na ordre; ondertusschen kunnen wij deze keer aangaande de lasten, en winsten, van dit Gouvernement wel Edele Hoog Agtb. geen behoorlijk verslag doen, aangezien de Ambonse Minister de Negotie boeker van dit jaar niet hebben kunnen oversender, om zodanige redenen, als bij derzelver schrijvens van 24 febr. zijn gehippeerd, zodat de laatst geslotene boeker, in het aanstaande voorjaar stonde over te komen. De Revenuer, van comp: Zagoe Bosscher, hebben dit jaar afgeworpen f 1509:14: namentlijk het Binnebosch tot Loehoe f 1303:6:- en het Buitenbosch tot dito Tikos maar f 206:8,-, dus minder dan anno pass: f 103:16:- dat de minister legger veroorzaakt te zijn omdat in het voorgaande jaar in het buiten, Zagoe Bosch weinig niger

bomen verkocht zijn geworden. Comp: Domainer, zijn onder ult: aug: verpacht en hebben maar gegolden rd: 5804:- of f 13929:12: en dus minder dan anno pass: rd: 670:- of f 1627:4, waar van de oorzaak werd toe geschreven, aan de grote schade die de Ingezetener hadden geleden, door de zware en nooit vordere, ondervondene zo verschrikkelijke aardbevinge, die laatst in de maand aug: en septemb: over de gantsche Provincie aldaar gevoelt zijn en van hoedanige bedroefde beboekinge, God de Heere de landen en mensche, int vervolg genadiglijk gelieve te bevrijder.

De fortificatie werken, en gebouwen, hebben door de ganse zware en verschrikkelijke aardbevinge, navolgens der Ministers schrijvens van 26 febr. ook extraordinair veel geleden, alzo daar door veroorzaakt zijn zware scheure, veel instortinge, en ook toenemaal omverre vallinge, van grote bijlaare; en wel, de fatale omstandigheid des tijds den Gouverneur Huijssenaar het nodige volgens vereijst heel wel na behoren, heeft beschikt en betragt, mitsg: doen werkstellig maken, gelijk als men ook verwachtede is dat de noodzakelijke reparatie, en verbeteringen zo spoedig mogelijk zullen werden volbragt, en waaromtrent men de minister gerecommandeerd heeft de betragting eener ordentelijke menage; zijnde na het cessere, der voortz. droevige aardbevinge, over de geheele Provincie uitgeschreeven en gehouden, een algemeene Boet-Dank-en Bedendag.

Het capitaal der diaconie armen, heeft onder ult: febr: laatstleede, nog bedragen f 15984:17:- mitsg: dat van de Leproosen f 460a: 1:8:- bestaande het getal dier elendigen nog in 10 koppen; voorts verzoeken, wij nedrig verlot van Uwel Edele Hoog Agtb: om aangaande de Inlandsche en verdere klijschelijke zake, ter dezer Gouvernemente gepasfeert en door de minister na behoren, betragt onster verkortinge deselte mogen gedragen aan onde afgegane generale rescriptie, debel jaart zowel als aan de brieven van dit Gouvernement ontfange, te vinden bij de overgaande bondelt der Indische Brieven; konnende wij echter niet mankeren, kortelijk hier bij aantekene, dat wij om de verregaande discrepantie, en oneenigheede, die er laatst tot grote ontstichting der gemeente geweest zijn tusschen, de Predikante, Nicolaas Hemsing, Johannes Gerrardi à Bester, en Cornelis Griesen, het geoordeeld hebben der laatst gemie die zigt edigste nog daar omtrent gedragen heeft, voor eerst alleen, in Ambon te laten verblijven, maar D: Hemsing te verplaatsen na Banda en D: à Bester, na Ternaten; wijders noteere, wij ook bij dezen, dat het getal der burger en chineese chaloupen, en mindere vaartuigen, volgens jaarlijkse opneming nog heeft bestaan, in 7 Chialoupen, 20 Chiamangs en 9 opgebouwde orembaajs; terwijl men goedgevonden heeft tot welwezen der gemeente te dezer Gouvernemente de minister aanteschrijven, om jaarlijks aan les particuliere vaartuigen, permissie te verleen, na Maccasser te varen, ten einde rijst etc: tot haar gerief af te halen, met recommandatie teffens aan de bedienders om wel zorge te

dragen, dat die vaartuigen, altijd na behooren werden gevisiteerd, en dat met deze gepermitteerde vaart niets werde ondernomen, tot nadeel van de Comp:.

De dienaaren van dit Gouvernemt: betreffende, hebben wij goedgevonden, der minister behandeling in het huishondelijke hier omtrent te approbeeren, en den equipagiemeester aldaar Hans Cooij zijn betoog ontslag en lossing na Nederland te accorderen, mitsg: aan den Gouvern: de schikking overgelate, om aldaar een bequaam equipagiemeester weder aantestellen; voorts der boekh: Cruijpenning dern: te zenden als cashier in steele van den gew: D. Salempessij, en der assistent Jean Guillaume Darnaut, om aldaar na zijn bequaamheid emplooeiert te werden en dienst te doen, alzijnde denzelver, een goed ingenieur; wijders heeft men gepasfeert eenige ordinaire verbeteringe, mits tijd expiratie volgens het reglement gedaan, aan mindere of gemeene dienaren, en gedragen ons voor het verdere zeer eerbiediglijk te belange van meer andere huishondelijke bestallinge, en geringe zaake, aan onde generale rescriptie naar Ambon te vinden, int Indias, of afgaande briefboek; gaande also onder Uwel Edele Hoog Agtb: gunstige welnuijding over tot de beschrijving van Banda, waar van de ministers, ter schuldige antwoording van Uwel Edele Hoog Agtb: zeer geëeneerde schrijvens des dato 29 september 1752, notere, dat zij nopens het articule van Labouang Hollanda, zich refereerden, aan het diehween, Bedec, de door den Gouverneur de Klerk, met zijn aanwezen aldaar en met ons van mening waren, dat de bevonden nooten, maar in wilde zoude, bestaan hebben gelijk zulks niets ongemeens was en vele eilanden, daarom streeks, dezelve gaven: latende de verdere ontdekking hier van over, aan de Matcassaarse bedienders, dewelke al nader en beter gelegen, daar toe door ons gelast zijn. Omtrent de plantagie der jatj bomen, konde zij geen favorabelder berigte, voor alsnog suppediteren, als zij A: 1751 aan Uwel Edele Hoog Agtb: gepresenteerd hadden; dog lieten, niets onbetogt ter verkrijging van dit heilzaam oogmerk, het achterstallige sheerer, contingent en de te kort komende.

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

eenen favorabelen,
regt belover, konde,
een schip, tot
september aldaar te
laten, wagten, ter
eijnde dezelve na

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

herw:t te
transporteren, onder
een applauidisse,
ment en louange
over derzelver
attentie, belan,
gende de visite der
perken, also de
ministers aan, de
perkeniers de
vlieger en fantz:, om
de wille hun, ner
negligentie,
g'ordineert hadde,
dezelve van meester
te doen veranderen.

De agterstallige
intresse, van de
weeskamer, ter
montant van f:
6711:16 hebben wij
voor weebmeester,
reecq: gelaten, en
bij reiteratie gelast,
het beleenen van
geld op huijsen, en
erve, algaande weg,
wat te menageeren,
ten eijnde
daartoeprateveere,
een apparente te
volge schade, in der
tijdt.

Vermits uwell:e hoog
agtb: ook in
bedugting zijn, ofte
er op goram en
ceram geen noter,
plantagie, te vinde,
zijn, waar van den
gouverneur bernard,
bij zijn

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

overgeleverde
memorie aan den
gouvern:r de klerke,
mentie maakt, en
uwell:e hoog agtb:
de hope hebben, dat
het, met het
beduijken der
warkaijbe paarl
rhever, nog wel
eens, na het
voorbeeld van
ceijlon, gelukker,
soude, hebben wij
teffens g'ordineert
dies verpagting bij
continuatie te laten,
opveijle, en twee
gecommitt:na goram
en ceram te senden
om der, opneem
aldaar te laten,
doen, mitsb: van
derzelver bevinding
onse, antw: te diene,
van rapport, t'geen
wij dierhalven, in de
aanstaande jare,
uwell:e hoog agtb:
hopen te beborger.

Op onse qualificatie,
om het perk bojaun
voor reecq: van
d'comp: inte koper,
en het
gouvernement van
neira te
transporteren, na
derw:t hebben de
minist: niet te werk
gesteld, maar dit
ons besluit, tot
soulaas van den

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

gouvern:r en de
nieuwlinglaar,
komende militaire,
genomen, uijtgelegt,
alsof onse intentie
was, met pak en sak
te verhuijsen, en soo
veel pakhuijsen, tot
berging der
goederen, en wonin,
gen voor de
bedienden en
andere inwoonders
al, daar te extruere,
die het geheele perk
incapabel soude zijn
te bevatter.

Maar terwijl ons
onbegrijpelijk te
vooren quam, hoe
deselve uijt onse
daar neevens
herhaalde ordres,
belangende het
absolvere, der
werken, in naffoun,
int breedte daar bij
gereciteert, sulke
eene absolute
impossibiliteit soude
verwagten van onse
disposi, ties, hebben
wij niet konnen
nalate, dieswegen
onse verwondering
en ongenoegete
tone, te meer, door
dien, wij aan luijden
schreve, dewelke
nog nieun, nog
onervaren, in den
dienst van d'comp:e
ware, waren en van

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

dewelke men
verwagte, moeste,
dat sij souder,
konner, bediener,
van omstandighe, e,
der ey, voorvaller,
die tot haar eijger,
belt en voor, deel
strekken.

Intusschen bij
nadere overweging
pondereerende de
noodsakelijksheid
dewelke principaal
voor de aankomende
militaire, weegent
de nog aanhoudende
ongebondheid
aldaar, als de vlie,
gen wegsterve, daar
in resideert, hebben
wij hun, lieden
gelast, dit ons
besluit, bij
ontvangst onser
lettere,; sonder
uijstel, ter executie
te leggen, mith,
gaders ons so
nadrukkelijk en
verstaanbaar
g'explicieert, dat wij
niemitt twijfelen,
mogen of sij sullen
de, selven begrijpen
en bevatter, kunnen.

Ternaten. Hier was
alles in ten
gewenschte kalmte
en vreedige
constitutie, blijdens
d'ontfangene

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

gemeene en secrete
berigter, der
ministers, de datis
30 april 26 juni 4
julij en 8 september
deses jaars,
t'volgens berigter,
wat hier alles laatste
in duplicaat, terwijl
d'origineele brief
met de bijlagen, per
de pantchalling de
clara nog werd
verwagt, bij welk
een en ander den
staat van dit
gouvernement
omstandig beschree
ven werd gevonden
en waaromtrent
nopends d'inlandse
saaken, met relatie
tot standskon,
mingen, vorste, en
grooten, ten
genoegen, ons
voorgekomen is, hun
gedrag en
behandeling so
meede dat het ex,
tirpatiewerke van
specerij boomtjes,
opt specerij lijk
eyland halmahera
aan de noordzijde na
behoor, en, verrijgt
zijnde, aan de leijd-
kant meede goede
voortgang had,
mitsdier, hebben wij,
de gehoudene
beslogne over de
moluxse saaken,

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

conform de referi,
tie onder heedigen
datum vervaardigd
staande aftegaan
sulke complet te
doen uijtvoeren hun,
ne attentie ten
hoogste,
aanbevelende,
bevestigs derzelver
aanstellinge van den
verkorene capit.
lauwrt andries
tamarol, als koning
over het rijkje
fagulanda, in stede
van den overledene,
mitsgaders ons
laaste, welgevallen,
hunne genom, ne
dispositie, op het
voorgedragene door
de in anna paff:
afgekome gezante,
der gorontaalse en
totse koningen, int
breede vervat bij
hun ge, meen
schrijve, van 26
junij, als geschikt na
de subsiteerende
verbonden, en onse
voorjarige ordres
relatieve tot de
koningjes langs
foninist, ten opzigte
der tegenwoordige
hoogere verkoop
prijben van
lijnwaaten, tot
gorontalo,
niettegenstaan, de
den inkoops prijs

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

van 't goud als van
oud bleef met
oneijgen vindende,
op het teffens
gedaan verzoek dat
die doeken op
dezelve prijs als
toen de comp: daar
sij gevestigd heeft
mogte werden
gesteld, qualificatie
verleend, ter soorte,
van lijnwaaten, tot
een, wat min, deren,
prijs alnu
gereguleert, gelijk
bij die rescriptie
consteert, te mogen
aftaan, en luxe voor
goid, met last om de
daar sij ophoudende,
soo opgegeven
werd, verdrevene
princes van bonij
bohje saida en haar
gevolg van
bourineese, welkers
verblijf en
vermeeringen aan
die kant ons met
minder bedenke, lijk
voorkomt, te eerste,
na een voor de
comp: on,
schadelijker oirt te
doen delogeeren, of
anders her, waarts
te senden, en
gemerkt de meeste
tijagroote, sowel als
het volke van
boelang en
mogondo, als en die

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

van bolang en
mogon, nog niet
hebben wille,
overgaan tot de
verkiesing van
eenen, nieuwer,
koning maar bij
continuatie kragtig
bleyve, inteere, om
hunner, oider,
koning, sal, lomon
manoppe, in den
jaare 1749. vandaar
her, waarts en
vervolgens na de
faal verbonden so is
het gedagt, om dat
rijkje niet langer
ontbloot te laater,
van een hoofd
regent, denselver, te
rug te ontbieder, en
tans hier zijnde, niet
de te vertree, ken
staande bodem, als
sodanig weder na
ternate, maar te
laate, overgaan,
echter de minist,
ters t'nodige ten
dies, regarde aan
schrijvende.

Den in anno 1754, in
stede van den
overledene, radja
lauwt, tot koning
van tornater,
aangesteld, prind
van oudshoorn die
bij de ministers
weegent de een
getrouwigheid en
goede

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

hoedanigheeden, so
leer werd geroemd,
op den 24 aug: anno
paff: subie,
komende,
t'overlijden, daar op
het interregnum, na
de voorbeelden der
jaaren 1690 en 1714
door haar be,
hoorlijk gereguleert
zijnde, tot d'electie
van een ander,
hebben wij dat point
en daar toe ook
haare confederatie
die, aangaande in
overweging nee,
mende raadsaam
gevonden, des laatst
overledener konings
volle broeder den
prins Sjah Mardam,
als de naaste om het
vacante ternaatse
Rijk in leen van de
comp: t'ontfanger,
en daar over als
koning t'ageren, te
meer zij betuygen,
dat zijn hoogheid
met de verlichte
qualiteiten, tot het
be, stier is begaafd,
in de plaats te
verkieser, vertrou,
wende dat steeds
eene gelijke
volwaardigheid en
getrouwe
aankleevinge voor
comp: belan, gend
zal doen, blijken,

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

even als zijner,
overleeder broeder
heeft betoond gehad
nogtans onder mits,
7 8 9 10 11 12 13 14

15 16 17 18 tot
Soulaas van den
Gouverneur en de
nieuwlings
aankomende
Militaire, genome,
uitgelegd, alsof onze
intentie was, met
pak en zak te
verhuizen, en zoveel
pakhuizen, tot
berging der
goederen, en
woningen voor de
bedienden en
andere inwoonders
aldaar te extrueren,
die het geheele perk
incapabel zoude zijn
te bevatten.

Maar terwijl ons
onbegrijpelijk te
vooren quam, hoe
dezelve uit onze
daar nevens
herhaalde ordres,
belangende het
absolveren der
werken, in nuffoen,
uit breedte daar bij
geregiteerd, sulke
eene absolute
impossibiliteit konde
verwagten van onze
disposities, hebben
wij niet kunnen
nalaten, dieswegen

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

onze verwondering
en ongenoegte
toonen, te meer door
dien, wij aan luiden
schreve, dewelke
nog nieuw, nog
onervaren, in den
dienst van de
Compagnie waren
en van dewelke men
verwachtte, moeste
dat zij zouden
kunnen bedienen,
van omstandigheden
en voorvallen, die
tot haar eigen best
en voordeel
strekten.

Intusschen bij
nadere overweging
pondereerende de
noodzakelijkheid
dewelke principaal
voor de aankomende
militaire, die wegens
de nog aanhoudende
ongebondenheid
aldaar, als de vlijen
wegsterve, daar in
resideert, hebben
wij hun lieden
gelast, dit ons
besluit, bij ontvangst
onzer lettere, zonder
uitstel, ter executie
te leggen,
mitsgaders ons zo
nadrukkelijk en
verstaanbaar
geëxplicieerd, dat
wij nu niet twijfelen,
mogen of zij zullen
dezelfen begrijpen

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

en bevatten kunnen.
Ontslaande teffens
den Gouverneur
Feerstma, op de zelf
krachtige instantie,
hoewel niet
Compagnie wegens,
maar bij particuliere
brieven, en
presumptie uit
enkelde
voorzichtigheid: als
wel gewenst zijnde
dat niemand, voor
zijn expireer den
tijd, vermag daar toe
verzoek te doen aan
ons gericht uit deze
functie, behorend
kwaliteit, gagie en
honneur,
voornamentlijk in
consideratie van
deszelfs gedurigen
zwakken constitutie
en de weinige hoope
van een voordelige
verandering in zulke
gewesten,
daaromtrent.
Stellende tot zijn
vervanger, den
Secunde des
Gouvernements
Jacques Barriel,
dewelke door
deszelfs 25 jarig
verblijf aldaar, de
Bandase lijst
compleet gewent is
en ons al voor lange
blijken gegeven

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

heeft, van
bekwaamheid.

Ternaten hier was
alles in ten
gewenschte kalmte
en vreedige
constitutie, tijdens
d'ontvangene
gemeene en secrete
berigte, der
ministers, de datis
30 April, 26 Junij, 4
Julij en 8 September
desels jaars, 't
volgend berigten
wat hier allerlaaste
in duplicaat, terwijl
d'origineele brief
met de bijlagen, per
de pantchalling de
Clara nog werd
verwacht, bij welk
een en ander den
staat van dit
Gouvernement
omstandig
beschreven werd
gevonden en
waaromtrent
nopen de d'inlandse
saaken, met relatie
tot standskomingen,
vorsten, en groten,
ten genoegen, ons
voorgekomen is, hun
gedrag en
behandeling zo
meede dat het
expiratiewerk van
specerij boompjes
op 't specerij eiland
Halmahera aan de
noordzijde na

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

behooren, verricht
zijnde, aan de
lijzijde meede goede
voortgang had,
mitsdien, hebben wij
de gehoudene
besogne over de
molukse saaken,
conform de
referentie onder
deedigen datum
vervaardigd staande
af te gaan zulke
compleet te doen
uitvoeren hunne
attentie ten
hoogster,
aanbevelende,
bevestigende
derzelver
aanstelling van den
verkorene Capitein
Lauwrt Andries
Tamarol, als koning
over het rijkje
Faguloanda, in stede
van den overledene,
mitsgaders ons
laatste, welgevallen,
hunne genoomne
dispositie, op het
voorgedragene door
de in ampassi
afgekomenen
gezante, der
Gorontaalse en
lottose koningen, int
breede vervat bij
hun gemeen
schrijven, van 26
Junij, als geschikt na
de subsisteerende
verbonden en onze

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

voorjarige ordres
relatieve tot de
koningjes langs
Tominij bocht en
daar bij den
aandrang dier
sendelinge, ten
opzichte der
tegenwoordige
hogere verkoop
prijzen van
lijwaaten, tot
Gorontalo,
niettegenstaande
den inkoops prijs
van 't goud als van
oud bleef met
onijgen vindende, op
het teffens gedaan
verzoek dat die
doeken op dezelve
prijs als toen de
Compagnie daar
zich gevestigd heeft
mogte werden
gesteld, qualificatie
verleend, ter sorte,
van lijwaaten, tot
een, wat minderen
prijs alnu
gereguleerd, gelijk
bij die rescriptie
consteert, te mogen
afstaan, en zube
voor goud, met last
om de daar zich
ophoudende, zoo
opgegeven werd,
verdrevene princes
van Bonij Bohje
Saida en haar gevolg
van Buginezen,
welkers verblijf en

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

vermeerdere aan die
kant ons met minder
bedenklijk
voorkomt, te eerste
na een voor de
Compagnie
onschadelijker oort
te doen deporteren,
of anders herwaarts
te zenden, en
gemerkt de meeste
rijgroote, zo wel als
het volk van Boelang
en Mogondo, als die
van Bolang en
Mogondo, nog niet
hebben wille,
overgaan tot de
verkiezing van een,
nieuw, koning
maar bij continuatie
krachtig blijven,
inteere, om hunner,
ouder, koning
Salomon Manoppo,
in den jaare 1749
vandaar herwaarts
en vervolgens na de
Kaab verbonden, zo
heeft gedacht, om
dat rijkje niet langer
ontbloot te laten,
van een hoofd
regent, denzelver
terug te ontbieden,
en tans hier zijnde,
met de vertrekken,
den staande bodem,
als zodanig weder
na Ternaten, maar te
late overgaan,
echter de ministers
nodige ten dien,

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

reguarde
aanschrijvende.

Den in anno 1754, in
stede van den
overledene Radja
Lauwt, tot koning
van Ternaten,
aangesteld, Prins
van Oudshoorn die
bij de ministers
wegens zijne
getrouwigheid en
goede
hoedanigheden, zo
zeer werd geroemd,
op den 24 Aug: Anno
Passi Jubier
komende, Ternaten,
komende 't
overlijden, daar op
het interregnum, na
de voorbeelden der
jaaren 1690 en
1714, door haar
behoorlijk
gereguleerd zijnde,
tot d'electie van een
ander, hebben wij
dat punt en daar toe
ook hare
confederatie die,
aangaande in
overweging
genomen, en
raadzaam gevonden,
des laatst
overledene konings
volle broeder den
Prins Sjah Mardam,
als de naaste om het
vacante Ternatse
Rijk in leen van de
Compagnie 't

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

ontvanger, en daar
over als Koning te
ageren, te meer zij
betuigen, dat zijn
hoogheid met de
verlichte qualiteiten,
tot het bestuur is
begaafd, in de plaats
te verkiezen,
vertrouwen dat
steeds eene gelijke
volwaardigheid en
getrouwe
aankleedinge voor
Compagnie
belangen zal doen
blijken, even als
zijner, overleden
broeder heeft
betoond gehad
nogtans onder mits
en onder mits van
zijn vaders, en
daarenboven de
achterstallige schuld
te moeten betalen,
het debiet van zijner,
voortz: aflijvige,
vader Radja Lauwt,
voor vriendschap: op
het gedaan verzoek
door de Compagnie
ter voldoeninge,
ener deugdelijke
schuld ter behoeve
der erfgenaamen
van Hazebroek,
verbeter, zijn 10000
RD, waar van den
laatst overledene, de
koning in die korte
tijd van zijne
regeering, niet meer

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

dan 1000 RD met de
verloopene
interessen, van een
jaar heeft kunnen
afleggen, voor
zoverre het nog
onbetaald is met de
rente, daar op
sedert verlopen en
nog komende te
verschijnen, alleen
broons schuld te
moeten, aan en op
zich nemen prompt
te restitueren, zo
niet te versterkte,
ten minste, zo niet
te eerste, daar toe in
staat is, ten minste
alle jaaren, wat,
jaaren een, goede
somma uit de
recognitie
penningen te laten
staan, tot dat
dezelve volkomen
zal zijn betaald en
verevend, zo als men
dat aan zijner
broeder heeft
gepermitteerd
gehad, 't geen de
ministers wel
duidelijk werd
aangeschreven, ten
einde op die conditie
zijn hoogheid als
Compagnie leen,
man en Koning over
het Ternatse Rijk te
installeren, na
vorige exempelen.
De koningen van

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

Ternaten en
Batchian, opgeven,
dat hunne
onderdaane, met
veel beterder zijn,
haare geurige
specerij boompjes
destrueeren, en
uitroeijen, quasi om
dezelve te vreedden,
te vallen, elk
verzoek hebbende
hun 2000 RD jaars
te ville, toelagen,
zoo ook om te beter
en met meerder
macht van volk dat
werk te kunnen
verrigter, werd zulks
als onijgen boven de
contracte, gaande
ditmaal onantwoord
gelaten, te meer de
Ternatse, Koning
reeds overleden is,
doch d'instantie van
den, Fidorees vorst,
tot largatie van den
nu ruim drie jaaren
gedetineerd zittende
Belhamel bij
d'invasie van den
Fidorees Capita, is
aan de ministers
gedelegeerd, daar
omtrent geen
zwarigheid makende
te moge handelen,
zo als het bevinder,
voor Compagnie
belangen, best te
zijn.

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

Het retablisement
van het in 't
verledene jaar
overrompeld Postje
op Xulla Taljabo, is
door haar na het
adijs van den
overleden koning
begrepen bij
deszelfs Negorij
Woija, 't geen men
heeft goedgekeurd
en teffens dat zij den
sulthan, van
Mandanas
aangemoedigd
hebben, bij een brief
om volk en
vaartuigen, te
handel te zenden,
ook hebben wij
voorwelgedaan,
aangezien, dat zij
wegens de menigte
der rovers aan de
kant van Bwool en
Tontolij zwervende,
boven en behalve,
de afschikke, van
een welg'armeerd
vaartuig ter
kruisvaarde, die
postjes behoorlijk
hebben laten
versterken en in
staat stelle, tot
defensie bij
aanrandinge te meer
dezelve noodzakelijk
aangehouden
moeste de ministers
uitgevaardigden
worden om de

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

residentie, Manado
en Gorontalo te
dekken, maar
onverminderd de
versekeringe van de
verlichte sorge te
vullen, dragen, zo
wel als den
manadose, resident,
zwarigheid komende
te opperen, dit
aanmerkinge van
dat gevaar waar aan
de bloot staan voor
hunne rekening te
nemen, dezelve
voorzie van geen
daar echter dient te
wezen, tot
bevordering van den
goud inbaam, dewijl
bij geval van
overrompeling het
een en ander, nog
tot zoude blijven, ter
proije dier rovers,
werd hier
aangeschreven, die
postjes niet dan
matig met handel
ware, en contante,
voorzie, te houden,
en 't heeft men daar
op 't nodige goud
dat er in komt niet
lang aldaar te laten
leggen nog ook
geen, meer
lijwaaten, derwaarts
te zenden. [...onder
mits van zijn
vaders... voor de
compagnie te

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

voldoening, eener
deugdelijke schuld
ten behoeve der
erfgenamen van
Hazebroek, verbeter
zijn 10000 Rd.; waar
van den laatst
overledene, de
Koning, in die korte
tijd van zijne
Regeering, niet
meer dan 1000 Rd:
met de verloopene
interessen, van een
jaar heeft kunnen
afleggen; voor zoo
verre het nog
onbetaald is met de
renten daar op
sedert verlopen en
nog komende te
verschijnen, alleen
brons schuld te
moeten, aan en op
zijne nemen prompt
te restitueeren, zoo
niet ten eerste, ten
minste, zoo niet ten
eerste, daar toe in
staat is, ten minste
alle jaare, wat
jaaren een, goede
somma uijt de
recognitie
penninigen te laten
staan, tot dat
dezelve volkomen
zal zijn afbetaald en
verevend; zoo als
men, dat aan zijne
broeder heeft
gepermitteerd
gehad, 't geen uit

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

verzoek van die van
te, reeds overleden,
is; dog d'instantie
van den Fidorees,
vorst, tot largatie
van den niet ruim
drie jaaren
gedetineerd zittende
Belhamel bij
d'invasie van]

De ministers wel
duidelijk werd
aangeschreeven, ten
einde op die conditie
zijn hoogheid als
Comp: leen, onan
een, Koning over het
Ternaatse Rijk te
installeren, na
vorige exempelen. —

De Koningen van
Ternaaten en
Batchian,
opgegeven, [Koning
van Ternaaten, en
Batchian, willen wat
meer geld hebben,
dog luia werd
ontkantwoord
geplaatst. —] dat
hunne onderdanen,
met veel betweeder
zijn zie, haare
geurige specerij
boompjes
destrueeren, en
uijtroeijen, quasi om
dezelve te vreeder,
te vallen, elk vervolgt
hebbende hun 2000
Rd: sjaars te wille,
toelagen, zoo ook

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

om te beeter en met
meerder magt van
volk dat werk te
kunnen, verrigter,
werd falx als
oneijgen en boven
de contracte,
gaande ditmaal
ontantwoord
gelaaten, te meer
den Ternaatse
Koning, [t'verzoek
van die van te, reeds
overleden, is; dog
d'instantie van den
Fidorees, vorst, tot
largatie van den niet
ruim drie jaaren
gedetineerd zittende
Belhamel bij
d'invasie van]

Wostij, den Fidorees
Capita, is aan de
ministers
gedesereerd, daar
omtrent geen
swarigheid
maakende te mogen
handelen, zoo als je
het bevinder, voor
Comp: belanger,
best te zijn. —

[Ternaaten]

Versterken en in
staat stelle, tot
defensie bij
aanrandinge te meer
dezelve
noodzakelijke
aangehouden moe
de ministers
uitgevaardigden

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

werden om de
residentie, Manado
en Gorontalo te
decke, maar
onverminderd de
verzekering van
[waarn't
retablissement van
het postje op Xulla
Taljabo is beproe,
per. -]

Het retablissement
van het in 't
verleeden jaar
overrompeld postje
op Xulla Taljabo, is
door haar na het
adijs van den
overleden Koning
begreepen, digt bij
desselfs Negorij
Woija, 't geen men
heeft goed gekeurd
en teffens dat zij den
Sultan, van
Mandindanas
aangemoedigd
hebben, bij een brief
om volk en
vaartuigen, te
handel te zenden,
[uit bedustinge voor
de Rovers,
waardende postjes
op Bwool en Sontolij
genoegzaam
versterkt te seffen. -]

Ook hebben wij
voorwelgedaan,
aangezien, dat zij
weegens de menigte
der Rovers aan de

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

kant van Bwool en
Sontolij swervende,
boven en behalven,
de afschicke, van
een wel g'armeerd
vaartuig ter
kruisjinge, die
postjes behoorlijk
hebben laten
versterken, [de
bewuste
voorwaardige, tot
den goud handel. -]

De verplichtte Sorge
te sullen, dragen,
zoo wel als den
manadose, resident,
swarigheid komende
te opperen, dit
aanmerkinge van
dat gevaar waar aan
de bloot staan voor
hunne rekening te
nemen, dezelve, te
voorze, vant geen
daar echter dient te
wezen, tot
bevordering van den
goud inbaam, dewijl
bij geval van
overrompeling het
een en ander notoir
zoude blijve, ter
proije dier Rovers,
werd hier
aangeschreeven, die
postjes niet dan
matig met handel
ware, en contante,
voorzie, te houden,
en t'een [heeft men
daar op 't noodige
goud dat er in komt

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

niet lang aldaar te
laaten leggen; nog
ook geen meer
linwaate, derwaarts
te zenden, voor het
reeds daar leggende
meest ver- teerd en
het bedragen, in
goud overgemaakt
is, en dat alle
mogelijke precautie,
gebruikt zijnde zal
men sig moeten
getroosten, met een
onvoorkome,
ongeluks wanneer er
ter contrarie geene
blijkbare
negligentie werd
ontmoet.]

[...paals om ter
contrarie geen
faapte grever.-]

Op Rd: 't picol, of de
prijs voor de derde
leverantie anno
passato door ons
bepaald heeft, men
raadsaam gedacht
daar in, liever te
condescendeeren als
met eene weigering
die vorste, reeder, te
geven te konne,
voorwaarden, dat
zulks eenlijke
oorzake wal de
propagatie van die
culture in haar
gebied geen
voortgang zoude
neemen. —

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

De peper plantagie
hebben de Koningen
van Ternaaten,
Fidore en Batchian,
beloofd te, eerst met
ernst te doen bij der
hand te vatten,
gelijk met den
[Jugevolge belofte
der Koninge, zoude
de peper cultuur te
eerst bij der hand
gevat werde.-] [met
de goud procure
shend gemerkt in dit
jaar met het
gereverteerd schip
en t'azter
uyttegaan.-] goud
procureur, ter
nazien uyttegaan. —

Dat de overleede,
Ternaats Koning
alreed een begin
zoude hebben,
gemaakt een goed
getal plantjes aan te
queeken, evenwel
den, Fidorese, vorst,
omtrent den prijs
van de Peper nog al
difficulteit
maakende hebbende
verzocht dat die na
de twee eerste
leverantie, van 100
picols ieder, voor de
[en op de naders
instantie vervolgens
zal werden
geleeverd, mogte
blijven die van tidor

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

is den prijs nader
bepaald.-]

De goud procure
schijnende agter in
te gaan, en thoeft
van daar niet meer
dan 1890 5/8 raalen
hier besteld zijn,
werden de ministers
uijt dies hoofde,
nadrukkelijk
gerecommandeerd,
daar omtrent te
vigileere, ende
vorste, den goud
geevende districte,
waar onder die van
Parigie sig weinig
aangelegen laten,
zeggen, met meer
ernst te houden, tot
de leverantie van
dat mineraal aan. —

De Comp: en daar
neevens de
Residenten, in
vrijwringende
termen,
t'adhortereer, tot
sene ruimier infaam,
mitsgaders ten
infaan ansien die
minder leverantie
geattribueerd werd
aan den soberen
vertier van Comp:
lijnwaaten, op Bwool
en Sontolij, door wat
[en zulx werd
g'attribueerd aan
der, weinig vertier
van Comp: lijnwaate,

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

en dat te Bwool en
Sontolij alled te
koop was]

Die, daar ter plaatse
rijkelijk
maccassaarse,
Barroude, Javaanse,
Boutonse,
Bantamse, en Saley
groove en fijne
kleedjes item
Chineesde zijde
stoffen en fluweele,
te koop waaren,
welke lekkerlijk ter
sluik werde
aangebragt, ook
gelast goede
middelen te
beraamen, diens
aanvoer ter sluik op
de best doculijkste
wijze te belette, en
sorge te doe, [dies
heeft men
gerecommandeerd
dat hier aankwoter
ter sluik te belette,
en den goud infaam
te bevordere.-] dat
particuliere met het
goud niet doorgaar
wanneer er
ongetwijffeld den
debit van doeke,
aanzienlijk en dus
die, infaam niet
minder opulente zal
moeten vallen. —

[Ternaaten]

Ten opzigte der in
afschrijvinge

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

uitgeleverde
ladingen, belastinge
en ontheffingen, is
er niet veel te
remarquere
geweest, terwijl
alles meest [ten
opzigte van d'in en
afschrijvinge, men
had niet anders te
rekenen, en dat dat
seekere posten ter
vergoeding te rug
gerekent] het jongst
reglement geschikt
is bevonden, excepto
dat men t'bedragen
der in een pak à.
costij te kort
ontwaarde 5
fl. Cambaijen som
ree, den daar
verfijmt is bij
opening dies bruto
gewicht te
examineeren, gelijk
het heeft behoord, te
rug laat aanrekenen,
om door den hoofd
administrateur
Tonnemant te
worden vergoed,
met en benevens het
geen hij nog betalen
moet wegens de in
anno pass:
herwaarts te veel
berekende goederen
ingevolge ons
besluit van den 27:
courant, zijn, de het
te min verantwoord
brandhout hebbende

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

[omtrent de vorige
te kort gestaan
onder administratie
van den overleeden
Luitenant der
artillerie aldaar
Mamel, zo wel als
de]

[...die te min
verantwoord
brandhout
hebbende]

Het agtermeezen,
van den gewezen,
Manados Resident
Paauwen ten vollen
voldaan, en door de
ministers onnog
verzekerd, dat er
indelijks geene de
minste swarigheid
was, over de jongst
weder bij het
overlijden, van den
Fontolij sergeant
Commandant
Mulbergen en
corporaal Jan
[Jugevolgt heeft men
gelast te vragen,
omtrent die
laatstijn.-] Hendrik
de Veen ontdekte te
kortkomingen,
alwaarom wij ons
vergenoegd hebben
met hun gestelde
ordres dien
aangaande om de
Comp: schadeloos te
houden. —

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

De verpagting van
Comp: domeinen, da
onder volgens onde
verleeden jaarde
ordre apart [de
verpagting der
domeinen, heeft
laatst 317637 Rd:
opgeveijld de
Bazaar, Topbaan, en
Hanevegter dan
onder drie nieuwe
verpagtinge
gerekend.-] had
laatst 4763 Rd: of
Rd: 392 meer
gerendeerd, maar
het hoofdgeld der
Chineese, was niet
verpagt, zoo de
ministers zeggen om
dat die daar nooit is
ingevoerd wegens
haar gering getal en
armoedigen staat,
dies heeft men het
bij provisie ook
g'executeerd
gelaaten met last om
die verpagting des
doentlijks meede op
de buiten, Comp:
[men zal sig
diesdweege, nader
verklaard wanneer
he verwacht
wordende papieren,
gerefumeerd zijn
nader te
introducere, en wij
zullen op haar ge-
noteerde ten
belange van

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

d'andere wanneer
de nog, werden de
papieren
gerefumeerd zijn
nader te
verklaaren.-] toere,
te introduceeren, en
wij zullen op haar
genoteerde ten
belange van
d'andere wanneer
de nog, werdende
papieren
gerefumeerd zijn
nader te verklaaren.

Op de verkochte
lijnwaaten en
koopmanschap, [wat
er op de verkochte
lijnwaate, 175 5/8 op
een inkoops
bedrage, van
4776:3:8. een
koopmanschap, en
t'hier zij van-] en in
generaal, zoude uit
gepasseerde
boekjaar montante
van 38292:0:0.
geprofitueerd zijn,
bereken, de 59 pct:
en het verkocht bier
niet tegenstaande
het laatst volgens
hun schrijven legt
geconstitueerd was
gevonden 186 1/2
pct: advance
afgeworpen hebben,
welk een en ander
nog passabel is

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

t'agter, schoon. ¹⁹
venden, voor het
reeds daarleggende
meest verterend en
het bedragen, in
goud overgemaakt
is, en dat alle
mogelijke precauties
gebruikt zijnde zal
men zich moeten
getroosten met een
onvoorkome
ongeluk, wanneer er
ter contrarie geene
blijkbare negligentie
werd ontmoet.

De Peper Plantage
hebben de Koningen
van Ternate, Tidore
en Batjan beloofd te
verster met ernst te
doen bij de hand te
vatten, gelijk men
daar toe den
overleede Ternaatse
Koning alreeds een
begin zoude hebben
gemaakt een goed
getal plantjes aan te
kweken, evenwel de
Tidorese vorst
omtrent den prijs
van de Peper nog al
difficulteit makende
hebbende verzocht
dat die na de twee
eerste leveranties
van 100 picols ieder,
voortaan op de
nadere instantie
vervolgens zal
worden geleverd,

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

mochte blijven
bepaald.

Op D.R.D. 't picol, of
de prijs voor de
derde leverantie
anno passato door
ons bepaald heeft,
meer raadzaam
gedaagd daar in,
liever te
condescenderen als
met eene wijgering
die vorste reede te
geven te kunne,
voorwaarden, dat
zulks eindelijk
oorzake zal de
propagatie van die
culture in haar
gebied geen
voortgang zoude
nemen.

De Goud Procure
schijnende achter in
te gaan, gemerkt in
dit jaar met het
gereverteerd schip
en thoet van daar
niet meer dan 1890
5/8 realen hier
besteld zijn, werden
de ministers uit die
hoofde nadrukkelijk
gerecommandeerd,
daar omtrent te
vigilere, ende
vorste, der
goudgevende
districten, waar
onder die van
Parigie ligt, weinig
aangelegen, laten

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

zeggen, met meer
ernst te houden, tot
de leverantie van
dat mineraal aan de
Comp: en daar
nevens de
Residenten, in
vrijdringender
termen, 't adhortere,
tot eene rijner
inzaam, mitsgaders
ten aansien die
minder leverantie
geattribueerd werd
aan de soberen
vertier van Comp:
lijwaaten op Bwool
en Fontolij door die,
daar ter plaatse
rijkelijk
macassaarse,
Baroude, Javaanse,
Boutonse,
Bantamse, en Laley
groove en fijne
kleedjes item
Chineze zijde stoffen
en fluwelen, te koop
waren, welke
lekkerlijk ter sluik
werden
aangebracht, ook
gelast goede
middelen te
beraamen, diens
aanvoer ter sluik op
de best doculijkste
wijze te belette, en
zorge te doen, dat
particuliere met het
goud niet
doorgaande,
wanneer er

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

ongetwijfeld den
debiet van doeken,
aanzienlijk en dus
die, inzaam niet
minder opulente zal
moeten vallen.

Ternaten Ten
opzigte der ter
afschrijvings
uitgeleverde
ladingen, belastinge
en ontheffingen, is
er niet veel te
remarqueren
geweest, terwijl
alles meest het
jongst reglement
geschikt is
bevonden, excepto
dat men 't bedragen
der in een pak à
costij te kort
ontwaard 50 p:
Cambaijen om
reeden daar verfijnt
is bij opening dies
bruto gewigt te
examineeren, gelijk
het heeft behoord, te
rug laat aanrekenen,
om door den hoofd
administrateur
Tonnemant te
worden vergoed,
met en benevens
hetgeen hij nog
betalen moet
weegens de in anno
pass: herwaarts te
veel berekende
goederen ingevolge
ons besluit van den
27: courant, zijn, de

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

het te min
verantwoord
brandhout
hebbende, omtrent
de vorige te kort
gestaan onder
administratie van
den overleeden,
luitenant der
artillerie aldaar
Mamel, zo wel als de
het agtermeezen van
den gewezen,
Marados Resident
Baauwen ten vollen
voldaan, en door de
ministers onnog
verzekerd, dat er
insgelijks geene de
minste zwaarigheid
was over de jongste
weder bij het
overlijden, van de
Fontolij Sergeant
Commandant
Mulbergen en
Corporaal Jan
Hendrik de Veen
ontdekte te
kortkomingen,
alwaarom wij ons
vergenoegd hebben
met hunne gestelde
ordres dien
aangaande om de
Comp: schadeloos te
houden.

De verpachting van
Comp: Domainen,
daar onder volgens
de verleeden jaare
ordre apart
opgeveijlde de

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

Bazaar, Topbaan, en
Haneregter had laat
176375: of rd: 392
meer gerendeerd,
maar het hoofdgeld
der Chineese, was
niet verpacht,
zouden de ministers
zeggen omdat die
daar nooit is
ingevoerd geweest
weegens haar gering
getal en armoedigen
staat, dies heeft men
het bij provisie ook
geëxecuteerd
gelaten met last om
die verpachting des
doentlijk meede op
de buiten Comp:
toren, te
introduceren, en wij
zullen op haar
genoteerde ten
belange van
d'andere wanneer
de nog werdende
papieren
gerefumeerd zijn
ons nader verklaren.

Op de verkogte
lijwaaten en
koopmanschap, in 't
generaal, zoude uit
gepasseerde
boekjaar op een
inkoops bedrag van f
64776:3:8. een
montant van f
38292:0:0.
geproflueerd zijn,
berekenende 59 p:ct
en het verkogt bier

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

niet tegentaande het
laatst volgens hun
schrijven legt
geconstitueerd was
bevonden 106 1/2
p:ct advance
afgeworpen hebben,
welk een en ander
nog passabel is te
achten, schoon de
winsten onder dat
gouvernement van
Ternaten boekjaar
niet meer hebben
mogen bedragen,
dan f 66969:1:0. of f
570:14: minder dan
't jaar bevoren, en
de lasten daar en
tegen, tot f
61089:6:8. of f
3395:5:8. hooger
opgelopen, waren
waar door de Comp:
weder f 94050:5: ten
agtere, was geteerd;
niettemin de
bijgebrachte
redenen, door de
ministers ter
verhooning dier
vermindering van de
winsten, en
toeneming der
lasten, aanemelijk
voorkomende,
werden zij met
nadruk
gerecommandeerd,
eene, ruijmer debiet
van doeken, en
andere handel
waaren te

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

bevorderen, en dus
de winsten tot een
goed anbij, te
brengen, mitsgaders
teffen door eene,
gepaste
noodzakelijke
zuinige
huishoudinge met
meerder toezigt de
lasten zo te
beheeren dat de
dragelijker moge
vallen.

Betreffende de
Huishoudinge, is tot
de verkoning van
des Heere, heilig
woord van Amboina
na derwaarts
beroepen,
Dr. Abesten, in stede
van Dr. Boppins, van
wiens beroeping
men heeft
gerefiliëerd den
zelven aanhoudende
en met betrekking
tot de Justitie,
nevens de
behandeling der
ministers de
procedures omtrent
een door de
Kruijsjers opgebragt
roovers vaartuijg,
dies confiscatie met
d'inladinge zomeede
het aanhouden en
laatertrekken van
zelve als een
kruijsjer voor de
Comp:

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

goedkeurende, werd
haar tot narigt
angeschreeven, dat
of wel diergelijke
vaartuigen, des
benodigd ten dienste
van de Comp:
mogen aangehouden
worden, agter dies
waarde bij taxatie in
de confiscatie moet
worden begreepen,
gelijk het behoord
zijnde te, reguarde
van de Weeskamer,
Correspondentie en
andere poster, van
diergelijke natuur
enlijk maar
communicatie,
behelzende niets
bijzonders te gewaar
even wel noopens de
verdere huiselijke
bestellingen, dat
men het toegelegde
ten behoeve der
zieke, uit Hospitaal
aldaar, boven 't
reglement tot
menagement der
hospitaals ongelden,
gemaakt en anno
pass: haar
bedeelende; om de
gesuppleerde
redenen, ingeschikt
en aan hun nog
overgebaate, heeft,
aan de
commissiarissen, na
de koning van
Tidore overdeurde

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

gebonden, ten einde
de of geene noodige
affaires bij dien
vorst te verrichten,
uit aanmerking dat
dezelve indie
commissie veele
onvermijdelijke
kosten, moeten doen
en daar toe met 't
dubbelde lastgeld
onmogelijk kunnen
stellen, een douceur
te mogen toevoegen,
om die quattel goed
te maken, mits zorg
dragen, de dat niet
te diep in Comp:
beurde getast nog
als, zulke commissie
buiten, absolute
noodzakelijkheid
gedaan werd; de
militairen int
Ternaats guarnisoen
zijnde ontvreedden
hebbende getoond,
met het bij 't jongste
gemaakt reglement
aan de soldaten,
toegelegd costgeld
van f 10, hebben de
ministers daar op
gerelolveerd, uit
consideratie van de
duure tijde in anno
1747. bepaald en nu
even te voeren
aldaar
g'introduceerd
costgeld van f 2:8:
aan dezelve te
blijven, aflanger, tot

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

onze nadere
dispositie waar in
men heeft
gecondescendeerd,
op haare betuijginge
dat de
mondbehoeftens
weesentlijk nog duur
waaren, teffens
aanchrijvende aan
de gemene
matroden en
handlangers, luy,
gelijk f 2:8,
dogaande
ambagtsluy, f 3. voor
kostgeld per maand
te laten verstrekke,
en die geene uit de
laatst, die daar
meede niet
vergenoegd zijn, bij
eerste occatie op te
zenden, mits telkens
bij een apart briefje
daar van kennis
geevende zoo wel,
als wanneer
herwaarts werden
overgebonden, de
belhameld uit de
Militairen, welke bij
de weijgering om
het eerstgem:
costgeld t'ontfanger,
zig vrij wat uitsporig
getoond, en waar
toe aanleiding zoude
gegeven, hebben, 't
ergerlijk gedrag van
den toli militereende
Luitenant Johannes
Gatze, die door de

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

minist: daarom dit
heen best, uit dies
hoofde van hier bij
deese occatie naar
Hederland werd
verbonden; nog
hebben wij ons
laaten welgevallen,
de reparatie, die er
gedaan zijn omtrent
de fortificatie
werken dog om een
eguale vloer te
maken, op de
bolwerken aldaar als
noodzakelijk
werdende
geoordeeld, ten
einde het op en
afvoeren van 't
canon op de wallen
te faciliteren, voldoe
niet doonlijk zijnde,
werd hun derhalven
aanbevolen,
bijgevolge die vloer
goed te laten,
maken op de
bestmogelijke wijze,
met 't geen het
minst kost en
durabel werd geagt,
zomeede het
bouwen van de
Logie en 't Pakhuis
op Gorontalo, welk
werk goede
voortgang hadde
volgens berigt, maar
ten spoedigste, te
doen absolveeren,
en aldan
onderhanden te

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

nemen, het
opbouwen van het
fortje aldaar.

Omtrent het Employ
van scheepen, en
vaartuijgen is ons
niet anders
voorgekomen, dan
dat zij de nodige
kruijssingen,
laatende doen,
teffens de
vaartuijgen
behoorlijk
g'emploijeerd
hebben, tot. De
winsten onder dat
Gouvernement in
dat boekjaar niet
meer hebben mogen
bedragen, dan [f]
66969:1:8 of [f]
570:14: minder dan
't jaar tevooren.

En De Lasten daar
entegen, tot [f]
61080:6:8 of [f]
13395:5:8 hooger
opgelopen, waaren
waar door de
Comp[agnie] weder
[f] 94050:5: ten
agtere, was geteerd;
niettemin de
bijgebragte
reedener, door de
ministers ter
verchooninge dier
verminderinge van
de winsten, en toe-
neminge der Lasten,
aanneemelijk ²⁰

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

voor komende
werden zij met
nadruk
gerecommandeerd,
eer, ruijmer debiet
van doeken en
andere handel
whaaren te
bevorderen, en dus
de winsten tot een
goed aanbie, te
brengen, mitsgaders
teffen door eene,
gepaste
noodzakelijke
zuinige
huijshoudinge met
meerder toezigt de
Lasten zo te [dat de]
winsten dat de
draagelijker moge
vallen.

Betreffende de
Huijshoudinge, is tot
de verhondiging van
des Heere, heilig
woord van Amboina
²¹ na derwaarts
beroepen, D[ominee]
Abesten, in stee de
van D[ominee]
Boppius, van wiens
beroepinge men
heeft gerefiliëerd
denselven
aanhoudende en met
betrekking tot de
Justitie, nevens de
behandelinge der
ministers de
procedures omtrent
een door de

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

kruijsers opgebragt
Roovers vaartuijg,
dies confiscatie met
d'inladinge zo mede
het aanhouden en
laattrentrekakelen van
t'zelve als een
kruijser voor de
Comp[agnie]
goedkeurende; werd
haar tot narigt ²²
aangeschreeven, dat
of wel diergelijke
vaartuijger, des
benoodigd ten
dienste van de
Comp[agnie] mogen
aangehouden
worden, agter dies
waarde bij taxatie in
de confiscatie moet
worden begreepen,
gelijk het behoord
zijn te, regarde van
de Weeskamer,
Correspondentie en
andere posten, van
diergelijke natuur
eenlijk maar
communicatie,
behelzende niets
byzonders te
gewaagen als wel
noopens de verdere
Huijshoudinge, dat
men het toegelegde
ten behoeve v[an] de
zieken, uit Hospitaal
aldaar, boven
t'reglement
management der
hospitaals ongelden
²³ toegelegd

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

kostgeld van [f] 10,
hebben de ministers
gemaakt en anno [f]
57 haar beleed; om
de gesuppideerde
redener, ingeschikt
en aan hun nog
overgebaate, heeft,
aan de
Commissarissen, na
de koming van
Tidoor overdenkde
gebonden, ter eijnde
deze of geens
noodige affaires bij
dien vorst te
verrijten, uit
aanmerkinge dat
dezelve in die
commissie veele
onvermijdelijke
kosten, moeten doen
en daar toe met
t'dubbelde kostgeld
onmogelijk kunnen
stellen, een
douceurt te mogen
toevoegen, om die
quattel goed te
maaken, mits zorg
draagende, dat niet
te diep in
Comp[agnie] beurde
getast nog als zulke
Commissie buijten,
abfolute
noodzakelijk heid
gedaan werd; de
militairen in
t'Ternaats
guarnisoen fijte
ontreeden hebbende
getoond, met het bij

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

t'jongste gemaakt
reglement aan de
Soldaaten,
gezondendert ²⁴
kostgeld van [f] 10,
hebben de ministers
daar op
geresolveerd, het
uijt consideratie van
den duuren tijd in
anno 1747, bepaald
en nu overtevooren
aldaar
g'introduceerd
kostgeld van [f] 2:8:
aan dezelve te
blijven, aflanger, tot
onze nadere
dispositie waar in
men heeft
gecondescendeerd,
op haare betuijginge
dat de
mondbehoeftens
weesentlijk nog duur
waaren, teffens
aantschrijvende aan
de gemeene
mattroden en
handlangers, ²⁵
gelijkt [f] 2:8,
dogaande
ambagtslieden [f] 3:
voor kostgeld ²⁶ per
maand te laten
verstrecke, en die
geene uijt de laatst,
die daar meede niet
vergenoegd zijn, bij
eerste occatie op te
zenden, mits telkens
bij een briefje daar

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

van kennis geevende
zoo wel, als wanneer
herwaarts werden
overgebonden, de
belhameld uijt de
Militaire, welke bij
de weijgering om
het eerstgem[elde]
kostgeld t'ontfanger,
zig vrij wat
uijtsporig getoond,
en waar toe
aanleiding zoude,
gegeven, hebben,
t'ergerlijk gedrag
van den, ²⁷ postij
militeerende
Luijtenant Johannes
Gabels, die door de
minist[ers] daarom
dit heebost, uijt dies
hoofde van hier bij
deeze occatie naar
Nederland werd
verbonden; nog
hebben wij ons
laaten welgevallen,
de reparatie, die er
gedaan zijn omtrent
de fortificatie
werken dog om een
eguale vloer te
maaken, op de
bolwerken
Ternaaten als
noodzakelijk werden
g'oordeeld, ten
einde het open
afvoeren, van
t'canon op de wallen
te faciliteren ²⁸ het
noodige heeft
menten, reu, hunner,

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

bijlch van 400.000
klinkersteen en te
belange der
reparatie gelast.

Voldoen niet doelijk
zijnde, werd hun
derhalver
aanbevolen,
bijgevolge die vloer
goed te laten,
maaken op de
bestmogelijkste
wijze, met t'geen het
minst kost en
durabel werd g'agt,
zo mede het bouwen
van de Logie en
t'pakhuis op
Gorontalo, welk
werk goede
voortgang hadde
volgens berigt, maar
ten spoedigste, te
doen absolveeren,
en aldan
onderhanden te
neemen het
opbouwen van het
fortretje aldaar.

Omtrent het Employ
van scheepen, en
vaartuigen ²⁹ is ons
niet anders
voorgekomen, dan
dat zij de nodige
bekruijsinge
laatende doen,
teffens de
vaartuigen
behoorlijk
g'emploijeerd
hebben, tot het over

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

en weder voeren der
goederen na en van
de buijten
residentien; De
Barcq Buuren, die
men ³⁰ verleden jaar
heeft verwagt, was
volgens tijding agter
de Toekanbesij
verongelukt en daar
van alleen
Comp[agnie]
papiere, met de
schenkagie slaven
men heeft haar twee
³¹ geborgen, men
heeft dit jaar de
minist[ers] van
Rembang laten
toekomen, twee
pantchalling ³² waar
van een daar
g'arriveerd is terwijl
de andere reeds op
reijse was overfula
denkt men dat zij
daar meede en met
de aanhander,
hebben vaartuigen,
wel zullen kunnen
stellen; Het schip
Eijndhoef hebben zij
over Bima te rug
gezonden, maar nu
werden zij gelast,
t'schip Slagerveld ³³
dat eerst daags met
koopmanschappen,
contanten, providie,
en[z] ter voldoening
van hunner lijf
derwaarts staat te

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

vertrecken spoedig
laaten retourneren,
met een volle
ladinge tijt, en
gemerkt, ons
voorzeker is berigt,
dat het senden van
vaartuigen agter om
Celebes en Borneo
door noord
oostwaarts digt bij
Patjier, waar
langstmeen wil dat
eenige jaaren
geleden, een
scheepje in korte,
tijt naar Ternaaten
zoude zijn
gepasseerd, kan
worden gebruikt met
gerustheid, ja vrij
wat korter zoude
weeden, dan de
gewone route ³⁴
oosten Celebes om,
hebben wij ook goed
gevonden tot
onderzoek
afvaardiger, De
Barcq D'Mosfel en
dies gezagvoerend
officier bij instructie
in handen, dat te
geeven, na behooren
t'observeren, de
strekking der kuste
en de bijlings der
Eijlanden die door
hem werden
ontmoet zoo mede
op de dieptens, het
behoop der
stroomen, winden en

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

wat hem verder
aanmerkings
waardig moge ten.

###

Correspondence
regarding VOC
administration and
naval logistics in the
Moluccas and
Makassar

...per maand te laten
verstrekke, en die
gene in laatste, die
daarmee niet
vergenoegd zijn, op
de occa[sie] op te
zenden, mits telkens
bij een briefje
daarvan kennis
gevende, zoo wel,
als meer herwaarts
werden
overgebonden, de te
melden uit de
Militairen, welke bij
de weigering om het
eerstgemelde
costgeld t'ontvanger,
lig wat uitsporig
getoond, en waartoe
aanleiding zoude
gegeven hebben,
t'ergerlijk gedrag
van de bij
militeerende
Luitenant Johannes
[Naam], die door de
ministers daarom dit
heest, bij dies,
hoofde van hier bij
deze occa[sie] naar
Nederland werd
verbonden; nog

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

hebben wij ons laten
welgevallen, de
reparaties er gedaan
zijn omtrent de
fortificatiën nog om
een égale vloer te
maken, op de
bo[ven]...

Ternaten als
noodzakelijk
werdende oordeeld,
ten einde het op en
afvoeren van 't
canon op de wallen
te faciliteren, het
noodige heeft men
te vreezen, hunne,
zich van 400.000
klinkersteen; te
belang der
reparatie, gelast.
Voldoen niet doenlijk
zijnde, werd hun
derhalve
aanbevolen,
bijgevolge die vloer
goed te laten, maar
[te] maken op de
bestmogelijke wijze,
met 't geen het
minst kost en
durabel werd
geacht, zoo mede
het bouwen van de
Logie en 't Pakhuis
op Gorontalo, welk
werk goede
voortgang had
volgens bericht,
maar ten spoedigste,
te doen absolveeren,
en aldaar
onderhanden te

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

nemen het
opbouwen van het
fortje aldaar.
Omtrent het employ
van schepen, en
vaartuigen is ons
niet anders
voorgekomen, dan
dat zij de nodige
kruisingen latende
doen, teffens de
vaartuigen
behoorlijk
geëxploiteerd
hebben, tot het over
en weder voeren der
goederen na en van
de buitengebieden.

De Barcq Buiren, die
men verleden jaar
heeft verwacht, was
volgens tijding agter
de Toekangbesij
verongelukt en
daarvan alleen
Compagnie-papiere,
met de schenkagie
slaven geborgen,
men heeft dit jaar de
ministers van
Rembang laten
toekomen, twee
pantchallings waar
van een daar
g'arriveerd is terwijl
de andere reeds op
reijse was, overfula
denkt men dat zij
daarmee en met de
aanhanden
hebbende
vaartuigen, wel
zullen kunnen

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

stallen; het schip
Eijndhoef hebben zij
over Bima terug
gezonden, maar nu
werden zij gelast, 't
schip Hageveld dat
eerstdaags met
koopmanschappen,
contanten,
providiën, etc. ter
voldoening van
hunnen zijch
derwaarts staat te
vertrekken, spoedig
te laten retourneren,
met een volle lading
tijst, en gemerkt,
ons voorzeker
bericht, dat het
zenden van
vaartuigen agter om
Celebes en Borneo
door Noord-
oostwaarts digt bij
Patfier, waar
Langmer wil dat
eenige jaren
geleden, een
scheepje in korte,
tijd naar Ternate
zoude zijn
gepasseerd, kan
worden gebruikt
met gerustheid, ja
vrij wat korter zoude
wezen, dan de
gewone route 't
booten Celebes om,
hebben wij ook goed
gevonden tot
onderzoek
daarvaardiger, de
Barcq 't Mosfel en

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

dies gezagvoerend
officier bij instructie
in handen te geven,
na behooren
t'observeren, de
strekking der kuste
en de pijlings der
Eijlanden die door
hem werden
ontmoet, zoo mede
op de dieptens, het
behoop der
stroomen, winden en
wat hem verder
aanmerkingswaardig
moge met de
vereischte instanties
ten voorkomen
naauw reguard te
nemen, mits gaders
daarvan bij journaal
distincte
aanteekening te
houden, en zoo door
dat vaartuig, ter
direct na Manado te
stevenen, om een
lading rijst, zoo die
daar mogte gereed
leggen over te
voeren naar
Ternaaten en
vervolgens vandaar
langs dien zelven
weg terugkeerende,
en passant een rijk
lading herwaarts
mede te brengen;
recommandeerende
de ministers dat
bodempje, ingeval
het een en ander
benodigd mogte

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

hebben, ten eersten
te laten voorzien en
zonder nutteloos te
laten op een
aanhouden op het
spoedigste te rug te
depecheeren.

Onder de dienaren
van dit
gouvernement,
hebben wij in de
politieke functies dit
jaar geene
verandering
gemaakt, en voor
alsnog Ternate ook
niet kunnen
bewilligen, int
verfoegde ontslag
van den Gouverneur
van Meijlendonk,
maar nodig geacht
denzelve, nog een
jaar te laten
continueren, onder
belofte van bij
aanstaande besogne
op die instantie
reflectie te zullen
slaan, te meer met
het sterfgeval van de
vorige en electie van
een nieuwen Koning,
een in zaken van de
Molukken, cos
g'experimenteerde
minister tot hoofd
van die provincie
noodzakelijk werd
vereischt, en
daarenboven men
geen redenen heeft
onvoldaan te zijn

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

over zijn bestier, des
men tot blijk van ons
genoegen, denzelve
heeft gefereerd
gelaten, de
providiën, meele
vermelling der
bedieningen, die
vacant geweest en 't
sedert nog
opengevallen zijn,
en om employ te
vinden werd van
hier gevonden der
onderkoopman
Anthonij Bijweeger,
goedkeurende de
aanstelling van den
vaandrig Jaco,
Maccasser de Jong
tot luitenant, met
toelegging van het
gewoon gagement
aan den door
menigvuldige
fatigues bij de
commissies van de
specerij extirpatie in
zijn gezigt zeer
verzwakten vaandrig
Frans Cliboun.

Voor het overige
vind men niets van
belang te melden,
nog ook iets te
remarqueren, op de
antwoordinge der
ministers gepast op
't Extravan uit
Uweldele Hoog
Agtbaare
gevenederde missive
van 29 September

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

1752. g'inbereerd bij
de gemeenen brief
van den 26 Junij
alwaarom reede, als
den tekst
aangezonden,
hadden het welk zo
enkel was
opgenomen, dat me
wij ons eerbiedig
gedragen zullen, aan
de overgaande
copijen, der hier
voren geciteerde
ontvangene brieven,
en onde daar op
aftegaan staan
repetities.

Maccasser: Heeft in
dezen jaare geleverd
een getal van 396.
stuks van 600 stuks
door de ministers
[aangebrachte
slaven] in den tijd
van twaalf maanden,
bedraagd 396 stuks,
[die] zijn aanbesteed
om alhier int
ambagts quartier te
leveren, a bord
zijder, en elf van die
dienstaare die
aldaar ingekocht en
volgens onze ordre
na Amboina tot het
bereik van Amboina,
stonden
getransporteerd te
werden, dog door de
ministers in stede
van na dat
gouvernement,

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

herwaarts gezonden,
om redenen, die van
Macassar dat die
van Amboina uit een
getal van 20, zeven
stuks die ofte dan
wel tot den arbeid
onwillig waren, het
macassaarse
ministerium weder
terug gezonden, het
welk toen wel was
opgenomen, dat me
voor eerst van den
verderen inkoop
zoude afzien, welke
leveren slaaven,
vervolgens bij
publieke vendutie op
Macassar met een
advance, van 25.14:
winst gegeven,
hadden zijn waar
over de ministers
hierover hebben wij
ons ongenoegen te
kennen gegeven, en
de ministers
geordonneerd om
voortaan onze ordre
ter executie te
brengen, en ten
spoedigste, de van
Amboina gevorderde
slaven, na die
provincie te zenden,
en zulke gedetineerd
ons niet weder te
doen ontmoeten,
onder eene ernstige
recommandatie om
voortaan geen
lijfeigenen, die verre

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

boven de 20 jaren,
oud zijn en
gerecommandeerd
om voor de
Compagnie te
accepteren, op
pennen van
vergoeden der
schade die dezelve
daar door zoude
kunnen lijden, door
den gene die
zodanige slaven
g'accepteerd heeft,
om dat onder
dezelve nu een
bejaarde is
gevonden geworden,
de overige stuks zijn
door den koning van
Bouton in mindering
zijner schuld aan de
Compagnie
afgegeven, van
welke vorst wij in
het vervolg wellicht
Hoog Agtb: nader
zullen onderhouden.

Maccasser: Amok
gespeeld waar bij
een opperstuurman,
Lau, man [naam] en
eenige
schepelingen, om
het leven geraakt
zijn de pantchalling
de Jacomina op de
chialoup de
Eenigheid was door
amok den
opperstuurman
Hofman, om 't leven
[gebracht] en de

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

pantchalling de
Jacovas onder
Mandhaar
afgelopen,
vervolgens tegens
de klippen,
verbrijzeld dog de
stuurman, Hendrik,
stuurmans die het
vaartuig van den
burger van Dorth
voerde en van de
kruisboot onder
[bevel] van den
stuurman had die
enkele goederen, uit
een paduakang aan,
[met] Paulo Laut
afgeraakt en zoo
door tegenwind als
de slegte
gesteldheid van die
Chialoup dan geuit
en herwaarts
gedreven, eindelijk
op Java
aangekomen, was
het een Paduakang
of vaartuig van
Maccasser na
Banjermassing
gaande, ontmoet,
die twee jacke,
laake, 95 corgies
slaye, mede kledjes
en twee stukjes ijzer
kanon en hadden,
welke op zijn
pasdeel niet bekend
stonden en welke op
zijn pasdeel niet uit
de hoofd daar
uitgenomen en

**De ministers aan
de Justitie hadden
overgegeven ter
behandeling na
d'ordre;
ondertusschen
kunnen wij deze
keer aangaande**

vervolgens in
[verkocht] na
massasser geladen
en vervolgens
verkocht zijn zij
waar over
257.1072.15.

ten voorkomen na aan reguard te neemen, mitsgaders daar van bij
journaal distincte aantekening te houden, en soo door dat
vaarwater direct na Manado te stevenen, om een lading rijst, soo
die daar mogte gereet leggen over te voeren, naar Ternaaten en
vervolgens van daar langs dieselfden weg te rugkeerende, en
adfante een bijt lading herwaarts meede te brengen;
recommandeerende de ministers dat radeintje, ingevalle het een
en ander senddigs mogte hebben, ten eersten te laten voorsen en
sonder nutteloos te laten op een aanhouden op het spoedigste te
rug te depecheeren.

Onder de Dienaaren van dit gouvernements, hebbende wij in de
politique functien dit jaar geene veranderinge gemaakt, en voor
als nog Ternaaten ook niet konnen bewilliger, int verlogte ontslag
van den Gouverneur van Meijlendonk, maar noodig g'agt
denselver, nog een jaar te laten continueren, onder belofte van
bij daarstaande besogne op diene instantie reflectie te zullen
slaan, te meer met het sterfgeval van de voorige en electie van
een nieuwen Koning, een in saaken van de Molukken
g'experimenteerde minister tot hoofd van die provincie
noodsakelijk werd vereijst, en daar en boven men geen redenen
heeft onvoldaan te zijn over zijn bestier, desmen tot blijk van ons
genoegen, over zulx tot hulp van denselver, heeft gedefereerd
gelaater, de provisie, de vervulling der vacante plaatse aan hem
gedefereerd, en meele vermillinge der bedieningen, die vacant
geweest en 't sedert nog opengevallen zijn, en om Employ te
vinden werd van hier gevonden den onderkoopman Anthonij
Bijweeger, goedkeurende gelijk de aanstelling van den vaandrig
Jacobus Maccasser, bud de Jong tot luitenant, met toelegginge van
het getal van het getal der van Maccasser aan de aangebragte
slaaven in den tijd van twaalf maan, bedraagd 396 stuks, five zijn
aanbesteed om alhier int ambagts quartier te leveren, a bord,
ijder, en elf van die dienstbaare die aldaar ingekocht en volgens
onze ordre na Amboina tot het beren, van ambagte, stonden
getransporteerd te werden, dog door de ministers in steede van

na Amboina herwaarts geronder, om redenen dat Gouvernement, dat die van Amboina uyt een getal van 28, seven stuks die ofte oud dan wel tot den arbeid onwillig waare, het macassaarse ministerium weder te rug na Amboina terug gesonden, —

Voor het overige vind men niets van belang te melden, nog ook iets te remarqueere, op de antwoordinge der ministers gepast opt Extravan uyt Uwedele Hoog Agtbaare genereerde missive van 29 September 1762. g'interesseerd bij de gemeene brief van den 26 Junij alwaarom reede, als den text aangetoonde, hadden het welk so enkel was opgenomen, dat me wij ons eerbiedig gedragen zullen, aan de overgaande copijen, der hier voore geciteerde ontvangene brieven, en onde daar op aftegaan staande rescripties.

De Ministers g'ordonneert om voortaan onze ordre ter executie te brengen, en ten spoedigste, de van Amboina gevorderde slaaven, na die provincie te senden, en alsulke gedaentent ons niet weder te doe, ontmante, onder eene ernstige recommandatie om voort geen lijfeigenen, die verre bover, de 20 jaare, oud zijn voor de Comp: te accepteeres, op pane van vergoeding der schade die dezelve daar door zoude kunnen lijden, door den geene die zodanige legte slaaven g'accepteert heeft, om dat onder deselve mi e, een bejaarde is gevonden geworden, de overige stuks zijn door den koning van Bouton in mindering zyner schuld aan de Comp: afgegeven, van welke vorst wij in het vervolg Uwedele: Hoog Agtb: nader zulle, onderhouder.

De Ministers had de 12 jaare, stijbengels en 12 stangen 12 g: stangen, die per 't schip Arnestein, gezonder, dog tusschen, den afscheep ende uytlevering 't zochten, raakt waare, opeene serieuze betuyginge van den Schipper dier bodem dat die monteure hem niet ter hand gesteld zijn, ter afschrijvinge gepast. So fort dog het bedrage van die, hebben wij de ministers ter vergoeding opgelegd, als niet overeenkomstig zijnde met de intrest der Maatschappij.

Door onagtzaamheid van eenige werkliede, was tot Bonthain in de post brand ontstaan en door de vlamme eenige goederen vernield die de Ministers hadde afgeschreever, en dewijl ons onbekend is en nergens gevonden werd waar in dezelve bestaan, hebben wij, en meele opgaave gevorderd, te einde daar uyt te zien, of ons daar meede zulle, kunnen confirmeren gelijk wij 't geene in het boekjaar van 1764 bij de verdere afschrijving van negotie boekjes is afgeschreeven als niet excelfer gevraagd en zijn daar tegen bij debelve ingenome, eenige stukjes hand gewere, uyt omtrent Mandhaar afgecoopene chialoup de Jacomina geburger;

Het schip Eijndhoeff van Ternate, over Bima na deese hoofplaats gesteevend hadde aldaar geroomer, zoo aan jappanhout als cadjang ter bedragen van f 710.15.

De barques, de Kaaskoper, de Carolina de Meermin mitsgaders de Cautschialling de Zuykermaalen die ter bekruijzing aldaar van Banjermassing gekomen, waare, hadde niets verrigt, en waare, de Ministers weder na deese hoofdplaats gezonder, op de Chialoup de Eenigheid hadde eenige gevangen amok gepleegt waar bij een opperstuurman, Lau, rend Hofman en eenige schepelinge, ontbeven geraakt zijn ende Pantchialling de Jacomina op de Bautchialling de Jacovas onder Mandhaar afgelooper, vervolgens tege, de Klipper, verbrijzeld dog de, stuurman, Hendrik Stuurman die het vaartuijg van den burger van Dorth voerde en van de kruijstloot onder Coils Laut afgeraakt en, zoo door tegenswind als de slegte gesteldheid van die Chialoup dan geitd en herwaarts gedreeve, eijndelijk op Java aankomen, was, hadde een Paduakang of vaartuijg van Maccasser na Banjermassing gaande ontmoet, die twee facke, caake, 95 corgjes salajeren, kleedjes en twee stukjes ijzer fanon, en hadde welke op zijn padsedul niet bekend stonden en,

Koopman, en geweese fiscaal Camerling en den burger van Dorth betrekking heeft, en hebben wij de voorministers aangechreeven, om voortaan alle zo, danige Perzoonen, als in der tijd nog uyt zegde te, hunne, laste, na deeze hoofdplaats te zenden en de som aan de Raad van Justitie overgeleverd te werde, aanwie, ook alle de papieren te laste van gezegde van Dorth en Camerling en, den een Register van, S: 1 tot 6 afgegeeven, zijn, en teffens de ministers g'interdiceert zig met de administratie ofte beheering kunnen nog op Maccasser zijnde goederen, en lijstaande zaaken, direct of indirect te bemoeijen, maar daar tege, belast ons te, spoedigste, optegeve, hoeveel de Comp: bereets voor de schade van het schip Rust en werk, gedemageert. [Page 184]

Andere vaartuigen overgescheept naar Makassar, had de directie, transporteren, die naderhand bij openbare vendutie zijn verkocht, gerendeerd hebben 207,1372 15 en die som na de ordre doe, verdeeld, alzulke personen als in de tijd nog uitgezegde ³⁵ en die som na de ordre doe, verdeeld... gelijk wij ook omtrent enige agterhaalde goederen van Frans Frantz: die alhier de publiequec verkocht zijn, en dat bedrag even de ministers ordonneert hebben, te zamen, op zodanige wijze:

Hunne boeken, intencemes, als zij zullen hebben geformeerd, wegens de schadeloosstelling van 22 gevangene uit het complot van Frans Frantz op de [plaats] gebracht aan de justitie overgegeven.

Koopman, en gewezen fiscaal Camerling en den momboir van Dorth betrekking heeft, en hebben wij de voornoemde ministers aangechreven, om voortaan alle zodanige personen als in de tijd nog uitgezegde ³⁶ alzulke personen als in de tijd nog uitgezegde... en ten laste van de streeker, het complot mogte worden, agterhaalt met de stuu ³⁷ en die som aan de Raad van Justitie

overgegeven, belovende te worden, aan wie, ook alle de papieren ten laste van gezegde van Dorth en Camerling, en tevens de ministers geïnterdiceert zij met de administratie ofte beheer kunnen nog op de administratie of beheer kunnen nog op de [Maccassar] zijnde goederen, en lijststaande zaken, direct of indirect te bemoeien, maar daarentegen, belast ons te, spoedigste, opgave, hoeveel de compagnie bereid voor de schade van het schip "Rust en Werk".

[Page 185]

Maccassar: menigvuldige fraudes, en het verminderen van het momboir, ofte eerder dient aangemerkt te worden, de alleen prologe van de pagters waar op ge ³⁸ meenelijk het supplicatie om remissie te verkrijgen, weltyds volgt.

Betreffende de Generale Inkomsten, het hoofdgeld der Chinesen, dat met benevens de twee volgende pagten aldaar ingevoerd heeft was den 15 februarij voor het lopende jaar of 10 1/2 maand, in afslag gemeend voor 207,514:21 en der topbanen, invoegen, al even, tot 207,170: mitsgaders de sterke dranken, tot op 125 207 per maand, afgeloopen, en geen liefhebbers daar toe gevonden werdende had de ministers voor eerst opgehouden, doch op de 10e januarij was dezelve weder opgeveild en gemeend voor 207,125 per maand.

De drie pagten, te zamen, niet meerder dan 714 1/2 207: kunnen, opbrengen, zo verwacht de ministers dat die in vervolg wel meerder zullen betalen, waarbij ³⁹ uit aanstaande jaar nog zal gevoegd worden.

De grote bazaar welkers voorregt van een ⁴⁰ jaarige vrijdom op heden expireert is, maar de vismarkt te verpagten, onder de vismarkt ⁴¹.

[Page 186]

De Haanevechterijen, en Ronging Spelen, van ouds hier op zware penaliteiten verboden, waren niet opgeveild om de kwade gevolgen, die beide de vermaaken, veelyds na zich slepen.

Het houden van de Wayangs aldaar in geen ⁴² in de inkomende Rijst is onder de in en uitgaande regten, en de pagt der Herberger, onder die der sterke dranken begrepen, wordende het middel op het hever der Chinese Tabak door gemachtigden van de alhier zijnde pagter geheel. Den 20e penning der vaste goederen, heeft de ⁴³ Omtrent steenkool tot Maros had de resident Jan Hendrik Vol een soort van roestige aarde ontdekt, en vervolgens naar Maccassar gezonden, die de ministers ons voor steenkool

aangewezen hebben, doch bij nauwkeurig onderzoek en het nemen ener preuve van die nieuwgevondene steenkool, en karpuijspireen ⁴⁴ onder de Meridiaan gelegen, zo vond men, op de equipagewerf zowel als in het ambachtskwartier ⁴⁵ die wel het meeste de lupte of coulchester steenkool gebruiken, dat de vier gevonden poorten niet anders bestonden als uit een zwarte gesteenagtige aarde die van geen de minste nuttigheid of tot enig gebruik bekwaam is.

[Page 187]

De gehoudene vendutie, op de volgende datum Maccassar gevorderde docken, zoverre die enigzins aanhanden, de zullen zijn.

Ook waren enige lijwaten, opgeveild, tot op het kostende afgeloopen, en van de hand gezet om reden dat het losse stukken, waren, welkers volle packen, onder die ongewiltheid aldaar herwaarts gezonden zijn bestaande in: - 2 packen bastas zwarte hele sourats - [v] ditto: fotabben fijne bengaals - 2 ditto: gordel chindos groote lust en - 3 ditto: chavonnis roode lust

6 cambayes, roode hadden, echter nog 26 207 cambayes, roode die den inkoop prijs niet kunnende behalen, had de een verlies gegeven van 10:16 mitsgaders 17 3/4 pond tarwe verkocht voor 160:16 daarop verloren is 002:8. Wij hebben van dit laatste bericht gevorderd, om daaruit te kunnen zien, aan wie de oorzaak van dit verlies zoude moeten toegeschreven worden, daar entegen is op een verkoop van 60 vaaten ⁴⁶ geprofiteerd.

[Page 188]

De verthiening in de Zuider Provincie gedaan, had de men een kwantiteit van 205 laster en 33 gantings rijst, en daarboven nog 934 bussen padij geheever, zijnde laster, 392 1/2 ganting rijst meerder dan 1804 bussen padij minder dan de vorige jaar, hebbende de koninklijke familie 32645 en dus 2845 bussen padij meerder als voor het jaar onverdiend weggevoerd.

In de Noorder Provincie was de verthiening onder het oog van de gouverneur Clootwijk geschied, waarbij 400 lasten en 200 gantings rijst benevens 1605 1/2 bussen padij opgelegd zijn niettegenstaande nog enige kleine dorpjes om de onrijpe ⁴⁷ helder halmen onverdiend gebleven, waren, evenwel nog 70 lasten, Rijst en 1059 bussen padij dit jaar meerder ingeschuurd dan het voorledene ende Bonthainders volgens hun aloude urantie die niet

al te hard maar met zachte middelen, van tijd tot tijd gestuwd moet worden, ook nog garos ⁴⁸ bussen padijwaar van geen tiende betaald is na zich genomen hebben.

Met het schip de Gustaaf Willem had de ministers 200 lasten, na deze hoofdplaats mits, zij 200 lasten na Amboina en 200 lasten na Banda gezonden, en daarom 300 lasten a 30 207 het last ingekocht, hierdoor heeft men gelegenheid gehad en op de 15 november ⁴⁹ 1755: 400 lasten rijst en 800 bussen padij ⁵⁰ na Banda.

[Page 189]

Als ook 200 lasten rijst in het schip 't Huijst te Manpad voor Amboina te doen afschepen, en door die de ministers ingevolge onze letteren van den 16 Augustus nog 100 lasten rijst met de verbe vaartuigen, herwaarts gezonden hebben, en ⁵¹ 100 lasten voor deze hoofdplaats kunnen afhalen, zo om gebrek aan graan te hebben.

De compagnie hebben aangeklage, en vervolgens de Resident uit het gezag gesteld zo als onder het artikel der dienaren, nader zal consteeren; en tot voorkoming van alle kwade practijken, de Resident, voortaan binnen de palen, der redelijkheid te houden, en de grote of regente, die veeltijds het voorwerp kunnen zijn, vervolgens met het voorkoming van meer van hunne extorsie, bloot te stellen, hebben wij goedgevonden, van alle landen, zo bezuiden, als benoorden, het kasteel Rotterdam of elders gelegen en onder de gehoorzaamheid van de compagnie: staande open actens onder het gewone compagnie zegel te doen formeren, inhoudende deszelfs groot en uitgestrektheid, wie voor het tegenwoordige den bezitter van ⁵² overvigt genomen, uitmakende een kwantiteit van omtrent 46 lasten, Rijst die wij te, voordele van de compagnie, bij de boeten, te doen ⁵³. **Maccasser**

Meenigvuldige raad en het verminderen van het garnisoen, of eerder dient aangemerkt te wezen, dat alleen prologe van de pagters waar op gemenelijk het suppliek om remissie te verkrijgen, veeltijds volgt.

Het hoofdgeld der Chinezen, dat met benevens de twee volgende pagter aldaar ingevoerd heeft, was beladen 15 februari voor het lopende jaar of 10 1/2 maand in afslag gereend voor rd: 514:24:- en der topbaanen, in zoverre, voorts voor rd: 170:- en die der topbaanen, en die der sterke dranken, tot op 100 rd: per maand, afgeloopen, en geen liefhebbers daar toe gevonden zijnde, had de ministers voor eerst opgehouden, dog op den 10 januari was

dezelve weder opgeveild en gemeend voor rd: 125 p: maand, in het jaar welk 510 rd: minder dan opgaf: t welke toe geschreeve, werd aan menigvuldig.

Twee geconfiskeerde vaartuigen, en derzelver lading geconfiskeert zijn, verkort voor rd: 201:23:-.

Betreffende de generaale inkomsten, de ministers de in en uytgaande regten, en de pagt voor rd: 600 p: maand of 60 rd: paard zijnde rd: 692 meer dan dag, 8: gaf:

Het hoofdgeld der Chinezen, dat met benevens de twee volgende pagter aldaar ingevoerd heeft was beladen 15 februari voor het lopende jaar of 10 1/2 maand in afslag gereend voor rd: 514:24:- en der topbaanen, in zoverre, voorts voor rd: 170:- midgaders die der sterke dranken, tot op 100 rd: per maand, afgeloopen, en geen liefhebbers daar toe gevonden zijnde, had de ministers voor eerst opgehouden, dog op den 10 januari was dezelve weder opgeveild en gemeend voor rd: 125 p: maand, in het jaar welk 510 rd: minder dan opgaf: t welke toe geschreeve werd aan menigvuldig.

Jaarlijkse vrijdom op heden expireert uit, dag de vismarkt jaar 614 23/24 en deel 116 25/.. minder als het vorige jaar afgeworpen.

Maar de vismarkt te verpagten, oordeelde ministers dat van weinig of geen importantie tot Maros had de menen, en als inconvenient voor het garnisoen, wezen niet raadzaam te zijn.

Omtrent stomp: post tot Maros had de resident Jan Hendrik vol een soort van roestige aarde ontdekt, en vervolgens na Maccassar gezonden, die de ministers ons voor steenkole aangeschreven hebben, dog bij nauwkeurig onderzoek en het nemen ener preuve van die nieuwgevondene steenkole, en karpuispriveen, land genoegzaam onder de meridiaan gelegen, zo vond men, op de equipagewerf zowel als in het ambachtskwartier, die wel het meeste de lupte of coulchester steenkole gebruiken, dat de vier gevonden soorten niet anders bestonden als uit een zwarte gesteenteachtige aarde die van geen de minste nuttigheid of tot enig gebruik bekwaam is.

De Haanevegterijen, en Ronging spelen, van ouds her op zware penaliteiten verboden, waaren niet opgeveild om de kwade gevolgen, die beide de vermaker, veeltyds na zig sleepen.

Het houden der Wayangs is aldaar in geen subantie, de inkomende rijst is onder de in en uitgaande regten, en de pagt der herberger, onder die der sterke dranken, begrepen, wordende het middel op het kerven der Chinese tabak door gemagtigdens van der alhier zijnde pagter geheel den 20e penning der vaste goedere, heeft de jaar.

De gehoudene venduties, op de volgende datum Maccassar gevorderde docken, zo verre die enigzins aan hans der, zulde, zijn.

20 oktober 8593:16: met winst 1209:5:- 6 december 5798:14: met winst 1372:17:- 7 januari 1754 5976:12: met winst 1600:18:- 5 februari 26055:6: met winst 838:12:0:- 6 april 2707:16: met winst 1097:6:8 6 mei 6490:16: met winst 1971:14:- 10 juni 4028:2: met winst 1290:3:8:- 2 juli 2666:2: met winst 829:44:8:- 5 augustus 19580:10: met winst 5893:5:- Bedraagt in geheel 82700:2: met kadm: 23363:16:-

Ook waaren, enige lijwaaten, opgeveild, tot op het kostende afgeloopen, en van de hand gezet om reeden, dat het losse stukken, waaren, welkers volle packe, ondies ongewiltheid aldaar herwaarts gezonden zijn bestaande in: 2 packen bastaal zwarte heele sourats V: dit: fotabben fijne bengaald 2: dit: gordel chindos groote cust en 3: dit: chavonnijs roode cust

Er men heeft nog 20 1/4 g: ofté schaards 20 1/4 g: dat ons nog geen redenen tot klagen geeft om dat de lijwaaten, in alge, men van zodanige deulge niet bevonde, werd als men, in oude tijden, gewoon was die te erlangen, gevolgelyk thans ook minder winst kon aftewerpen.

6 cambaijer, roode hadden, egter nog 26 g: cambaijer, roode die den inkoops prijs niet kunnende behaalen, had de een verlies gegeven van 10:16: midgaders 17314 ponde tarwe verkocht voor 160:16:- daar op verloren is 002:8:- wij hebben van dit laatste bericht gevorderd, om daar uit te kunnen zien, aan wie die oorzaak van.

Wij zullen de ministers dan wederom in staat stellen, door het zenden, van de door hen gevorderde.

Dit verlies zoude moeten toegeschreven werden, daar en tegen is op een verkoop van 60 vaaten her 254:7:0: of te 192 1/2 g: geprofiteerd.

De verthiening in de zuider provincie gedaan, heid der halmen, onverthiend gebleven, waaren even wel nog 70 laste, rijst en 1059 bosse, padij dit jaar meerder ingeschuurt dan het voorledene ende bonthainders volgens hun aloude urantie die niet al te hard maar met zagte middele, van tijd tot tijd gestuurt moet werden, ook nog 103 bosse, padij waar van geen thiende betaald is, na zig genomen hebben.

Met het schip de Gustaaf Willem had de ministers 200 laste, na deese hoofplaats mits 200 lasten na Amboina en 200 laste na Banda, en gader 200 laste, rijst na Banda gezonden, en a daarom 300 lasta, a 30 rd: het last ingekocht, hierdoor heeft men, gelegenheid gehad en op den 15 nov: met voldoening van der ed:

goed gevonden om 400 laste, rijst en 200 bosse, pa, bij na Banda involdoening kunnen gedaan en in de schepen, samslag en duwerkerk.

In de noorder provincie was de verthiening onder het oog van de gouverneur Clootwijk geschied, waar bij 400 laste, en 200 gantings rijst benevens 10059 bosse, padij opgelegd zijn niettegenstaande nog enige kleine dorpjes om de onrijpe 200 laste rijst voor Amboina.

Als ook 200 laste, rijst in het schip t Huijste Manpad voor Amboina te doen afschepen, en door die, de ministers ingeolge onze letteren en 100 laste voor deese hoefe, van der 16 augustus nog 100 laste, rijst met de werve vaartuigen, herwaarts gezonden, hebben, en 100 laste voor deese hoefe, van der plaats kunnen afteaken, dog om gebrek aan dat graan, te hebben, ist den verderen, inkoop gedaan het aanstaande jaar mogelijk, 100 laste rijst door de raad: liebeherr van de inlanner, heeft men, goedgevonden, bij de boete, te doen inverting.

Den voorraad, het benodigde op verre na niet zal kunnen toereike, zo hebben wij den inkoop van dat graan gelate, aan oordre van den ondertteekende gouverneur generaal, waarvan copie nevent.

En schoon wij bij onder, brief van den 24 december 1759, de ministers zo nadrukkelijk verboden hebben geen de minste knevelarije van den inlander te gedoogen, zo hadde de resident van Boelocombo en Bonthain, Liebeherr evenwel nog 16 maate, voor overvrigt.

Maccasser overvigt genoomen, uytmakende een quantiteit van omtrent 46 laste, rijst die wijte, voor deele van de comp: hebben aangeblagen, en vervolgens die, resident uyt het gezag gesteld zo als onder het articul der dienaren, nader zal consteeren; en tot voorkoming van alle kwade practyquen, de resident, voortaan binnen de paalen, der redelijkheid te houden, en de groote of regente, die veeltyds het voorwerp kunnen bezeizt zijn vervolgens met hun toekomingen, meer van hunne extorpie, bloot te stelle, hebben, wij goedgevonden, van alle lander, zo bezijden, als beoorde, het kasteel Rotterdam ofte elders gelegen en onder de gehoorzaamheid van de comp: staande, open acte onder het gewoone comp: zegel te doen formeeren, inhoudende deszelfs groot en uitgestrektheid, wie voor het tegenwoordige den bezitter van. Dat perceel mitsgaders met hoedanige servitude, het zelve bewaard is, met last aan de resident, dat zij voortaan wel alle geringe differente, doch zaken van eenige importantie niet zullen vermogen afdoen, maar na Maccassar hebben te renvojjeeren, om door de Gouverneur en Raad onderzocht ende uytspiraake daar over gedaan te werden.

Onder de restante, van ultimo aug:t zedert veele jaare, als een reël effect voortgelooper, heeft de t gene zo wegens den train, op Celebes als tot de meijnwerken, in den berg Bantimoerong zo contante, als diverse benoodigtheeden, uytgegeven, en verstrekt is, en op die beide reekeningen gebragt, zonder dezelve afschrijvingen, zo hebben wij ingevonde refot: van den 26 april deezes jaars verstrekt die twee porter, bij de Maccassaarse handelboekjes te doe, vereevenen, en het bedrage, van die beide zijnde f 391908:4:- op het Comptoir Generaal over te bringer, aan welke resolutie wij ons in alle eerbied gedragen.

Bij onze brief van den 31: December anno pass: 54 55 56 57 58 59
60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82
83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103
104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120
121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137
138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154
155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171
172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188
189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205
206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222
223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239
240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256
257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273
274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290
291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307
308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324
325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341
342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358
359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375
376 377 378 379 [^327] [^328] [^329] [^330] [^331] [^332]
[^333] [^334] [^335] [^336] [^337] [^338] [^339] [^340]
[^341] [^342] [^343] [^344] [^345] [^346] [^347] [^348]
[^349] [^350] [^351] [^352] [^353] [^354] [^355] [^356]
[^357] [^358] [^359] [^360] [^361] [^362] [^363] [^364]
[^365] [^366] [^367] [^368] [^369] [^370] [^371] [^372]
[^373] [^374] [^375] [^376] [^377] [^378] [^379] [^380]
[^381] [^382] [^383] [^384] [^385] [^386] [^387] [^388]
[^389] [^390] [^391] [^392] [^393] [^394] [^395] [^396]
[^397] [^398] [^399] [^400] [^401] [^402] [^403] [^404]
[^405] [^406] [^407] [^408] [^409] [^410] [^411] [^412]
[^413] [^414] [^415] [^416] [^417] [^418] [^419] [^420]
[^421] [^422] [^423] [^424] [^425] [^426] [^427] [^428]
[^429] [^430] [^431] [^432] [^433] [^434] [^435] [^436]
[^437] [^438] [^439] [^440] [^441] [^442] [^443] [^444]
[^445] [^446] [^447] [^448] [^449] [^450] [^451] [^452]

[^453] [^454] [^455] [^456] [^457] [^458] [^459] [^460]
[^461] [^462] [^463] [^464] [^465] [^466] [^467] [^468]
[^469] [^470] [^471] [^472] [^473] [^474] [^475] [^476]
[^477] [^478] [^479] [^480] [^481] [^482] [^483] [^484]
[^485] [^486] [^487] [^488] [^489] [^490] [^491] [^492]
[^493] [^494] [^495] [^496] [^497] [^498] [^499] ³⁸⁰ Hoog
Agth. bedeed hebbende dat tot voorkominge van alle morshandel
wij op de 13e dier maand de vaart door particuliere van Amboina,
Banda of Ternate, over Celebes na deere hoofdplaats
g'interdiceert, dog wel direct dezelve toegestaan hebben, zo
hebben wij uyt aanmerkinge van de schaarsheid van
leevensmiddele, en tot voorkominge van gebrek aan rijst in
Ambon en Banda goedgevonden, deere alteratie in voorm: besluit
te maaken, en eenelijk gepermitteert dat voortaan een getal van
zes vaartuygen, mitsgaders met hoedanige servitude, het zelve
bewaard is, met last aan de resident, dat zij voortaan wel alle
geringe differente, doch zaken van eenige importantie niet zullen
vermogen afdoen, maar na Maccassar hebben te renvoyeeren, om
door de Gouverneur en Raad onderzocht ende uytspiraake daar
over gedaan te werden.

... Dat perceel mitsgaders met hoedanige servituten, het zelve
bezwaard is, met last aan de resident, dat zij voortaan wel alle
geringe differenten, doch zaken van eenige importantie niet zullen
vermogen afdoen, maar na Maccassar hebben te renvoyeeren, om
door de Gouverneur, omtrent de vaart van Maccassar en Banda
over de alteratie van dat besluit en onderzoek ende uytpraak
daarover gedaan te worden.

Onder de restanten, van ultimo augusti zedert veele jaaren, als
een reel effect voortgelopen, hebbe de geene wegens den train
op Celebes als tot de meynwerken in den berg Bantimoerong zo
contante, als diverse benodigheden uitgegeever, verstrekt is, en
op die beide rekening gebracht, zonder dezelve af te schrijven, zo
hebben wij ingegeven ons refot van den 26 April des jaars
verstreken.

Die twee porten, bij de Maccassarse handelboekjes te doen,
verevenen, en het bedragen van die beide zijnde 391908:4:— op
het comptoir generaal over te brengen, aan welke resolutie wij
ons in alle eerbied gedragen.

Bij onze brief van den 31 december anno pass, de Hoog Agth.
bedeed hebbende dat tot voorkoming van alle morshandel wij op
de 13 dier maand de vaart door particuliere van Amboina, Banda
of Ternate, over Celebes naar deere hoofdplaats geinterdiceert,
dog wel direct dezelve toegestaan hebben, zo hebben wij uyt
aanmerking van de soberheid van levensmiddelen, en tot
voorkoming van gebrek aan rijst in Ambon en Banda
goedgevonden, deere alteratie in voorm. besluit te maken, en
eenelijk gepermiteerd dat voortaan een getal van ses vaartuygen,
mitsgaders ook te berigten wat menschen aldaar handel mogen

drijven, vaartuigen visa versa zullen mogen navigeeren, van Ambon en Banda op Maccassar, nadat alvorens zodanige vaartuigen, bij hun arrivant in de text in zig bevat op Maccassar door de fiscaal en twee gecommiteerde leden der raad van justitie zoude zullen moeten, gevisiteerd werde, als bij hun vertrek uyt Ambon en Banda zal geschieden, dierweegens de nodige ordre aangeschreven, en verder bij onze resolutie van den 19 november breedvoerig te vinden is.

Door gebrek aan penningen waare de minister gedwongen geworden uyt de ledig leggende gelde van de weeskamer 9000 a 1/2 % te negotiere, en daar en boven en penningen op wissel in casla zonder agio ontvanger 413278: op wissel zonder opgeld te accepteeren.

De negotie boekjes van 1753/54 zijn door de ministers niet gezonden, waardoor wij buiten staat zijn, Uwel Ed: Hoog Agtb: de laste en winste in dit boekjaar gevallen, te kunnen deedelen, wij hebben ons ongenoegen hierover de ministers en speciaal de Secunde te kennen gegeven, met recomandatatie om dezelve ter behoorlijke tijd in de aanstaande te zenden.

Tot de verdere ontdekking van het nieuwgevondene land dat agter de grote landplaat van Rotty volgens het aangeschrevene door den Resident van Timor Daniel van der Burgh lag, en dier strekking na speure, mogelijk de vaste wal van het onbekende zuidland wel zoude kunnen zijn, hebben wij ministers belast de nodige informatien, die aangaande te nemen, en te onderzoeken, of op dat land door deede of geene volkere, eenig handel gedreven werd en vervolgens ons onderdige te berigten, gelijk wij ook een pertinent relaas verwagte, van alle zodanige ongepermitteerde handelaars met behoorlijke passe, van Maccassar voorzie, als onder het district van Timor aangeweest zijn, en veele hostileiten gepleegd hebben, agtervolgend hunne schrijven van den 23 juny aan deere regeering, en waar aan de ministers op Maccassar een afschrift tot voorkoming van gezonden hebben. Dat ons dan ook aanleidinge gegeven heeft aan den Koning van Mandhar wiend gezanten, alhier geweest zijn, en welkers onderdanen den handel wederzijds uitbreidende met rede, weenigszints verdragt mogen werden, gehouden in het plegen van moordprijzen, om welke pas hun aftebrijden hebben wij verleend 20 pafcedullen, direct op deere hoofdplaats zijnde, oordelende dit eer middel te zijn om die volkere, ter handel herwaarts te lokken.

Het aangebragte te sedert 12 maart van Maccassar bedraagt 25804:4:8: tot heede, bestaat uit volgende: - 26 1/2 reaal stof goud: 516:- - 6 Last, cadjang: 303:5:- - 50 Last, rijst: 1290:12:0 - 2931 picold sappanhout: 7027:10:- - Diverse koopmanschappen: 4676:12:- - in aanrekening: 887:8:- - 66 stux lijfeigene: 8759:- - te samen bedragende: 23834:7:8

Betreffende het gepasseerde zo met de vorsten, als bondgenote, op Celebes volgens de apart met de vorsten bondge, te adrijve, van den Gouverneur Clootwijk zulke belang voorgevallen, en het hof van Bonij had nicere, dat het hof van Bonij over de nota van hun gedaan verzoek, anno pass: gedaan verzoek ten einde de pretentie van Bonthain aan hem mogte afgestaan werden, en vervolgens van de hand gewezen, is wel eenig misnoegen, daarover betoond maar van die pretentie verder afgezien, en nog nu weder te borde gebracht een verschil tussen het hof en Wadjoe Lamoeroe t'welk zijande uitspraak van de Gouverneur gefereert gelat, had die eindelijk den Datouwa Lamoera nood, de zaak zij aan de Koning van Bonij te onderwerpen, waardoor dan alle ongenoegen, uit de weg geruimt was, met belofte, dat zijn Hoogheid onder de hand met ammonitie en goeder, raad zoude geaffesteerd werde, tegen de trotse Wadjoe reeder, die zij met dit hof niet schijnet te willen vereenigen, en om de Bonijers altoos in een goede lijn te houden is den Gouverneur van Clootwijks gevoelen onzigtig te zijn in het alte pressante verhinderen van het onvertiend wegnemen der Pady, dat al schoon wel een groot nadeel schijnt te wezen, echter van nog nadeliger gevolgen, zoude zijn en deze inkomsten geheel te niet doen loopen, wanneer dit hof zijn nagelvolgen, die daar uit Finrana Bonij mogte begeven alwaar deszelfs om de gevolgen te zijnde, verdaaner, vastzaten zijnde alles voor de Koning moeste bewerking, en dus de landen van de Comp: voor het grootste gedeelte aldan onbebouwt zoude blijven, welke consideratie in het geheel niet te verwerpen is.

De Koning van Gowa is zeer subit overleden, zo men meent door middel van vergif, en in zijn plaats succedeert deszelfs zoon die pas den ouderdom van drie jaaren bereikt, zijnde voor het overige aan dit hof alles rust en vrede door dien den Koning Tello als rijksbestierder door de verdere grooten in zijne goede voornemens gewaarborgd werd.

De gevondene goud mijn tot Tanette uit welke ter diepte van 10 vadem eenig goud uit erts gegraven is, zullen wij alvorens ons daar op te declareren, een nadere uitkomst van verwachten, dewijl het bekostigde aan de mijnwerken, en den berg Bantimoerong een aanzienlijke som van 79306:7:8 bedraagt ons derhalve, zulke kosten vruchteloos te verspillen, zonder te weten, of het goud wel zo veel zoude kunnen opbrengen, echter de door de Koninginne gedane propositie, om voor 4 st: daags de nodige arbeiders te zullen leveren, niet verwerpen, en zover de waarde van het goud de arbeidsloonen zal overtreffen, de Koning van Bouton heeft dat par nog maar aan waarde van Rd: 3180. De ministers hadde na Bouton den Capitain Militair Benjamin Petrold gezonden, die met 15 thailen goud en 85 slaven is geretourneerd, het eerste is gewaardeerd op Rd: 215. en laatste getaxeerd op Rd: 35. ieder, zo dat dit te samen nog maar bedraagt Rd: 3180. en hadde die Koning de beloofde 200 slaven, nog beloofd de overige 200 slaven, met eigen vaartuigen te zullen zenden, doch die tot afgaan der jongste adrijve, nog achtergebleven waren, zo dat dit

rijk genoegzame blijken geeft van zijne kwade intentie die doorknagtige middelen dienen gestijft te werden, zal men het gezag van de maatschappij onder de vorsten, op Celebes staande houde, en daarom goedgevonden, en besloten na derwaarts te zenden, de schepen Saamstag en Onwerkers die na Banda gedestineerd zijn, thuis te manpad voor Amboina mitsgaders het fregat de Adriana om benevens de aldaar aanhangende vaartuigen boven de daar op bescheidene manschappe, nog staang'augmenteert te werden, met zovele militairen, zeewaarende en ambachtsgezellen, als den Gouverneur zal oordeelen, dat gevoegelijk kan gemist, om bij wege van parate executie den Koning tot de prompte betaling zijner schuld te noodzaken.

Tot het uitvoeren van deze expeditie die wij vertrouwen, dat van beter uitkomst als de vorige zal zijn hebben wij aangesteld den Capitain Militair Johan Casper Rijsweber, die daartoe de nodige instructie toegevoegd en aan welkers inhoud wij ons eerbiediglijk tot de verdere ontdekking van het nieuwgevondene land refereren. Het eerste is gewardeerd op rd. 245, ende laatste getaxeerd op rd. 35, ijder 20 dat dit te zamen nog maar bedraagt rd. 380, en hadde die koning de beloofde 200 slaven, nog beloofd de overige 200 slaven, met ejger vaartuigen te zulle zenden, dog die tot het afgaan der jongste adviisen, nog agtergebleeven waaren, zo dat dit rijk genoegzaame blijken geeft van zijne quaade intentie die doorknagtige middelen dienen gestijft te werden, zal men het gezag van de maatschappij onder de vorster op Celebes staande houden, en daarom goedgevonden, en besloote, na derwaarts te zender, de schepen, Saamslag en Onverkerp die na Banda gedestineerd zijn, thuis te manpad voor Amboina mitsgaders t'freguat de Adriana om benevens de aldaar aanhoudende Macasser zijnde vaartuigen boven de daar op bescheidene manschappen, nog staang'augmen, teert te werden, met zovele militairen, zeevaarende en ambagtsgezellen, als den Gouverneur zal oordeelen, dat gevoegelijk kan worden gemist, om bij wege van parate executie den koning tot de prompte betaling zijner schuld te noodzaken.

Tot het uitvoeren, van deede expeditie die wij vertrouwen, dat van beeter uitkomst als de vorige zal zijn hebben wij aangesteld den kapitein militair Johan Casper Rijsweeber die daar toe de nodige instructie toegevoegt en aan welkers inhoud wij ons eerbiediglijk te refereren.

Om op Lumbauna op de westhoeks van dat land een post te extruere, zoude te meer dewijl de Comp: volgens de tractaaten, daar zonde en lastpost zijn, die daartoe bevoegd is, lijkelyk kunnen geschieden, indien men alvorens volkomen verzeekering hadde dat de laster, door een favorabele handel dragelyk zoude werden, en de onvervinding ons niet geleerd hadde dat zodanige propositie, veeltijds op een lastpost uitkoomes; dat aan de reedener, ook zijn dat het geavanceerde dierweegens bij de drijde,

der ministers van den 6 october 1751 even zo min als deze tegenwoordige slag onze goedkeuring voor als nog niet kan wegdregen.

Bij onzer aparte brief gedateerd 20 aug aan den Gouverneur Clootwijck gerigt hebben wij gevorderd alle zodanige stukken, als ten laste van den gerepatrieerden resident van Boulo Combo en Bonthain George Beend wegens het voorgevallene tusschen hem en den omgebragte Prins Tjalle Paniki gevonden werden, die ons ingevolge het bovengezegde toegezonden zijn wij de Eere hebben Uwel Edele Hoog Agtbaare al mede bij dee, zeer eerbiediglijk aan te bieden.

Onder de dienaaren zijn overleed, den Predikant Hermanus Vedder, de onderkooplieden Cornelis Bittering, Flodenpijl en Gerrit Spruijt mitsgaders de vendrighs August Hendriksz en Frans Albregt Piel als mede den boekhouder Nicolaas Kammert.

Door het overleide van gezegde Gerrit Spruijt opgedrage, aan de onderkoopman, Jan Hendrik Vol die in de residentie van Maros vervan, de boekhouder is door den boekhouder Dirk Jacob Fenpetet, de onderkoopman, en Roelofombas resident van Boeloembo ontslagen en opgevolgt door Gustaaf Lodenwijck van Liebeherr om zijn enorme gedrag uit die post ter nader afwachting onzer ordres na Maccasser doen, en aanbreng van daar komen en in deszelfs plaats benoemt de onderkoopman en resident van Bima Willem Deefholtz die opgevolgt is door de boekhouder Willem Coutrier met de qualiteit van onderkoopman, onder een vijf jaarig verband en de daartoe staande gagie hem toegelegt.

Banjermassing verschafte Banjermassing ons in der, voor, leden jare geen stoffe tot een aangenaam bericht; zoo hebben wij thans eenigzints teeder, met genoegen Udele Hoog Aght: mede te deelen dat de peper inzaam na onze herhaalde aanmaningen en gestelde ordres tegen de frequente vaart en sluijkerijen, der chineesche Tonken, zijnde, lijk eens wederom is beginner aan te wakkeren; nadies, sedert de loop van dit jaar geen ongaanzienlijke quantiteijd van 136500 lb zwarte en 4425 lb witte ofte Zaamer, 777625 lb peper van daar aangebragt is; zijnde aan goud ingekomen voor 34348 of 8 mareq 1 $\frac{3}{4}$ engelsen 62 caraat aan diamanten kostende 1602:14: bedragende te Zamen in gelde een somma van 127116:4:8 daare, tegens vervoer na derwaarts is wederom dens: afgestoke, aan contante, 7126: en aan diverse goedere, en coopmanse: item schenkagie, een montant van 14479:16: ofte Zaamer 21604:16:-

Wat aan belang de drie voorm: articule van aanbreng, zoo hebben w' den resident niet alleen ten opzigte van de peper inzaam met ernst gelast, stiptelijk te voldoen aan de ordre van Udele Hoog Agt; en onze daar op genomene resolutie van 24 majj, om namentlijk geen fints toe te laater, dat de chineese, een helfte,

maar zelf uiters niet boven, een derde in de gantse inzaam komen te participeeren, maar ook nadrukkelijk aangemaant dies vermeerdering, de reden, van Banjers aanhouding met ijver te behartiger, en met betrekking tot de en wij n' tendien belange de contracten, voor ons hebben bij den Sulthan, steeds met modestie en zonder drijgement te insteere, tot een, nauwkeurige observantie, en nakoming derzelve, onder anderen, om zig hartelijk aan te stellen tegen het bij zijne misfave van den 27 octob: A: pass: gecommuniceerde, dat de Sulthan op ijder Picol peper die t' gemeen aan de comp: be, verd't Picol Pholmeerder gesteld had, nadien die arme mensen, door zulke knevelarijen, de lust bijna benomen werd, van die cultuur werk te maken, als mede tegen den opkoop der grooter, van de aangebragte parthijen al, zoo zulks niet alleen occatie tot sluijkerijen, met de chineese geeft, maar ook de aanbreng doet stremmen, onder te kennengeving aan Lyn Hoogheid, dat zoo lange zulke zaken gebeuren, hij ook geen staat moet maken op toegevendheid van Comp: zijde.

Om den vorst echter door de stricte observantie van t' artikel, rakende t' getal der Tonken, niet tegen ons te degouteren, maar daar in geen zints te complaceren, er om rede, en ordre gesteld tegen derzelve vaart na Borneo en daar 2 Jonken gepermitteert.

Maart en 10 Julij gealtegeert, nadien het buijter, des zoo zeer niet aankomt of er een of twee Jonken aldaar verscheijnes, indien maar geen peper boven de aan hem bepaalde quantiteijd magtig werden, zoo hebben wij des jare den Sulthan, 2 passen voor twee Jonken toegestaan, onder aanmerking nogthans de zulks geschied is in verwagting dat deselve Banjermassing zijn kant mede alles contribuere, waar door de peper culture accresceere, kan, voor te overige de contracten in alles naauwkeurig observeere.

Voorts is op Svorster, verzoek de resident gelast int voorjaar een vaartuig na pasfier te zenden, om ingevalle daar weder een chineese Tonk mogte aankomen gelijk de resident meld deszer jare geweest te zijn, die in arrest te nemen, en herwaarts te brengen of dat niet mogelijk zijnde, te ruineeren, en te verbranden.

Zijnde mede van hier, zoo wel tegen die vaart, als tegen deselve aan de westhant van dat Eiland op Saccadane de nodige voorziening gedaan, bij ons besluit van den 9 Julij.- Dat land een post te extruere, zoude te meer dewijle de Comp: volgens de tractaaten, daar zonde en lastpost zijn, die daartoe bevoegd is, lijkelyk kunnen geschieden, indien men alvorens volkomen verzekering hadde dat de laster door een favorabele handel dragelyk zoude werden, en de ondervinding ons niet geleerd hadde dat zodanige proposities veeltyds op een lastpost uitkomen; dat aan de redenen ook zijn dat het geavanceerde dierwegens bij

de edele der ministers van den 6 october 1751 even zo min als deze tegenwoordige slag onze goedkeuring vooralsnog niet kan wegdragen.

Bij onzer aparte brief gedateerd 20 augustus aan den gouverneur Clootwijck gerigt, hebben wij gevorderd alle zodanige stukken als ten laste van den gerepatrieerden resident van Boulo Combo en Bonthain George Beens wegens het voorgevallene tusschen hem en den omgebragte prins Tjalle Paniki gevonden werden, die ons ingevolge het bovengezegde toegezonden zijn; wij de ere hebben Uwel Edele Hoog Agtbare almede bij dezen zeer erbidiglijk aan te bieden.

Onder de dienaars zijn overleden den predicaant Hermanus Vedder, de onderkooplieden Cornelis Bittering Hodenpijl en Gerrit Spruyt, mitsgaders de vaandrighs August Hendriksz en Frans Albregt Piel, alsmede den boekhouder Nicolaas Kammert.

En is de bediening van soldij boekhouder door het overlijden van gezegde Gerrit Spruyt opgedragen aan den onderkoopman Jan Hendrik Vol, die in de residentie van Maros vervangen is door den boekhouder Dirk Jacob Temperet. De onderkoopman en resident van Boulo Combo, Gustaaf Lodewijk van Liebeherr, om zijn enorme gedrag uit die post ter nader afwachting onzer ordres na Maccasser doen aanbrengen en is aldestaats benoemd de onderkoopman en resident van Bima, Willem Deesholtz, die opgevolgd is door de boekhouder Willem Coutrier met de qualiteit van onderkoopman, onder een vijfjarig verband en de daartoe staande gagie hem toegelegd.

Banjermaasching verschaft Banjermaasching ons in de voorleden jaren geen stoffe tot een aangenaam berigt; zo hebben wij thans enigszins te eder met genoegen Udele Hoog Agtb: mede te delen dat de peperinzaam na onze herhaalde aanmaningen en gestelde ordres tegen de frequente vaart en sluikeryen der Chinese jonken, zijnde lijk eens wederom is beginnen aan te wakkeren; nadien sedert de loop van dit jaar geen onaanzienlijke quantiteit van 136500 lb zwarte en 4425 lb witte ofte zaamer, 777625 lb peper vandaar aangebragt is. Zijnde aan goud ingekomen voor 34314 lb of 4 marcq 17 3/4 engelsen 62 caraat aan diamanten kostende 1602:14: bedragende te zamen in gelde een somma van 127116:4:8 daare, tegen vervoer na derwaarts is wederom derna afgestoken aan contante 7126: en aan diverse goederen en koopmans: item schenkagie, een montant van 14479:16: ofte zaamer 21604:16.

Wat aan belang de drie voorm: artikelen van aanbreng, zo hebben wij den resident niet alleen ten opzigte van de peperinzaam met ernst gelast stiptelijk te voldoen aan de ordre van Udele Hoog Agt; en onze daarop genomen resolutie van 24 mei, om namelijk geen fints toelaat dat de Chinezen een helfte, maar zelfs uiterlijk

niet boven een derde in de gantse inzaam komen te participeren, maar ook nadrukkelijk aangedrongen deze vermeerdering der redenen van Banjers aanhouding met ijver te behartiger met betrekking tot de en wijl t'endiren belange de contracten voor ons hebben bij den sulthan steeds met modestie en zonder drijgement te insteeren, tot een nauwkeurige observantie en nakoming derzelver, onder anderen, om zig hartelijk aan te stellen tegen het bijzijne misvie van den 27 october A.P. gecommuniceerd, dat de sulthan op ieder picol peper die het gemeen aan de Comp: leverde 1 picol tholmeerder gesteld had, nadien die arme mensen door zulke knevelarijen de lust bijna benomen werd van die cultuur werk te maken, alsmede tegen den opkoop der groten van de aangebragte partijen al. Zoo zulks niet alleen occasie tot sluikerijen met de Chinezen geeft, maar ook de aanbreng doet stremmen onder te kennisgeving aan Zijn Hoogheid, dat zolang zulke zaken gebeuren, hij ook geen staat moet maken op toegeveidheid van Comp: zijde.

Om den vorst echter door de stricte observantie van het articel rakende het getal der jonken, niet tegen ons te degouteren, maar daar in geenszins te complaceren, en om reden en ordre gesteld tegen derzelver vaart na perferen bij des residents misvie van den 2 maart en 10 juli geallegeerd, nadien het buijter des zoo zeer niet aankomt of er een of twee jonken aldaar verschijnen, indien maar geen peper boven de aan hen bepaalde quantiteit magtig werden, zo hebben wij deze jaren den sulthan 2 passen voor twee jonken toegestaan, onder aanmerking nogthans dat zulks geschied is in verwachting dat dezelve Banjermassing zijn kant mede alles contibueren, waardoor de pepercultuur accresseere, kan voor de overige de contracten in alles nauwkeurig observeren. Voorts is op s'vorsten verzoek de resident gelast in het voorjaar een vaartuig naapier te zenden, om ingeval daar weder een Chinese tonk mogte aankomen gelijk de resident meldt dezer jaren geweest te zijn, die in arrest te nemen, en herwaarts te brengen of dat niet mogelijk zijnde, te ruineren en te verbranden. Zijnde mede van hier, zowat tegen die vaart, als tegen dezelve aan de westkant van dat eiland op Saccadane de nodige voorziening gedaan, bij ons besluit van den 9 juli.

Over den geringen inkoop van goud, hebben wij den resident ons ongenoegen te kennen gegeven, en daaromtrent gelast meer ijver aan te wenden om aan de intentie te voldoen; nadien dezelve daarvan tot reden brengt dat particuliere handelaars, Chinezen, en anderen, daar meer voorgeven, als Comp: bepaalde prijs hebben, wij op zijn voorstel om tegen dezelve te negotieeren, deszelfs prijs van 17 sp: per thail tot 10: verhoogder gegeven gecificeerd voor 1 marcq fijn tot 390: ter hoogte, om te besteden, wanneer daarop nog een klein avondje te halen is. Gelijk wij mede op deszelfs schrijven, de wegens de frequente vaart der Chinezen en Banjarezen na Batara die de gestelde agten zelf derwaarts vervoeren, weinig verwachting van de diamantmijn was, tenzij men de prijs daarop verhoogd toegestaan hebben, de

markt daaromtrent te volgen tot nadere ordre, dewelke bij ons vandaar een partijtje van 62 caraat is ontvangen, die reeds aan Udele Hoog Agt ter preuve zijn toegezonden.

De verthier der handelwaren, van lijkwaad, etc. heeft dezer jaren aldaar ook mede meerder schot beginnen te nemen, zijnde daar is 6/m, voor ruim 5000 f: reale, aan lijkwaaten, omgezette naderhand bijna alle aldaar testand geblevene koopmans: gedebiteerd, met een redelijk voordeel, waarom wij ook den resident op deszelfs herhaalde eis niet alleen daarvan wederom voorzagen, hebben, maar ook aangevraagd om dezelve gaande weg te doen accresseere, en dus mercantile tegen te gaan de frequente vaart der Banjarezen op Java en Batavia die het anders bij het contract voorbedongen is.

Intussen, hebben wij desnietteenstaande bij de staatreek uit de boeken van Anno 1751, vertoning der lasteren gaarne gezien, dat de generale lasteren van dit comptoir weder ruim 6000 gekomen ware, in vergelijk met die van het verleden jaar, doadien dezelve zijn voor het grootste gedeelte vloeijdt uit de menigte der reparaties, timmeragien, en fortificatien, waar van hier en daar bij des residents brieven, sommen van consideratie voorkomen, hebben wij denzelven daarover onderhouden, en terwijl reeds is geïnstrueerd geweest van ons de intentie, om op Banjer alleen een enkele huisberging te hebben, zon, der een grote omslaglast, al hetgeen diens opzigte in rekening op gebracht, te weder prompt te restitueren, uitgenomen 2000, voor ieder jaar tot anno 1757 inclusief, en 1000: ordinair aan reparatien buiten hetgeen wij voor de nodige opregting van een nieuw peper pakhuys tot 4656: ter afschrijving hebben gepasseerd, zulke voormelde last, rekening door de terugschrijving op die manier wel weder zo veel verminderen, en op den ouden voet geraken, onder aantooning echter aan denzelven dezelve vermindering, naartoe aangeraden. *Over den geringen Inkoop van goud, hebben wij den Resident ons ongenoegen te kennen gegeven, en daaromtrent gelast, meer ijver aan te wenden, om aan de intentie te voldoen; da- nadier, dezelve daar van tot reeden bybrengt dat particuliere handelaars, Chineeken, en andere, daar meer voorgeven, als Comp. be- paalde Prijs, hebben wij op Zijn voorstel om tegen dezelve te Negotiereen, deszelfs Prijs van 17 Sp: per Thail tot 18: verhoogter, gegu- lificeerd voor t marcq fijn tot f 390: ter hoog- te, te besteden, wanneer daar op nog een klein avandje te haalen is.*

Gelijk wij mede op deszelfs schrijvens, de weegend de frequente vaart der Chineken en Banjareseen na Batavia die gebeente agten zelfts derwaarts vervoeren, weinig verwagting van de Diamant mijn wal, ten zij men de Prijs daar op verhoogd toegestaan hebben, den markt daaromtrent te volgen tot nadere ordere; Zedert welk bij ons van daar een Parthijtje van 62 carat is ontvangen, die reedaan UEdelle Hoog Agtb: ter preuve zijn toegezonden.

De verthier der handel waarer, van Lijnwade, etc. heeft desent jaare aldaar ook mede meerder schot beginne te nemen, zijnde aldaar is f/m, voor ruim 5000 f: reale, aan Lijnwaden, omgezetten naderhand bijna alle aldaar testand geblevene koopmans: gedebiteerd, met een re- delijk voordeel, waarom wij ook den Resident op deszelfs herhaalde Eysch niet alleen daar van wederom voorsie, hebben, maar ook aange- maant om dezelve gaande weg te doen accreseeren, en dus mercantile tegen te gaan de frequente vaart der Bandjareseen op Java en Batavia die heyen, ederl bij t contract voorbedongen, is.

Intusschen, hebben wij des niet tegenstaande, bij de Staatreken: uyt de boeken van A° 1752 on- vertoning der Lasten, en gaarne gesien, dat de Generale Lasten van dit Comptoir weder ruim f 6000 geklomme, ware; in vergelijk met die van t verleeden jaar, do- nadier, derzelver furie voort grootste gedeelte vloed uyt de menigte der reparaties, Timme- rager, en Fortificatien, waar van hier en daar bij des Residents brieven, sommen van Conside- ratie voorkomen, hebben wij denzelven daar over onderhouden, en terwijl reeds is geïnstrueerd geweest van ons Banjermassing Intentie, om op Banjer, alleen een enkele huijstberging te hebben, son, der een grote omslagblast, al het te, dies opbigte in rekening op gebrag,, te weder prompt te restitueeren, uytgenomen f 2000, — voor t jaar tot anno 1757 inclusie, en f 1000: — ordinair aan reparatien buijten het geene wij voor de nodige op- regting van een nieuw Peper Pakhuis tot f 4656: ter afschrijving heb- ben gepasseerd, Zulde even voormelde last, rekening door de terug schrijving op die manier wel weder soo veel ver- minderen, en op den ouden voet gera, onder aantooning echter aan den Resident, niet alleen, dat dezelve nog vrij wat verminderen moet, maar ook die der winsten vermeederen als de wagen regt zal gaan, en Banjer niet meer de een nadelige Post in Comp: Staat zal werden, ten welken belan- gen wij denselve over zijn onmaati- gen Eysch van manschappen gere- procheerd, en een vaste bepaling geschreven hebben, hoe veel Die- naren op Banjermassing mogen gehouden werden, op pane van ve- goeding der Gage en rantsoenen, de overtollige die wij somtijds op zijne on- geregelde Eyschen mogten voldoen.

Ten Reguarde der Hof Saaken hebben wij uyt t ontfangen schrijvens van 27 october 1753 gesien de ontstane onlus- te, tusschen de Pangerangs Ratoe Anum en Souria, en dat tusschen dezelve al eens een actie was voorgevallen, waar in van beide kanten, enige gesneuveld waren, doch naderhand bij missive van 20 January 1754 ontwaard, derzelver affopiatien, waar toe de neutraliteijd, die door den Resident in die vermindering ter- regte gehouden is, sekerlijk veel heeft gecontribueerd, en door ons denzel- ven bij continuatie is aanbevolen ingevolge t contract; De invordering der Hof Schulden, den voornamelijk de ter bevoor- dering der Peper Culture aan de Ratoe Anum voor uytverstrekte 5000 Sp: en andere, Debet zijnde Posten, door den Resident veel te slaauw getracteert zijnde, hebben wij denzelven gelast, te en

uit- ander voortaan met meer Ernste intemaneer, zonder zij aftelaten zetten met klagten van onvermo- gen en diergelijke, of ons met wat malle meningen op te houden, ter- wijl voor zijn rekening gelaten is, het geen voortaan aan t Goff ver- strekt word;

Timor Dit comptoir voldoet niet aan de verwagting, veel minder aan de beloften, door de bedienders Zedert eeni- ge jaaren gedaan, want moesten wij reeds voor heen de opgaaf van t overleden opperhoofd van der Burgh tot verbetering van Comp: Staat aldaar, en waar om eder ook de ontdekte rijke Kopermijnen, op den Berg te Ade, gedeeltelijk aanmerken als dinge, die veel te hoog waren genomen, soo komt ons thans nog vrij winderiger ja zelfs bespottelijk te voeren, wanneer t presente opper- hoofd Beijnon bij de beantwoording der vaderlandse Extract missive van den 29 September 1752, komt er neder te stellen, dat de saken, dusdanig zoude dirigeere, dat niet alleen, aan t oogmerk van UEdelle: Hoog Agt- baare werde voldaan, en binnen korte, aangename vrugten, daar uyt mogte, voortspringte, maar ook van t mogelijk Comp: pakhuis aldaar tot een, genoegzaame en den aanbreng van Producte wierde gemaakt, niet tegenstaande den jongsten Eysch van wax en andere Producte, die tegen soo een kostbaar mineraal nimmer kunnen opwegen, onge- meen gebrekkig en niet half voldaan is, als besta de het desen jaare van daar met de barkquen de vriendschap, ende spreund ontvangene eenlijk in.

33375: b. Sandelhout 17030: b. Wax. 3075: b. wilde kannel 97500: b. Cadjang 450: b. Slangenhout 2 Stua Mantlaven, t een en ander in gelde dragende f 10360: 1: 0: en, opzigten, van de geva- lene lasten, en winsten int jongste boekjaar kunnen wij tegenswoordig aan UEdelle: Hoog Agtbaar uit geheel geen verslag doen, aangezien de bedie- bij haar en brief van den 22 September passato ter onder- ontstijting quamen te bedelen, dat de secundê Hote, die de Negotie boeken, zodanig hadde late, veragteren, en verwilderen, dat de buijten Staat geweest waaren dezelve in gereedheid te brengen, en aan ons over te senden, welhalven wij ook blijkens ons besluit van den 6: deser maand dien negligenter, dienaar met afgeschreeven gagie hebben, opontboden om sig over sijne slordige behandeling in den dienst van UEdelle: Hoog Agtb: te verantwoorden, en hier meede tot de Inlan- de saken, overgaande zulle, wij ter vermijding van wijdloopigheid, soo ter reguarde van die, als het ver- dere voorgevallene en verrigter, omtrent Comp: be- langen, aldaar, UEdelle: Hoog Agtb: na gewoonte aanbieden, onze onderheediiger, datum na de rit afgegaane rescriptie, op de ontvangene brieven, van den Den 30ste Maij, 23 Junij en 22 Septemb: deses jaars, is eenlijk het zakelijkste aanroerende ten opzigte van de Toepasse, of zwarte Portugese, en principaal der inwoonders van Naijmoetie melder, dat wij wel met genoeg, ontwaard hebben, de bedienden besluit om gemelde roofnest met behulp van de Comp: en door het opontbod van 2000 Bottinezen en 1000 Javoneezen, op 't lijf te vallen, dog daar onze geziene dat deeze onderneming naderhand

verboden is, wind verploge, waaromme wij dezelve gerecommandeerd hebben, daar omtrent voortaan altoos met de meeste spoed en ernst te werken, aanmerkinge, daaromtrent te gaan; want wij kunnen niet ontkennen, dat het rijke opperhoofd Timor is, t' uijtbeeter van Comp: bied tot groote florisance heeft gebracht en dierhalve, hebben wij ook 't presente opperhoofd gelast spoor te volgen, sonder egter de Toepasse te beoorlogen, bij aldien dezelve niet over de sogenante goud rivier komen.

Voorts hebben wij toegestaan, dat het beheer van 't rijk van Coupang aan Farel Forang, die reeds in A: 1749 in stede van zijn overleeder vader tot koning is verkooren, nog mits zijne toenmalige minderjarigheid onder de voogdijschap der twee rijksbestierders was gesteld, als nu te meer thans meerderjarig en 24 jaren oud zijnde, werde overgegeven, dog teffens gelast, dat de rijksbestierders, van wie de bedienden geen favorabel berigt schijnen te geven in haar functie na de Usantie soude blijven continueren, invoeger, dus van zelf fuller vervallen alle de beduijtingen, die de bedienden van de priteren, verder, van 't rijk van Coupang quamen optevaten.

Vrij beter soude weesen, de volkeren van Amacone soo wel als die van Amanatung, 't verre gelegen te rijk aan de oostkant van Timor die door 't overleedene opperhoofd op verscheijde plaatsen waren verdeelt worden, aangemoedigt haar eigen land te bewaren en te bebouwen, dan dat men dezelve in de nabuurschap het nestele, en daardoor de schraale levensmiddelen, nog schraalder maakte, soo hebben wij geordonneert de zaak te laate, soo als 't is, te meer, dewijl het voorts: inconvenient door 't uijtgeven van landen aan haar en die van Amanubanger, Amanarafie ten aanboun en meerder voortplanting van mondbehoeftens ligt konde worden voorgekomen.

Maar gelast de hoofden, der Mardijkers soo wel als de zwarte Portugeezen, in tengel te houden en in tegendeel gelast oplettend te zijn dat de Hoofden der Mardijkers niet al te veel omtrent Amarabië en Amacoonder quamen te verstoute, en teffens in tengel gehouden wierde, de zwarte Portugeezen, bij aldien zij van gemelde landstreeken, wilden meester maker, aangebie, Amarabië en Rotty met een geringe tusschenwijdte van zee van malkanderen legende, en niet verre van eerstgemelde oever de ontdekte paarlbanken, die wij g'ordonneert hebben op te veijlen, en te verpagten, mitsgaders ondienstig gehouden het plaatsen van een tolk op Sombas en daar en tegen goedgekeurt der bedienden voornemen, om onder de hand te werken, tot herwinning van sodanige plaatsen, die zij bij tractate, aan de Comp: hadden verbonden, en voornamelijk wanneer zij Comp: hulpe quamen te verzoeken, overfulks wij ook onze verwondering betoond hebben, over het leggen van de bedienden dat 't opperhoofd om den handel te doen herleeve, ten eenemaal vreedige gedagten hadde en uijt dien hoofde vaste raade geworden, alle en de zwarte Portugeezen, niet oorlogs toebereijden eens klaps te staake,

teffens haar te kennen gevende, dat wij schoon de rust beminnen van geen vrede wille, weete, ingevalle de zwarte Portugeezen mogte geluster, over de Goud rivier te komen.

Wijders hebben wij ook voor welgedaan aangemerkt dat de bedienden den Koning van Amphoang Sorbian die de Toepasse, met geweld tot haar verwijdering te vermijden, overhaale, met raade, dat niet alleen hadde g'affisteerd, maar ook beslooten, om alle vernadering met de blanke Portugeezen (die zeker chinees vaartuijg van Biliboetoe hadden aangehaald, d'agter was gereclameerd en door den Liphaos Gouvern: Manuel Doritel weder vrijgegeeven, wel te vermijden, dog onder 't opperhoofd: possessie, tacite te teffens Comp: regt en possessie te mainetineeren, en onder de hand te verbeijde.

Vervolgens hebben wij, vermits de bedienden niet sonder grond sustineerde dat de swaare tolle, de ende, tot dus verre van Timor hadde te rug gehouden, den tol bij in en uijtvoer voor ieder slaaf gelijk bevorens, weder van vijf tot drie Rd: vermindert, ende verdere schikking daar omtrent aan haar overgelaten, dog teffens ons ongenoegen getoond, dat de jongste verpagting der domeijnen, onder Ult: Aug: 1754, niet meer hadde gehaald dan Rd: 5000:- ofte Rd: 515:- minder als het jaar bevoorens, en dewijl de bedienden de schaartheid van 't sandelhout en wax toeschrijven aan de continueele troubeles en die van de wilde canneel aan de swaare tol ende laage prijs, mitsgaders de sterke vaart der Maccassaare, op 't Eiland Ende, wilde canneel is tol getaxeerd en prijs verhoogd.

Soo hebben wij deeze en geene hinderpale, en uijt vrugte weg te neemen der aanbreng van wilde canneel niet alleen vrijgesteld, en die in koops prijs van twee tot drie stuivers per lb verhoogt, maar ook te mitsgaders tegens de sluijk, en de Maccassaarse sluijkhandelaars zodanig voorzie, als UwelEdelen Hoog Agtb: het behagende, bij ons besluit van den 6 dezer zullen, kunnen, beoogen, dog te belange, van 't sandelhout waar over wij reeds in de eyde, Eijch van sandelhout Anno pass: hebben gedeclareerd het selve van weijnig nut voor de Comp: bevinden de, Eijch van die, op 10000 ponden vermindert.

Onder de kerkelijke zaaken, gezien zijnde, dat de regente, van 't eiland Rotty, wervaartswij, blijken onze refot: van den 24 dezer, den krankbezoeker, alond conditioneel hebben, laate te rug keren, zij hadde bezwaard over het opbrenger, van Loon de leermeesters, te meer dewijl zij haar bujten, die 24 jaren gecontinueerd de huijshouding voor den secr: en scriba. waaromtrent geene verandering gemaakt.

Kort geve, hebben wij gelast, daar omtrent geen verandering te make, en evenlijk aan haar overgelaten om het onderhoud der leermeesters van tounna blijpheid te korten, mitsgaders het verzoek van den aldaar zijnde predikant Waldorff, om verstreking

van randsoen, rijst dewijl sulx op de kuyten comptoirs niet gebruikelijk is, en daar en tegen, de bedienden gekwalificeerd tot de reparatie van 't gebouw daar der godsdienst werd verrigt mits sulx geschiedde mena, g'en uijt de armgelden, dog tot het maake, van een nieuwe bergplaats voor 't opperhoofd in cas van rupture konden wij niet overgaan, om dat voordeden daar nu secuur genoeg te zijn maar veel meer aangetogen het dienaangaande te schikken, en stelle, soo als zijn predecessor van der Burgh gedaan heeft; egter hebben wij, mits de bouwvallige woningen, de huijshouding. gelden voor den secunde en scriba ten bedragen van f 288:- intjaar gepasseert, ende bediendense, ³⁸¹ gepermitteert de reparatie van 't Hospitaal, mitsgaders de verdere timmeragie, en reparatie, alvoreen een nette calculatie gevorderd, ter welker gelegenheit wij voorts de bedienden in ernstige termen recommandeerden, om de huishouding in 't jongste reglement van de 30 julij 1753 op 't zuinigste, in te rigten, en in dat stuk te waken, van zeg te blijve, te gaan altoos zulks voor haar rekening en verantwoording zoude blijven, intusschen hebben wij op den van daar ontvangen lyst zo aan contante, als koopmanschappen, en benodigdheden daar onder ook volgens besluit van de 3 september jongstleeden, 4890.f:- oud koop ijzeren bedragen van f 20367.9:- per de bar

Timor de Bruijs voldaan mitsgaders na Java gelast om 20 lasten rijst derwaarts af te steeken, terwijl ge ³⁸² ³⁸³ voor de derdermaal twee kasjes met peperplanten, na de bedienden voorstel, van onder met gaten, gemaakt neevens twee indigo planters volgens wel edele Hoog Agtbare ordre van den 8 october des vorigen, en onze resoluties van den 27 september deses jaars zijn overgegaan, ten einde te ontwaren, of die producten aldaar willen succedeeren, en welkers voortgang, wij de bedienden, even zo zeer hebben aanbevolen, als het nader onderzoek van 't eiland Lomba, en waarom wij volgens het sluijt van den 6 december een bequaam kaartemaaker hebben derwaarts gezonden, mitsgaders geconsteert in het opregte, van een ³⁸⁴

[...]kleen collegie van weesen boedelmeestere, aldaar

Betreffende de dienaaren hebben wij ³⁸⁵ goedgevonden in steede van voornoemde Roselie als secunde, derwaarts te laten vertrekken, de onderkoopman Faucherau, en als scriba den adsistent Friesendorp in plaats van den herwaarts verlostte boekhouder Weber; als mede aan eenige mindere ³⁸⁶ verandering omtrent de dienaaren, de verbolte verlossingen en verbeteringen geaccordeerd, en der Corporaal Philip Wenning om zijne hooger ouderdom en gebrek aan 't gestel geagieerd;

Waar mede wij onder geëerde welduiding van deeze materie afstappen en overgaan tot die van Palembang

Palembang heeft in vergelyk van voorleden jaar vrij grotere quantiteit peper uitgeleverd, nadien in dit jaar van daar ontvangen zijn 1725421/4 f:- waar van met Comp: vaartuigen zijn aangebragt 442709 f:- en met Konings vaartuigen 1282622 1/4 f:- Bedragende de thin, die men van daar ook bekomen heeft een goede quantiteit van 1519035 f:- namentlijk 412652 f:- per Comp: bodemse, 1106383 f:- esper Konings vaartuigen; zijnde voornoemde thin en peper heenzendt met het schip Westvowe, het jagt 't Adria, wat vaartuigen derwaarts na de pantjalling de Neptunes mitsgaders daar en tegen met de derwaarts gedepecheerde brigantijn de Mossel, de bareg de Kaasloper, en het scheepje 't Admiraal Tromp na Palembang overgebonden, aan contanten f 32000:-- en aan koopmanschappen en benodigdheden f 20366:2:8; onder tusschen heeft men de gebaanten van den Koning van Palembang met zijne hoogheids brieven en geschenken, aan deeze regeering behoorlijk ontvangen en naar goed tractement volgens gewoonte weder terug gedepecheerd met een brief en contra present van hier voor den Koning; op wiens krachtige herhaalde instanties, wij onder de bekwame ³⁸⁷ van dit comptoir hebben goedgevonden dog als per gratie, voor deeze keer te accordeeren, en aan zijn Hoogheid toe te leggen, de helft van de in den verleden jaare aangeblagene 3195 stukken thin, of wel de waarde van dien; in vertrouwen, dat zijn Hoogheid deze bijzondere goedheid van de Regeering zal erkennen, en zij in het vervolg beter gedrag om getrouwelijk te betragten, dat aan de Comp: grote en genoegzame quantiteiten van peper en thin werden geleverd volgens de contracten, met hen gemaakt en dat zijn Hoogheid de sluikerijen van peper en thin na vermogen, zoude beletten, en ³⁸⁸ doen tegengaan; hebbende wij de Residenten, wel ernstig aanbevolen om Comp: vaartuigen, niet lang op te houden, maar spoedig van daar terug te depecheeren, zonder sig te laten praaijen, en ophouden, door frivole of ijdele beloften, van den Koning, wegens meer der peper leverantie of andersints gewijts tot volkomene belading van Comp: bodems, aangezien de ondervinding te meermaalen had geleerd, dat op Konings beloften juist geen vaste staat te maken is, en dat de Residenten, daarom ook met goede ernst voortijdig moesten zorgen, het nodige betragte, ter tijdige bekoming van peper en thin, hoewel deze recommandatie weinig geholpen heeft. Terwijl ³⁸⁹

Palembang de kruijsers die men tot belet van den sluijkhandel gebruikt, altijd vroeger konden, werden geijst of wel uitgezonden ter behoorlijker tijd tot wering van alle morserijen; met de commandatie ook om in het vervolg niet meer zo laat aan Konings vaartuigen, pasceer te verleenen, gelijk als dat volgens derzelver schrijvens van 9 april en 24 maj quantuijs op het aanhoudent verzoek van zijn Hoogheid was geschied, als strijdende met onze intentie; dewijl op dergelijke wijze altijd, op voorwending dat de vaartuigen hunne reize hiertoe niet hebben kunnen gewinnen, occasie werd gegeven, tot ruimere particuliere

vervoer van peper en thin; voortshebben wij geobserveert dat de Residenten, op verzoek des Konings weder hadden, gearresteerd zeker vaartuig Largatis van Seekers vaartuig van een zijner hoogheids dienaaren, het welk door de Kruijsers was opgebracht, en sulx op de betuiging ook van onschuld des gem: dienaars dat hy om volgens zijne Papen, na Grise en Samarang te varen, de beide reijse door contrarie winden, de togt niet hadde kunnen goedsmaaken, en mits overvallene ziekte tot Banca verbleve, was, gelijk als mee, mede heeft gepasseert dat de Resident, op goedkeuring van deeze Regeering aan de Koning op zijn instantig verzoek weder hadde afgestaan, het g'arresteerd schip, vaartuig waar van de Lading enz: reeds per de Carolina was heern beborgt, te meer om dat het selve vaartuig door het verloop der moijten, de reijse heeren niet soude hebben kunnen doen als zijnde te op Palembang aangekomen; terwijl men goed gekeurd heeft der Residenten handelinge, omtrent der Jurragen Lindoe, over het violeren der Papen, als dewelke instede van naar Siac te gaan, tot Banca was aangeweest en door de Kruijsers genoodzaakt Palembangwaarts te keeren, als oof den selven was gecondemneert in de uitkeering van 40 Spaanse Realen, of de waarde der goederen, aldaar na sijne opgave verkogt, en sulx te behoefte der Kruijsers; met qualificatie wijders om het vaartuig waar van agt maleyers waare, in arrest genomen, en overgeponden, overgepleegde hostiliteyten, aan het bootsvolk, dat ter visitatie van het selve vaartuig was afgeborden, met de verdere manschappen, goederen, enz: maar te largeere, en in het vervolg bij sodanig geval liever sorger, te eijtschen of te doen stelle, voor de goederen, in plaatse van door Arrest het goed te laten bederven, want daar geen behoorlijke wijze van procederen is.

Aangaande de Lasten en winsten van dit comptoir hebben wij uit het schrijven, der Residenten, van den 5 Maart met ongenoegen vernomen, dat in het gesloten boekjaar van 1754, de Lasten, groot zijn meerder lasten op Palembang geweest f 38402:18:-, dus f 7710:19:- meerder dan het vorige boekjaar van 1753 1/2 wanneer de selve maas bedrage, hebben, f 30693:19:- waar en boven, ook de winsten, van het eerstgem: boekjaar sober zijn geweest en maar f 1339:5:-, alhoewel in het voorgaande jaar in plaats van winsten, verlies was bevonden, van f 904:18:-, sodat Palembang nu weder veragtert is f 5445:1:- wij hebben, desentwegen de bedienend Palembang bediend ernstig gerecommandeerd: om jona doen, elijte te besweijen, en menageeren de Lasten, en onkosten, die de Comp: veeltijds door in attentie en wijminge, ijver harer dienaare, maar al te veel moet dragen en daar en tege, om alle practabele middelen, te betragte, tot smeerdering der winsten.

De geijchte Contante, en Benodigdheede, heeft men na mate van noodzakelijkheid desw: besorgt; en wij presenteere, hier nevens respectievelijk ter leerde Speculatie van Uwe Edel Hoog Edele: Een verhaal van het Eiland Bliton, betreffende deselfts toestand,

ont toegezonden, nevens schrijving van 5 Maart deses jaars door de Resident Jacob Alexander van der Werp, die door des selfs indispositie het selve eiland niet hadde kunnen gaan bezoeken, en welke togt ook was achter weegen gebleven, om geen jalouzie aan het Palembangse Hof te geven; zijnde nader hand voorm: Resident op Jambie bewoonde, als eerste Commissiant, in de maand October overleden, en in zijn plaats weder tot eerste Resident van Palembang door ons aangesteld den Koopman en Administrateur van Bantam Huijbert Johan Heere, mitsgaders den Boekhouder Pieter Chesijn vandaar verlost nevens nog andere Personer, die mits tijds expiratie mede om hunne verlossing herwaarts hebben verzocht voor toverige gedragen wij ons zeer reverentelijk aan onse afgegane rescriptie naar Palembang onder dato 14 gber: Jongstleede, en stappen over tot Jambie.

Om Uwe Edel Hoog Edele niet lastig ontstaane onruste, te Jambie vallen, met een, nijdig en verdrietig verhaal van de ontstaane onruste, die, Comp: en daar op gevolgde opbraake door de, Resident Johannes Aalders, neme, wij de vrijheid ons eerbied te refereren aan de in Octobr: J. Lee, reeds overgesondene secrete besluyten, van den 19 Maart en 30 May deses jaars, waar er bijwel den Ed: Hoog Edele des gelievende, in, syne volle omstande zulle, kunnen, beoge, niet alleen, den toestand van saken, en dies eerste voorspronk, maar ook wat maatregule, wij te, opzigte van, Comp: in geledeert aanbie, en verstorde voorregte, hebben, genomen, en int werk gesteld.

Dog om Uwe Edel Hoog Edele: over de netelige omstandigheden, waar in Jambie daar door is gewikkeld, bij deebe, enigszints te onderhouden, moeten wij betuijgen, dat de ondernemingen van den Sultha, tegens de Comp: even wel moest betengelt werden, als het gedrag van de, resident Aalders en strafbaar te vooren quam, want nadie, tegenwoordige Sultha, Anum Siri Ingalaga de stouthheid heeft gehad, Comp: Loge door syn, schoonsoon, de, Pangerang Natta Wijjaja (die ook met veel war afscheijnelijkheid de bewegende oorzaak der Jambijse troubelen, moet werde, gehorde,) vijandelijk te attaqueeren waar uit ontstaan, is, dat de bediendens, die egter wel verre ware, van tot het uiterste gebragt te zijn, Comp: Loge en effecte, buijte, een weijning goud en contante, dat door hun te beijer, van f 9302:5:- nog gefaltreert is aan, de, vijater proije gelaten en zig met de barq De Leeuw over Palembang naar herwaarts hebben gereti, heerd soo zijn wij ook bedacht geweest, om de ons in deebe, aangedaane hoon speer, gevoelige wijze te wreker, ten einde andere inlandse vorste, mogte, werden afgeschrikt, de voetstappen, van den Jambijse koning na te volgen, Egter hebben wij uit consideratie der zwaare onkosten, die ons, vermijdelijk tot eene oorlogs Expeditie moeste werden gedaan, teffens raadzaam geoordeelt alvorens door den Palembangse eerste Resident vanderwerp te late, londeere, of de, Koning niet liever soude inclineere, de, Comp: weegens zijn quaad bedrijf satisfactie te geven, dan zig bloot te stelle, aan een ernstig gevoel van haar ongenoegen, alles breedder vermeld bij onse

secrete Lettere, aangemelde van der Werp de dato 22 Maart Jongstleede, dog schoon er eenige apparentie ware, dat de, Jambijse Koning het hoofd in den schoot soude leggen, so konde, wij egter daar op niet vertrouwen; maar oordeelde, vee meer dienstig en noodzakelijk te zijn van bij tijds preparatie, tot een, vigoureuse attaque, indien, den Koning somtijts bij zijn boot voornemen, vleet vol, harde, te make, te welke, eijnde wij beslote, onder het bewind van voort: van der Werpen de, Comp: Militair Kaart; een oorlogséquader der waan wijte ruste, om de mispelturige Jambijnese, de geweld van wapenes, tot reede, te brengen, en vartaantoning waar van de treuribilen zijn ontschepen verlaate, Comptoir weder bezitting te nemen.

Dog niet so fer om dies gevoeide voordeel, die zelf niet noemendovaardig zijn einde Laste, nimmer kunnen, balanceeren, als wel om de aangelegenheid van het selve ende beduchting voor vreemde Natie, die somtijts van een list mogte, werden bekroopen, om aldaar te nestele, t geen door de nabijheid van Palembang niet anders dan van zeer schadelijke gevolge, soude moete, zijn voor de, thin, en peper Handel, en waar omtrent wij reeds de eer gehad hebben, Uwe Edel Hoog Edele: bij onse voorige missive van elt: December te onderhouden, en waaromme wij ook voormelde commissie, sodanige ordres hebben gegeven, als Uwe Edel Hoog Edele: bij de secrete instructie van den 2 April 1754 in zal gebleken, zijnde dog aanbelangende de waarschijnlijkke oorzake, van meer m: Jambijse vijandelijkheden, zijn wij niet vreemd van te geloven, dat die te vinde, te zijn inde protectie welke des geweden Resident. resident Aalbers aan zeker inlands koopman in naame Kiay Demang Miskien tegens den Sulthan hadde verleend en boven dien principaal Pdat in arrest genomen, hadde, Comp: onderhorige arabitscher priester, welke bij de Koning begeerde, dat aan hem soude werden overgeleverd, doch dat door den resident geweigert wierde, en waarbij nog wel gevoegd mag werden, het ongeregelde gedrag van meerm: Resident, die seer tot den drank vervalde, en dagelijks onmatig beschonken zijnde, en contract met opgemelde Pangerang Natta Widjaja hadde aangegaan om de gedagte Koopman Miskien in de ketting na Batavia te sulle senden, maar enige dagen daarna t'selve op een smadelijke wijze gescheurd en verbroke, terwijl het in arrest nemen van den priester geschied was, om dat dese syn geschut, kruyt etc: niet had, enge de wille, overgeven.

Weshalven wij ook ter onder Cessie van 1752 den 7: maart en 15 Augustus den Advocaat fiscaal hebben gelast, om na der toe, den dragt van de oprake dier Residentie te gaane inquireere, en tegens den onderkoopman Aalbers zijn ampt en pligt te betragte.

En alhoewel wij ons uijt hoofde van t' vorengemelde, verzekerd hielden, wanneer goed en voorspoedig succes, t' zij door een vrijwillige onderwerping van den Sulthan, dan wel door middel van vuur en swaarden, tot dien einde, blijkens ons besluit van den 9: april en secreet schrijvens aan opgemelde commissarissen van

den 16: daar aan, den boekhouder Cornelis Binnenhoff weder tot Resident benoemde, moeste, wij echter bij de ontvangene brieven, van de commissarissen, gedateerd d' 15 July tot onze bevreesing het tegendeel ondervinden, wanneer deselve het onverwagt slegt succes aan dese en geene te, deele onvoorziene en ongegronde hinderpalen, toeschrijve, en waarover wij onder sitting van den 29: Augustus delibererende, blijkens ons Secret schrijvens van den 7: september, andermaal gelast hebben den oorlog int Jambijse rijk met kragt te hervatten, en voortzetten, nogtans met dese ordre, dat by aldien het niet geschiede konde te water of de rivier opwaarts, zulks dan soude moeten ondernomen werden, te land, te, welker einde en ge, ons esquader, dat ingevolge t' genoteerde der, bij secret besluit van den 19: maart toen reeds de Stevens, naar Malacca hadde gewend, gelast wierde bij de rugkomst te land naar 's Konings dalm te marcheeren, den vijand te attaqueeren, en om alles met den een woord te zeggen aan onze opgemelde instructie van den 2: april te voldoen, in voege, wij ook ter dezer gelegenheid der, waartoe, vertrekken, de bij even gemelt secret besluit bekendgestelde, dog alhier vergeeter, verblevene Radens Boekam, en Cobat, en in tegendeel, mits geder, overige in dispositie van deze expeditie excuseerde, den eersten commissaris van der Sterp, en dus de verdere uitvoering aan den Capitein Klaatz en G: Resident Binnenhoff opt eunstigste aanbeveel.

Wij wenschten, dus gaarne Uwe Edele Hoog Agtbare van den wesentlijke uitslag dezer expeditie een favorabel berigt te kunnen geven, dog moeste, ter sessie van den 22: november om dringende reedenen en onder andere, om de wille der garseerende siektens onder de bezettingen, in de nieuwe opgeregte post aan de Simpang gelegen, binnen de Jambijse rivier, waardoor ook den G: aangestelde resident Binnenhoff met en benevens den hem toegevoegde boekhouder van Arp waren weggebleept, sluiten resolveren om de oorlogs expeditie te staaken, en de die, naares, met de omslag van daar te doen terug komen, mitsgaders eerlijk binnen de rivier van Jambij een wel bewaard vaartuig te aanbehouden, tot welker einde de Careq Farnina, blijkens de instructie van den 8: decembers derwaarts is afgezonden, dog van welk besluit wij op den 23: daar aan, om de wille van de nadere, en favorabeler berigten, zijn gerebilieert, en dierhalve, den onderstuurman Johannes Holst, die reeds door de orde tot Resident was verkoren, als zodanig hebben geapprobeerd en aan hem de qualiteyt van boekhouder toegelegd, mitsgaders bij missive van heediger date gelast de vredes negotiatie waar toe den Sulthan, als nu schijnt te inclineeren, te bevorderen, en onder onze goedkeuring te bevestigen, mitsgaders na dese verrigting de oude loge die gesleten werd nog ongeschonden, te zijn, ten eerste weder in bezit te nemen, ende mitsgaders nevens de vaartuigen, na dese hoofdplaats te rug senden, eerlijk aanhoudende 30 Militaire, nevens een vaartuig, by aldien zulks niet gemist konde werden.

En dewijl wij ons flatteeren, dat Uwe Edele Hoog Agtbare in dese onze verrigtingen genoeg zullen gelieven te nemen, stappen wij van deze verdrietige affaire af, en gaan over tot Comp: belangen, int Rijk van Siam.

De late aankomst vant Siams schip de Appelboom ons de occasie benomen hebbende, de voorjarige beschrijving van dit comptoir volledig aan Uwe Edele Hoog Agtbare aan te bieden, hebben wij daar over den Resident de Noco onderhouden, en ernstig gelast, onze ordres voortaan exacter te expedieren, en directe schip primo december de Steven herwaarts te doen wenden, zonder om enige redenen of excusen langer op te houden.

Terwijl thans ten gevolge van die, uijt ontvangen schrijvens van den Resident de dato 29 december 1753 de ere hebben, Uwe Edele Hoog Agtbare mede te deelen, dat het Chinas retour schip Bosshenhoven, aldaar een quantiteit van 150 cojangs rijst, 50000 lb Sappanhout en 57400 lb Thin en 6400 lb Gomlak op stokjes tot een bedragen van f 30988, 15: ingenomen en daar op t' Ceilons schip Sloterdijk meede voorzien, is geworden van 110000 lb Sappanhout tot garniering en stuwagie, en 500 cojangs rijst monterende f 20334, 2: 8.

Zijnde het directe schip t' Appelboom hier gearriveerd, beladen met Thin, Sappanhout, was, Gombak, Elephantstangen, en andere goederen uytmakende een somma van f 102384: 4: 8 en dus de vervoer van daar int geheel groot geweest f 153703: 19: waar teegen, desen jare tot herwederom successieve na derwaarts is afgestooke f 10000:- aan contanten, en f 30274: 3:- aan diverse goederen en koopmanschappen adderende te saamen een somma van f 140274: 3:-.

Wat den handel of verthier aldaar in den voorleden jaare betreft, waren enige goederen, door de goede adyuda van den Bergulang op de gedane aantoning van den resident aan dezelve, wegens de Comp: daarop moest lijden, door t' lang leggen in de pakhuyzen, buiten t' bederf datde onderworpen zijn, eindelijk met een foet voor een deel van f 15095, 6 omgezet, terwijl de andere soorten, als sompakken, pakkieuns etc: afgegaan zijn voor de aan den Resident in R: fa: aan geschreven prijzen, nadien dezelve daar reeds lange tijd gelegen hebbende, en zeer in deugt verminderd, in voor geen hogere prijzen, te debiteren zijn geweest en buiten, des voort: goederen, expres voor Siam aangemaakt en op geene andere plaatse, slijtbaar, ook niet gevoegelijk herwaarts wederom omgekeerd, zonder ³⁹⁰. *Zonder, hebben, kunnen, werden.*

Aangaande den inkoop & in ontvang van de roggevels ter preuve 10[?]: overgezonden, volgens schrijvens van den resident, de beste, die daar vallen, dog welke bij ons gewiteerd zijnde, eenemaal onnut en onbequaam tot het daar meede bedoelde

employ voor den handel in Japan zijn geoordeelt, en waarom wij den Resident gelast hebben, indien, de regte soort niet bekoome, kan vanden inkoop aftezien; -

Gelijk meede van 't goud, nadier, die in koopsprijs, volgens de berekening van den resident, het mareq fijn boven de f 100:- doet kosten, en dus, buijte, 't risico etc: schade, in plaats van voordeel zoude veroorzaaker.

De resident ons bij missive, van den 9 December 1753 geschreeven, hebbende, dat hij onvermogen was ³⁹¹ was den tijden van gomme Gutty te voldoen, na dien die aldaar niet valt, maar van Cambodia ³⁹² erg geëist moet werden, aangebragt, is bij ons tot dies inkoop door particuliere, op voortz: plaats vaarende, de nodige voorzieninge gedaan, en de resident gelast, daar van, alleen goed en goedkoop voorkomende, inkoop te doen; -

Dog met die van sappanhout was, eerst stil te zitten, nadien, een restand van 1805657 lb: ons voor eerst groot genoeg toeschijnt.

Het ijzer ons tot een quantiteit van 8620 lb: ter preuve toegezonden hebben wij bij verbeeding onbequaam bevonden, soo dat het selve bij traf, ³⁹³ alsmeede van 't ijser te geraffineert, ³⁹⁴ sineere, wel de helft verminderde, dog aldan ook zeer fijn ijzer was, weshalven de resident van dies inkoop almede gelast is aftezien, ter zij van voorent geraffineert sijnde, en indien gevalle, daar voor wel iets meer te betalen.

Van de elephantstandens is ook een quantiteit van 1209 lb: met de Appelboom aangebragt, van 2de, 3de, 4de soort, sijnde de Resident aangeschreeven, de inkoop van elephants, ten, om dies benooidghed voor den handel in China en Souratta voor de eerstgeem: plaats zo veel in te kope, en derwaarts te schikke, van de 2de, 3de soort, als bekomen zal kunnen, en voor Souratta herw: te zenden, van de volgende sorte, tot de 5de inclusive, als zijn voorraad van geld zal toelaten.

Voor 't overige heeft het voordeelg sluiten der Negotie boeken, van 't boekjaar 1753 ons reden tot genoegen gegeven, nadien uijt deselve blijkt, niet alleen de vermindering der lasten, maar ook de aantoning der winsten en lasten, ³⁹⁵ vermeerdering der winsten zijnde de laatste geweest f 20431:19:- en de eerste maar een som, van f 10289:10:- En dus dat dit comptoir, in vergelijk met anno 1751 wanneer de lasten bedroegen f 21691:2 En de winsten, f 3513:17: is te voorengeraakt, een montant van f 36389,10, -

Waarom wij ook dies te eerder aan den Resident steun qualificatie hebben gegeven, tot reparatie aldaar aan de Zee, Pakhuisen Amsterdam, tot rd: 1000 te mogen, veronkosten, nadien deselve betuigt, dat de voormaals toegestane f 500:- niet sufficente zijn, en om die reden, ook geen reparatie had gedaan. -

Dog met verwondering gezien, hebbende, dat hij om aan ons eisch te voldoen, f 20000,- tegens een ongehoorde intrest van 1/4 smaands geën, gotieerd hadde, zoo hebben wij bij eerste gelegenheid derwaarts contanter, gezonden, met ordre, die peren dadelijk aftelegger, en teffens gelast, tot voorkoming van zoo een lankerende negotie in tijds zoo veel geld tot de huijshouding en handel te eischen, als benoodigt oordeelt, of dat anders voor zijn rekening zullen blijven, de interessen, die te vermijden, waaren geweest,

Weegende de goede gelegenheid, dat de Souratten, volgens voorm: missive van de, Resident, weegende het groot verlies in, voorige Jaaren op haare goederen, met dagte, weder te komen en der Chineese, vaart en handel der gepasseerde Jaar van weinig belang is geweest, terwijl te gelijk het groot ophef der Spanjaarts om sig aldaar te stabilere, meede in duijgen scheen te vallen, en voortsom de goede constitutie die handel te renoveren, -

Siam, ³⁹⁶ waar in de Siams koning en Berquelang, tegenwoordig voor de comp: gesteld zijn, die men, voor een gedeelte meede mag toeschrijven, aan onze heusche en honorable bejegeningen aan desselfs Priester en gezante, aan 't Candiasche Hoff aangedaan hebben, wij in overweging genomen, het instantig en dikwijls herhaald verzoek van, der Koning en Berquelang, tot restabikering van Ligoor, en vernieuwing der contracte, onder aanbieding van alles tot voortzetting van Comp: handel te willen, contribueren, en om zoo wel aan die favorable gesteldheid, als om dezelve, geen redenen, tot ongenoegen, te geven, derwaart, een chaloup en een carga gezonden, ³⁹⁷ waarzee, chaloup afgezonder, neevens een onderkoopman, Jonas om neevens den Resident en, eerste, en tweede extrad: gebant der, Koning en Berquelang, de contracten, weegende van weeger, deeze, regering te complimenteren, ende contracte, te renoveren, te welken belange de resident ernstig gelast is, op, punctuele observantie deselve aan te dringen, zullende voorts: Jonas vervolgens na Ligoor stevenen, om aldaar zonder echter gebruik te maake, van de oude Logie om ons miette beinte wikkelen, en eerst te onderzoeken, of de voordeele, de onkosten, van Reparatie en weder postificiering derselver goed kunnen make, zoo veel thins aan boort van dat vaartuijg in te kopen, als mogelijk zij.

Voorts hebben wij den resident Bang zoo weegend bij weeggesteld Bang tot koopman, jaarige dienst, als om door zijn caractere enigmeeder aanzie, bij de, vorst te geven, geavanceerd tot koopman en aan voorgenoemde Jonas de survivantse toegestaan,

om indie, Bang iets menschelijkst mogt overkome, denzelve, te succederen, en indie, gevalle iemand der bequaamste aldaar, in de Ligoorse commissie te employeren.

Tot voortzetting van den handel, in deze jare, is te zelve, einde, als in de, 50000 lb sappanhout, voort zoo veel thin, lood, en Gomlak, als te bemagtiger zal wezen, mitsgaders het overige van die, kuil met rijst volladen, ten spoedigste zijn rijst te doen verwijderen, hebbende het voorm: schip teffens geentter, overbreng der Siams Priester en gezante, met hun gevolg, sterk 74 persone, intusschen, van Leijor, met 't casteel van, fil: brug geretourneerd, het geen meer deselve op hun, instantig verzoek om met een Comp: bodem na hun vaderland te vertrekke, gaarne heeft geaccordeert te meer zulke ce, occasie schee, derzelve Koning te complacere, en daardoor de sterker tot Comp: voordeel te verplichten. -

Terwijl wij weegende het goed succes van de ingekopte en, na kijken in anno pass: vervoerde rijst, wederom ter zelve, zijnde Leyden, aldaar rijst voor zijn, 't schip Leijden, na dit comptoir gezonden, met ordre, om zoo veel rijst mogelijk in dat schip te laden, en na 't voorts: gouvernement voort te zenden. -

Zijnde tot de, directe, handel wederom geëmployeerd het schip de Appelboom, met ordre, om behalve, het hier boven aangehaalde uit geen u jaarlijks op onze eisch voldaan krijgen, het zelve voor het meeste gedeelte met rijst te beladen, om door alle middelen, voor te komen, en te zorgen, dat men, van dat nodige voedsel door de sterk gevallen tegens in deze jaare op Java, somtijds geen gebrek zoude hebben, dog indien, tegens, gedachte, van dat product geen genoegzame quantiteit te bekomen, mogt wezen, als dan dien, bodem zoo veel sappanhout etc: tot een toelast in te geven, aldaar in, geborge, zal kunnen, werden.

Japan, Het succes van den handel in dit Rijks gedurende het voorleden Jaar, mits de tijdige terugkomst der schepen, Witsburg en, Vlietlust, ³⁹⁸ onts: Hoog Agtb: nog hebbende kunnen bedeeft werden, bij onze voorjarige generaal missive, ³⁹⁹ we onder de materie van dit comptoir en dierhalve ter vermijding van redites ons daar aangedragende, als mede aan het genoteerde bij onder, voorloper van der, 13de october jongstleeden, met betrekking tot het geweeste, op, den perhoofd van dezer, handel in anno 1753. Den opperkoopman van Suchtelen in antwoord van 't geene, zijnen op, afgifte bij derzelve geerde missive van der, 8: october 1753 is ter nedergesteld, gevonden, zo zullen wij hier na jaar, lijke gewoonte, kortelijk laten, volgen, het gene in dit jaar onder oude gehoudene besogne over dit comptoir op den 6e junij pass: omtrent de behandelingen der bedienden voorgevallen, en geremarqueerd is geworden, en dus aanvanckelijk. aanvanckelijk noterey, dat wij uyt aanmerking van gehoudene besognes over dit het by der bediendens advisen, van 16 oktober des voor, leder jaars ter nedergestelde, en geposeerde namentlijk dat het goed

succes van der gedrevenen handel, ter principalen t'attribueeren, was aan d'ordre haar bij brief dezer regeering van den 24e Junij de anno 1759 bij wege van reiteratie verleend en, waar mede zij versogtes weder de novo voor dit jaar te mogens weder, gemunieert, de voorjarige ordres omtrent wijl er dog naar haar gedachte, op de belofte der Ja, den Japander gereiteert spanders weinig staat konde gemaakt werden, over, jula ook besloten, hebben, haar deselve op nieun eijmat datis te geven, te weeter, om soo het gebeurde dat die natie tegen gedagten, en contrarie den teneur van het in de, voorleeder jare, de novo aangegaan contract, waar van wij almede bij de voorjarige materie mentie hebben gemaakt en door ons goedgekeurt ingevalle datre haar noord, en contract mogte breeken, approbeert is zig so verre quam te buijten te gaan, datre haar noodzaker, wilder, der handel opeerna, egge, deeliger voet te drijven, de scheepen, niet te ontladen der, maar sonder last te breeken te late, vertrekerij behap, mittig: om in tal van het uijterste en datre de bediendens quam te dwingen, tot de geheele verlating ster van het comtoir zig te rigte, na omstandigheede, by aan van zaken, en het meeste intrest van de comp.; den na het geene haar bevorent bij brief van den 26e mije 1762 was aangeschreeven schoon we reeds van zaken, gedachte, ware, dat van die ordre gelijk ook, tot ons genoeg, bij der uijtkomst gebleeken, is geen gebruik in soude behoeven gemaakt te werden, dewijl uijt het 30:2:- voorgevallene te, hove gedurende het aanweder, vant 3979: opperhooft Boelen, en aan hem gedane toebegguir, uge, dat alles voortaan, op een billijke wijze gereguleert soude worden, te orderstellen, ware dat er veel eer eenige verbeteringen van der handel zig opdoen, en Ja selfs hoope tot verbetering omtrent der handel dus deselve dit jaar favorabelder gedreever, konde werden dan in a:o;; wanneer dit comtoir na het praalabl g'advibeerde by onde voorjarige advise, niet meer dan f 658:12: 0 aan reële winsten, berekenende $2 \frac{3}{8} \%$ op alle het omgezette afgeworpen, haddese, waar van ook de reden, uweld: hoog agtb: die gelegenheid zijn voor oogen gebracht, dat wij ons dierwegens thans niet verder zullen uytlate, maar vervolgens gestelde ordre omtrent de tarral van de suijker canaffers in tegenstelling van die van t'vorige jaar, nopens de swaarte deselve als hier de nodige bepaling gemaakt dog voor overige gepasseert hebben, die voor de bediendens gedane terug.

Japan Terug sending van eenige so beschadigde, als inwen item gemaakte remarque om dibel zijnde Manufactuuren, onder eene remarque nge, trent eenige te rug gevonden goederen:- nogtans dat het mogelijk beter ware geweest daar onder gevondene Haarlemmer stoffen, als, daar te verkoper of te, minste, alvorens die terug sonder temelder, niet hoeveel verlies die aldaar van de land te sette, ware, invoegen, ook nog doorons geditapprobeert is den, verkoop der aldaar onleerbaar dat mede over de minder aangebracht alhoewel in eene kleine quantiteit be, staay, hebbende Noten, Muschate, tegend den prijs van -16:- voorde 1/2 lb. of het fatje, onder voorthouding dat zij wij beter zoude gedaan hebben, de slegte daar wat daaromtrent voortver uijt te forteeren,

en herwaarts te rug te senden, als van volg is aangeschreeven:-
De uijterste noodzakelijkheid zijnde dat die whare op zijn
ordinaire prijs gehouden, en niet beneden deselve afgestaan
werde.

De gedane schenkagies na aftrek van f 2000 vse, ⁴⁰⁰ gend de
contra-present ontfangene 50 zijde rocke, ⁴⁰¹ bedragende f 8109:
9: 0 in- en f 60610: 0: uijtkoop zijn door ons ter afschrijving
gepasseert als mede het bedragen, der hof reis gelden, of f 23666:
5: item het bekostigde aan de timmeragie, reparaties aan comp:
gebouwen, en opstellen als de daar in gebruik zijnde last barques,
zijnde de bediendens daar en, boven op hem verzoek
gequalificeert verleende qualificatie tot vergeworden, tot de
vernieuwing van het tolke huis, Zo menagieus desulijk, indie, zule
zo noodzakelijk mogte zijn, als se voorgeven en men het buijten
die, niet stelle, kan invoegen, w'ook gecondesceer item vant
pakhuijs de doorn.- deert hebben in, de vertimmering van het
pakhuijs de Doorn, dat de bediendens zeggen, niet be kunnen,
missen, en, reeds 82 jaaren, zoude gestaan lefferwaarts
vertrekene die, ware, Het

Het rood plaathoper door particuliere, ingekogt, dog waar van, in
stede van de beloofde 3000. picols door de Japanders in het
gepasseerde jaar niet meer dan ruim 900: picols geleverd is,
hebben, wij conform ons besluit van den 9 februarij des voorleden
jaars voor de comp: tegent f 30: de picol overgenomen, de
bediendens beloofd om, dat geen dit jaar weder zal aangebragt
werde, inselvervoeger, te zullen accepteren, Dog daar en teeger,
haar gelast geen zwavel meer intekopen, zo zij voor diedeugt
niet instaan willen, nadie de jongst aangebragte met vliethlust vrij
slegt is bevonden, conform het aangetekende bij onze resol: van
den 12e Maart d'anno stante ⁴⁰²

Van Homoed is dit jaar weder derwaarts vertrooke, het jongst
vandaar gereverteerde opperhoofd Boelen, als mede der,
dispensier en, pakhuismeester Vermeulen, die wij gelast hebben,
dit jaar weder te retourneren.- Dus de zaken dit comptoir
betreffende kortelijk verhandelt en te, die, optigte nog maar een,
lijk te melde hebbende, dat de te, overvoer van de vandaar g'eijste
koopmanschappen, en andere benoodigthede, tot den debetjarige
handel in dat rijk gedestineerde scheepen, Vliethlust en
Ruijterveld op de, 22 junij passato de reise derwaarts onderrisone,
en van hier vervoert hebben, een bedrage van f 373734: 5: aan 3 t
bedrage hunner cargabesoorteurde en meest winst gevende
goederen, en koopmanschappen, so zoude, wij van debe Deze
materie een einde kunnen maaken, ware het niet dat gemelde
bodems door en, terug komt dier bij de vroegere te rug komt op
den 6, desers nog in staat gesteld hadden, om uwelede hoog agtb:
te kunnen, be deelen, den uitslag van den, debetjariger handel in
dat rijk, die na het genoteerde bij de van daar ontfangene advisen
der bediendens de dato 4: der ver weekene maand november, en

het aan, ons onder eerstgein: dagtekening door het gereverteerde opperhoofd van Homoed ter hand gestelde rapport tot ons bijzonder genoeg, in alle, optigte so gemakkelijk en vreedzaam is afgelopen, als me, zij zoude hebben, kunnen voorstellen en het geen de bediendens zelve zeggen, hope te geven, tot een, verder goed succes int vervolg

Op den vorigen voet, vervolgende, zijnde de ordinaire 1000 kistjes koper door den Japander zonder tegenspraak geleverd d'vorige prijzen, voor de koopm: except eenige weinige die of beschadigd of andersints defect waren, de, dongses, en de gewone 6000: thaile, of f 12000. op geld ontfange, mitsgaders dus is, allen, deele voldaan, aan, het met die natie in der, gepasseerde jaare de novo aangegaan contract, dog daar en tegen hebben, zij der vervoer van t'plaathoper door particuliere, op 900: picols zonder meer bepaalt invoegen, dit jaar ook maar die quantiteit alhier is aangebragt geworden.- Wat der, handel zelve betreft men heeft of schoon f 1378: 12: inkoops minder aan koopmanschappen, in dit rijk zijn, omgezet, echter na aftrek van het verlorene op diverse met nadeel verkoogte goedere, mitsgaders alle, lasten, en ongelde, geprofiteert f 28717: 7: sijtma, hebbende 3 1/8 % ruijm det dit comptoir met gelijking tegens het vorige jaar wanneer door twees abusies te veel onder de winste, op, gebragte poste, als eene ter montant van f 1292: 7: op 2938 1/2 f: gingham taffachelax en f 433: 14: op 50 @ donker groe, laker, te samen, de, dragende f 1726: 1: in stede van de altoes, op, gegeven en voorn: gemelde, f 658: 12: 8 inderdaad niet meer is geprofiteerd geworden, als f 2932: 11: 8:- wezentlijk is te vorengerakts een somma van f 21784: 15: 8: als hebbende de winste, f 57053: 4: of f 1699: 2: 8: meer en de lasten, last en winste in dit boekjaar. *Laster* f 132335:17: of f 5585:13:- minder dan in *Anno* 749: bedragen, invoegen, dit alles in 't brede gededuceert werd gevonden, by het thans tot UwelEd: HoogAgthb: overgaande rapport van 't opperhoofd van *Hormoed* waar aan, wij ons als mede te optigte van, het verdere aldaar voorgevallene met eerbied gedrage, aan de bedienden voorwaarts geciteerde rapport en, het door haar gehouden dagregister bij het aankomen, de Indias briefboek te vinden, en dat sonder gunstige melding van dese materie een einde makende, gaan wij over ter verhandeling van het gepasseerde tot...

China

Hoe langer hoe meerder werdende het voornemen, waar op het oog der in dese gewesten, trafficqueerende onderdanen, van de voornaamste mogentheeden, in Europa gevestigd werd, ter uytbreiding harer commercie, heeft ons ook doen, uythe, na middelen, die na men vermeent, min, of meer bequaam moete, werden oordeelt, om onder, ons, voor al eeniger tijd begonnen, en niet wel t'ontbeere, vaart staande te houden, en eenige nieuwe equipage, de markt so ongemakkelijk en duur te maken, dat het begonnen werk, in sijnen geboorte daar door sal moete, gesmoort

en dus afgezien werde, van verdere bestendinge, so sij haar nadeel als met geweld niet wille, najagen, en dienovereenkomstig resolutie citers nadier, van dese expediente, onse secrete resolutie van der, N.E. en BV: Maij des jaars gewag maken, sullen, wij ons eerbiedig daar aan, aan ons jongst voorjarig schrijvens te aanbie, van het succés der grootste gedeelte onder handel in dat rijk in der, jaare 1753 gedrever, gedragende, aanvankelijk alhier der, geheelen, uytlag van de bestendingen in het evengenoemde jaar melden, en, dus UwEdele HoogAgtb eerbiedig voor ogen, brengen, dat het geprofiteerde daar bij, in *China* selfst, heeft bedrage, een montan van f 334043:14:- buijte, nog f 59417:5:0 op het gene door het schip *Tulpenburg* uijt *Souratta* en, *Malacca* aan cattoen, thuij, dendrottingen, ebbenhout daar is aangebragt dus te samen, monterende f 593460:19:0: Het geen, een verschil te quade, het met het jaar bevorens van f 116000:14:- veroorzaakt na de betuijing van den Directeur *Hormoed* als dat degene, C.S. door de, grotere, aanbreng van contante, en ander silver, also op de mark reale, en het saijen nevens het bhaarsilver alleen is verloren, geworden, f 14601:7:- en door de ongewildheit, en lage markt der manufactuure, nog f 24997:14 of te samen, f 39099:12 als hebbende maar eerlijk de polemiter, 6% de perpetuaney, 9%, de swarte ras de marocca 29% de gefixeerde swarte saaijen, 25% de swarte Luijkse saaije, 24, en, de swarte kroonraffen 18% 5% te advand gegeven, en het overige, verliest, mitgaders de generale *Laster*, van die bestending belopen, f 124323:7:0, dat nog al f 2888:16:8:- minder is dan, 't jaars bevorent en, alsehoon dese minderheit niets bijbrengen, kan, tot het opwegende mindere adrance, tot wel f 116508:14:- Zo hope, wij dat het verbonder, *Cargadoer*, met de scheepe, *Overmoed*, *Rothenburg*, *Boffenhove*, *Middelburg* en, *Vreede*, *Stein*, g'emporteert hebbende f 2704228:9:- door haar beschrevene extraordinarie goede qualiteijte, ook sodanige extraordinarie advances, sullen, hebben gegeven, dat daar door het minder g'advanceerd in *China*, door het meerder geprofiteerde in *Nederland* sal weete te gemoet gekomen, en bij UwEdele HoogAgtb in consideratie genomen, dat de winste, op de koopmanschappen, waar onder al een goede parthij ongewilde ware, en, waarvan men sig door dit canal heeft moete, ontdoen, niet meerder hebben, behaalt dan 36% 4% 4%; dat het vorige jaar 1752 dezelve door de, andere, nog 63% 6% 7% hebben, belooper, de diminutie der voordeelen, daar aan, moete, werden, toegebeezeynen de vorenaangehaalde motives, waarvan wij min, al het gene der, handel van der, jaare 1753 concerneert, eenige verdere mentie make, maar overtreeder, sulle, om UwEdele HoogAgtb te bedeele, dat, in der, Jare 1754 de scheepen *Tulpenburg*, de *Admiraal de Ruijter* en, *Amstelveen*, voor de Kamer *Amsterdam*, *Rhoon* en, *Baar*, *Lande* voor *Zeeland* en, *Orphie* voor *Delft* geprojecteerd sijnde, ook successive van hier na *Canton*, *China*, het derde over *Siam* te, afhaal van een, lading rijt, gedepescheert, en aldaar alle behoude, aangekomen, sijn, met een schoon cargaboe, van f 1261246:13:0: aan koopmanschappen, en benodigtheeden, daar onder 220000: en peper, 1750000:- en thuij, 329702 en loot 24391: en note, 12202

en nagule, 3373 en moernagule, 323623 en sandelhout, 112 stücke, lakener, 200 lakenraffen, 190 kroonraffen, 53 saaijen, 1702 perpetuaney, 107 ras de marocco, 37 imperiales, 102 polemiter, 10 saaijer, 17 grijner, 3 carfaijer, en stücke wagentrijp, ongerekent nog een fraaij montant van f 1708502:3:8:- aan silver dus die bodem sint geheel van hier vervoert hebben, een aanzienlijk Capitaal van f 3059028:7:e, waar over men de directe opgedragen, heeft aan den nieuwerkeren, Directr. De vend de koopliede, *Armenault*, en, *Bordels*, ende onderkooplieden, *Bangeman*, *Brand*, dan wel de vijf eerste bedienden met voeginge, van de mede onderkooplieden, van der, *Looij*, *Nieuwenheim*, *Kier*, *Ludeeg*, *Paun*, *Robber* ende *Lamadelaine* als supercargals uijt hoofde van, het meerder getal scheepen, en, het daar uytvloeiende meerdere werk, als tot het aanstre, van het werk selve, tot dese nutte vaart, de betrekking hebbende, waar toe dan almede lende moete, strecke, onse aan haar ter hand gestelde instructie van den 17. en 21 maij deses jaars, als der, wegwijzer in der, nog lopende handel, tijde, sullen, wij onder de gheerde welduijding UwErwelEdelE HoogAgtb van de voornaamste, te daar bij vervatte pointe, alhier maar melding doen, en, het overige excuserende werd, etelijk noteere, dat men de peper indie, die niet voor 12 thaile, te verdebiteere, mogte weebeter, minste, op 11. thaile, en 8. maasdan wel f 51:- ever, als in anno passato, terwijl nog voor *Canton* nog voor *Lymuij* in, dese, jare alhier geen, kort peper aan de chineese kooplieden afgegeven is, gestelt, en, ook de prijs van het thuij, op ten minste 14. thaile, bepaalt, en voorts gelast heeft voor de moernagule, om den fleet hier inne so veel mogelijk te doen, opwackeren, niet meerder dan 6 st. voor het pond te eijsschen, also men bijna geen ander uytweg met dit gewasch weet, de, chinees aan de, inkoop van, stamp-perle, te gewenner, en alle overige koopmanschappen, so best mogelijk aan de mane te helpen, item de rijst uijt *Siam* te emploeijeren, en, verhandelen, op de voordeeligste wijze.

De thee *bohea* heeft men gelast te doen, bestaande uijt het nieuwe gewasch, uijtgebondert 1072 100 picold van het vorig jaar die de bedienden voor de resteerende manufacture, en eilonde stamp-paerlen, tegenth: 10:5: hebben geaccepteerd in de, voriger, handel tijd op het slot derselve, en dese kleine parthij onder aparte merke, te verdeelen, aan de kamere, van *Amsterdam* en, *Zeeland* voorts haare uytterste devoir aan te wenden, tot de magtigung van de nieuwe *Bohea* voor minder dan th: 16: of f 70:0: het picol, in de vereijste deugt, ook te blijven sorgen, voor de vervalsching van de thee, ter vermindering harer eijer, nadeel ende voldoening van de door UwEd: HoogAgtb: bij derselver lijst van, A°: 1754 gepetioneerde lijde en, lijde stoffen, boven de gecontracteerde 6000: lijde stoffen, 2000 pelanger, 6000 ponder, eerste, en 4000 ponder, tweede soort ruwe Nakingse lijde met al het verder gevorderde, mitgaders die repartitie na ordere, dicteerende, om daar van so wel, als van de fijne thee, *Amsterdam* twee en, *Zeeland* een derde toedeelen.

Voorts hebben wij ter geseerde speculatie van, UwEd: HoogAgth: de bedienden gelast opieder te participerende schip te verbender, in de kajuit, hoorlijk geborgen, en ook indier voege, bij de factura bekend. bekend gestelt zijnde een Picol van de allerfijnste en bij de france gecontracteert werden de thee de retourscheepe, met Porcelijn, en niet dan bij de uiterste noodzakelijkheid met kleentjes te onderlagen, en omtrent het fargatse, derselve uitgeveraal nauwkeurig in acht te houden, deese twee voorname punten, dat deselve sal moeten zijn van de vereischte Deugd en daarmede de scheepen vollader, en van deselve Rhoon voor Zeelander, en van de drie scheepen, voor Amsterdam van de Wamphose rheede aftebende, onder medio November en vroeger niet en de overige onder ultims December.

Omtrent het retour hebben wij de bedienden volgens onze secrete Instructie van de 21 May gerecommandeert te houden, dese proportie, dat Amsterdam, Zeeland agter, Delft lesthon werde toegeteilt en dus het selve intgeheel is, 32 thonnente doen bestaan, maar naar die, ook teffens gelijk evengetegt, gelast is geworden de vullading der Scheepen, sonder te leer op het beloop van het retours bedrage; te letten, verwacht men, dat het selve het voorschreeve, montant wel sal komen te surpaspeeren, en dat Uwe Edele Hoog Agth: Zullen gelieven te aggreeere, de extraord: stap, die men in desen heeft gedaan, also wij niet twifelen of deselve sal bequaam zijn, te wege te brengen, het geene wij daar mede betragt, en in desen, reeds g'advanceert hebben.

Wat de beladding en versendingh van voorm: retourscheepen, betreft bereits verhandelt zijnde, zullen wij het geen India concerneert alhier ter neder stellen, en aanvankelijk, dat blijter, een schone partij van 10500 th: aan goud, nog met het geretourneert schip Tulpenburg in dit voorjaar alhier zijn aangebragt 100264: - en spiauter, 101270 lb alluijn, 1020 stux nankings linnen, 44 kasten ook eenige andere goederen porceleijnen, en nevens nog diverse andere goederen voor verscheidene buijten, Comptoiren, eenige kleenigheeden, voor deese Hoofdplaatse, alwaar ook verstaande en bij de voorschreeve, Instructie, den Directeur C.S. aanbevolen, is, de besprokene 2000 Trailer, gouds tegens 103 Trailer, Silver, te doen vermeerderen tot het bedragen van vijf thonnen, aan dat minerale, nevens 100000: - en besprokene alluijn te besorgen, de gevorderde 300000 lb spiaulter, en diverse andere goederen bij een lijste bekend staande, ook bij de verandering der regeering verdagt te zijn ter versending van de alda nog te vindene smelt pannen, voor Malacca.

De acceptatie van geld op wissel, of eigenlijk afzegginge, en natie, na Nederland, ook na dese hoofdplaatse heeft men mits de bedienden zig bepaalen, aan de gestelde Somma, en ook niet meerder dan 8 1/2 % agmentatie accordeere, toegelate, om redenen, vermelt bij ons schryvend aan Uwe Edele Hoog Agth: van den 15: october deses jaars, en voor een enkele reijse

geaffert, dat deselve ter zake uijt gebrek aan penningen, den handel niet konde absolveere, op een genegotieerde Capitaal van 277842: 9: 8 in plaats van 18 1/2 % hadden toegezegd, die wij dan ook hebben later, valideere, mitsgaders twee fargas neevens den thee proever en mede farga Ludecq in Canton doen overblijve, en met den Koopman, Foja Hongua: die wij voor zijn betoonde trouwe en vigilantie met een present ter waarde van hebben gerega, leert, en een à twee welgegoede kooplieden, laten contracteere, tegens de minst te bedingene prijzen, in September 1755 geleverd te werden, Thie, a twaalf duysend picols thee bohea uijt het nieuwe gewas, 5000 lb Zijde Stoffen, 10000 ponden, nankingsche Zijde, 50000 ponden, alluijn driemaal hondert duysent ponden spiaulter nevens nog vier thon aan goud, mitsgaders met het schip Toornvliet, dat uijt Sourata aldaar is aangekomen, voormelde, Directeur en d'overige Cargas na deede hoofdplaatse te rug laater, keere, tusse, den 15: en 15: februarij sonder sij langer te Canton op te houden.

En nadier, de bedienden alhier is komen, op d'ager het voorwaarts gemelt retour schip Tulpenburg om voorsie, te werden, van een nieuwe grote mast, van die gene, die bij Geldria's droogte door het om, weder aangedaan en ten eenemaal gekraakt is, en men daar mede, ook van het ter kantambe rheede aangekomene Schip Baarsande, mitsgaders het gepasseerde, en mogelijk doorseilde Schip Rhoon, bekomen heeft de bedienden schrijven van den 17: der evengemelde maand November, zullen wij, alvorens te spreken, van Cochim China, Uwel Edele Hoog Agtb: ten reguarde van de desesjarige behendig bedeele, dat na het voorm: bericht doordien in de beneden en ook de boven landen, gevonden wierde, grote restanten van de voornaamste artikelen, der aangebrachte goederen, in den voorleeden jare, en de kooplieden, een extra groot getal scheepen, ten handel verwagten, de waren, gelijk dan ook 29 scheepen, en daar onder 25 voor Europa aldaar zijn aangewest, zij cargas daer waren getreden waren tot besluit om de markt volgende een quantiteit van 12000: picols Peper afte staan voor fl. 10: 2: 10 en resterende 5522 1/2 picols na, derhand tegens fl. 8: 3: 16 of door den anderen tegens fl. 8: 17: 0. picol dan wel fl. 0: 6: minder dan het voorgaande jaar, het thin tegens fl. 60: 7: 13 of fl. 60: 10: 10 het loot tegens fl. 19: 7: 3 dan wel fl. 7: 12: 4 picol, de poetpoek tegens fl. 12: 4: of 28: 13. Het catter tegens fl. 40: 0: dan wel fl. 8: 14: 9 en het Timorees Sandelhout tegens fl. 13: 4 of fl. 5: 5: 4 picol meer dan dant jaar voorend, waartegen, de overige goederen, buijten de moernagelen, Ceijlonse Stampeerlen en waager, trijp, die ongewild waren, tegens mindere, einde manufactuure, tegens de jongste prysen verkocht waren geworden en de daling van de Peper veroorzaakt, door den considerablen, aanbreng van wel 26000 picols van Mallabaak, welke, door, die doorgaans verre boven de Bantamse, Ba... en Banjermassinghe werd geprefereert, voor niet meer dan fl. 15: tot fl. 9: was verkocht, en een der Sweedse scheepen die uijt Sou..

ratta aangekomen, en een goed gedeelte van deen Kort aangevoerd hadde nog genoodsaakt geweest, te blijven overleggen uijt gebrek aan Lading.

En aansien van de gedemandeerde Inkoop pro Patria noteerende de bedienden, dat alles in door de macht van Contanten, waar mede mede selfde voorzie heeft, in so een goede deugt, en op zijn tijd geplaatst, dat zij hope hadden, was het niet in de Maand November, ten minste, niet veel dagen daar na de geheele versending voor het vaderland en dus alle de 5 retourscheepen, vollader, te zullen hebben, waartoe buijten de vorengem: 1073 Picols voorjarige bohea gecontracteert waren, 21000 Picols nieuwe thee bohea daarvan 19000 picols tegens fl. 16: 8 en 2000 dito tegens fl. 17: 3: 4 of door den anderen tegens fl. 14: 5: 5, dat fl. 2: 9: 2 meerder is dan de pass 3592 picols congo, 489 1/4 picols pecco, 2612 1/2 picols souchon, 408 1/4 zonglo, met een vermeerdering van fl. 2: 2: 4 gulden, per picol a, 326 1/2 picol heijfant tegens fl. 244 of fl. 12: 12: 13: minder dan den jongster Inkoop, boven de gerequireende Rhabarbar, radix china, galinge, curcuma en wat quantiteit zijde stoffen porceleijnen, en 10400 lb Zijde Stoffen, 2000 Pelangen 20000 ponden ruwe Zijde alles tegens de jongste voorgaande prijs buijten de poits damaster, bander die fl. 2: 14: 4 en portojen, fl. 3: 18: meerder komen te kosten, dan het voorgaande jaar, omdat die zwaarder van stof, en zuiverder van Zijde zijn dan de vorige ingesamelde. Voor deese Hoofdplaatse waren 10000 Trailer gouds tegens fl. 100: 1: 5: de thien trailer, tot fl. 110: 6: 5: besproken, ook de gevorderde alluijn het spialter en Nankings Linne, mitsgaders de gepetitioneerde goederen, voor eenige buijten Comptoiren, en het Geachte uijt Souratta bestaande in, 100000 lb aluijn 10000 lb artal, 84 fluweelen, diverde, 50 meubel damaster, en 200000 lb valsche paarlen.

Nopens de vreemde Natie, te Canton te handel aangekomen, communiceeren de bedienden buijten, eenige andere geringer punten, dat de super Cargas van de pruijssische scheepen de thee bohea tot 18 trailer, gecontracteert nog nog onvermogen geweest. geweest waren met het packen, een avangte maken, seer apparent stellende, dat deese nieuwe kooplieden niet veel goeds souden opdoen, sijnde by de Sweeden, en Engelschen aldaar veel schade geleden door het afbranden, van twee van dees bankzalen, met alles wat daar inne opgelagen gelegen heeft, waar door wel twee scheepen van de eerstgem: het grootste gedeelte, van hun staande en loopende touwwerk en de Engelse equipage en provisie van twee schepen verlooren hadden, door welk voor haar fataal geval zy genoodzaakt geworden synde, assistentie by den Directeur De Wend C: S: te versoecken, verzekeren ons deselve daaromtrent so spaarzaam te sullen te werk gaan als met eenige gevoeglijkheid geschieden kan.

Cochim China Dat de behending na dit rijk in de jare 1752 weeder na een langdurige stilstand aanvang genomen, in de jare 1753 gere-entameert, en derwaart met de nodige cargaz en koopmanschap afgezonden is het schip Toornvliet, hebben wij deere gehad by onze letteren, van den laasten December desfelven jaars te melden, en daarby aan het einde te noteeren, dat navolgens berigt, den Koning den handel toegelaten, en de doemalige cargaz hope harder, tot een goed succes van zaken; thans hebben wij het geluk Uweldele Hoog Agtb: te bedelen, dat op het verhandelde aldaar in laatstvermelder tijd, ten emporte van f 256930: 2:- is g'advanceert geworden een somma van f 173979: 13: 8:- mitsgaders dat hier van gedetacheert werde, het verloore by het vervolger, der roomsche Christenen door den Koning, aan welke eerste tot het besorgen van 100 stucken gouds, 6000 quans waren gefiert tot f 10000:- mitsgaders de verdere lasten en ongelden tot f 4130: 4: 8:- zeil overgewonnen is, een montant van f 19049: 12:- item dat men is, en wat vandaar vervoert en aldaar voor Ceijlon f 2000:- aan goud af 600:- daar op g'advanceert is.

Voor de thuis, fraaije, swaarte, en voor Souratta ongerekent eenige lijden arreek x: ingekogt sijn geworden 4118 picols Candij Suiker a Ed: 5: 36 1/2 't picol, 2134 picols poeder suiker eerste soort a: Ed: 5: 92:- 2094 picols tweede soort a: Ed: 4: 35:- 8900 picols van de slegtste soort a: 3 3/4 Ed: 't picol mitsg: dat dese foetigheid kostende te samen f 115361: 3:- door het voorts schip Toornvliet in Souratta aangebragt sijnde, aldaar na der ministers schrijvens, van den 11 May deses jaars verkocht is geworden, met circa een capitaal advan van wel f 103166: 9:- t' gene gevoegt werdende by het geprofitieerde in dat rijk: ongerekent nog het gene op het goud te, eijlande Ceijlon sal wezen, g'advanceert; nog al op dese behending een soete overwinst van f 223016: v:- uytmaakt.

Wij sullen onder de geerde goedkeuring van Uwelle: Hoog Agtb: ons in deden niet ophouden met eene punctuele beschrijving van al het gene aldaar gedurende het aanwezen, onder fargal pavaarvar, der koopman Roemer en onderkoopman Capelle sijn overgebleven; is voorgevallen, en verrigt, maar ter dier regarde ont eerbiedig gedragende aan het dierwegens overgelegd rapport van, den 22 December 1753, te vervolger, de aanhalen, dat de vriendelijke en favorable behandeling des Konings met d'opgegevene apparentie tot verbetering van, het interest Uweldele Hoog Agtb: in dat rijk, ons heeft gepromoveert deeser jare weeder dat heer, afteenden, het schip Giesenburg, met de superfargal der koopman Jan van Oldenteel en der, onderkoopman, Jan Botma, en aan de selve nevens de voorm: overgeblevene cargaz, verhoop op te dragen, 100000 lb koper Japans in staven, 6000 lb loot, 100000 lb thuin, bancal, 6f: lakenen, 4f: ras de marocce, 13f: perpetuanes, 6f: lakenras, 125 lb indigo, 125 lb camphur carot. 25435 lb salpeter 6000 lb timor sandelhout 250 lb noten, 500 lb blauwsel benevens nog eenige koopmanschappen bedragende te samen, f 83991: 14: 0 en waar

by wij, ten geschenke ter waarde van f 3149: 10:- voor den Koning nog hebben gevoegt f 248500:- aan nieuwe ronde spaanse realen, en Ducatons met ordre by de haar ter handgestelde instructie, van den 17 May deses jaars,

Cochim China Jaars, om so dra sulx doenlijk, en so goed koop mogelijk, gelijk inteeekopen en met Giesenburg voor, mett na feijlen afteenden een en een half thon aan goud voor Cormandel, nevens 50000 ponden Candij suijker voor Malacca, even so veel voor Ceijlon, en een gelijke quantiteit voor Mallabaar; voorts dien kiel voor Souratta te beladen met 100000 ponden candij, negenmaal honderd duijsent ponden poeder suijker, tegent civiel, oder prijs inteeekopen, dan de voorgaande party en zula van de kooplieden Hocqua en Sengua, also de superfargal na hare opgave onder dese marchiandeurs hebben moeten fiere, eene somma van f 118197: 16:- die wij gelast hebben in deservoeger sij wedermeester te maken, met eene aanwijzing, dat sulx niet geweest is, nog met onze intentie overeenstemmende, nog van onze approbatie, te einde de meermelde fargal voor vriend rekening met sulx voor het toekomende gelaten heeft, int vervolg van al sulke gedoente te doen afzien; middelerwijlen, sijn de selve almede gelast van aldaar vallende taurishtwee maal honderd duijsent ponden, voor Bengale in Giesenburg voor ballast aftecheepen, mitsg: 100 ponden arreek voor Japan te negotiereyen na Souratta overtebenden, al wat deselve mogte voorkome, eenigstints te zullen kunnen, dier, tot den handel item na herwaarts een tamelijke quantiteit ruwe zijde wanneer die teegend f 8 guldens het pond kan werden, benaagtege, benevensvriër kasje, gebloemde felangten armatijnen, met de monsters van d'aldaar vallende peper, radij china, cardamom, curcuma, fannel ijser, en wat dies meer zij; onder eene aantoning van dies prijse, en waar heen het een en ander te verkoop vervoerd werd.

Tot de meeste seekerheid van den handel van Uweldele Hoog Agtb: in dat rijk, hebben wij nodig g'agt de fargal in mandatis te geven, den Koning te bewegen, tot het aangaan van een defensief exclusief contract, en daarby sijn Hooght: te doen verbinden, om aan de Nederlansche maatschappij te accordeere, den tholvrijen handel in sijne landen, met uitsluyting van alle Europeese natien, het neemen, in sijne souverguarde van onze dienaren, en scheepen, het restituere, van alle goederen, die bij het verongelukke, van eenig Comp: bodem, op sijne stranden, mogte aandrijven, zonder betaling van strandregt, ende vergoeding van de f 10000:- bij het vervolger, der roomgebinde, na het aangetekende hier voorwaarden verloren geraakt, op welk staat articule, indies, dat tegent het obtineere, van d'overige mogte obsteere, wij bevolen, hebben, niet te sterk te staan, nog ook op het afwijse, van de Portugeesen, maar zig van 't toegedevende van den kroonprins namentlijk om bij meerderjarigheyd of het bewind in handen, krijgende de Comp: van voorm: f 10000:- schadeloos te wille, houden, te bediene, in der tijd, en van de voormelde

pretentis aftehen, mitsg: de vaart van, de macauande Portugeese, te tollereeren, met dit beding, dat zijn Hooghheit zorge zal moeten dragen, dat alle de suiker aan de super fargal werd verkogt, en haar de vrijheid gelaten om die foetigheid weder over te doen, aan de Portugeese, met welkers aanbreng en het gene dat het politieke betreft, met de fargal geordonneert heeft, seg niet te bemoeijen, maar de supercargal Oldenteel en Capelle, om meerder in het vertrouwen, der volkere, daar te lande, te gerake, aldaar te laten overblijven, dog de twee andere fargal Roemer en Botma, terug te doen, keere, over Malacca na deze hoofdplaats.

Cochim China hoofdplaats Bujte, eenige ordres het huiselijke concernerende hebben, den wij gerecommandeert: de quan voortaan op 55 sware st: te berekenen, den voorheen, in den dienst van Uweldele Hoog Agtb: als carga aangenomene Archibald Duff, die bij d'aankomst van d'overige fargal, niet present geweest sijnde in Cochim China, daar van ook niet heeft kunnen profiteren, en eerst na het aflope, van den handel daar aangekomen, is mitsg: zig aan ons g'adresseert, en verkocht heeft, om een middel van bestaan, en ordre hoedanigh hij buijte, sijne kosten, dit heer, soudan kunne, overkomen/aantestegger, dat men, als denselven thans niet beundigt hebbende, in sijne instantie niet heeft kunne, bewiligen, waar en, tege wij aan seker duijts missionaris Johan Med Köfler, die zeer goede dienste, ter bevordering onder zaken, gedaan, heeft, na het aangetekende bij het voorm: rapport. der Cargas hebben, laten aanbieden, een present ter waarde van f 375:12: in hope en vertrouwen, dat het een en ander weder mag van de geëerde goedkeuring uwer Ed: Hoog Agtb: die wij tot slot deses nog moeten melden, dat het gemelde daar over China ontfanger, schrijvende der meerm: Cargas van den 20 Julij des jaars, het schip *Giesenburg* aldaar aangekome, er apparentie was, er weermil van het gewoel der Chineesen, Portugeesen, die met twee en dertig jouken, daar ter handel ware, geweest, ook de ongunstige en nadelige behandeling van Konings gezant daar, om te zullen slagen, in den inkoop van goed slijper, en mindere articulen, indien de Koning maar te disponeren, zal zijn tot het accoorden, van de te doene verzoeken, waar van wij dan het beste verhoppen.

Malacca ⁴⁰³ Nademaal door de ministers ter Brijden genoemde Gouvernemente ontgene copy facturen van het door hun verzondene na deere en gene buijten comptoirren bezorgde, en als mits ter kennisse gebracht is wat ze van elders, buijten van deere hoofdplaats, ontfanger, hebben, zo is het ons voor tegenswoordig niet mogelijk, na het exempel van Anno *passé*, tot een inleiding van deze materie, ter believen de kennisse van uwer Ed: Hoog Agtb: te brengen, wat zij in 't geheel ontvangen en verzonden hebben; maar om dit defect eenigszins te repareren, zullen wij ons de eere geven hier te noteren, dat conform hun

schrijvens van 25 Maart, den gantschen inzaam van
koopmanschappen, en behoefkens in A° 1753. bedragen hadde een
somma van *f* 237296:0:, bestaande in het volgende, namentlijk

2634:64. Realen goud 339851 1/2 *f*: Thin 3365:- *f*: Elephants
tanden 25000:- *f*: Ebbenhout 24:- *f*: Masthouten 19875:- *f*:
Sappanhout 2859:- *f*: Benjumin, Cabessa 8500:- *f*: bossen
Bindrottings 11500:- *f*: Planken 25000:- *f*: Harpuijs 50:- *f*:
Campher Somma *f* 237296:0:-

Dat ze vrijders in dat zelve jaar, zonder dit niet aan te wijken
verwaards, hadden verzonden de te noemene marchandis, als:

2099:57. Realen goud 400500:- *f*: Thin 25000:- *f*: Ebbenhout 25:- *f*:
Spieren 169000:- *f*: Sappanhout 5100:- *f*: bossen bindrottings
11500:- *f*: Planken 25000:- *f*: Harpuijs Tesamen *f* 235888:9:-

mitsgaders dat ze onder ultimo December des gepasseerden jaars,
ter verzending bij de pakhuijten gereed hadden,

1140:153. Realen goud, in de geldkamer *f* 40200:3:- 220229:- *f*
Thin, namentlijk 136479:88. in de pakhuijten, en 83750:- op Pera,
daar van 50000 *f*: voor Batavia, en 170229:- *f*: China, Souratta
3444 1/2 *f*: Elephants tanden in 't pakh: voor Souratta 78:- *f*:
Masthouten en spieren, voor Batavia, via 2059:- *f*: Benjumin, voor
Souratta 50:- *f*: Champher China 1500:- *f*: bossen bindrotting do:
Aan diverse koopmanschappen op Andragirij dat in goud zal wer,
den geconverteert Te samen *f* 190602:4:0:-

Waar bij wij nog moeten voegen, wat van deze hoofdplaats na
ginder, ter vervoerd, en wat van daar aangebragt is; te weten:

50367: *f* Arreek 1812: *f* Lijden Stoffen insoort 3: Goude en
Zilveren Stoffen 60075: *f* Thin 3000: *f* Zagoe 11: vaten gele aarde
58: *f* Masthouten 3: leggers met gele verf Somma *f* 55623:3:0:-

Daar entegen is nagens: Gouvernement verbonden Aan Contanten
f 78250:-: Aan Koopmanschappen, behoefigheden etc: *f*
61192:9:0:- Somma *f* 139442:9:0:-

Voorts blijkt ons nog uit een van daar ontfangene missive van 30
Julij laatstleden, dat het van Souratta komende en naar Canton
gedestineerde schip *Thoornvliette* Malacca hadde ingenomen,
275344 *f*: thin, 1200 bossen bindrotting, 50 *f*: Campher, 12500 *f*:
Arreek en 12600 *f*: Sagoe, dat ongetwijfeld daar van apparent een
gedeelte heeft uitgemaakt van de even gevonden restanten, en
gefippleert is uit de ledert ingezamelde producten, terwijl de
ministers bij de naaste occasie zal gerecommandeerd werden door
het overzenden van de nodige bescheiden in cas subject, onse
staat te stellen UwelEd: Hoog Agtb: voortaan te kunnen bedienen
van een exacte aantoning wegens het geen in een rond jaar
ingekogt en verzonden is.

Vervolgens overgaande tot de gewone beschrijving van den handel te dezer Gouvernemente, en wat verder ter kennis van UwEd: Hoog Agtb: diende te werden gebragt, zullen wij weder een begin maken met den inzaam van Thin, welk hoofdarticul van Comp: negotie alhier, nog over dezelve schijven loopt, als gedurende een jaar of wat herwaarts nadien, als even voorwaards gezegd is, van primo Januarij tot ultimo December 1753, ingezameld is een quantiteit van 339851 f: 't geen in den eersten opslag een merkelyk verschil ten nadeele vertoont in vergelyking van het vorige, en nog meer met de quantiteit twee jaren devorens bemagtigt; maar deze bedenking zal geloven wij dadelijk werden opgelost, wanneer UwEd: Hoog Agtb: zullen gelieven te begrijpen, dat de ministers de twee laatst gepasseerden jaaren, de toen genegotieerde quantiteiten bij boekjaren hebben gerekend, en thans die methode abandonnerende, alleen hebben aangewezen wat zij in een gemeen jaar zijn meester geworden, niet oneijgen, en wel zo duidelyk voorgekomen, wezende, zullen wij ordre stellen dat bij de laatste manier voortaan werde gecontinueerd; dit is ondertusschen zeker, dat den Thin, die men ginter, zedert primo September 1753, heeft opgedaan, vrij groot is nadien, ons bij het vandaar ontvangen schrijvens dato 25 Maart laatstleden, gedistribueerd werd, dat zij na andere buijten comptoirren verzonden, hadden 100500 f: en dat, boven dien, onder ult: December laatstleden, na het geen reeds gezegd is, zo bij hunne pakhuijten, als te Pera ter verzending per restant was, en het restant aantoonde quantiteit van 220229 f: waar uit consteert, dat dezen inzaam niet minder is dan een tijd lang devorens, en wij vleijen ons dat de meerm: ministers, bij onze laatste rescriptie opgewekt zijnde tot melioratie van dezen handel niet onbezorgt zullen, laten om van den op Johor en Fragano vallende Thin een goede portie aan te slaan ende andere handelaars in dezen alle afbreuk te doen.

Met den Goudhandel is het in 't pass: beter gefincedeerd dan het vorige jaar, nadien in twaalf maanden een partij van 2634 63/64 reale, waren, bij malkanderen gebracht, of realen 1691 meer; ongerekend nog 1140 realen die ter verzending na Malacca na Cormandel in gereedheid waren.

Op den handel van Liacca of Sumatras oostkust in het gepasseerde jaar, is weder niet veel te roemen, geweest, overmits op een inkoopt kostende van diverse koopmanschappen ter somma van f 43279:3:0; maar geprofiteerd was f 7185:19:- of 16 2/3 f: en zo veel te minder bij aldier de comp: door den gewezen Commissaris Bierman, niet kan werde schadeloos gesteld, wegens door hem uitgeteld borg goud, mitsgaders te kort komende en bedurven, aangebragte goederen, welkent wegens reeds proced was gecentumeerd, gelijk wij de eere hebben gehad UwEd: Hoog Agtb: bij onzen vorigen, te bedelen, dog den uitslag daar van is ons nog onbekend. daer en tegenwil. -

Den Handel op Andragierij van een met die op Andragierij beter, uytstg geweest, want volgende brieven der ministers van 8 September, 25 Maart, 8 May en 20 September 1752, leeder; mitsg: een daar nevens overgezondene rendement van door de Commissiante, Stofregen en de Hond verkogte Handelwaren, ter bedrage van f 47490:3:; waadaar g'advanceerd een montant van f 12701:7:8:; of $27\frac{3}{4}$ $\frac{2}{5}$; en vroeg tijdig vandaar ter verzending naar Formandel ontfanger, 629: Thailer, goud, mitt, gaderd by het retour der Commissianten door hun nog mede gebragt 22 Catties, 12 Thail, 1. maate, $\frac{1}{5}$ voet; wij vinde, niet ongepast hier en passant by te voegen, dat voortaan het berekenen, van Goud by inlandsche gewigten, geen plaats meer hebben, en het marcq gewigt alleen, zal worden gebruikt; ondertusschen, hebben wij van de, hervatten Handel die plaats geen favorable gedagten, dewijl ons de ministers by laastged: brief hebben genotificeerd, dat ze met de nieuwe Commissiante, Wierderholt en Berk, hout, by gebrek van voorraad by hunne Pakhuysen, niet meer dan een kleir Carga Soentje, in gelde bedragende f 23000:—; der, waarts zoude, kunnen zender, zoo zij niet binnen korte ontret kreeger, van de Cust om de Lading wat considerabeler te maker, waar op ze nog eenige gedagten, scheenen te hebben. -

Malacca.

Wij zullen met relatie tot dat sujet hier maar later, volgen dat de ministers op ons requisit, by hun antwoord van den 15 Maart verneken, by forme van rapport onder de aankomende breve, te vinde, een omstandig berigt hebben gegeven, welke koopmante daar roulleere, beyde van de ginter vallende producte, en die van buyten, aangebragt werden, welk schriften by ons, onder de houden befoigne over dat Gouvernement, geexamineert zijnde, heeft men, om den Handel aldaer na vermogen te favoriseeren, de ministers gequalificeerd die berde soorte, van de opgegevene marchandices, by onze derwaarts afgegaan refriptie gespecificeerd, ter preuve, zo na deeze hoofplaats, als elders te verzender, waar van het succer van den tijd zal moeten afwachten, om dien aangaande nader te kunnen disponeren.

**De handel op Malacca in het boekjaar van 1752/3 is van weinig aangelegentheid geweest, schoon eenigsints van betere gedane dan het gedurende een jaar vroeger verkogte; want volgt het g'adriseerde door de ministers by breve van den 25 Maart pass: waar op een capitaal van f 50440:7:— aan diverse Koopmanschappen, (de specerijen daar onder niet begrepen) by verkoop uyt de hand gewonnen f 20541:17:— of $40\frac{3}{4}$ ten hondert; waar by gevoegde zijnde de winst op de specerijen, groot geweest zijnde f 5589:15:0 berekenende $620\frac{3}{4}$ procento, op een inkoops kostende f 890:15:8, bedragende de generale winsten f 26131:12:8, dan wel $51\frac{3}{5}$ ten hondert door malkanderen, tgeen in opzigte der procentos wel iets nadeeliger is dan de vorige behaalde advances, maar van de andere kant beschouwd wezende, ook een meerdere winst aantoot van f 5621:13:8, tgeen*

dus van jaar tot jaar, naar onsen wensch, toenemende, hebben wij kragtige hoope het eerlange verre te zullen, brengen dat Malacca deszelfs ongelden uyt de winsten en inkomsten, zal kunnen goedmaken; en dat de apparenties, zig voordelig vertoonende, kan met een opflag het oog gezien worden by de staat rekening van dit Gouvernement, onder ultimo Augustus 1753 gesloten, waar by aangetoond word dat de Lasten in 1752/3 groot waren f 141244:8:8, en winsten f 133362:12:0. Dus meer lasten dan winsten f 7854:16:8. Dat in 1751/2 de Lasten addeeren f 142434:18:8. De winsten f 118543:12:— . Dus de lasten de winsten, toen formonteerde f 23924:6:8. Lijst welke korte schets consteert dat dit Comptoir int jongste jaar minder verlagert is. En alhoewel wij de oorzaken van dezen verbeerde staat hier buyter onderfoek latende, niet vreemd zijn van te supponeren, dat de Lasten deses Gouvernements genoegzaam op haar laagste peil zijn gebragt, zo blijven wij echter in dat denkbeeld perseveren, dat er, by aldien de menage na behoren werd betragt, nog wel iets zal kunnen werden bezuinigt, tgeen ook de reden, heeft uytgemaakt, dat wij, onze rescriptie dit point den nieuwen Gouverneur Decker ernstig aanbevolen hebben. Tegenwoordig gevorderd zijnde tot het articut der inlandse zacken, geven wij ons de eere tot een vervolg van het uweled: Hoog Agtb: reeds by onzer Laaster, ter kennis gebragte, te notificeren, dat het contract met den nieuwen koning van Pera is gerevideerd, en dat het met den zouthandel op dat rijke even zodanig is uytgevallen als by ons reeds voorzegd is, overmits aldaar in een geheel jaar niet meer gedebiteerd was dan een byna niet noemenswaardig partijtje, somma van f 496:4: of $84 \frac{4}{5}$; invoegen hier uyt evident komt te blijken, hoe zeer men somtijds by de brieven der bediendes door een extravaganter ophef van deeze en geene onderwerpen om den tuyn werd geleid: immers het is zeker, dat dit articut van negotie te gering is, om ter dien opzigte met den voorste Radja een exclusif contract aan te gaan, en alzo min veel mij om hem ongevormder denzelven ten dien belange eenige moogentegereven, die reeds nu en dan heeft doen blijken, dat hij een denkbeeld hebbende van het voorbeel der Comp: uyt den privativen Thin Handel op zijn rijken, zig veel wil doen gelden, nadier hij stijver, sterk gepretendeerd heeft, van de Thin ter quantiteit van maar $137 \frac{1}{5}$, en in een getailleerde prauw gevonden, zo mede ter opzigte van zeven potten met amfloen uyt een ander geconfisqueerd en sedert verkogt vaartuig, zijne portie volgens contract te ontvangen, het geen men, ook had moeten inwilligen, en voorts op fundament van het 16: articut van het gerevideerd contract, waar aan door hem een geforceerde explicatie werd gegeven, begeerd dat het opperhoofd aldaar alle den Thin, die door hem Radja geleverd wierd, in persoon zoude komen afhalen, maar dezen aangaande hebben de ministers hem in vriendelijke doch gepaste termes; door het opperhoofd, later vertooner, zijn verkeerd begrip ter regarde dezer. dezer pretensie, die wezentlijk onbestaan, daar met de verdere article, werd geoordeeld: egter hebben de voortz: ministers, om hem eenigzints te complacere, den Resident geordonneert zij op de notificatie

van meermelte Radja, dat hij 100 Share, Thin ten Eylande Misigit ter leverantie in gereedheit hebbende, hij begeerde dat dit Parthyttje door den eerstgenoemde in perboon wierde ontvanger, derwaarts te begeven, om dien vorst in een goede luijm ten opzichte der Comp: te doen perseverere, en geen wettige redenen te geven om het voor te beven aan pers, die die mans niet heeft kunnen magtig worden ⁴⁰⁴. -

Malacca of een gestlingoord stukken, uitgedagt om ons te allarmeren, immers tot jalouzij te exciteren, een brief aan hem zoude gezonden ⁴⁰⁵, mitsgaders daar bij verzoek gedaan hebben, om hem Radja in zijn Rijke te ontmoeten; daar benevens wel quabi aan 't opperhoofd zijn gevoelens afgevraagd hebben, of hij goedkeurde, dat die menschen ter audientie wierden geadmitteerd, was zulx door hem tegen gesproken, en het daar bij gebleven: de ministers hebben wel alle moeite dog vruchteloos uit werk gestelt om dies brief in originali, ten minsten, een afschrift daarvan meester te worden, ten einde dus doende te ontdekken van wat zijde deze nieuwe correspondentie, was opgedaagd, en dan na middelen, om te zien, dezelve in hunne desfein, te contraminieren; ja in weer wil van onze competeure, in het vredig bezit te blijven, der pretentie Pera te Thinmin.

De verwarde toestand van de Rijken Siacca en Sohoor waar van wij bij onzen eerbiedig laatste verslag hebben gedaan blijft nog al duuren, en is, zo niet verergert, immers van geen beter gedaante geworden, want de oorlogs vloote, van den Koning van Sohoor, met die van den gevlugten overwalben Prind Radja Mahomet en die van den maar al te wel bekenden Zee Schuymert Radja Alam, bestaande ijder in een considereable getal van weinig groote en veele kleine vaartuigen, waar mede de gantsche engte onveilig gemaakt en als bezet werd gehouden, tot merkelyk ongerief en nadeel van den kalle handel, nadien door den laatstgenoemden alle vaartuigen wierden weggenomen, het zij van vriend of vijand, die hij op steven, looper, en overmeesteren kan, waarvan de Malakte brieven de dato 27 September des gepasseerder, en 25 maart dezes jaars, droevige staaltjes bijleveren; ja dien, stouter, knaap hadde zelfs durven te kunnen geven, dat het hem moeijde hij Comp: kruijssende vaartuigen, voor de Palembangsche rivier onaangeraand gelaten, hadden 't geen een klaar bewijs bijleverd dat vaarwater en het overfulx te wenschen is, dat men op de eene of andere wijze van hem en meer anderen van zijn soort, ontslagen mogte raken, schoon wij alsnog van gedagten zijn, dat het best is de Comp: zich in bijzondere geschillen van voortz: oorlogende parthyen niet, ten minste niet openlijk te metlere, nemaar zo veel mogelijk een uiterlijke neutraliteit conserveren; desniettegenstaande hebben de ministers, conform een oude qualificatie dezer Regering, bij brieven van den 22 Octob: 1746, den koning van Sohoor geassisteerd met ammunitie van oorlog en

mondbehoeft, dog de quantiteite daarvan wat te ruim genomen, zijnde, hebben wij hun daarover berispt, gelijk wij zulx bij onze afzegane rescriptie zal kunnen werden gezien.

Wij zullen UwelEd: HoogAgth: niet verder en misschien niet een breeder detail dezer tedende materie, maar ons blijven de reeds geciteerde brieven, waar bij over dit feit gesproken werd, voor het overige refereren aan de Kaast van Malacca ontvangen adviezen, de dato 20 September laatstleden, en hier nog met een woord bijvoegen, dat onze expedities na de Eylanden de Nicobares en Sombrosos weder twee rijke agter den anderen, van een tegenspoedigen uitslag zijn geweest, want het scheepje den Admiraal Tromp, ter onzer ordre door de bengalische ministers, gedestineerd geweest zijnde om op zijne herwaarts rijke, die Eylan, den aan te gieren, zo heeft echter dat kielte dezelve niet kunnen bereijlen, vermits de scheepsverheder, door de stroomen ongemeen verleijd zijnde, buiten het vaarwater zijnde, raakt; inselvoegen is het gelegen met de Malakte Chaloup de Cadaúna, die door de ministers ten dezen Gouvernemente, volgens hunne successive adviezen van, 8 Maj, 30 Julij en 28 September, op den 12 Junij, onder het opzigt van een der bekwaamste kennis ten derwaarts gezonden zijnde, ter onderzoek naar den toestand dier Eylanden, maar door zwaar weder belopen wezende, en, bovendien, met sterke tegenwinde, hebbende moeten worstelen, was dat kielte mede van die rijke verstoke geworden.

De Gouverneur van Heemskerk op den 14 Augustus des gepasseerder jaars overleden zijnde, hebben wij ter sessie van den 19 Februarij tot zijn successor benoemd den waterfiscaal Mr. Willem Decker die met het schip Oostkentsdorp, op de 30 Maj daar aan, dermt vertrokken, zijnde op den 20 Junij het Gouvernement overgenomen, heeft van de secunde aldaar Claas de Wind welke tot dientijd toe het gezag interim hadde waargenomen: voorts hebben wij mede van den overledenen, Cap: Militair, hoeft van 't Garnizoen aldaar Jan Hendrik Baarde dermt gedonder, den Cap: Stefanus Elias van Stek, mitsg: om employ afwagter de onderkoopt: Gerrit Willem Laatse, Everhard Cramer, met welk oogmerk die qualiteit ingelijst accoord aan de Klercq ter Malakte secretarije Frans Lodenwijk Piazzol.

Wij zouden hier mede het art: der dienare, voor af gehandelt hebben gehoude, indien ons niet uit het meer geciteerde schrijvens der ministers van 30 July pass: was komen te blijken, dat nademaal den onderkoopman en winkelier ginter Eliza Witteus op de door hem geadministreerde penuten, agtergebleven, zijnde een somma van f: 2177:3:0 die hij volgens eigen confessie onvermogen zijnde te restitueren, is denzelver volgens besluit van den 12: voortz: in dit zijn ampt gedimoveerde, met stilstand zijner gage, ter onze nadere dispositie, heern: gezonden, en Cramer daar toe provis mitsg: zijnen dienst gep: vervuld met den even genoemde onderkoopman, Cramer zonder

dat wij voor alsnog een bekwaam middel wete, om de Comp: te doen demageren, en welken, wij aangaan, de wij bij onze, naaster, den uitslag zullen bedeken.

Queda

Overmits wij door de zorgdragendheid van UwelEd: HoogAgtb: van tijd tot tijd spoedig geassisteerd worden, met een genoegzaam getal scheepen, om de respective bereidinger, zo na Europa, als de Indische Comptoire, ter bekwamer tijd te kunnen laten, gevolg nemen; mitsg: boren die, dat jaar deze tweede zo wel voorzien, is geweest, dat mij onze gedagten, hebben laten gaan, om een goed en voor de Comp: nuttig employ te geven, dan dezelve zonder gebruik te laten leggen, en daar benevens geïnformeerd zijnde, dat niet alleen te Queda en andere plaatse, in, het naar van Malacca gelegen een overvloed van rijs, maar ook dat ginter bij wege van inkoop en trocque voor andere daar gewilde koopmanschappen, te bekomen, was, goud, wax, this, peper, elefanthanden, en wat dies meer zij, overwelk onderwerp dan op den 12: Maart dezes jaars delibererende, en teffens in consideratie genomen, zijnde, dat men door de traffic op dese gewesten, gevoeglijk soude kunnen menageren de jaarlijkse vertending van een scheepslading Rijs voor Ceijlon van Java, mitsgaders dat alle de evengenoemde producten ⁴⁰⁶ nooit te onpas komen; so hebben wij resolutie genomen om een proef van desen vaarhandel te nemen, mitsgaders daar toe te emploijeren, het schip *Jerusalem*, dat vervolgens op den 28: September van desen theede vertrocken is, na alvorens beladen te zijn geweest met een gesorteerde carga bestaande in diverse daar getrockene manufacturen, lijwaten, ijser, zout, staal, en wat diesmeerij daar onder 15000 ronde Spaansen realen, het eene met het andere bedragende f 76097:17.- gelijk sulks uwe Edel: Hoog Agtb: des behagende nader soude kunnen blijken bij de Instructie voor den door ons bij resolutie van 9: Julij laatstleden, benoemden carga over dies handel den Koopman Gerrit Zeeman, bij welk schrijven en instructie ⁴⁰⁷ vooralsnog staat, dat, volgens onze ordres het voorseijde schip eerst op Frangano zal aangieren, om, het zij bij wege van een dadelijken inkoop of contractatie, ten einde in het toekomende jaar geleverd te werden, so veel peper aan te slaan of te bespreken, als hem onmogelijk zal zijn, dewijl men in ervarenis is gekomen, dat deere en geene vreemde Europeese handelaars, die zeer wel weten te bedienen van de daar vallende producten, en een groote vaart op die plaats hebben: hier het werk verricht hebbende, zal de reijse naar Queda voortgezet moeten werden, om het zij daar, of daaromstreeks, een lading Rijs in te nemen, mitsgaders wijders zodanige marchandises, als wij hier boven reeds hebben gerefereerd; waar mede vervolgens dien kiel in de maand Januarij naastkomende naar Ceijlon zal moeten uitsteeken, om de Rijs-lading, en hetgeen verder voor dat Gouvernement mogt were, ingekogt, daar te lossen, en aldaan direct herwaarts te keeren.

Wij flatteren ons met een goed succes van desen vaarhandel; immers ons oog en doel is alleen om de Comp: te doen profiteren van voordeelen die zij, buiten verlet van andere Equipage, gemakkelijker voor desen tijd kan mede nemen, en waar van onze volgende descriptie den uitslag zal doen zien.

Sumatras Westkust aangaande, bij ons submiss bericht van ult: december a: passi: op nader bewijs praalablementie gemaakt hebbende van het princen-paaltje uit der ministers even te voeren per de bareq wel te vreden, en getourneerde schip *Scheijbeek* gerecipieerde schrijvens de datis 14 en 24 8ber: bevorend, sullen wij tot generaal verslag hier bij verhandelen het zakelijke uit de nadere bekomene, zoo gemeene als aparte brieven, van 5: 24 maart, 13: 24 april en 19: Julij deses jaars, vooraf noterende, dat van daar niet alleen per opgedagte bodem *Scheijbeek*, maar ook vervolgens met andere gereverteerde schepen en vaartuigen tot nu toe alhier zijn aangebragt 1270 4528 2668 marques, of 7625 thaile, ruijm, en effaieerd en ongeffaieerd goud, zoo voor de Comp: ingekogt, gerekend tegen den voorjarigen prijs van 24 7/8 den thail, van 20 caraat of 318:- 4 mark fijn, als van particuliere en wis sel aangenomen daar onder 30 thailen, of 5 mg: ordinair geschenk van de Padangse en Zilidase regenten.

1. Kelders of 45. kannen, camfer olie 1497 1/2 lb camfer baros 78295 1/2 lb benzuin, in soorten als 10200 lb extra witte 16425 lb ordinaire witte 51910 1/2 lb swarte daar bij 1883 lb gewone schenkagie van de Barose regenten 9 baalen groore en wilde caneel die daar ter kustte groeijt met den andere, benevens een aanrekening van overgezondene ammunitie en andere goederen, 558554:2.- monteerende, en men daar en tegen per de scheepjes de *Haas*, de *Jager* en de *Princes van Orange* mitsgaders de pantchalling overmaas en chialoup de goudvink maar Padang en P: chinko, zoo tot den handel als de consumptie, in dit jaar heeft verzonden diverse soorten, van lijwaten, suiker en meer andere koopmanschappen, item benodigde steeder en provisie, &c: te bedragen van f 337212:15 waar onder ook begreepen zijn de gewone contra prebenden, aan de regenten, nevend de antwoorden op hunne erlangde brieven, toegezonden.

Wegens de Inlandse saaken, met relatie tot lands vorsten en grooten, is er geen ander tijding, dan dat gelijk de Zuyder district, na het geboefte, t'welk uit Sigablas Cottal tot in het voor territorium van Padang afgehakt, de ingesetene had verontrust, met succes was verjaagd, also ook de noorder districten, alomme in goede ruste waaren, excepto tot Natter, daar d'Engelsen van Bencoulen zoo temeraire als illigitiem ingedrongen en post gevat hebben, uitwijsens onze voorjarige berigten; waar omtrent men vooralsnog geene nadere communicatie heeft, als dat het aldaar zo verre was gekomen, dat de facties, onder de inlanders verdeeld geworden zijnde, die der usurpateurs van het regentchap bij diverse schermutselingen tegen de partijen van den tot het

hoofdregentchap dier negorije wettigen, dog die usurpateurs uit Sumatras westkust het gezag gecludeerden daar tegensop Padang om maintainue aanhoudende regent Baginda Maha Radja Lello, voorgevallen, in het onderspit geraakt, tot behoorlijke contributie voor den lastgem: gedwongen zoude zijn, en zulx die usurpateurs soveel bekommring had aangejaagd, dat zij bij d'Engelsen aldaar, die zig tot die tijd neutraal konde hebben gedraagen zeer aangedrongen hebben, haar factie t'ondersteunen, en ook persvasie, om geen geloof te slaan aan de pretensie van evengem: Maha Radja Lello voormendende zulx te zijn een vond van de Holl: Comp: ten einde hun t'verontrusten, mits dat hij echter na voorgedagte dato bazaars afsterven, int regentchap van de Negorij zoude volgen, en zij op die conditie hem bij provisie hadden zoeken derwaarts te lokken, maar die overkomst geweygert was met communicatie aan den commandeur, en op den raad sijner vrienden, welke tot Batahan versameld hem weder verwaagende waaren; gelijk dat met meerder daar toe betrekkelijk omstandig beschreeven staat, bij haare, aparte brief van 13 April deses jaars, waar op men haar onze dispositie heeft doen toekomen bij onsen selver voegen gepast antwoord gedateerd 22 Aug: aanvolgende, gelastende teffens om oude en bij na invergetelheid geraakte contracten en onderhandelingen met de inlandse vorsten, regenten en volkeren te renoveeren in de beste forme met de vereijste ampliatio tot beeter versekeringe; dan aangezien die Natterse affaires, dus apart getracteerd, en wij niet gemanqueerd hebben op 't genoteerde dierwegens in uw Edel Hoog achtb: generale missive van den 21: octob: 1744: 't nodige te dienen, bij onsen voorlooper, onder dato 15: oktober jongstleeden afgevaardigt, en daar neevens te suppeditere de documenten daar toe relatieve, hoope wij dat het gepermitteerd zal zijn aan deselve einde resolutie, daar bij geiteerd, onze mogen gedraagen, en om uwe Edel Agtb: attentie met een verdrietig reciet niet te vermoeijelijker; voorts melden de berigten, der ministers niet alleen dat den regent en patroon van den Engelsen handel op P: batoe, Radja Mara, waar van behalven. behalve de voorgaande advijse, ook ons verleeden jaars berigt gewaagd, door dies lijkand eyge kraatse inwoonders hijt de weg geruimd, hij daar op dat heen hebben geschikt twee inlandsche regenten, nevens der luytenanten, 14. sougineerten militaires, om Comp: gezag aldaar te herstellen, maar ook de regenten, van Aijer Bangis, jis, meede een district om de noord niet verre van Natter gelegen, zelfft aanzoek hadden gedaan op Padang te komen, te einde mitsdelen, te beramen, der vervalte, handel aldaar weder op te beuren, en dat zij daar in fondeerende, te gelijk op de instantie der sendelingen van diverse int gebergte leggende negorije onder het bestier van twee hoofdtregenten, tot Ticou, hebben laater opregten, een markt.

Sumatras westkust marktplaats op campong massang welke de Engelse te Banchoulou, zoo zij zeggen, meede int oog zoude hebben genomen, even als Natter in vadeeren; en dewijl die natie indien dat waar is, dus na alle gedagter, gediverteerd zal werden,

van dat voorneemen, heeft men zulx geaprobeerd, met en benevens de aanstellingen van eenige nieuwe Regenten, teffens voor wel gedaan aanmerken, ide hunne behandeling omtrent den Keijter

[1] van Indra-Poura, en het demandement van 't bestier der zaaken aan, zijner exbestierder Mankaboeni, te meer zij ons komen, te verzekeren van des laatstgem: goede sentimenten, en dat men van zijne goede officies, niet anders dan gewenschte effecten, te wagten heeft, insonderheid

insonderheid te regard de van de peperculture, die bij de adviſen der ministers alweder favorabel genoeg beschreeven werd gevonden, zo zodanig met ernst te zijn bij der hand genomen, en, met zooveel ijver voortgezet wierd, dat het geen aandrang zoo zeer meer nodig had dese, waar na geschikt door haar ook gepast is, de marginale antwoording van dit artitel, opt extract uijt uwel edele hoog agtb: geuener eerde missive de dato 29 septemb: 1752 g'insereerd bij haarey brief van den 5e maart deses jaars, met renovatie der verſekeringe af: paffi gedaan, maar men heeft reedens maar gelijk te dier tijd als nog moetende hesiteren, of het succes dier promessie wel zoo schielijk flot, als zij dat zo ligt leg hebben, willen voorstellen, om dat na de exempelen van vroegere jaaren, men daar op te gemakke, gelijk niet kan gerusten, als tot nog toe geen ander grond hebbende, dan de goede verwachting eener zaake, met meerder ernst pas aangevat, die ter principalen door den wankelende, ijver en neerstigheid der regenter, en volkeren, onder Comp: bondgenootſchap, nog moet werden, uijt gewrocht, te meer ook t effentueel bewijsnog agter blijft, eene leverantie eener genoegzame quantiteit peper, na proportie der opgegevene vrugt dragende ranken, ten getalle van 49458, als het wesentlijk bewijs van de progresser, dier culture, nog agter wegen blijft, ent weijnige dat er geleverd zoude zijn tot 1200 d: daar toe op verre na niet sufficeerende

[2]

sufficeerende is, hoewel t egter niet onaan, nemelijk scheijnt, dat het in der tijd wel zo verre zal konnen, werden gebracht, door fonten, muerende diligentie en aanhoudende na drukelijke adhortaties, hebben wij uijt dien hoofde, bij onze generale referiptie mede gedeelt 22 aug: haar voorgehouden, der selver voort righeid met de redenen, waarom op die bloote verſekering als nog geen staat kan werden gemaakt, niet te min, landeerende hunne betoonde vlijt en wackerheid tot dus verre, om die plantage t augmenteren, onder de eene zoo wel, de andere op den duur t ani, meeres, en aantepoores, dat met zoo veel ijver begonnen, werk, na de hoope hijt de geueene

Sumatras westkust geueene apparentie, reeds opgevat tot een, wenscht effecte brengen. Onder de negotie saaken, is der inzaam van goud bij wegen van inkoop en per wissel alzo passabel t agter,

als die van camfer en benzuin, welke beide hier voorwaarden spec: fie bekend staat, wel wij de vermeerdering aanbeverlende, goedgekeurd hebben hun, be, blijft ingevolge onze voorjarige ordre genomen, om door de insamelaar van het laatstgem: product, aan de comp: te doen vergoeden t man, querende op dies deugt, met last daar meede te continueren. -

Den verkoop van koopmans: te dier kuste, insonderheid den debiet van lijwaaten, blijkt van geen veel beeter aanschoun te zijn geweest ald het jaar te vorens gemerkt.

De generale winsten, int boekjaar 1752/3, gefouteneerd nog door de advances van het goud, na het genoteerde bij den onder, van ult: 7ber 1752, op de lijwaaten, berekend, met meer hebben gemporteerd dan f 133007:18; schoon f 5132:17: meer in vergelijk vant vorige boek jaar, als daar uijt meest oorspronkelijk ter, vijf integendeel. De lasten tot f 17540:11. waaren opgelopen en zulx dan evident vertoonende, dat de eerst der lasten, tot f 27005:8; of wel de ministers, bij hunne opgedagte marginale antwoording meede een gantich oneijgen en geen lint making meede vergelijk gezwacht, komen op te dissen, dat t commandement 35602:16: zoude zijn te vorengeraakt, en teffens in opmerking neemende haare confederaties, en raiffonnemeneter, roilberende omtrent den cours des handels aldaar sedert A: 1754. te berde gebracht, over de contradictie en diversie van argumenten, daar er ontmoet, met rejes hunner propositie om een etablissement te op Aijer Bangis te maaken, vermits de comp: lastposter, genoeg heeft, en tes anderen, de wind, ten, daar uijt na hun begrip staande te wagten, nog zeer onzeker zijn, zoo wel, als van hun concept, om alle de lijwaaten, voor goud waarde werdende omgezet, met ontbeering vant voordeel op t goud vallende, ten behoefte van de gepreviligeerde handel societeijt, aan dedelve tegen geldwaarde afstaan, te einde zo zij zegge een meerderen vertier te bevordere, die dan bijgevolge nog moet werden afgewagt ondertusschen, dat die societeijt dat voordeel zoude geniete, en ernstig misnoegen betuijge, en niet minder ter opzigte van die associatie zelfs, waar om zij geen opulenter heet en, achterste in de docker behertigd en niet beeter voldaar heeft aan dat essentieel oogmerk, en mitdie, om alle verdere verwarring hijt het meenij voldig over en weeder schrijver, en vraager, voor te koomen, ten, aanties op Padang p:chink

Sumatras westkust en andere zuyder districten, een foort van t handel gereguleerd negotie, op gelijke voet gedreeven, en het goud tegen een equaale prijs ingekocht werd, de avancie op de verkoops prijer, der lijwaaten, zoo alhwij het vermeener passabel te zijn gereguleerd ent noodige dienende ter verbeteringe van den handel om die streek en op kt, Baros, item augmentatie der goud procure in, hun aangeschreever, bij onze voorgeciteerde it generale referiptie, waar bij nog konteerd, en dat wij op de verfogte continuatie, die societeijt, en, werwegent aan onze jongste cerbiedige ond te refereeres, haare handel schickende,

voor een jaar tot nader besheid gecontinueerd, zoo meede tot voldoening der nog voortlopende agterstallen in goed teger, de presente berekend. en te gelijk, ter bemagtiging *Comp:s* Schade van het billioen, geworden daar ⁴⁰⁸ roulleerend paiyement, tgeen ingevolge hun Schrijvens Zoo veel belemmering en ongerief ⁴⁰⁹ niet alleen bij koop en verkoop maar ook in de huijshouding veroorzaakte de vereijste ordres gesteld hebben, haar toeschikkende Zoo veel nieu paiyement en duijter, welke Caaste daar ter Kuste genoegzaam gangbaar er zelfs getrocken zijn, als men oordeel de aldaar benoodigt te zulle, weeden, onder nadruckelijke recommandaties, alle hunne vermogens aan te Spannen, en int werk te stellen, om een ruijmer, en opulenter debiet van Lijnwaater, te bevorderen, en alzoo de winsten aantienlijk te maake, zoo ook op alle wij de Lasten te doen diminueeren.

Op d'overige Negotie Saaken raakende ⁴¹⁰ de uitgeleverde Ladinger, in en afschrijvingen, is er niet bijzonders te reflecteeren ⁴¹¹, geweest, en wat zij daar ontrent qualijs hadden begreepen, hebbende wij g'ordonneerd te redresseren, mitsgaders nopende de Inkomende Tollen en geriegtheeden ⁴¹², welke a: paff: ed: 1690: 12: of 200: 12. meer dan in t voorjaargige verpagtinge opgeworpen, hebben, en improbeerd hun besluit, om die van den Handel Societijt te Laaten, heffer, alleen op der, de inkoop der aantebrenge Cargazoentjes en daar tegens gelast op de goederen, van hier en Java door haar werdende aangebragt, als nog stitis met 15. opgeld intervorderen, dog

De verpagting van Sterke dranken had ⁴¹³ in verleeden jaar maar 700. en dus 100. minder dan voorgaande gereendeerd.

Ten belange der huijshoudinge daaron der t' Employ van Scheepen, en vaartuigen reparatie, en timmeragie, enz: heeft men meede niet veel te remarqueere, gehad, als ⁴¹⁴ de verleende Concessie aan de pakhujsmeester om agthuirlinger, tot t werk in de pakhuijse, te mooge, huuren, hebben afgekeerd, benevens t geen zij ter, behoefte der fieke, int hospitaal aldaar hadden toegelegde, het reglement tot menagement der hospitaals ongelde, alhier gemaakt tot narigt, met bedeeinge der nodige ordres op de verdere huijshelijke bestelling Sumatras west Cust welkers speciale optellinge in dezen, als niet noodzakelijk werd geëxecuteerd, maar ten opzigte der behandelingen is er, omtrent de Justitie, beknopt en significant aantoonende ter redress, de defecten, en groove abuijsen, bij de, van daar her: gevonden bondel Crimineele, procestuicken ondekt, in Zoo wel den Commandeur van *Posin*, ga over de misfelijke Proceduures in t' ontstaan verschil tusschen hem en den al geweest fiscaal Landzius gehouden, en abjurd confundeeren, van Justitieele Zaaken met die van de politie als den Raad van Justitie heeft, over hunne weijnige kennis in Zaaken, van Justitie is in ernstige termen

gereprocheerd, en daar omtrent de vereijste oplettend int vervolg aanrecommanderende, egter op het versock om mainetenne, tegens even gedagte *Lantzius*, wegens zijne betoonde arrogantie en disobediëntie aan de Regten, van de Justitieelen en politique Raade a costy gevallen, aangaande dat dispruit, met oneijge protestaties daar tegens gedaan, verklaard, dat denselven geen gagie heeft gewonnen sedert t laatste besluit a: paff: aldaar, nopend die walgelijke affaire genomen, tot den 9: Julij deses jaars, wanneer hij weder is gein ploijeerd met relatie tot de Sluijstvaard zijn Zoo als ons is voorgekomen.

De bekruijssing der Stranden na vermogen gedaan gelijk blijkt int opbrengen van een Javaase pantchalling, gevoerd bij Een Chinees Nachoda of gezagvoerder, die niet tegenstaande op Samarang met Een behoorlijke passie voorzien, evenwel Banta, houlou aangagierd, en aldaar van een Engelsche Passie op Natter sig gemaniceerd had, en zonder vertol linge op Padang te komen doen ⁴¹⁵ de hoogte van Aijer Bangis door de kruisers gerencontreerd was, welk vaartuijg en inlading bij de Justitie confiscatabel verklaard, en dies provenue verdeeld is geworden na behooren.

Onder de dienaren in dit commadement dit jaar geene anders, verandering voorgevallen, zijnde, dan dat wij aan den Commandeur Fosinga zijn versogt ontslag hebben verleend, en tot vervangende geweest eerste Administrateur Thijmon Pieter van Herzele, item opgem: Landzius als tweede administrateur in, Ste van den overleedene *Claver* der, waarts gezonden mitsg: den dienste van Sabandhaar op Padang afgeschafft hebben met ordre om De Sabandharije aan de Comp: te trecken; Zoo zullen wij op d'antwoordinge der ministers, gepast op t Extract uijt uw *Ed. le* groot agtb: voorgeciteerde missive, van 29 September 1754. betreffende de negotie en peper Culture hier voorwaarts t noodige hebbende ter neder gesteld. gesteld, wyl het verdere geene Speciale consideratie komt te requireren, voor 't overige de vrijheid nemen, ons reverentlijk te gedragen aan de brieven, van en aan de ministers geschreven, die in Copij na gewoonte overgaan, zijnde de afschriften, welke volgens de papiere, die geremarqueerd hebben, zijn reeds overgemaakt, mitsgaders manqueeerende waaren in A: 1752, onder andere en laest afgezonden.

Bengale Nadat wij langen tijd uitgezien hadden na het schip Delft, dat door ons op den 26 october des gepasseerden jaars over Malacca na de in margine genoemde Directie verzonden was, en met dien kiel na het resterende aan de formeele beschrijving der ministers aldaar; zo zagen wij eindelijk op den 25: octob: laestleeden ter dezer steede verschijnen de Bengaalse Chaloup de Rebecca Jacoba op den 13: April tevoren van daar verzonden zijnde, ter overbreng der ons ontbrekende adviden van laatstgem:

dagtekening; welk vaartuig kort daar aangevolgd is van de
Admiraal Tromp en voorn: schip en delven met d'adviden
opgedraagt. —

Delft, het eerste mede over Malacca en het laatste langs de
gewone retouren buiten Sumatra om, waar mede wij ontvangen
hebben het vervolg der descriptie van de Bengaalse ministers. —

Op den 6 junij j.l. verweken buiten staat zijnde geweest eene
volkomene besogne te houden over de zaken, dezer Directie, bij
gebrek van de daar toe nodige bescheiden, zo heeft het
ontvangen, zulke praden ontvangst der zelve, vermits toen den
tijd te verre ingeschoten was, om ter nadere dispositie te treden,
ook geen gevolg genomen en zal zulks uitgesteld moeten worden
tot in het naastkomende jaar; des niettemin, zullen wij wel Ed.
Hoog Agtb: bij dezen een genoegzaam verslag kunnen geven van
het gepasseerde in deze Directie,

Bengale Sedert onze laatste generale missive van den 31.
Decembar des gepasseerden jaars; maar alvorens daar toe over te
gaan, zullen wij ons weder de eer geven hier ter speculatie te
noteren, welk een capitaal aan retouren, uit deze Directie, zo naar
het vaderland, als deze hoofdplaats is verzonden, en hoe veel de
ministers van hier aan contanten koopmanschappen en verdere
benodigtheeden, den ontvangen hebben; te weten,

Na Batavia 27905 1/2 lb Amfioen Rangpoerde 2243: 12: 8
195165 1/2 lb Patnate 769597: 4: 8 169575 lb
Salpeter 159284: 14: 8 368 pakken lijwaten 275533:
3: - 94 kisten zijde stoffen 127514: 5: 8 57367 lb goenij
zacken 19623: 14: 8 Aan diverse te rug gezondene
manufacturen 26104: 18: - Transporteere 1466500: 10: 8

Transport 1466500: 10: 8 Nota hier onder niet gerekend het
cargasoen van 't schip de Spaarzaamheit, dat van ginter nog
verwacht werd, en waar van ons de ministers geene duplicaat
factuur gezonden hebben; Voegende hier nog bij welk een som,
die aan Bengaalse retouren na Nederland verzonden is, als Voor
Amsterdam Per Spaarrijke 1666609: 9: 8 Voor Zeeland Per
Oostcapelle 708872: -: 8 Voor Hoorn Per de Brouwer
510020: 12: 8 2893302: 2: 8 Duiste tamen 4359803: 7: - Daar
entegen is van Batavia na Bengalen verbonden Aan
contanten 3539827: 15: - Koopmanschappen en
benodigtheeden 550820: 14: - Te samen 4090648: 9: - Waar
bij voege de contanten, door hun direct uit Nederland ontvangen
na zifting 700000: -: - Aan koopmanschappen en
benodigtheeden 35000: -: - Somma 735000: -: - 4825648: 9:
- Transovergaande tot de handel zullen wij wederom

Bengale wederom een begin maken met het gezonden van zijde
voor Europa in A: 1753; betreft doch daaromtrent kunnen wij, tot
ons leedwezen geen favorabeler bericht geven dan bij onzen
jongsten generalen brief reeds met een woord is gezegd; want

volgens het geadviseerde door de ministers, niet alleen aan Uw Ed. Hoog Agtb. bij hunne brieven van 15 November des gepasseerden en 5 Januarij dezès jaars, maar ook aan ons bij hun vroeger schrijven van den 20 Aug: 1753, was den maarts theelt wel goed van deugd, maar teffens zodanig in prijs gestijgerd dat bij het opmaken der rekening van de rhederije de Fannij Cora op f 7: 7: 1/4 het lb, dan wel 5 3/8 pct duurder dan den November theelt bevorent te staan was gekomen, die insgelijks 1/4 pct of tot op f 7: 1: 4 3/4 was gerezen; ook was den handel in Tannabanna zijde van geen beteres aanschouw geweest nadien den Aug: theelt, als mede schoon van goede deugd, maar tegelijk zeer schaars uitgekomen, zijnde dus mede considerabel en prijs gestijgerd was nadien het lb Cabeffa f 7: 1: 15 of f 7: 4: 7/8, berekende ruim 20 pct duurder dan de voorheen ingezamelde quantiteit was geweest; om welke redenen, de ministers op den Eisch van die sorteringen niet meer voldaan hadden dan de helft, 't geen door ons niet afgekeurd is. —

De meermelde Ministers hebben ons, bij hunne nadere advisen van den 13 April des jaars, ter kennisse gebracht, dat de zijde rhederije voor den jaare 1754 van geen beteren aanschouw was dan die van het vorige, dewijl de Adapangia Cabeffa bij verhandeling het lb te staan kwam op f 7: 8: 13/14, zijnde 1/25 pct ruim mitsgaders de Fannij Cora het lb op ruim f 7: 1: 13/14, of ruim 1/2 ten honderd duurder dan de laatst genoteerde partijen; waar van de redenen, genoegzaam de zelve zouden zijn al die in den voorleeden jaare dat gespin zo zeer in prijs hebben doen rijzen, en door ons bij de laatste generale missive aan Uw Ed. Hoog Agtb. geadvanceerd zijn; maar nadien bij examinatie der monsters, de zijde zeer goed was bevonden, hadden de ministers aan de casjimbazaarse bediendens qualificatie gegeven met den inzaan daar van voort te varen tot de volgende quantiteiten, namentlijk.

17000 lb: Adapangia zijde 40500 lb: Fannij zijde 11000 lb: Tanna Banna zijde welke laatste sortering echter eenigzins beter is tot de inzaan van de voorgaande partij qualificatie verbonden. —

Daar van de Tannabanna koop te staan zal komen na het genoteerde bij het ontvangen schrijven van 13 Aug: j.l., als komende het lb daar van maar te kosten f 6: 15 16/17; dat f -: 5: 8, of 3 1/2 per cents schaars, goede met de laatst betaalde prijs verschild. —

De Mochta of het Florette gare, almede voor niet minder dan de laatst daar voor betaalde prijs, dat f 4: 19: 4 1/2 ruim het pond alweer de eerste soort geweest is, te bekomen zijnde, hebben de ministers daar van wel ter bezorgen van het Florette gare, almede te verhandelen, ging demandeerd een partij van 16000 ponden, maar te gelijk bij hunne letteren van 13 April dezès jaars gecommuniceerd, dat den leverantier niet te bewegen was geweest den leverantier heeft niet te verbinden, om een bepaalde

quantiteit, maar wel zo veel hem mogelijk was op frediet te willen weten. — Zullen leveren zonder conditie dat men hem het geniete, een somma van f 2 10000 op de nieuwe bezorging, tegen den interest van 3/4 pct des maands, en men hem te gelijk betaalt, de 't geen hij op de lopende bezorging te voorzien stond. —

Omtrent de bezorging der zijde stoffen is men ginter redelijk wel geslaagd, nademaal niet alleen op den eisch voor 1754 nog was ingekomen, maar ook de bezorging der zijde stoffen zodanig geslaagd. ingekomen een parthije van 55 kister, en baalen, met stoffen in soort, maar booven dien hadde de contractatie van stoffen voor den jaare 1754/5, beyde voor Europa en India, tegen de voorjarige prijzen effect gesorteert, ende leverantie was met dat succus voortgezet, dat, uytwyzend het geschrevene door de ministers aan Uwel Ed: Hoog Agtb: op den 15e Januarij deses jaars, alstoen niet meer manqueerde op de aanbestede stoffen voor het vaderland dan 5000 f: en 2400 f: voor India, zodat wij ons vleijen dat de gerequireerde sortementen in deugd, same waar compleet voldaan zullen worden.

En alhoewel de Cassimbazaarsche bedienden, volgens Hooglijcke missive aan ons van den 15e Augustus deses jaars, veel moeite hebben gehad om de kooplieden te promoveren tot acceptatie der leverantie van stoffen voor 1754/5, zodat zulx nogthans ten lange leste gereusifeert tegens de voorjarige prijzen op credit, onder deere twee bedinge nogthans, dat men hun eerstelijk na het sluyten van het contract, zoude adisteeren met hondert en vyftig duysend ropijen contant, en ten andere, dat men op de door hun uytgeschotene penningen, tot voortzetting van den inzaam van voort: stuk goederen van primo febr: afaan zoude goed doen den interest van 9 1/2 % des jaars, in welke pretentien, die door de ministers geconsenteerd wezende, also er buyten des geen middel was om die fabriek aan den gang te brengen, zijn er door de kooplieden ter bezorging voor Europa aangenoomen 21700, mitsgaders voor deze hooftplaats en Japan 4700. stuk in soort.

Tot een besluyte der materie van den zijde handel en den inzaam van zijde stoffen, zullen wij ter believende speculatie van Uwel Ed: Hoog Agtb: hier nog bijvoegen, dat met de retour schepen, uyt laatst van 't gepasseerde en het begin deses jaars uyt deze Directie vertrokken, verzonden zijn, de volgende Cassimbazaarsche zijde en zijde stoffen, als:

Voor Europa 34677 lb eigen gereedde Tanny zijde, ofte wel 5823 lb minder als men de bediendent ter bezorging aanbevolen heeft.

Bengale. 57203 lb Adapangia zijde, dan wel 203 lb meerder als 't geen zij hadden moeten inzamelen. 5924, Tannabanna ofte 206 lb minder als hen gedemandeert is te bezorgen. 1575 v, Mochta zijde dan wel 3249 lb minder als er 18664 f: zijde stoffen uytmakende 139 f: minder dan er voor Europa aanbesteed zijn.

Voor India 3324 f: zijde stoffen berekenende 976 f: minder dan er aanbesteed zijn.

Thans overstappende tot den lijwaat handel in deeze Directie, vinden wij omtrent den inzaam ter hoofdcomptoire Hougly geen stoffen van Uwel Ed: Hoog Agtb: een aangenaam berigt te doen, want ofschoon de aanbesteding op den eysch voor 1754/5, met relatie tot de prijzen, na mate van 't gebrek aan den gereeden penning en andere tegenheden, nog al tamelijk geslaagd was, te weten tot een quantiteit van 90360 f: fijne en 77000 f: grove kleden, zo waren echter door de kooplieden, met de leverantie geringe deses jaars daar op niet meer geleverd dan 65834 stux van de eerste, met 50100 stux van de laatste soort, 't geen veroorzaakt was om zodanige redenen als Uwel Ed: Hoog Achte: behagende zulle beschreven vinden bij de missive der ministers aan hun van den 5 Jan: met die aan ons van den 12 febr: deses jaars, waar aan wij ons, om kort te zijn gedragen, en volgens welke de kooplieden, volkomen onschuldig verklaard zijnde aan het niet nakomen van het met hun aangegaan contract, omtrent het getal van de ter leverantie aangenomene lijwaten, wel goedgevonden hun in deeden ongelegenheit te gemoet te komen, en alles van hun nog te accepteren, 't geen ze voor het einde der ged: maand febr: nog zoude kunnen leveren, maar het overige van de hand te wijzen, dewijl die docken, ten nadeele der Comp: een geheel jaar zouden moeten blijven overleggen; terwijl deeze aangaande door ons goedgekeurt is, dat de ministers aan de kooplieden hadden toegezegd een ter hondert rente op het bedrag, der geheele voorwaards gezijde quantiteit kleden, van primo Maij af aan om dat ons deeze conditie belijk is voorgekomen; gelijk almede door ons bij provisie voor communicatie is aangenomen, dat nademaal de binnengebragte lijwaten, van een vrij goede soort bevonden waren, de ministers hun woord aan de leverantiers bij de aanbesteding gegeven, gehouden hadden, en de zelve geaccordeert een matige verhoging, als op ieder stuk quineel eerste soort 7 stuyvers, de falempore eerste soort en op de Gerras van 36 cob: ieder 3 1/2 st: meer dan waarvoor de zelve gecontracteerd waren, waarover mij bij de naaste besogne over deze Directie een besluit nemen zullen.

Belangende de nieuwe aanbesteding ten hoofdcomptoire van grove lijwaten, voor 1754/5, leggen ons de ministers bij brieve van den 13 April laatstleden, dat ze die tot een quantiteit van 53500: tegens de prijzen, van waar zij hadden gecontracteerd, dog dat het onmogelijk was geweest enige vermindering van prijs te bewerken; en wijders dat de kooplieden absoluut geweigert hadden de leverantie te acceptere, zonder dat hun een vermeerdering van prijs wierd geaccordeerd op de grovetant, gelijk de Daadpoer, Jourtaar en Sorficke, de Sirpoer, fijne bruyne Roomaals, de gestreepte atlasjes, alibanees en terriapaalks terdaand, 't welk hun geaccordeerd was, na mate die fortementen bij leverantie van beter hoedanigheid zouden werden bevonden,

en dat van de gebloemde atlasjes door de voort: leverantiers verklaard was geen stuk van de gevorderde gebloemde atlasjes te kunnen leveren, zodat daar van afgesien is.

De meerrm: Ministers hebben ooksot het scheynd, hun best gedaan om aan de order van Uwel Ed: Hoog Agtb: van den 27 Sep: tember 1751 te voldoen daar heenen, strekkende om de Houglyse lijwaten, te laten maken na de monsters van de gewezene Directeurs Beerenard en Lichterman, maar de kooplieden, hebben daar aan geene ooren willen leenen, om zodanige redenen, als in breede gedetailleerd zijn bij missive aan ons van den 30 Aug: 1753 waaraan wij ons reverentelijk gedragen.

Op de te Cassimbazaar voor 1754/5 aanbeste, grove lijwaten ter quantiteit van 76500: voor Europa, zijn voldaan 63070 f: in soort, of 13430: minder dan door de kooplieden aangenomen was met 106 f: Chitter, of 14 minder voor India; zijnde door ons alleen gevolgd der gestelde ordresten dezen subjecten geapprobeerd dat de bedienden op dit comp: toir gualificeerd waren om van de grove lijwaten, alles te accepteren, wat na ult: februarij door de kooplieden, nog wierd ontfanger, excepts de Doetjes of Zeil kleden, die bij de verkoping ter Kamer Delft, in het najaar 1753 gehouden, na de ontvangens berigter, een legt rendement gegeven hebbende, is door ons conform het geresolveerde op den 29 octob: laatstleden, goedgevonden, de ministers bij schrijvens van dien, zelfden datum te ordonneren, onmiddelijk ordre te stellen, dat de Comp: door vergoeding van 't verlies. *Bengale*.

De quantiteit, schoon de apparentien daar toe op het afgaan onzer generale missive van den laasten December pass: niet gunstig waaren; nadier, op den eisch van 175 3/4 nog ingekomen, en met de jongste retourschepen naar Nederland verbonden is een partij van 21940 stukken, buiten nog 10000 st: die reeds nog geleverd zijn, en die in februarij dezes jaars van dat comptoir wierden te gemoet gezien, dog wij houden ons verzekerd dat UwelEd: Hoog Achtb: geenints gestigt geweest zijn over en ter zake de Patnase bedienden, gefommitteerd hebbende de prijs, dat de prijzen der na Nederland gestondene met zijn opgegeven: - te geven, welke de voort: eerste partij doeken, komt te kosten, die van Houglij dier volgende hebben moeten, resolveren, dezelve Nederland aan te rekenen, tegen een calculatieve prijs, hebbende het opperhoofd ten dien comptoire den opperkoopman Aukemater zijner verschoning voorgewend, dat hij uit hoofde van ziekte, buiten staat is geweest de gerequireerde facturen op te maker. -

Omtrent den inzuam te dezen comptoire voort: 175 3/4 scheenen de bedienden in den beginne al weder geen favorable gedagter te hebben, en geeft de nieuwe inzaam nog bij hunner brief van den laasten Augustus pass: goede hope: - werd dienaangaande zulk

eene verandering ten goede, bespeurd dat er hope was om weder een gelijke quantiteit als den voorleden jaare, te kunnen magtig werden, waar van wij het succes hopen te vernemen. -

De inzaam van lijwaate, op het onlangst gerestabileerd comptoir in Dhecca voldoet geen zints aan de goede verwachting die men daar van in den beginne gehad heeft, gelijk UwelEd: Hoog Agtb: in alles, ommestaande reeds zal wezen, te voreng gekomen, uit de directe missive der ministers naar Nederland van den 5 Januarij dezès jaars, en nog nader blijken zal bij die aan ons gedateerd 12 februarij en ult: Aug: item onze referiptie van den 16 Junij, bij welke alle dit sujet in, ommestaande behandeld zijnde, om in geen breed detail te treden, ons voor tegenwoordig daar aan te gedragen, zullende bij de naaste besogne over deze directie nauwkeurig onderzoeken, wat er zij van de klagter, der Hooglijste ministers over de behandeling der bedienden ter dezer residentie, en een besluit nemen na bevinding van zaken; inmiddels afwachtende hoedanig het met den verkoop der ginder ingekochte en met de vorige retourvloot verbondene kleden, ten getalle van 12600: stux, zal wezen afgelopen, schoon reeds de nodige fires zijn genomen om de Comp: schadeloos te stellen, zo die lijwaten met schade verkocht mogte wezen.

Van de 200, kisten, Poraniade amfioen, vermeld bij onze laatste generale brief van ult: December 1753, zijn hier 100 kisten, absoluut in, vendibel bevonden, en met nog 10 kisten, Rangoerden opium, volgens onze besluiten van den 7 Maj en primo Julij naar Bengale te ruggefonden, voor rek: der inkopers; eindelijk de ondervinding reeds overvloedig heeft doen zien, dat niet alleen de gedagte Poraniade amfioen, maar ook alle andere bijsoorten, steeds hetgeen geconstitueerd en dus niet getrokken zijn, zo hebben wij de ministers eens voor al gelast voor, staan geen andere dan Bhaarse of Patnase amfioen, in te kopen, en hert: te zenden, van sentiment zijnde, dat zo wanneer de bedienden in Patnase naar behoren, vigileren, er altijd occabie genoeg is om van eene genoegzame partij meester te worden, waar van de, vorigen inzaam een evident bewijs heeft uitgeleverd, dewijl na den inkoop van 1290 kisten, van dat heulgap, de Patnase bedienden nog occabie zouden gehad hebben, meer magtig te worden, zo niet de Hooglijste ministers hun de handen gebonden hadden, en allen verdere inkoop ginterdiceerd op een futil en gezogt pretext, waar over wij heus bij onze rescriptie hebben gecorrigeerd; en met een ernst, tig gerecommandeerd om de Moorse, Regering en hunne familie buiten, dezer, handel te houden, waar toe dezelve volgens de ontvangen brieven, reeds enige pogingen gedaan hadden, nadier, het te vrezen is dat wanneer deze daar eenmaal de handen in steken, het voor de Comp: met dezen aangelegene, tak van negotie voor altoos gedaan zal zijn; wij hebben zulke voordelige gedagter van den nieuwen, Directeur Taillefert, dat wij ons flatteren, hij wel middel vindens immers niets onbelet zal laten, om deze verderfelijke nieuwigheid in haare geboorte te smooren, die reeds enige

wortelen geschoten heeft omtrent den Salpeter handel, dewijl zekere, Moorse koopman genaamd Choja Wazit, zomen, zegd, den privatieve, inzaam van het Moxudab, Raadse Hof gepagt hebbende, zig daarvan zo wel heeft weten te bedienen, dat hij onze bedienden in Patna der, pas had afgebeeden, om in het gepasseerde jaar eenigen inkoop van die brandstoffen te doen, zo dat den afgaan den Directeur Kersteboom recours tot voort: koopman had moeten nemen, en een contract met hem maken, tot leverantie van 30000 maons of 15000 zakken salpeter tegen f 7:12: ruim de 100 lb. waar op echter te Houglij niet meer geleverd waren, dan 17836 maons, en rest werd met de vloot verwacht: wij hebben de ministers ernstig onderhouden over deze, indrang waar tege, zij zig, den beginne niet scheijnen, verzet, maar de zaak op zijn beloop gelaten, hebben, zonder te denken, op de consequenties die zulk een monopolie veel ligt zal na zig sleepen, waar van de eerste zullen zijn dat onze Patnase residenties, van Soppra en Singia, daar de salpeter quartiere, zijn onnutte en kostbare meubels zullen wezen; en dat zulke geen ijdele bedugtingen zijn, is nader komen te blijken, uit meerm: aankomende brief van den 5, Aug: verweken, volgens welke op nieuw met Wazit gecontracteerd was tot leverantie en ontvangst van 50000 maons of 25000 zakken van dat zilt waar van 10000 zakken overjarige salpeter, te Houglij is, voorraad leggende, bedongen, was de honderd lb. voor een excessive prijs van f 12:8:0 of wel f 5:16:0 duinder dan de vorige van hen, ontvangen partij; zullende het overige in Patna geleverd werdende zilt de 100 lb op f 7:12: 8/29 te staan komen, waar uit dan zichtbaar blijkt hoe wel die Wazit zig tot Comp: nadeel weet te bedienen van zijne industriouse pagt of monopolie en zig ongetwijfeld nog beter in 't vervolg zal tragten te bedienen, bij aldien, de ministers geen middel vinden, hem van die negotie te secluderen, is het niet voor het geheel, ten minsten, voor een gedeelte. gedeelte, want hoe zeer ook de ministers die, excessieve prijsmeijne, te Coloreren, met voortweder, dat den salpeter zes jaare, agter een bij verzending is te staan gekomen, op f 18:10:6. de 100 lb, en meer, zo is dit nogthans een onwedersprekelijke waarheid dat wanneer de spillagie en verdere ongelden daar op berekend worden, die brandstoffen zo duur in rekening komt, dat het mogelijk best zoude zijn dezelve te abandonneren, tgeen een onderwerp van onze toekomstige befoigne zal dienen te wezen.

Wij hebben bij onze meerm: Generale brij van weder: laatst, een korte schets gegeven van een misselijk geval nopert de munt zaken, dat onze bedunkens niettemin eenvrij schijnd te wezen, van suspicie der wagen daaromtrent buiten het spoor loopt; Ze, dert hebben de ministers bij hunne direc: te missive aan UweEd: HoogAgtb: van den 5. Januarij naar aan wij ons om die gediende affaire met int breedte te beschrijven, onder welduiding refereeren, verhaald gedaan, wat door hun dien aangaande int werk gesteld, en van wat uitslag dat het historiaal geweest is, dog is ons zulx zo intricaat voorgekomen, en met zo veele duisterheeden, bezwagteld, dat wij geen sints hebben, kunne

goedvinden, ons zegel te hangen aan de verrichtingen der ministers in cas subject, en alto min consent kunnen geven, tot afschrijvingeener somma van 9260 ropijen, die men ond gaarne wilde doen geloven, dat niet afgeven waren, alseen boete voor eenig wanbedrijf, door onze munts bediendens gecommiteerd, maar alleen eervering aan den titulair Nawab Serray ud, doula en eenige sloft groter, om den loop der vermunting van comp: silver die gestremd was, weder cours te doen nemen, en ook gelargeerd te krijgen bij de Comp: Hofganger ende gedetineerde inlandsche schrijvers, gelijk UwelEd: HoogAgth: des behageride zulk nader zal blijken, bij onze meerm: afgaande rescriptie naar die Directie van den, u punj plaatst:

Bengale, zo mede wat ordres wij gesteld en elucidatie, door ons gerequireerd zijn alvorens finaal over dit lijst te disponeren, en waarvan wij niet manqueeeren, zullen, bij onze naaste generale missive rekenschap te doen.

Deze materie op den zelfden leest als onder, voorjariger, schoijende zullen, wij des, conform noteren, dat op een partij te Pat, na verkocht haar zilver van 25632, mg: is geprofiteerd 278 f 6: ruijne bove, die, ware, de specerijen, ter deber comptoir bij de Pakthuysen, in voorraad geweest zijnde mede van de hand gezet, en daar op geprofiteerd een somma van f 9033:10:8: uitwijzende een rendement geinfeerd bij hooglijste missive van den 13: April dezes jaars; terwijl bij een nader rendement, alsmede bij dien brief ingeleijt, consteerd dat op een ander quantiteit haar zilver van 15600: mareg geprofiteerd was 217/8: percento of f 99130:8:4 welk zilver zekerlijk door die van het hoofd comptoir na de vaderlandsche aan rekening zal verzonden zijn; boven dien berigt men ons dat er nog eenige manufactures, waren verkocht, zonder dat men, ons tot nog toe een gener: rendement van de verkochte koopmansk: heeft toegezonden, met aanwijzing, in wat maand of jaar het voortk: van meester veranderd is, en over zulx vinden wij ons buiten, staat bij dezer, derwegens distincter verslag te doen.

Maar bij eene ontvangen staat rekening van het boekjaar 1752/3 blijkt wel dat de laste, ter dezer comptoir Patna groot geweest zijn f 30545:19:- of f 669:10: meer dan het vorige jaar maar ook dat de winsten, uitmaker, een fraaij somma van f 54760:9: over zulx f 12114:15: meer dan uit vorige jaar; invoegen dit comptoir in het laatste boekjaar in vergelijking van t vorige verbeterd is een somma van f 7445:5:

Aangaande de Generale Lasten, en winsten, der Directie in 1753, na aftrek der verliezen op het zilver, hebben ons de ministers bij een staat reek: te vinden, in hunne missive van den 13: April dezes jaars rekenschap gedaan volgende welke de winsten, niet meer hadden bedragen dan f 79400:14:0, ende laste wel f 635764:3:8 mits dierween importante somma van f 220793:14:0: minder aan winsten, en f 54522:10: aan meerdere Laster, weshalven, den Staat dezer directie, vergeleken zijnde bij het jaar

van 1752, veraghterd is een capitaal montant van f 283316:12:8: van welke nadeelige verandering de ministers bij evengd: schrijvens eenige redenen avancere, over wier validiteit wij bij occasie onze gedachten, zullen, later, gaan.

Het hoofzakelijkste den handel int algemeen en den staat der directie betreffende invoegen, voortz: en zo beknopt mogelijk afgehandelt Bengale, afgehandelt hebbende staat ons nog iets te zeggen nopens een point twee of drie, welke onzes bedunkens gevoeglijk separat konden werden, beschreeven, en in de eerste plaats over de schulden waar in deeze directie zo veel jaren gedompeld gelegen heeft, en waar van dezelve nog niet ten eenemaal heeft kunnen werden ontheven; want of schoon wij bij resol: van den 7. Maij jaff: ernstig onze gedagten, laten gaan om nog dit jaar alle de schulden afte lossen, en twintig thonney schats destineerde, om alleen daar toe te werden geprojecteerd, zonder daar onder te begrijpen, het geen tot den handel van hier moest werden afgezonden, zo heeft het ons egter aan occasie ontbroke, dit dessein volkomen ter executie te stellen, uit hoofde van onze schraaken kas, waar van den oorsprong is aangewezen, bij ons nader besluit van den eerster, october laatstleden, derwijl aan de bij ons geprojecteerd 26 thonney schats tot het europase, en 10. thonney voor het indische retour, met 20. thonney, tot aflegging der schulden of te samen 56 thonney, nog circa 13 ditol komen te ontbreken, wij flatteren ons door UwelEd: HoogAgth: wijze voorzorge haast in staat gesteld te wezen de laatste hand te leggen om de capitale af te lossen, wier kankereinde interessen de Comp: geweldig drukken.

Bij onze resol: van den eersten July dezes jaars, hebben wij eenige verandering besloten, omtrent het beladen der Bengaalsche retour scheepen, en bij die van den 12: febr: bevored is het getal derzelve weder bepaald op vier stux en ledert daar toe aangelegd de volgende kieler, namelijk, de Hartekampen voor Amsterdam, Spaanderswout, de Snoek voor Zeeland, Witsburg, Enckhuijzen, die wij hopen, dat met hun cargasoen behoorlijk in Nederland zullen arriveren, en een zane, op lienelijke winst afwerpen.

Ook geven wij onder de eere UwelEd: HoogAgth: nog bij dezen te berigten, dat wij om redenen, tot tellen, van geld op welk extentie, ⁴¹⁶ redenen te vinden by ons besluit van den 20 september pass: goedgevonden hebben op sulke westerse Comptoirs, welke eene directep besending op Europa hebben, het tellen van geld op affignatie naar Nederland te extenderen tot alle natie, sonder onderscheid; sodat wij indien zulke affignatien, uijt Bengale op der respective kameren, mogten werden getrokken, reverentelijk verzoeken, dat deselve mogen werden gehonoreerd.

In onse vergadering van den 7 Maart hebben wij nodig goordeelt omtrent het houden der negotie boeken, eenige veranderingen te maken, en sulks te schikken, na de gebruijke op Coromandel en Ceijlon, mitsdien de hoofdboeken dezer directie te laten houden

door den hoofd administrateur aldaar, item de negotie boeken, door den eerster Pakhuismeester en als een gevolg van dien, de Pakhuijzen, waar in het werk buijten, des van te groten ommeslag is, om door een bediende alleen te worden waargenomen te splitsen en een tweede Pakhuismeester aan te stellen. —

Betreffende de dienaren, in deze Directie, hebben wij de eere uw Ed: Hoog Agtb: reverentelijk ter kennis te brengen, dat wij in onze vergadering van den 7 Maart, den Directeur Jan Kersseboom op zijn ernstig verzoek, mits tijds expiratie, zijne démissie naar deze hoofdplaats in volle fatsoen hebben gaccordeert, om vervolgens te repatriëren, en ter dier occatie by ons reflectie geslagen zijnde op de dienaren, in deze Directie die, uijt hoofde van hunne qualiteit, tot vervulling van het Directoraat in aanmerking konden komen, en met een oog op de noodzakelijkheid, om aldaar aan het hoofd van Zaken te stellen, een Minister van candeur, vigilante en bekwaamheid, welke het bestier van comp: importante affaires in Bengale met gerustheid konde werden toevertrouwd, en die teffens de nodige talenten bezit om de goede ordre en subordimatie te handhaven, hebben wij uijt consideratie in den persoon van onzen wees secretaris Louis Taillefert, met en benevens die algemeene kundigheid van Zaken welke vereijst werd om dat ampt naar behoren waar te nemen, zo als vijf jaren ten genoegen van ons gedaan heeft, concurreerden de nodige locale kennis en experientie, zo in stukken van negotie, als comp: verdere belangen, daar te lande door hem gedurende een sesjarigen dienst van Secretaris van Politie aldaar verkregen; besloten, zijn Ed: daar toe te verkiezen en aan te stellen behoudens desselfs vorige rang en gagie; zijn E: sedert by resolutie van den 9 Julij in stede van den overledenen hoofdadministrateur te Hougly Carel Pijl, daar toe, met de qualiteit van opperkoopman, benoemd.

De koopman en Fassimbalaard secund, George Lode, wijk Vernet, die in dat employ gebulledeerd is door den onderkoopman Arent Jacob De Wilde, onder een bevordering tot Koopman, mitsgaders den dienst des laatstgenoemden van ordinaire Gecommitteerde te Fassimbalaar weder opgedragen aan den onderkoopman Jan Hendrik Slaghedamius: thans weder naar Hougly kerende, hebben wij dien aangaande nog te noteren, dat wij ter voorm: lessie van den 7 Maart uijt hoofde van de gaccordeerde verlossing over deze hoofdplaats na het vaderland, van den onderkoopman en pakhujsmeester qualiteit van der Beets tot eerste Pakhuismeester en negotie boekhouder ter hoofdcompt: en over welken nieuwen dienst hier voorwaards reeds gesproken is, benoemd hebben den onderkoopman en gesworen Clercq van Schepenen, Robert Hendrik Armenault, aan wien, by nader en even gewaagde besluit van 9 Julij de qualiteit van Koopman is vergunt, en voorts tot tweede Pakhuismeester aangesteld, den onderkoopman Arent Horeman; daar benevens hebben wij, om in de Zaken der Directie wat debreventheid te krijgen, ter afvragting van Employ derw: gezonden de onderkoopt: Jacob van Der Heijden, Simonk, Pieter

de Humbert, en Anthonij Julius Bangemajjn, mitsgt met laatstgenoemde qualiteit begunstigd den boekhouder Jan Albert de Wijs en den assistent Pieter de Bruijs.

Cormandel Met de schepen dit jaar van hier na en over vertrokene schepenen de verbondene goederen en goud na deze fact: dese cust gedepecheert namentlijk d'admiraal de Ruijter op den 25: februarij, d'Anna den 23 Maart, de vorsigtigheid den 5: en Reijst, Kensteijn den 6: april, Wittburg den 3: meij, Den Gouverneur Generaal en Persijnenburg den 9: en Oranje Zaal den 22: junij, mitsg: vloot den 4 Julij; zijn aankoopmanschappen en andere benodigtheeden, derwaarts gezonden, een bedrage van f 360371: mitsgaders aan goud dit speties f 976124.6.8: dog van 't laatste een derde gedeelte geschikt geweest voor de vaart inham op Ceijlon, om in Pagoden geconverteert zijnde, bij bequame gelegenheid, derwaarts getransporteert te werden; in voege, ook naderhand ofte op den 13: oktober met het Scheepje ⁴¹⁷ Scheepje de Wereld over Malacca naar Chormandel, edel is verbonden niet alleen mg: 210/12 goud, ofte de van ternate, alhier aangebragte 1090 7/8 realen, bedragende in gelde f 77035: 13: - waar van al mede een derde gedeelte voor Ceijlon is gedestineert, maar ook nog al het te dier tijd alhier in Cassa berustende goud, ter quantiteit van mg: 170: 4: 0: 4, monterende in gelde f 65531: 0. Het laatste alleen voor dit gouvernement als zijnde de portie voor Ceijlon van de geheele parthij afgerekend en direct derwaarts te rugge, persijnenburg te rugge, verbonden; dan nadies, Persijnenburg voormeld met zijne lange reijde niet voor den 7: oktober en dus na den geprefigeerden tijd, nopens het aanhouden der schepen, daar ter fuste namentlijks op 6: oktober te paliacatta arriveert zijnde, aldaar van zijne lading niet heeft kunnen, ontlost worden, en dus zonder die te breeken, eenlijk na het inneemen der aldaar in de voorraad leggende lijwaat packen, conform ordre, direct na deese Hoofdplaats te rugge, zonder, en op den 17: Novemb: pass: alhier arriveert is; zo hebben wij uit consideratie, dat zijne lading, onder anderen bestaande, in een goede quantiteit note, muschaten, en Japans koper, indien daar tijdig arriveeren mogte zeer wel te passe zoude komen, te meer, alds de ministers bij brieven, van 15 octob: ons deden, dat, vant eerste articul geheel, en vant laatste voor 't grootste gedeelte uijt verkoft zijnde, aldaar van zijne lading niet heeft kunnen, ontlost worden, en dus zonder die te breeken, ⁴¹⁸ eenlijk na het inneemen der aldaar in de voorraad leggende lijwaat packen, ⁴¹⁹ conform ordre, direct na deese Hoofdplaats te rugge, zonder, en op den 17: Novemb: pass: alhier arriveert is; ⁴²⁰

met dezelts lading en nog 50000 lb nooten, 60000 lb Japans koper in platen, item ruim 27000 lb hingaartse, nootgaer koper te samen, bedragende f 50578: 7: 8. weder dat heer later, sleeveve, inhope, dat, weer er, wirts, dies kiel eenigstints gunstig wesende, denselven aldaar in Janu: zal aankomen, om met de aldaar in gereedheid gebragte lijwaaten, uijt-terlijk ult: february weder

direct na deese hoofdplaats te kunnen worden gedepecheert, zo dat het afgetekene voor dit gouvernement gedurende dit gantse jaar na aftrek vant voor Ceijlon gedestineerde goud, komt te bedragen ruim elfen een half thonn schat ongekend het goud ter waarde van circa f 34000. met de chaloup het Loo, ⁴²¹

Chormandel ende Zuijtkust, in Decemb: 1763, van Malacca derwaarts gezonden, en 't geen moete, gelijk het scheepje de Wereld van daar nog de zal mede genomen hebben.. Daar en teegen hebben de successie in dit jaar van deese fust geretourneerde scheepen, te weeter, de voor zigtigheid op de, 14: octob: mitsgaders de Orangezaal den, 5: ende Gouverneur Generaal den 16. november, als hier aangebragt 1545. packen, en kisten, lijwaten, in soort bedragende f 952930: 4: 0. 175599 lb caliatour hout - f 8959: 4: 8. diverse andere goederen, ter montant van - f 36775: 3: 8. Sommeerende f 998664: 6: 8.

buyten en behalven, het geene per het voorm: schip Persijnenburg van Paliacatta is aangebragt bestaande in 120. packen, en kisten diverse lijwaten, waar van de factuur nog niet overgekomen zijnde, der selver bedragen alhier gecalculeerd is op f 18133: 2: 8. Dit voor af genoteerd zijnde, tot uwe Edele Hoog Acht: geerde speculaties zullen wij om de ordre des tijds in agt te neemen alvorens te treden, tot de verhandeling van het onder de gehoudene besogne, over dit gouvernement voorgevallene nog dienen, te melden, het geene bij onze voor afgegane advies, derwaarts zonder meer andere, is geremarqueerd geworden, voor zoo verre zulks derselver Eerde attentie meritert mitsg: conform dat oogmerk in alle. ⁴²²

verbied deelen; dat wij met betrekking tot de aldaar voor Mocha gecontracteerde lijwaten, bestaande in 2400 st: halve, of 1200 st: heele guinees eerste soort 2400 st: Canary Sucortons, alle bruijn blaauw, en 600 st: guinees gemeen ruim eerste soort uit hoofde dat die vaart afgeschafft zijnde, de ministers daar mo, gelijk mede verleegen zoude wezen, overzula bij onbeerst afgegane briefje van den, 10: febr: gelast hebben, om indien, de, aanneemer van dat gewest niet te beweeye mogt zijn het selve voor zijne reekening te houden, die lijwaten, herwaarts te zenden mits dat het gepapte en ruwe, in zulk een geval out, papte en opgemaakt zoude moeten, werden, voor dies overzending, zo als gemeenlijk omtrent de lijwaaten, voor deese hoofdplaats gebruikelijk is, om daar van, te beeter te kunnen afraken, alhoewel die voorzorge onnodig is geweest, nadies, de ministers volgens haar federt ontfangenschrijvens van den 13: aug: st: beeden de Leverantiers van die doeken, geperstudeert hebben, dezelve voor hunne reekening te houden, zijnde voorts bij ged: briefje van den, 10: febr: ook eene schikking gemaakt omtrent de te Naga: en te Bimilipatnam in vendibel geleegen hebbende camphur ter quantiteit van 64562 lb namentlijk om de grootste helfte daar van

na Bengale te zenden, also daar apparentie scheen te weesen om van dat articul t welk op de kust geheel onverkoopbaar was met winst, af te raken, invoegen wij haar ook bezijden.

Chormandel beijden ged: missive, hebben toegezonden wel Ed: Hoog Acht: nevens ged: schrijvens van den 3: April 1763 ontvangen consideratie, der heeren, M: E: stuk van de, lijwaat in aan onder de nodige reformandaties, tot een, behoorlijk, en accurate observantie; terwijl wij ook opgericht onbequaamteffens van daar hebben opgericht 16 pond: ijzer canon en vier st: metaal canon, dat onbequaam en dus aldaar van geen nut was, en in welkers plaats weder 20 stuks, ijzer canon van twaalf ponden bals ieder met de voorzigtigheid dat heen zijn gezonden, wetende bij ons naderhand afgegane briefje van den 24: februarij ook de noodige schikking gemaakt, omtrent de, opbreng der emballage der ongelden conform onze resolutie van den.

12: februarij deses jaars met ordre om die op de koopmans: alsmede zodanige te reguleeren als bevonden zoude werden te, menagiende te zulle, uitkome, mits: niet surpasseerende twee te honderd, gelijk nu en dan al eens gebeurt is. Hier op nu gevolgd zijnde, de gehoudene besogne, over dit gouvernement ter onderzel, zie van den, 6: may deses jaars voor zo verre de van daar te dier tijd ontvangen advies, der ministers de datis 14. en 24 octob: mitsg: 20 november en 16 december des voorleeden, jaars, 1763, ontzeenige pointes, van remarque zijn te voorgekomen, zo zullen wij thans treden, tot een kort detail van het te dier gele, gentheijt voorgevallene en daar meeder aanvang makende, hebben wij d'Eere te melden dat met betrekking tot het articul der scheepen en vaartuigen al weder niet hebben kunnen afzijn, onderstelig misnoegen te betuijgen, over de lange aanhouding van het schip Stralen ter Paliacatte reede, de tijd van bijna 6 weken, of sedert den 19: augustus tot de, 6: oktober pass: onder eene serieuze recommandatie van het in t vervolg niet bij een enkele reproche of vermaning omtrent dat stuk, te later, maar ter executie te leggen de gestelde penaliteiten, tegens het nutteloos aanhouden der scheepen. Ten aanzien van den lijwaat inzaam die in het gepasseerde jaar, blijkens het genoteerde. *gering succès van de [c]...* ⁴²³ *waart in aan in a[f]...* ⁴²⁴

[c]... genoteerde bij der ministers brief van den 20e november 1753. Zeer sober is geweest, nader op de gevorderde 4876 packen, niet meer dan 1942 (waaronder nog 36 Jaffanapatnambe [c]...e gerekend) ingekomen zijn, hebben wij echter geen redenen gevonden, van misnoegen, also de ministers haar uytterste devoir schijnen aangewend te hebben om dezelve te vergroten, en ook daar in zoverre geslaagt zijn, dat er 204 packen meer als in het voorgaande jaar zijn ingekomen.

Bij een nevens der ministers schrijvens van den 14 octob. 1753 conform onze voorjarige ordre overgezondene memorie ons gebleken zijnde, de uitstaande schulden, dat de achterstallen der coopliden onder dezelve [c]...e [c]... zijn te hoog voorgekomen.

Chormandel van 1754: - Zo hebben wij nadien dat montant ons veel te hoog is voorgekomen, al was het dat het bijstaande [c]...e [c]... konde oordeeld worden, dat we echter niet hebben kunnen opmaken, uyt die te Portonovo, Jaffanaspatnam, Palicol en Bimilitpatnam, nadien die schulden zowel [c]...e als dubieuse, bij [c]...e memorie onder elkanderen zijn opgebracht, over zulks de ministers onze intentie dierwege bedeed, en haar ook gelast is bij de jaarlijks dierwegens over te zenden memorie te specificeren, welke schulden [c]...e en welke dubieus zijn en zomeede haar uytterste vermogen aan te wenden, om de laatste zo veel doenlijk in te palmen.

[c]... [c]... [c]... *alhoewel nog 204 packen meer bedraagt als 't voorgaande jaar obere vertier van handel* ⁴²⁵ *Op den vertier van koopmanst: niet veel te [c]...* ⁴²⁶

[c]... roemen vallende, also na 't aangetekende bij meer: missive der ministers van den 20e novemb: [c]... [c]... in een rond jaar te weten van september 1752 tot augustus 1753 maar geprofiteerd is f 59944:4:8 zijnde f 90526:11:0 daar uyt voortgebracht minder als in a^o 1752. Zo hebben wij ons daar uit voortgebracht *beeter succès der handel hebbende, het zelve dus met vergelijking tegens[c]...* ⁴²⁷

De voorjarige winst, tot f 529199:10: en de lasten, tot f 422741:3: over zulks te voren is geraakt van f 103140:13: echter is des niet tegenstaande onder de gehoudene besogne weder eene remarque, uytgevallen, over het accreskeren der lasten, de, [c]... [c]... [c]... [c]... [c]... [c]... *gemaakte remarque over t accreskeren der last,* [c]... ⁴²⁸

Dit echter moet, getrooste, dewijl de geringe vloot der goederen, eenlijk te attribueren schijnt te wezen aan de nogal continueerde trouble, en oorloge, tussche de inlandsche regenten, en dierhalve, zeer te wenschen, is, dat dezelve eens moger effeeren, daar en tegen hebben de tot ons overgekome negotie boeken, des gouvernements d'a^o 1752 een tamelijke vertoning gemaakt also de winst f 728703:12:0 en de last f 439104:4:0 bedragen hebbende, wijf dezelve onaangezien de jongste adhortatien tot dies vermindering dat jaar met vergelijking tegens t vorige vermeerdert zijn een bedragen, van f 16363:1:0 alwaarom wij de ministers bij onze afgegane rescriptie daarover speciaal onderhouden, en aangetoond hebben, hoe het op die voet

voortgaande, met Chormandel even, zo zoude verder, als met meer andere etablissementen, van de comp: die meer tot last, als voordeel strekken.

onder eene serieuze recommandatie, tot het behartigen van d'zo hoog nodige [c]... *Chormandel was verleend geworden met inheereing en de vorige ordre op dat van onze vorige ordre verm: bij besluit op stuk geinkerceert.* ⁴²⁹

omtrent dit zo voorname articul: Alle de successieve tegens den gewoner [c]... *omtrent d'afbetaling der [c]...* ⁴³⁰

Hogen interest van een percent s'maands genegotieerde gelden volgens het schrijvens der ministers van den 14 october meerm: volkomen, afgelegd wezende, zo hebben wij daar over ons genoegen betuigt, dog ook te gelijk gemarqueerd het discordee [c]... [c]... [c]... *als de neventgeen: dikor, [c]... deerende bevonden.* ⁴³¹

reedde met die opgave, also bij dien zelven brief gefeet werd, dat te Palicol mits schaarsheid aan contanten, tot voortzetting van der voriger, inzaam aan de kooplieden tot Palicol, obligatie groot pagoden 2000. tegens den interest van een 1% s'maands [c]... [c]... *hebbende het afgelegde, eenlijk betrekking tot Nagapatnam* ⁴³²

was den 13 december des voorleden jaars, en op den 10 februarij reeds derwaarts afgevaard, dit namentlijk om in, cas van verlegenheid geene gelden te negotieeren, tegens hoger intrest dan een half pCt s'maands als. Hoe wel wij van gedagten zijn dat zulks daar niet nodig zal wezen, mits den goeden voorraad die wij haar in dit jaar gelijk reeds hier voorwaards gezegd is heb, toege schikt en waar mede zoveel ons vermogen maar zal toelaten, zullen continueren, te meer nadies de ministers ons bij schrijvens van den 16 aug: [c]... in antwoord dienen, dat het afgelegde eenlijk tot Nagapatnam relatie hadde, en niet over geheel Cormandel, teffens excus verzoeken, de over de daar omtrent gebruikte generale bewoording bij haren, voren gewaagdes van den 14 octob: 1753.

Met betrekking tot de muntbakeryt der ministers brief van den 14 october meerm: ons gebleken zijnde, dat zij vermits de [c]... *water omtrent de muntzake, is voorgevallen, [c]... geordonneert.* ⁴³³

bij de comp: geslagene drie beetjes pagoden, om de noord geenfints wilde, rouleere, over zulks ook hadden afgezien, van het zender, zo van eenig goud naar Taggernajkpoeram om aldaar ingevolge onze voorjarige ordre bij brief van den 24 maart dergelijke pagoden te slaan als mede van t zilver tot het munten van ropije, onder pretext, dat dit laatste met minder moeite, en meerdere gemak op het hoofdcomp: konde geschieden, zo hebben

wij, nadies onze ordre in dezer, opzigte niet wel schijnt begrepen te zijn en dit ook eenige krenking in ons verkregen muntregt aldaar konde veroorzaken, deze handelwijze afgekeurt, en haar geordonneert, die munt te laten voortgang nemen, al was het eenlijk om ons regt te bewaren, onder recommandatie van des niet te min, omtrent alles de nodige voorzigtigheid te gebruiken, en dat ook plaatse te doen, hebben met betrekking tot Bimilitpatnam, alwaar de ministers van intentie waren, die munt uyt hoofde van het daar toe verkregen privilege van den prins Vistia Ramaratoe te verplaatsen, ten einde op dusdaniger wijze die beide munten ter evenren: plaatse, door het zenden van weinig goud ter vermunting tot pagoden en wat zilver tot ropias aan de gang te helpen, en voor het overige dezelve voor een iegelijk open te stellen, invoegen, wij ook goed gevonden hebben haar te gelasten om in zelve voegen, op die twee comptoirs, ook dabboe [c]... [c]... [c]... + [c]... [c]... [c]... [c]... ⁴³⁴

fer, te laten munten, mits dat bij aldien den Nabab tegens die munterij iets mogtes hebben, en daar voor eenige geschenken begeerde of wel beweging kwam te maken, om het te beletten, de devident het munter der zelve staker, en geen het minste aantoeke daar verder om doen zouden moeten, veelmin [c]... *der dien regent daarom behoeve te fajoleeren van al de munterij veel meer tot voordeel van de ingezetenen als voor de comp: strekkende.* ⁴³⁵

Aangaande de dispositie, over de aldaar uyt geleverde ladingen, ende gedane invorderingen, zullen wij als huishelijke bestellingen, zijnde bij dezen geen vermaan doen maar ons dierwegens met eerbied gedragen aan de derwaarts afgegane rescriptie op den 9 junij [c]... ende voorts: gehoudene besogne mits: te, aan, [c]... [c]... [c]... + [c]... [c]... [c]... [c]... ⁴³⁶

[c]... sie van comp: gebouwen, ter dezer flust melden dat wij geenfints hebben kunnen approberen te het genomen, besluit der ministers van den 15 aug: 1753 om ter verhelping van de dagelijks voorvallende gebreken, aan dezelve de nodige werklieden werklieden voortaan in vaste dienst te houden, en de daar toe vereyschte materialen op te doempnadie, de door haar tot staving van deze hunne genomene resolutie allegeleerde redenen, namentlijk dat de reparatie, b: ondier, wegens merkelyk spoediger dan bij wege van aanbesteding zoude kunnen geschieden, en dat integendeel, bij de te doene aanbesteding van het geen men daar toe benodigd hadde, en er alles ter effecte gebracht was, de gebreken zodanig vermeerderden dat eerder een vernieuwing als reparatie onderhevig wierde, op geene folio zonder steunen, en integendeel de ondervinding, al van voor lange heeft doen zien dat het vrij voordeliger uit komt de reparatie, en extructie, bij wege van aanbesteding te laten geschieden, alwaaromme wij de ministers aangeschreeven en gelast hebben dat in vervolg geene reparaties of verbeteringen op een ander wijze zullen mogen

geschieden als door middel van aanbesteding en dat prijs, alzo aan de minst biedende na dat alzo, eerst de conditien, van het geene er verrigt moet worden door den opzigter der werken aldaar opgemaakt, en in hunne vergadering exact nagezien, en goedgekeurd, dan wel zodanig verbeterd en veranderd zullen wezen, als men, oordeel, en zal nodig te weten, terwijl wij verder met rede, ⁴³⁷ hebben het bekostigde aan de timmeragie, en reparatien, in A: 1753 ter montant van f 22337:5:8 zijnde f 760:11:0 minder als 't voorgaande jaar, en zo mede het bedrag van de schenkagie, ter dier fuite tot f 12396:12, en f 16115:7:0: uitkoops, ofte f 1625:2, in een f 1580.3.0 uitkoops meerder dan A: bevorenus.

Comp: Domeijnen na het ter neder gestelde bij des ministers brief van den 20: november 1753. op primo september bevorenus na jaarlijkse gewoonte opgeveijst en voor Pagoden 7343:10: of f: 341: meerder als het vorige jaar verpagt zijnde, hebben wij dier, wegens ons genoegen, betuigd als hope geven, de tot verdere verbetering, en some dat die te Palicot tot f: 396:2 en dus 37 1/4 f: meerder item d'inkomsten, van dat dorp met het daar onder behorende gehugt Contera f 130:14:8. boven de voorjarige inkomsten gerendeert hadder, gelijk ook albeen goede landerijen en de door Comp: gewesene en goede zaak aangemerkt.

Zaak beborger aan 't Tanjourse Hof Ba, die nadije Naijker gedane afstand aan de Comp: van de helft der inkomsten, van het dorp Palever en so mede dat nog 33000 kуй, elke een land door eenige inlanders uit konings dorpen, Chikel en Poelver op de adhortation van den afgeganen Heer Gouverneur Hos, den reman na het bereijts prealabel bedeel de 6:8, aan wel Ed: Hoog Agtb: bij onze voorjarige materie aan de Comp: gecedeert zijn invoegen, ook nog door ons is goed gekeurt, dat de suppletie van het ministers het nog ontbrekende aan een voor vierjariger consumtie van hetzelij als maar den een vijftie maandige voorraad f 23264:parral aan handen hebbende conform d'ordre ter eerster zouden tragter, te suppleeren den voor raad van buskruit volgens het g'adviseerde bij der ministers brief van den 28 november des voorleede jaar over deze geheele fuste bestaan hebbende in 1754: te weinig voor dit uitgestrekte gouvernement g'oordeelt zijnde, hebben wij de ministers gelast die brandstoffen vrij sterker te doen aanmaken, om in der tijd niet in verleentheid te raken met ordre om Bengale even als bevorenus mede dit jaar met d'ordinaire quantiteit van 6000 lb te gerieve, hoe wel wij volgens ons later besluit van den 13 september pass: bij ons briefje van den 17 oktober daar aan afgezonden, die ordre weder ingetrokken, en de ministers gelast hebben geen buskruit meer derwaarts te zenden, alzo zij het in Bengale wat menagieuter omtrent dit art, tient zullen moeten, aanleggen en ook het daar benodigde inkopen kunnen.

Onder het artucul der vreemde natie, heeft onze goedkeuring weg gedragen, het godaart gedrag der Portonorose bediendens omtrent het gepleegde door den uit naam van een Papellij Poeloe

dienaar van Madame du Pleix Regerende Handelaar, aan Comp: Saraaf item zijn zoon, en eene van des, zelfs naast bestaande, als de stoutheid gehad hebbende dezelve met geweld uit haar lieden huis te halen en, in een hoek te doen opsluiten, dog waar op gen: bediendens tot erlanging van hun ont-slag eerst een Bramine gevonden, en ter fus geleden hebbende een corporaal met 12 soldaten, derwaarts gecommandeert had, ideus met ordre den voorschreven Haweldaa a zelfst aan te vatten, in cas van verdere weijgering, het welk van dat effect is geweest, dat dezelve immediaat in haar lieden ontslag bewilligt hadde, alzeer volkome blijk zijnde vereisende dat dergelijke fordate handel wij ufer, van vrij beter succes zijn als alle toegetentheiden, en daarom hebben wij g'approveert, dat de ministers die bediendens daar over gelaudeert, en aangeschreeven hebben Comp: respect en privileges staan te houden, met ordre om zo kragtige redenen, niet helpen willen, geweld, met geweld tegen te gaan, mits geen eerste aggressie wesende.

Ten belange van de kerkelijke zaken, hebben wij de ministers op het aan haar door den kerkeraad aldaar gedaan midgaders aan deze regeering voorgedragen, verzoek, gequalificeert, om in stede van het binnen, de stad gestaan hebbende afgebrokene klein kerkje voor de Mallabaarse gemeente een ander te mogen extrueren, ter plaatse daar de ministers zulks het bequaamst zouden vordeelen, en dat dies kostende bij een publique collecte zal mogen werden ingeef, mits: dat bij aldier, het daar van provenieerende, en niet door eenige mildadige menschen van hier derwaarts zoude werden geschikt, niet mogte toereiken, het als dan nog manqueerende dit diacones, cassa, al, daar te mogen suppleren.

Rakende het Hospitaal te Nagapatnam en dier wegens door de ministers gemaakte schikking bij haare resolutien, van den 18 september en 13 novemb: 1753. hebben wij wel geoffert, dat zij aan den Hospitalier voor ieder zieke binnen, het zelve een fanum of 4 stuijvers en daar en tegen voor ieder buijte, dat zieker, huis door hem bediend werdende, een quart fanum of een stuijver daags, hadde, toegelegd, dog geen sinds eene vermeerdering van nieuwe besoldy de bediendens in het zelve, dewijl de Comp: daar omtrent geen zwaarder laste, of kosten, behoeft te dragen, als bevoenus, en dienvolgende hebben wij hun g'ordonneert de nieuw aangestelde inlandse bediendens, als barbier, wasser, foe, lys &c, ter eerste af te danken.

Met getal der deserteurs te dezer fuste, heeft volgens haare brief van den 14 october 1753. in een rond jaar of sedert septemb: 1752. tot ult: aug: 1753. al weder bestaanti, 37. koppen, en dat der tot ons overgelopene in 35 stuks, dog nadien wij hier zeer veel moeite te hebben, met de geene die van de laatst gem: door de ministers, buijten dienst, henr: werden gevonden en dezelve veel tijds ongeneegen zijn alhier in den dienst te treden, zo hebben wij de ministers gelast int vervolg alle overlopers, die geen dienst

willen neemen, haares. weegt te laten gaan. De Dienaren betreffende hebben wij goed gevonden te approbeeren, de door de ministers gedane provisioneele aanstelling van den koopman en fiscaal Jan van Teijlingen tot hoofd Administrateur van Nagapatnam, in stede van den overledene Heidrik du Pon, met de qualiteit en gagie van opperkoopman, en onder toevoeging van den titul van Secunde van 't gouvernement, zijnde in deszelfs plaats weder tot fiscaal aangesteld den jongst uyt nederland alhier arriveerden advocaat mr. James Doll van Duijren in stede van mr. Willem Tot, als fiscaal alhier is geleerd geworden, tot opperhoofd van Balliacatta den onderkoopman Lubbert Jan van Eck, met bevordering tot coopman met f 60:— en in zijn plaats weder tot opperhoofd van Portonovo den onderkoopman mr. Johannes Ter Kin, deren in voegen wij ook als opperhoofd van Madraspatnam in stede van den overledene koopman Johannes Spits bevestigd hebben den door de ministers p: daar toe aangesteld, den onderkoopman Philippus Jacobus Dormieux mede met de qualiteit en gagie van koopman, zullende als Secunde en Cashier ten gemette comptoires, weder vervangen worden door de aldaar nog buijten employ zijnde onderkoopman Tamerus Canter visser en is weyders geaccordeerd de verfog, te verlossing over deese hoofdplaats, aan den onderkoopman, en tweder, pakhuismeester tot Nagapatnam Jan Servat sedert overleden en deszelfs evengeun: bediening weder gehuppleert met den onderkoopman, en dispensier aldaar Anthonij Bonte, die in laatstgem. dienst vervanger, is door het opperhoofd van Palicol den onderkoopman Abraham van den Castele, in welker plaats weder is opgetreeder, den Secunde en Cashier aldaar Jacob van der Dorst met de qualiteit en gagie van onderkoopman, gelijk al verder door ons geapprobeerd zijn de p: aanstellingen van den boekhouder en secunde Gysbert van Velden tot opperhoofd van Bimilitpatnam, in stede van den overledene Gerardus van Coeverden, onder bevordering tot onderkoopman item van den boekhouder Jacobus Henricus van Fever tot Secunde en Cashier in zijn plaats, voorts van den boekhouder en secunde van Jaggernaijkoeram Abraham van Weydom tot opperhoofd aldaar, mede met de qualiteit en gagie van onderkoopman, in stede van den overledene Stephanus Rink, en laatstelijk van den boekhouder Dirk Vrijmoet, tot secunde van 't evengeun: comptoir Jaggernaijkoeram, zijnde wijders ter afwachting van employ nadit gouvernement gesonder, de onderkoopliede, Hendrik Cornelis Kingma, Hendrik Stoffier, Jacob Johan van Hoorn, Jean Jacques Fremblaij en Christiaan van Teijlingen, mittg: weder vandaar herwaarts verlost, den majoor Faure als het getal der hoge officiere, te deeser hoofdplaats geraakt is op den bepaalden voet, en dierhalven zal het commande over de militie komen aan den aldaar beschejdene Capitain, conform het gearresteerde op den 23. Augustus des voorleden, jaars, invoegen ook nog onder de gehoudene besogne eenige remarques zijn gevallen, over het getal van te deser juste bescheidene garnisoen item de arthilleristen, en ambachtslijden, en waaromtrent zodanige nadere bepalingen gemaakt zijn als bij gedachte besogne en afgegane rescriptie op den 9. Junij pass: uit

Breede Staat aangetekend, waarvan ons met eerbied ter
vermijding van longeur gedragen. — Voorts behelven onze nadere
sub datis 21. Junij

Chormandel s. en 23. Julij, item 17 en 29 October niets bij kon,
onder, al te, principalen gedient hebbende ten geleijde van de te
dier tijd vertrockene scheepen d'Orangezaal, en Vidliet item de
barcq de wereld verfelt geweest zijnde van diverse beslijten
deeser regeering met betrekking tot dit Gouvernement, so onder
de gehoudene besogne over uwel Edele Hoog Agtb. geerde
missives van den 8. en 12. October des voorleden, jaars, op den
20. en 31. Meij mits, gaders 6 Junij pass: als bij eenige andere
gelegenheden genomen, waar bij de ministers, ook onder
anderen, belast zijn geworden om ingevolge uwel Ed. Hoog Agtb.
geer, de ordre bij eerstgem. missive vervat, die in A: 1754.
afgebrokene onderhandelingen, met de onderde fransche, te
Pondicherij, concerneerende de renovatie van het cartel tot
uitwisseling der wederzijdse deferteurs, weder te reentamkorte
aanhaling van 't verhandelde bij den nadere ontvange adviezen
der ministers. — Dat na wenkt gerust, den 8. October 1753
meldens dat het ged: Cartel met de nieuwe Pondicherijse
regeering sonder eenige uitsluitingspraar wenst niet alleen
bereits gesloten, maar ook van dat succes geweest was, dat
bereits met negen soldaten, uyt het Nagapatnamse garnisoen na
Carcal gedeserteerd, aan de onze, en een, Fransche soldaat in
selver voeg aan haar was ter rug geleverd geworden. — Dus
kortelijk verhandelt hebbende, het zakelijke zo voor als onder en
na de gehoudene besogne met betrekking tot deese lust
voorgevallen, zo zullen wij, om Uwel Ed. Hoog Agtb. niet geheel
destituut te laten, van de kennisse die aan deselve competeert,
wegens het sedert hunne laatst ontvangen schryvens van den 16.
7ber: 1753. aldaar gearteerde en bij hunne nadere ontvangen
driben van den 13. Augustus 15 October des jaars aan ons
bedeelde, voor zover eeniger mater derfelfver geerde attentie is
meriteerende, hier in eerste plaats nopends den lijwaat handel
nog aanhaler, dat volgens eerstgemelde missive de contracten,
nopende de vaderlandsche petitie voor het presente jaar 1754 te
Portonovo, Sadraspatnam en Jaggernaijkoeram tegent de jongst
prijzen gesloten, en te Bimilitpatnam daaromtrent almede de
nodige ordre gesteld was geworden, gelijk mede te Paliacatta en
de verdere comptoire, invoegen, ook den eisch voor India in A:
1754. ter procure naar de subalterne comptoire, was afgezonden
en ieder zijne portie toegedeeld hebbende, item wegens het
ongeluk intusschen, te Bimilitpatnam overgekomen, en
toegebracht door de Marette, in den nagt voor stompe logie
verschenen zijnde, alles in de brand gestoken, ende redeinter,
gendoesaakt hebbe, zig met agterlating van alles, door de vlugt te
salveeren na de Engelsche, te Visagapatnam, invoegen dat alles
int breede werd ter neder gesteld bevonden bij den ministers ged:
missive van den 13. Aug: p: leden, waarbij ook onder andere werd
bedeelt, dat volgens nader vandaar ontvangen tijding de
bedienden derwaarts ter ruggekeert zijnde, bevonden hadden, de

avoning van het opperhoofd nog bewoonbaar te zijn dog dat al het overige in d'asche gelegd was, mitsgaders dat deselve zo in eijgen persoon als door getrouwe pionfen dienaren gerecon, en vreert.

⁴³⁸ veert mitsgaders by een verzameld hadden 33927: ropijen, dog dat alle Comp: papieren, aan kleene stucken gescheurd en door het dorp verspreijd gelegen hadden, en nadien de ministers met betrekking tot allen deesen ons niet komen te melden, in hoe verre zij Comp: aldaar geleedene schade komen te begroten, mogelijk om dat in dezer, opzigt op de telkens vandaar ontvangerende varierende berigten, geen vaste berekening hebben kunnen maker, zijn wij ook buiten staat iets met zekerheid dierwegens te kunnen melden, als dat volgens nader schrijven der ministers van den 15. oktober alwaar een breedvoerige beschrijving van de eigentlijke omstandigheid van dat ongelukkig⁴³⁹ en schadelijk toeval gevonden werd, nog 2000:- ropijen boven de voorrentstaande ontdekt zijn geworden, zijnde residenten, van dat comptoir van Velsen en van Sever, na alle hare vermogens aangewend te hebben, om den inzaam van lijwater, en den vertier van koopmans: weder te doen, reisperen, te, wel, ken zijnde zij aldaar nog eenige tijd zouden vertoeven, zij vervolgens te hooftcomptoire Nagapatnam stonden te vervoegen, om zij over het niet securen van Comp: contanter, ende voornaamste koopmanter, mitsgaders derzelver gehouden gedrag in cas subject, te verantwoorden, wesende wijders met betrekking tot den lijwaat inzaam volgens laatstgeure advies, der ministers den Patriater, Luffen over ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ over de subalterne Comptoir, verdeelt, ende voldoening der Petitie voor India door de koopliede, te Palicol voor de jongste prijzen aangenomen, dan nadien gedagte ministers na alle apparentie, door een verkeerd begrip, volgens het genoteerde by geschrijvens, ordre na noorder Chormandel hebben, laten, afgaan, om by ieder stuck fijn Lijwaat mede grove doeken, inzamelen, zo hebben wij, by ons laatst afgegane briefje met Perfijnenburg op den 27e november pass: haar voorgehouden dat zij vrij beten zullen doen, de leverancier daaromtrent in de tijd niet te bepalen, maar zo wel de fijn als de grove lijwater, te accepteren, wanneer maar in hunne soorte goed zijn, te weete, voor India Chormandel India, nadien het de Comp: om het even is, op welke soorte, ze een redelijke advant behaald, dog dat ze omtrent die voor t'vaderland niet verder zullen mogen gaan als de eijshen van Uwel Edele Hoog ligt: dicteeren, in tusschen, merken wij als een zeer goede zaak aan, dat den Gouverneur Vermont eindelijk door het late, naklaar, van eenige drie beeldige pagoden, naar den Madrabpatnamden stempel met derselver routing en aftrek onder den inlander zoverre gevorderd is dat de Palicolse kooplieden, niet alleen de haar toe gezonden gretig accepteert, maar ook verzocht hebben om met nog 2000 f: dier munt gericht te mogen, worden, het welke van verder goed succel zijnde den inzaam merkelyk faciliteere, zal boven den vertier van koopmans: melden, den vertier van koopmans: walvar een redelijke aanschouwen de ministers, dat al hoe wel dezelve mits den voort voordeelen, en lasten, het boekjaar

1754/5, welkers overgekome ne hoofdboeken, nevens het laatstgeur: schrijvens ons hebben, doen zien, dat de winsten, en inkomsten, niet meer bedragen hebben dan f 645542: 7: mitsgaders de lasten, f 574611: 8:- zijnde aan mindere behaalde winsten, en inkomsten, f 83161: 5: 0 en aan meerdere lasten, f 135507: 3: 0 dan t'voorgaande boekjaar, minder te boven, gelegd heeft, een aansienelijke somma van f 210660: 9:- Met betrekking tot de aldaar aangeweest zijnde scheepen, ware, volgens het eerstgeur: schrijvens der ministers, d'Admiraal Tromp op den 4 maj, Rijns kensteijn den 17e en de Anna den 26 junij d'a: stantij van daar naar Bengale gedespeheert, de eerste en laatste direct, en de tweede, bodem over Paliacatta, ter bestelling der voor dat Comp: toe mede gegeven 77 kiste, met specerijen, wesende daar en tegen op den 12 mej ter rheede van Nagapatnam teruggekomen, het schip de Spaarzaamheid, dat op den 5 octob: 1754 naar de Ganges vertrok, dog de reijse niet kunnende krijgen, gendoozaakt zoude geweest zijn, de steven na Gale te wenden, zo als aldaar op den 29 november arriveerde, en van waar weder op den 9 januarij daar aan na de Ganges voortgefond, dog op den 5 febr: derwaarts andermaal te rug wasgekeert, en hier op door de Ceijlonse ministers met zijne lading bestaan hebbende in, 38 kisten, met zilver en ruim 100800 & cauril, na Nagapatnam gestuurt zijnde, te einde indien Chormandel indies, daar geen bequamer en gereeder gelegenheid aan handen mogte wezen om het ged: zilver na Bengale te zenden, als dan zijne reijse naar die Directie voort te zetten, hadden dien kiel vermits de ministers geen convenable gelegenheid tot de verzending van dat zilver aanhanden hadde op den 10 mej de reijse derw: over Jaggernaijkpoeram en Binilipatnam ondernomen, dog alweder het ongeluk gehad hebbende aan de hoek van Medda een zware storm te belopen, en daardoor veel schade te krijgen, was denzelven weder gendoozaakt geweest Masulipatnam aan te doen, waar van het nodige gerief zijnde, zo twijfelde de ministers niet of die bodem, welke op den 7 junij reeds te Jaggernaijkpoeram was arriveert, zoude van daar zijne reijse vordert hebben, nog was op den 29 junij ter Nagapatnambe Rheede verschenen, het dyt Nederland na Bengale gedestineerde schip de Bevalligheid, dat van eenige benodigheden, waarom expres daar was aangereerd, voorzien wesende vervolgens ten eerste na de Ganges is voortgestevend, invoegen ook op den 12 augustus derwaarts de reijse ondernam, mer, hadde t'schip verliet, na dat een, lyk daar had besteld, een bondeltje goud, en 2 kisten met porceleijnen, dien bodem voor dit Gouvernement ingegeven, Het voorgevallene omtrent de inlandsche regeering aangaande de Moorsche en Heijdensche regeering melden de ministers by haren brief van den 13 augustus pass: dat de oneenigheden tusschen, den Nabab Mamodalichan en Raadje Sahib, zijnde de zoon van Chandasahib met haare, aanhang, door de toegebrachte hulpe van de Engels, en Franschen, nog continueerden, rakende dezelve nu en dan, met den andere, in een bloedige actie, terwijl een ieder zijn best deed, om zig meester te maeken, van de plaatse, hunner gouvernepwaar

en boven de Marethijs om de noord grote bewegingen, maakte, en welkers verschijning wel voornamentlijk wierdt toegeschreven, aan opstoking van sekeren door den Prins Viria Ramaratoe uit zijn bestier gesette, geweken. gewesen regent van Bobbelij in namen, **Chormandel** daar bij vermeld, zo lange mogelijk dilaije, rende of sleepende en dus levendig te houden, tot dat ze sig quam te schicken, ter voordeele van de Comp: met eenige ordres, ten einde sig daar van te bedienen in calde Franckhen, weynich haars werk daar van maakte, dog dit heeft door de revolutie van Lakey, van gevolge kunnen zijn, so min als het door de ministers in het werk gestelde om Toringie en Lakinara van dier Prins in eeuwige pag 16:8, te krijgen, conform de vorige ordre aan haar verleend.

Ten opzigte der vreemde Naties melden de ministers dat te Pondicherij g'arriveert ware, drie schepen uyt Europa mede brengen, de den nieuwen Gouverneur d'heer Charles onder ⁴⁴²

Robbert Godeheu voerende den titul van Schildknaap mitsg: Commissaris van den Koning ende fransche Compagnie, Commandant Generaal van alle de fransche Etablissements van de custe van Africa, zo aan deese als gints by de Cabo de Goede Hoop welke bereets op den 3: Augustus passato het gouvernement van de heer Marquis Du Pleix overgenomen hadde, om reden deesen laaster, met eenige leden van den Raad naar Europa zoude, op ontbode, weber, zonder dat men egter de reden daar van wiste. Dog welke nieuwe fransche regeering volgens het genoteerde bij der ministers brief van den 15: octob: als tot de vrede geneygt zijnde, de zaken op een geheel anderen boeg als het vorige ministerie scheen te willen wenden, also de gerigten wilden; dat het selve sig niet zoude bemoeien, met de oorlogen tusschen Inlandsche regenten, waar van het gevolg zal moeten werden afgewagt, hoewel den Gouverneur Vermond aan het eynde van ged: brief communiceert in 't particulier berigt ontfangen te hebben, dat tusschen de Engelschen en Franschen op den 4: octob: een conventie of accoord was aangegaan en getroffen tot stilstand van wapenen, voor drie maanden, en dat in tusschen die tijd een goede en gewenschte vrede zoude werden bewerkt. —

Hier mede het zakelijkste dit gouvernement betreffende afgehandelt en uyt Ed: Hoog Agtb: voor oogen gesteld hebbende, nemen wij de vryheid ons voor het overige te gedragen, aan den inhoud der derwaarts afgegane en van daar ontfangene Adviezen behoorlijk in de afgaande en aankomende brief boeken, onder hare datums ingeschreeven en dus van deese materie afstappende gaan wij over tot de bedeeeling van het geene door ons het breetvoerig genoteerde bij resolutie van den 19: Aug: J: leden is gearresteerd geworden met betrekking tot de op nieuw ondernomene vaart naar het rijk van **Arrakan** waarvan wij narigt hebbende bekomen dat de Engelschen hun etablissement in de Najgrais tusschen dit rijk en Pegu beswaarlijk gemaakt wierd

nadien men dezelve niet heeft willen toestaan aldaar een fortres gelijk hare eigentlijke intentie was te extrueren; zo heeft zulks, ende daar nevens ingekomene berigten van goede hand dat in Arrakan bij de presente tijds omstandigheden een goede negotie ten voordeele van de Compagnie te drijven zoude wezen en een lading Rijst op Ceylon zeer benodigd, te bekomen ons gespouveert daar van eens een preuve te nemen, het voorgevallene aldaar in vroegere tijden

in den jare 1643. bij een favorabel firman door den koning van dat rijk sud dat 25 october van dat selve jaar aan den toen daar aanwesende opperkoopman Arent van der Helm is geprivilegieert geworden tot een vrijen handel in zyne onderhorige landen en waar op naderhand ofte den 22 maart 1653. gevolgt is een nadere conventie met dien vorst, welke egter genoegzaam aan te merken zij als een soort van reconciliatie nopende eenige in den tusschen tijd voorgevallene feitelikheden door zyne volkeren en scheepen aan die van onse natie gepleegt, mitsgaders uyt hoofde van welke schrifteuur het ons toeschijnt dat aldaar een comptoir van de Comp: is opgeregt geworden en alwaar zij ook eenige tijd der zelve bediendens hebben opgehouden, dog het geen egter van geen lange duur is geweest, nadien men volgens besluit deser regeering van den 27: July 1665. mits den toen nog doorstaanden oorlogtijd, schen dienstvorst en het mogoltsche rijk en op het ernstig requisit van caastgem: mogentheid mitsgaders uyt bedugting voor gevaar omtrent onze dienaren en effecten aldaar bij aparte missive van den 24: Aug: daar aan den aldaar resideerende koopman Daniel Six gelast heeft dat comptoir op te breken, gelijk zulks ook effect gesorteert hebben heeft. —

men naderhand na het eindigen van dien oorlog in den jaare 1677. dat comptoir weder geoccupeert, dog egter niet lange also het selve in A: 1683. weder geheel en al opgebroken en van dien tijd af geabandonneert is gebleven, except dat in A: 1730. het scheepje de Haas daar is aangeweest ter afhaal van eenige in dat rijk ter hand gekomene scheepelingen en bij welke gelegenheid door den koning van Arrakan een missive aan den toenmaligen directeur Kersseboom is afgezonden, behelzende onder andere verzoek om weder als vorens in zijn Rijk te handelen te komen en hier bij nu gevoegde de bereets allegeuerde gerugten rakende de Engelschen **Arrakan** Engelschen hebben wij om van de waarheid der zaak volkomen geïnformeerd te wezen ten voormelde dagen namentlijk op den 19: Aug: pass: besloten over Malac met wat schip en welcke cargasoen dien handel zal gedreeven werden; en derwaarts te projecteeren, het schip Huijgenwaard met een cargasoen bestaan de in zodanige goederen als men oordeelen zoude aldaar 't best getrokken te zijn, en ingevolge welk besluit dien bodem onder het opzigt van den onderkoopman Willem de Baudoux, en alhier domicilium hebbende armeender Alexander Jacob Jan aldaar bekent die wij over die commissie tot cargasoen benoemd hebben, op den 27: September daar aan derwaarts geteereend is over Malacca met De volgende goederen te weten

item met wat cargaboen 12500. lb Peper 2500. lb Spiaulter 12500.
lb koper in platen en bodems 3588. lb poeder en } Suiker 737. lb
Candij... } 20 kelders gedistilleerde wateren 35 balen Cattoen
Sourats 5625 lb benjuin swarte van de soort peen 70 lb dito witte
646 lb noten Muschaten 1220 lb garioffel nagelen 150 lb foelij 400
lb faneel fijne Ceylon 45 F: Lakenen in soort 10 wagen trippen d:

55 F: Perpetuanen in soort 3. fluweelen hollands d: 2. goude en
silvere inhoren 20 lb goud en silver draat 188 lb goude en silvere
Lestemen 200 lb knip schaertjes 50 velle jugtleer 62500 lb ijzer in
soort 6250. Staal nevend diverse andere geringheeden en pro
orbien gedurende de reijse, item een geschenk aan den koning
bedragende alles te samen volgens factuur 49707:5. terwijl wij de
gem: Cargao bij de aan haar mede gegeve vene instructie gelast
hebben die goederen en koopmansz: ter voordeeliger prijzen en
wat retour daar voor van de hand te setten, en zig daar en tegen
weder te voorsie, van de producten des landts, en principaal van
een lading rijst, die aldaar goedkoop en gelijk men voorgeeft daar
in abundantie te bekomen, Zoude wezen, met ordre om zig en pas
sant zo nauwkeurig doenlijk te informeeren na de constitutie der
Negotie in Pegu en te Narajrajs en wat van hier of elders met
voordeel derwaerts gezonden zoude kunnen werden, item wat
winst gevende producten daar vallen, en voor wat prijse, de eerste
ver kocht mitsg: de laatste ingekocht kunnen, wer nyders wat munt
specie, mate, en gewigten er int gebruik zijn, en welke het
voordee ligste uytkomen, in summa alles wat tot narigt

Arracan narigt en speculatie van ons Zoude kun nen dienen
hebbende intusschen mits de terugkomst van het scheepje
d'admiraal Fromp dat ingevolge onde ordre de Naj; grajs
aangeleert en zig na de gedvent tens der Engelschen aldaar
g'infor meert heeft, zodanig een relaas ontfangen als w'deeden
later, verbely ten. En vermits UwEd: Hoog Agtb: bij derselver
generale missive van den 29 september 1752 ons hebben gelieven
in mandatis te geeven, om bij gelegen heid te onderzoeken of om
dien voird of op de eijlanden van Nicobaros de som, breros. of die
benoorden dan wel ter Noord westen van Atchim leggen, geen
zware bomen, zouden vallen die bekwaam wierden g'oordeelt om
tot mast-houter gebruikt te werden, zo hebben wij de cargao zo
wel als de scheeps overheeden gelast daar van exact onder zoek
te doen. Vander, in en verkoop hebben wij gedagte cargao vijftien
hondert voor provisie toegelegt, en haar ook ge qualificeert om
indies aldaar goud te bekomen, mogte wezen, t zelve tegent 400:-
t marcq fijn te mogen inkopen, mitsgaders ten opsigte van de
route die zij na verrigting van zaken, te hou den, zullen hebben
haar aanbevolen dezelve

dedelve daar heenen te dirigeeren dat ze in staat mogen zijn om
in Jannuarj naastkomende t zij over Chormandel dan wel direct
naar Ceijlon te kunnen overstee ken, ten einde te Colombo of
Galle hunne reijst ladinget geen ver der te Arrakan door haar in
gekogt en op die Comptoirs met elken voordeel om te zetten,

mogte we, zeg aldaar te ontlossen, en zulk geschied wezende direct na deze hoof plaats terug te keeren om behoort rapport te doen, wegens den uitslag hunner Commissie, zijnde voor t overige den Koning van dit Rijk bij een missive dezer Regeering deszelfs adjude, omtrent stompe handel verzocht en daar nevent toegezocht ter waarde van f 754:1:8: ingerigt na vorige Exempelen, des wij een goed succes van deze ter preuve ondernomene verzending verhopende daar van afstappen en overgaan tot.

Ceylon Den staat van dit Gouvernement, bij de gene raale missiven, der ministers, ged: 20 Jannu: en haare nadere zo gemeene als aparte schrijvens, van den 24: dier maand 26 Februarij 18 en 19 april, mitsgaders 3 maj deses jaars, van daar ontvangen, breedvoerig verhandelt staan, welke de, en op t een en ander het nodige van hier zijnde gepast, zo tot rescriptie als hun narigten, bij onze insgelijks gemeene en Secrete onder datuiller, uitt: nieg-ea d: Novemb: afgevaardigde brieven, 16:8, zal men mits dien, daar uijt het zakelijke bij malkanderen brengende, in dezen, UwEd: Hoog Agtb: reverentelijk bedelen, wegens Het Candiase Hoff geen ander berigte voor hebben, dan dat het zelve perseverere in een gewenschte luijm en goede vriendschap, ja zelfs verklaard

had, wel vergenoegd en voldaan te zijn, met de overkomste der beschikte priesters van de Boedoebe Leere, gelijk het daar van Eclatante preuve heeft willen geven, niet alleen in t spoedig terugzenden van stompe gezant Marten Rein en zijn gevolg, Extraordinair geregaleerd en beschonken met een Olifant, en met volkome permissie omtrent den fan neel en Olifanten, maar ook door een, Zan nas of Koninglijke brief door de Hof groot uijt name van den Koning, aan den Gouverneur Generaal gerigt en daar bij gevoeg de aanzienlijke presentes, op Colombo bestet bestaande in een getande, een alia en Een vijfjes Olifant, benevens een goude ketting Gouver met goud beslag en, Mes met een goude heft, voor denselven; item een getande en een vijfjes Olifant mitsg: een met goud en silver uijtgewerkte snaphaan, en, een, met een goude heft, voor den, Direct: Generaal blijkt, dat het aan den Gouverneur mede tot geschenk heeft toegezonden, een getande Oli fant, een goude ring met Ceijlonse steentjes, en Een, mes met goude heft welke men suijter sondert de Olifanten, die voor de Comp: aan genomen zijn, na oud gebruik à costij ieder heeft later behouden zonder taxatie, passe rende teffens enige geringe complaintances aan dat Hof bewezen, en dus ons genoegsaak vindende blijken, van erkentnisse en recipro que genegenheid te betoonen, hebben wij goed ge vonden, als recompens aan dien vorst van hier hier te laten toekomen, nevens een compliment briefje direct aan zijn majesteit geze; een contra geschenke aan manufacturen, en wel meer, tot f 4856:7: inkoops maar aangezien, dat bedragen niet evenredig is, met voortza: aanzienlijke presenten, die ministers gelast daar by te doen, enige meerdere goedere, en rariteyten, die zy denken het hof aangenaam te

zullen, weten, mitsnogtans zig regulerende na de waarde dier ontfang schenkagien, en t'een, en ander aan t'hof te laten presentereen, uyt onze naame, zodanig als zy het zullen bevinden, te behooren; recommanderende nog die goede intelligentie, vaster aan te binden, behoudens Comp: regten en prerogativen, gelyk wij ingevolge dies verf ⁴⁴³ Ceylon te, eerster, met t'naar Siam gedestineerde schip Amstelveen, transport naar hun Land hebben verschaft, aan de van Ceylon gereverteerde zendelingen uyt dat Rijk, en van dezelve, drie getande Olifanten, die hy van der, Candiade, vorst hadder, gekreegen, tot een, vereering, op hunne Instantie door de ministers voor de Comp: aan en overgenomen zijnde, tegen een, mediocre equivalent getal, geculeerd op de helfte der waarde dier beester, 16:8, is zulx te meer, het voor een, soort van believing passereende, men daar door te gelijk wierd ontcheft van derselver overvoer, en dus vermeijd het bederf van schip of scheepe, daar toe moete, tende werden gebruikt, alzeer wel gedaan gehouden; dog vrij wat speculatief is ons voorge, komen seekeren, voordrage, die den in Ambas ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ fade afgekome particuliere in den jaare 17... aan den Gouverneur heeft laten doen, en waarmede aan de ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ schade te houden, bij zekere winst zig vertoonend, het niet dan schadelijk voor de Comp: konnen aanmerken, tijdig om zodanige motiven, als bij onze daar op inbelver voegen der d'gber: J: lieden, gepaste rescriptie vervat staay, waar aan wijter vermijding van longeur in deeden, ons ter, biedigt gedraagen, en dienvolgende de ministers aanbevoelen, dat voorstel van 16:8, veel embarrass, inminnelijke termen, op de best doenlijkste wijze, maar van de hand te schrijven, en door gepaste redenen van kleum dien, Deffave of wel het Hof van die onbillijkheid t'overtuigen, waar toe, zoo wij hoopen, voor al niet weinig contributeeren zal t'voorga ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ contra-present, om ten, minst, ter, voor een tijd lang bevrijd te blijven van een nader aanzoek dierwegens; dog onverminderd die verwagting voor uyt ziende, dat t'zelve of die t'heeft uytgedagt, dus afgewer ley, evenwel niet zal agterhaaten, al was t'bedektelijk veele moeite te verwecken, bij het overvoeren van Comp: Negotie ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ter, langs den orde: Butelangher, weg door, en haar confederatie gever, of d'Olifanten van de Comp: over zee of manaar niet kon, nen werke betaald.

Ceylon Inlandsche vaartuigen over zee op ma, naar te doen bestellen, welke inkomen, die wij dan t'nodige daar over nader zullen, besluyten, naar bevindinge en tijdig verlybh van zaaken, int vervolg. Het Mandureese Rijk legt nog om, welke gelukkig te dobberen, midden, in violente troubelen, agt, van oorlog en strooperijen, mitsg: schandelijke knevelarijen der hebzugtige land regenter, en mani, gaard of pagters waar door de wevers al dikwils 16:8, gedwongen werden, hunne weefgetouwen, verlattende, zig schuijlt te maaken, om t'ontgaan de roftieke handen, der plunderende parthy, t'geen zeker anders te wenschen, is met aspect tot den lijwaat inzaam; dog daar na veel

ligter t'alpereeren, dan een vreedige toestand, na de hoopeloose conditie van zaaken, aldaar te ver ⁴⁵² ⁴⁵³ en Comp: wegen niets te goed, wat te doen, zijnde, moet men dan zig vergenoegen, met wenschinge, om ruste, en vrede; ondertusschen, hebben, wij ons laten, wel gevallen, niet alleen t'gegeven antwoord der Tutucorijnse bediendend op de boodschap van den Land regent Martimika, die pretendeerde dat zijner zendeling bij de paarlvischery de present zijn, in substantie dat hij hem al ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ een paarlvischery stond te werden, gehouden, en met mits dien, ook gevorderd haare confederatie wel overdacht na de presente tijd constutie, off in dat geval, om zulx te leur te stellen, en daar omtrent met t'hof niet gebrouilleerd te raaken, niet doenlijk zawezen, met matige kosten, dezelve p:

ponage: schoon hij voormend tegens zijne ordres aangelaagen, waaren, met recommandatie aan de Ministers verdagt te zijn, dat landre, te veel uytspattende, eens gevoelig te refreneeren, en met geen minder attentie alle zints tegen te gaan, de quade parten, van Den Catta Sheuver en zijn volk, ter, wij hij, aan de eene zijde nog alboomis kan nalate, de sluipvaartuigen, in zijne havens t'admittere, als met de Butelanghe smocke, laard te konkelen, gelyk blijkt, dat er weder twee sluiphonijst met arreek zijn agterhaald, waar mede na de ordre is gehandeld, en ander, deelt zijne onderdanen, ook zig verstout hebben, gants ongepermitteert, bij het verswaters eiland Bankos te komen, oprijken, dat door middel van contrainte, door dien, zij zig aan t'verbod geen zints kerende, heeft moete, werden, gestut, dat wij zulx in het besluit der ministers, om met fed g'armeerde vaartuigen de bekrüjking zijner stranden strict te laten, voorttreden ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ probeerd hebben, gelastende alles in t'werk te stellen, om zulke onwettige onderneminge op best doenlijkste wijze altoos te verhinderen, en ook te weere, alle sluijkerijen, als gevaarlijke lankers voor Comp: interest en belangen. Met den Koning van Trevancoor is er nu ⁴⁵⁸ anders te doen geweest, dan dat zij niet tegen staande zijn Hoogheid heeft aangenoomen, Candyles, peper aan de caab Comoryn jaarlijks te doen leveren, nogtans deszelfs versock om, 300 ropias op de cust Comandel aan zijn volk te laten afgeven ter inkoop van Diamanten, hebben, gedelineerd, t'geen aangetoond is wat onvoorzigtig te zijn gedaan. Den Maldivosen Sulthan zoude verraaderlijk gevangen en weggevoerd, dog echter de Regeering in handen, zijner groter, gebleever, welke en daar mede niets buijten, gewoon, verhandeld zijn, Omtrent d'Inlandsche zaaken, met relatie ter, tot Comp: landen, en onderdanen, zoude in het land de kinderpokjes weder sterk gegrasfeerd en ⁴⁵⁹ daardoor de verrigtingen, der lands collegien, en dienste, wat schoorvoetende gegaan hebben; en aangaande den verkoop der landen, heeft men zig geconformeerd met d'opinie der ministers, bij consideratie, dat de landen, waar op canneel, houtwerke, en andere benodighede, ter dienste van De Comp: groeijen, mitsg: die in de passagie der Landen daar

binnen en gevangen werden de Clifanten, leggen, absolut onder andere noodwendigheeden ⁴⁶⁰ opgroeijs, voor de Comp: tanende aankoorde, is de verkoping van t'overige aan de ministers verkocht moet er, blijve, zo ook t'nodige aangeteekende, ten regarde van t'fenaal Kappen, latende nog op de madureesche verval anno pass: niet uit, en t'overige onbebouwde gronden, van geer, lang aan dezelve gedefereerd, daar meede te handelen, als met Comp: interest best conserveerd.

Wegens t'uitgeleverde ladingen en aanschrijvingen, belastingen, d: is ons niets excepts voorgekomen, als alleen het verrekken van een getal paarden, waar omme wij daar over de reflectie makende, de rest hebben geassibeerd ⁴⁶¹ met permissie om tot zuivering der negotie, de schuldpost, daar bij te, laste van de overledene geweese Colombo Pakhuismeester Clermont en Blokland nog voortlopende, is lag te mogen afschrijven, zo er bijter, t'geen, uit hun, veel van de aangestlagene boedel reeds was ingekomen, liefde tot nader regres geen apparentie meer overig is, tijdig.

Den Inkoop van Mallabaarse Peper, op 16:8, de Tutucorijnse overwal a: pass: niet geschied, welke tijnde, hoopt men, evenwel, dat er van dit jaar door t'volk van Trevancoor een goede partij van, ten die, kort aan de Caab Comorijn, zal zijn geleverd.

Den Lijwaat Inbaam, ter madureese ⁴⁶² uit verleeden jaar, blijft nog soberder en slegter te, sijn ingevallen, als der vorige Inbaam en zulx, elegd tegens de verwachting die men had, onaangenaam, t'inconvenient van gebrek aan gewilde Contanten, nit geheel uit de weg was geruimd. De Tutucorijnse bedienens attribueeren, die, slegten uitval aan de voorgewaagde troubles en, verwarde gesteldheid in dat rijk, t'geen de ministers niet weder spreken; niet te min hebben, wij aan die bedienens doen weten, ons ongenoegen daar over, met nadrukkelijke recommandatie om in de aanstaande het beter te maken, en daar toe Caast meede geen gebrek aan gewilde munt Specie, zal zijn geweest te meer men, heeft ontwaard dat van Ceylon al t'goudwelp op Tutucorijn, over hoogt heeft gelegen, tot 8246 gt. realen of 916 mg. ruimster verminderingen, tot Pagoden, ten behoeven d'er procure is gezonden naar Coromandel, en ministers van dat Gouvernement door ons ook gelast zijn, 1/3 der 1000 realen, dat heen geschikt te maats goed, ingelijkt in Pagoden vermnt, Ceylon toe te deelen, behalve, dat men nog direct van hier heeft overgemaakt 82 mg. van dat mineraal, in hoope dat er geen swarigheid zal wezen, dat quantiteit, liefde je op de Madureese kust te besteden, bevelende tijdig teffens de ministers, aangemerkt die van, Tutucorijn opgegeven, dat tot een opulenter inbaminge van lijwaaten, veel zoude favoriseeren het senden van Arreek tot den handel aldaar, niet alleen 2. a 300. amm: maar ook des nodig meer van die nooter, haar te laten toekomen, als dat naar 16:8, iets ter goede, contribueeren kan, om de voldoening der jaarlijkse petitie, voor

t'vaderland en, den binnenlandse, slot nijtwerkerij; zo dat hij daarmede en met de inkomende Pagoden, voor de Jaffanapatnambe en andere revenuen, goud geld en middelen, genoeg aan handen, zuller, hebben, die, Infaam van dochter, zonder intermissie gaande te houden, en daar a, nog dit anno pass: onbetaald geblevene achterstallen, der opgenomen Capitaalen, compleet afte leggen, ingevolge onze voorjaarige ordre, Caast nader aangedrongen; ondertusschen is bij ons gepasseerd de toevoeginge aan de lijsten der kooplieden, van t'fanum meer op ieder stuk der ProPatria geëchte fijne salmpoeries, om dat de na het requisit tans langer en breeder moeten wezen, als die voor heene, verbonden geweest, zo meede het later, accepteren, daar en tegen voor een fanum minder, wat die tot ponnecail ingefaamt mits de korte en smalte uitgeschoten, waare, dog ten, aan zie, beeter tot de vadert: als tot de Indiese sorteeering ⁴⁶³ gehoorey, involdoening van die, lijskag van dit jaar zouden overgezonden, werden, af, wagtende mitsdien, hoe deelve uwel E. Hoog Liefde Agt: zullen gevallen; echter hebben, wij niet ver, sijnt de ministers te recommanderen, alle, zo hints hunne devoirs, aan te wenden, die, Infaam van beter aanschouwend te doen, werden, bijvoegende den binnenlandse, sleet als er maar Debiet van dochter, in den eilandser, handel is, en daar toe graagheid genoeg bij de liefhebbers. Ceylon werd gevonden, voort tegenwoordig te prefereren voor den vaderlandse, lijst, en teffens tot narigt te laten strekken, ons beverse sluit van den 10. Courant, vervattende om in vervolg, deugdsamer goed en van minder inkoopstor den prijzen ProPatria te bezorgen, mitsg: dat van den onder 13 bevorens, inhoudende de orders omtrent de aan besteding, acceptatie, sorteeering van lijwaaten, d: item des benodigd geen gelden hooger te negotieeren, als tegent 6 pct. spaars, waar van behoorlijke Extracten, haar zijn toebedeeld; voort moet men aangaande de Fanums Munterij hier bij nog aanhalen, dat volgens berigt Comp: gemunte fanums ter madureese kust zeer in, aanbied, beginne, te komen waar uit men dagelijks bevind, dezer, korter, te sullen, berigt zien, het oogmerk, dat dezelve alomme te dier kustte zullen gangbaar geworden, en zo goed getrokken zijn, als lands eigen munt, doude fanum en door dat middel, de bevorens daar artogens vertoonde swarigheid als van, zelfs gevanceerd, der lijwaat handel al dan facilitéit zal komen, t'erlangen.

Den verkoop van Coopmanschappen, fluit, lijwaaten, Arreks, Clifanten, en daar, tijdig heeft in t'gepasseerde boekjaar 1754/5 zo favorabel niet vertoond, als t'vorig boek, welke jaar schoon er voor f 292442:14: inkoops kos, tenda aanhandel waaren, zijn gemaneerd, om dat daar op niet meer als f 104084:16: is geavanceerd en dus de winsten, f 11783.0: min der gevallen, waaren; alzoo was ook op de Lijwaaten, bij debiet en verstrekking op reek: van maandgelden, minder gewonnen f 1024:2:0: veroorzaakt door ene, mindere, vertier; hebbende insgelijks.

De Generale Verpagting van Comp: Domaine, voor de verpagting der domaine, voor t'boekjaar 1755/6 maar 2: 100103, meede 2: 742 minder dan de voorgaande afgeworpen; men heeft ter, die, opzigte t'nodige recommanderende, ten einde het een ander voordeliger te maken, echter ingeschikt, t'besluit der ministers op de te der barguiers of Inlandse trafiquanten, roomers, om t'weer of de overvaart tusschen Coromandel en, Manaar, die t'jaar te voren, maar 300. had opgebracht, voor t'jaar 2: onverpagt te laten uit aanmerkinge dat der, handel tusschen Calte en Ceylon, daar door gestremd werd, in vertrouwen, dat zij daar omtrent zullen, hebben, gehandeld tot Comp: meeste interest, na de occurrence der tijden, en, anderen, het dispuut, tusschen den Cap: ter van, uitfardigs of der tolle, en geregtigheeden, enige gequalificeerde Dienaars, op Colombo betreffende de weinige goedertjes, welke deze van hunne vrienden, van de buiter, Comtoires, krijgen, en aan dezelve komen, toebeschikker, naar behooren getermineerd.

Bij de jaarlijkse verpagtingen, der dorpen, en, het dinge, van t'nugraan, gewast, int Colombo, gaals, en, matureesche district, werden, conform de ordre gecontinueerd ende geld geregtigheeden, compleet voldaan, maar de restanten, der neli geregtigheeden na de a: pass: gaccordeerde afschrijvinge van de Desolate posten, en geen sedert ingekomen, is, nog hoog genoeg beloopende, hebben, wij haar gordonneert forge te doen, drager, dat die spoe, dig inkomen en daar nevens de Jaffanapatnambe en die van Jaffanapatnam die bedienens ernstig geprocheerd, over de aanbiedlijke geld achterstallen, in dat commandement. onder de ingezetenen, nog te vinden, voortmeeste gedeelte wegens diverse invoerige jaaren gedaan aan verkooping, van onbebouwde gronden, zo daar als in de Manaarbe provincie, te meer verleeden jaar in mindering niet meer zijn ingepalmt dan 4026 Rds: waarom zij niet beeter hebben gevigileerd dat er meer is voldaan.

Lands Inkomsten, hebben over het geheele Gouvernement wel f 713265:14- of f 794970:4:8: meer als in 't boekjaar bevorens geëmpoort, oorspronkelijk uyt eenige voordeelige posten, daar onder 't ingekomene voor reek: van de pacht der visscherij, en daar door waare, ook.

De **Generale Winsten, of accessoire** bevonden tot f 1102572:10:8-, dus f 794940:15. meer, maar daar entegen.

Ceylon De Generale Lasten, tot f 1276900:19:0: of zijnde blijkt bij vergelijk, of integenstelling van t'een met het ander, dat de Lasten, geprevaleerd de Comp: alzo int boekjaar 1753. we, zoutlijk te agtere, is geteerd f 94320:1: bij gevolge de berekening bij de brief der ministers van 20 January gemaakt, even, of dat Gouvernement f 131797:12: zoude zijn te voorengerakt alleen, en zo is in comparatie van 't vorig jaar, dogter contrarie de gefuppeerde redenen, ter verjoming van die toeneminge der Lasten, met onaannemelijk voorkomende, heeft men, met nadruk geciteerd onze vorige recommandatie, om bij continuatie attent

te zijn, niet alleen, de inkomsten, en de winste, te augmenteren, maar ook teffens de lasten, met meerder toezicht bemoeijende te doen, diminuere.

Onder de **Producten, van 't land**, wat aanbelangt:

Den Canneel, ons gebleeken, dat den verleeden jaar, grooter, en kleiner, buigt van dit jaar met de andere, 7024 baalen, en dus 210: baalen meer als de voorgaande beide oogsten, hebben uytgeleverd, dat nog pasfabel is t'agter; en daar van met de laatste retour zending van Ceylon 6000: baalen, ten welle de Hoog Aghtb: tot geschikt mitsg: boven, behalven de 1000: lb: voor den Indiase Handel, de rest ook door ministers hern: geronden, zijnde, ter zaake de selve dog mocht blijven, overleggen, is zulx gepasfeerd, haar nadrukkelijk aanbevelende, niet in gebreke te blijven, alle hunne vermogens aan te spannen, en int werk te stellen, de faneel leverantie meer, en meer te doen, accresceren, ter zijde, onze voorjarige ordre exigie, inge te kunnen voldoen, en ingevolge van dien, zo nevend d'ordinaire 6000 baalen, ook aan de kleine kamere, haar contingent, indien niet te voller, ten minste, voor de helfte, bij elke retour betending direct van daar toe te deelen, en onverminders 't geen voor den handel alhier nodig is, en aanmerkende 't gebrek aan Mallabaarde Koeguyden waar in zij gedun, rig zij bevinde, omtrent d'emballage van dien, rankbast Pro Patria, hebben wij de ministers om, getot d'emballage ter preuve, eenige Javaade Guyden, ter preuve, of zulx daar meede na behooren, kan worden ter gedaan.

Gedaan om ons vervolgent te berigten, met notite hoeveel zij daar van begeeren, wemee, eigent men daan nog informatie te genot ziet hebbende 't restant van de canneel olie, retractie van 't versondene aan de naburige comptoire, ent geen, tot eijge consumtie is geployeerd in 26 lb: 2 once, en 6 3/4 dragmas bestaan.

Den Areeks Handel is int boekjaar 1753 voordeeliger geweest, doordien, 16339: aum: van die nooter, ingekomen met t'voorjaarg restant ruym 14777: aum: verkogt, en vernietigd zijnde, op de van de hand gezette partij f 172039:13: of f 10062: men is geprofiteerd dant boekjaar te voeren; men heeft te, deeber regard behalst, Sorge te dragen dat de gerechtigheid Areek jaarlijks com, opleet word voldaan en geen agterstalle, onder 't jukanders komer, over te blijven, zo meede alle de quade practiquen, en smockelarijen, der Bargiquiers, Chittijs en Moorey, met de Singaleese te douceveren, en ook stricter opteletter, dat de permissie van, oudt of verleend, omtrent het vervoeren, van gesneede Areek entrer, in schiller, tot gebruik, wat meerder werd gerestringeerd.

Den Debiet van Elifante, was ook tamelijk wel, in vergelijck van 't omgerette getal en voordeel daar op behaald int vorig boekjaar, want niet te genstaande door t'agterblijver der liefhebbers van de

overfust uyt de aa, haander, geweest zijnde quantiteit van der 107, niet meer dan 59 stux: waare, aan de man geraakt, hebben, deeebe echter ed: 29266: afgeworpen, bij verkoop, schoon ed: 2227: minder als toe, 77 stux: zijn gedemanueerd, en zulx dan duidelijk aantoonende, dat het niet zo zeer aankomt op de veelheid, maar met een matige partij dier beeste, van goede en kloeke getalte, zonder veele gebreeker, veel meer profijt is te doen, dan met een ruim getal kleene Elifante, en ongeveer de wijfjes, die dus onverkogt moetende staan, van 't eene jaar in het andere eensdeels de Comp: en anderdeels de ingezetenen, in de bezorginge van genoegzaam zek, tot last maar kome, te strekken, en zulx aan de attentie der ministers be en teffens de Jaffanapatnambe bedienders, nadrukkelijk gerecommandeerd te vigileren, dat de agterstallen, van Elifante, en der dat Commandement binnen korte, vervend, mitsg: de tributarijse, daar toe gehoorde, werden, dat zij hunne verplichtinge, jaarlijks zonder manquement komen, op te brengen.

Nopens de **Paarden** verkoop van 15 stux: per vendutie voor Rd: 1707: en de steengroeve, in dit jaar voor 360 Rd: verpacht als min, als aangaande de Coffij Plantage, die op haar beloop blijvende nog 100000 lb heeft opgebracht mitsg: den Singaleese, Cardamom waar van den laatst 9260 lb waaren, geleverd, iet anders ter gewaager, dog van de Mallabaarse Plantjes niet ingekomen, zijnde, hebben wij niet verzuimt de ministers aan te bevelen, geintrult te verflauwen, dog de Mallabaarse van, dien aanweek te doen, voortzetten, op de best wijze onaangenaam, zij bij de marginale aantwoording van 't Extract uyt uwel Edele Hoog Aghtb: missive van 29 febr: 1752 noteeren, dat het daar meede schoorvoetende gaat wat moeite men, ook deed om reede, die op Ceylon niet wil voortschieten.

Den Singaleese Peperculture blijft als nog heeft men goede, nog in de goede verwachting die men heeft een gewenschte succed, hoewel er volgens de opneem, door de relevante voorgte, veele plantejes waaren, uitgegaan, waar voor andere indeplaats stonde, te werde, aangeplant, dog in anno pass: zoude na het vertrek van de voorjaarige retour scheepen, van schoon laatst ingekome drie gewilder, kort 197245 lb. lb. geleverd zijn, het dicht meest op Colombo, waar van dan de grootste partij nog is uyt S konings Land, en zulx echter zijn nog wel latende aansien, bij gevoegde de hoope der ministers, dat het van dit jaar beeter zoude gelukken, zijn zij gelauwereerd over haare diligentie en oplettendheid dat de aanbrengers door brusque behandelingen en verkortinge niet werden, afgeschrikt, om weder te meer dere leverantie komen, en schoon zij zeggen, dat daar meede teffens de prijsverhooging vijfligter, middel is tot meerdere leverantie om dat daar door geen voet wierd gegeven, de canneel in de peper. peperplantagien te verliezen, of der ougst daar van te zien verminderen, heeft men, t' eerste notoir zijnde ter anderen, evenwel niet kunnen opmaake, dat de bevordering der aanplantingen, van dat waardig product, in Comp: territorien, niet

zo nodig als prijselijk zoude weezen, vaststellende dat zulx alzoovordelig is te hoorden, inzonderheid als den aanvoer uyt Koningsland komt inkrimpen, te meer het niet te bevroeden, is, dat men daar door zoude loopen, den canneel te zien verliezen, terwijl de plantagien, meest in thuijringen, der in, want men kan niet bevoe,⁴⁶⁴ werden gevonden en gemaakt, op aparte plaatse, met concessie na voorafgaande gewone visitatie, daar toe express'geappreerd; wij hebben derhalven, betuijgende onze intentie echter geeindigd te zijn dat om de wille van de peperplantagie de Canneelboomtjes werden g'extirpeerd, haar aangeschreeven te blijven volharden, alle vlijd en naarstigheid t'adhibeeren, zo om een goede quantiteit Singaleese Peper te bekomen, als om tegelijk die culture incomp: districten, met ijver te doen, behertigen, en melioreeren, op dat men dus het gewenschte oogst daar ontrent verlange mag bereyken. -

De Jaffanapatnamse Roodverwerij, heeft laatst den radert: zijnde van Roode doc, ⁴⁶⁵, compleet, en die van deeze hoofdplaatse, op 3. baalen na kunnen voldoen, dies is t' klaar daar uyt afleijden, dat het, als de enigste oorzaak ter verschoning van t' groot manque, mint enige jaare, na der anderen, opgegeven gebrek aan zaaije of verfwortelen, maar is geweest een voorwendig der Jaffanapatnamse bediend, en zij op onze gedaane voorjaarige nadrukkelijke reprochen, zo ten dies, oprechte als over de traage invordering der restantanten in gelde en agterstallen, nu eerst schijnen wacker te zijn geworden; bij gevolge dan onze, ten de opmaaken, dat zij niet als met presserende terme, wille, aangespoord weezen, zijn de ministers bevoolen, het een, en ander indier, voeger, maar levendig te houden, in hoope op goed effect. -

De Paarl Rheeven waren, bij visitatie voor de Tutucorijnse strander, sommige met weinige besters, ook eenige met jonge bestertjes en andere meestendeels daar van ontbloot bevonden, mitsg: die voor trips, uyt hoofde daar op niet een halve veel min geheele visscherije konde werden gehonden onverpagt gelaten, tot dat het sij favorabeler vertoond; ende Rheeven voor Calpetty en Carredivo, mede behoorlijk gevisiteerd, hebben zij alleen de banke Alempaar, bevinden dat daar op een halve visscherij konde geschieden, verpacht voor rd. 7345, t'geen men sij heeft later, welgevallen, om dat het zeker alleen gevonden voordeel mag werden aangemerkt, te aansie, den pagter der vorige visscherije, de beduijkinge der Carredivose banke, t' vorig jaar vrijstaande, echter de moeite niet eens waardig heeft gedacht te, einde sij dern: te

De bankjes voor Frinconomale begeven; met de visite der bankjes voor Frinconomale was men bezig, en die om de noor van de Colombose vestinge tusschen, Cajimille en matuaalbaare, van geen belang; dog over de gedaane bezigtiging van de laatste der derve der V.O.C. fort uyt naame van t' Candiaker, hoff hebbende geleerd en, van het zelve ook nader later visiteeren, zo is het van

weegen t' Candiake hoff gegeven antwoord der Ministers, tendeerende dat zulx was geschied na voorjarige exemp, en, en, visscherij daar op kunnende werden gehonden, men t' hoff daar van zoude kennis geven, vermits de strander, in zijn majest: te om oesters t' openen, als dan benodigd was leer wel gepast bij ons aangemerkt, en dus wil men niet dubiteeren, of de tevergeefs aan gewende moeite daar ontrent met de slegten uytval, zal t' hoff ende gof grooter, int vervolg wat voorstigtig maaken, sij toch ligt niet t' allarmeeren; nogtans altijd men zig met de hoope, verlange te zullen mogen verneemen, zo dat de principaalste dier Rheeven, met volwassen oesters voorzien, zijn, op dat door een rijke visscherij de Comp: veel meer mag komen te profiteeren, te meer zulx de zwaare lasten, nog al vrij wat helpt draagelijk maaken. -

De Stamppaarle, sifterij was voor 20 tb. voor gelde en 5 voor niet verpacht, en daar om, trend gelast de inkomende Stamppaarle à costij te verkopen, tot Comp: meeste voordeel.

De Chankos duijkerij voor de Madureeken overval, zoude een, en andermaal, opgeveild, mits gebrek aan liefhebbers, aan de vorige pagter hebben moeten werden overgelaten voor rd. 17500; dat nog aanmerkelijk is schoon rd. 1550,- minder als de voorgaande verpachting, en die der duijkerije, langt Calpetty en manaar in februarij dit jaar gehonden rd. 1200 of rd. meer gerendeerd hebben, mitsgaders van. -

De Cauris de Maldivos, int verleden jaar 588062 st. ingekogt zijn.
-

Omtrent de huijshouding aldaar is ons niet voorgekomen, dat een zonderlinge attentie van uw ed: Hoog Agtb: zoude meriteeren, en mogen zijn in deeze speciaal te gewagen, terwijl wij te anderen, de Ministers niet onthouden hebben, te deelen, in extracte, t' nodige uyt de resolutien successive genomen, met andere papieren, betrekking hebben, tot het Ceylons Gouvernement, daar ervan onder ook het besluit van 22 jber: 1722, aangaande het remitteeren van penn: naar Nederland, hoe en op welke wijze t' geld in Comp: kassa zal g'accepteerd en daar voor aan, de tellers assignatien, verleend dienen te werden en alzo min heeft men iets anders te noteeren, weegens.

Den Godsdienst, dan dat de kerke, school en, visted behoorlijk verrigt zijnde, wij ons hebben, laten, welgevallen, dat zij op de voordragt en instantie der scholarchale vergaderinge, zijn, in de lands taale om gezet Catechismus van, Born, tint ende Heijdelbergse Catechismus mitsg: en het kort begrip van cours in de schoolen, hebben, er doen, introducceeren, tot onderwijs van de scholeren, ende huwelijken, tegens Comp: oude ordre de roomse militaire, van, door de Roomse priesteres, op Ceylon, werde bevestigd, voor onwettig verklaar gemerkt zulx om de Inlanders van die getintheid wat te bepalen, in haare, verregaande drift noodzakelijk en zomen oordeel niet min der

gunstig is, met relatie tot het g'exteerd geval op Nigombo, bestaande dat de Rooms gezinde aldaar zig verstout hebben op een avond, beelde vaandels, brandende waxkaarsen, als in processie langs de straten, rond te draager, gelijk dat vermeld staat bij t' schrijver, der Ministers de dato 19 april 5 junij desel jaars, waar op, bij onze secrete van de 22. jber. laatstverleeden, haar heeft gecommandeerd door goede middeler zulke in Comp: districte, intollerable kuijter, sporigheden, van die blinde ijveraart te betuijgelen, ende roomse militaire, van dat postje elders anders verplaat, ende, teffens verdagt te zijn de officieren, van dat geloof algaandeweg herwaarts te senden, om zig daar van te deschargeeren. -

In het Semenarium bij gedaan examen, der queekelingen, wel bevorderd bevonden, ende, en van t' nieuw geleerde predikant aanbevolen, de taalkundige Mallabaar en van nieuwe queekschool aan, Demelho, die inde plaats van dr. Potter, na Jaffanapatnam is beroepen, als daar thuijs hoorende, item de Singaleese, aan dr. Abrands ter verdere aanleeringe opgedragen, zo meede.

De Broekdrukkerije in activiteit gehonden zijnde, valt nopens. - De Politie, weeskamer, den staat der diaconie, het Leprozenhuis mitsg. de vreemde schepen, en verdere diergelijke posten, hier bij met bijzonders te melden, als wel ter opsigte van de justitie, dat den Gouverneur d'exécutie van zeker vonnis bij den Justitieelen Raad tot Colombo gewezen, ter laste van eer. Constabels maat, drie buschieters en twee soldaten, door de fiscaal over het stelen en verkoopen, van enig buskruit g'actioneerd, uit aanmerkinge de drie buschieters, daar omtrent niet strafschuldig werden bevonden, en nogtans door de Raad ter corporeele straffe wareng'condemneert, ter regten heeft gefurcheert tot onze nader dispositie, en wij refumeerende de overgezonden proces stukken, met de daar bij gevoegde deductie van Z'n E. dezelve wel en na regten gefundeerd, en over zulks geen de minste swarigheid vin, van dezelve ons te conformeeren met deszelfs puncte, en dienvolgende haar vrijspreekende van de daar alver de zonder blijve opgelegde straffe; t'endige diergewens de zoodanige schuld gecondemneerde personen, vrij spreken de t'ontdige de opgemelte ordonnanties ministers aangetz: hebben, tot narigt, bij onze rescriptie van den 22: 9ber: waar aan om dezelve, met een reciet niet t'extendeeren, ons Eer: biedig gedragen.

De lijnbaanen, weder een goede party touw, en trosseh, hebbende uitgeleverd, zijn zij gebleven de lijnbaanen, zowel als de kruijtmoolens heeft mene last aan de gang te houden, als nodig om de buijten comptoirs en mallabaar met buijtenbruijte, en ongerief te kunnen bijspringen, en afsteeren.

Het schip, heeft te plevén, eindet t'schip naar Siam geschikt om de ministers, volledig, als in dezen weder naar Arrakan, en de Salem na quada gezonden.— Lading rijt toe te brengen, en mede te selven, eindet van het schip Huijgewaard naar Arrakan

gezonden, als ook t'schip Jeruzalem na quada, trangano zijdig en andere plaaten, in de straat Malacca om rijt, goud, thin, peper etc. hebbende genegotieerd direct elke daar meedena Colombo te stevene, zo dat zij zo t'aam voortie, met veel gerustheid nader ont, en het zulke, kunnen afwagten.

Betreffende het employ van scheepen, en vaartuijfloter, heeft men ontwaard, dat het schip de spaarzaamheid, van formandel na Bengale gaande, te door contrarie winden, en een belooopen storm op door, de spaarzaamheid van, van gale vervallen, aldaar in t'baaij van de gebreeken, den landel naar bengale, gedeelt, eens heeft de reijse g'entameerd aatende hersteller, de reijse hebben doen, re-entamere, der nog tot 2: maalen toe te vergeeft ondernoomen, door die, die t'sap: Jacobus Buijs betuigde dezelve niet te kunnen gewinnen, eijndelijkt ten aanbie, de kister met silver in Bengale seer benoodigd waaren, daar meede weder naar Coromandel te vertrecken, om die op de beste wijze en bij de spoedigste de, en is daarom met de filcacie na die Directie voort te schicke, Besteek de, voor eerst door haar direct dat heen afgevaardig zijnde om rijt, was aldaar afgelegd, vermits het afgevaare, is bevonden, en niet zonder swaare vertimmeringe en considerable coste, verholpen konde werden: het anno 17... tot een retour bodem van hier gedepacheerd schip Zuiderburg hebben zij g'employeerd tot den afhaal van peper van Mallabaar, en vervolgens nevens de ter flag van hier en t'opgezet schip Sloterdijk hebben de minist: terwaarts te rug gedaan, silver tijd met coopmant: provisie, die naar Ceylons afgeschikte ⁴⁶⁶ afgeschikte bodems Cattendijk en Saamslag herwaarts te rug gebonden, zo mede t'casteel van Filburg van Bengale komende, item de liefde die van Souratta 379 packen, gopatria, tijdig nog ter verbinding aan haar heeft besteld, zo ook het hiervoor ged: schip Sloterdijk, welke met den anderen, alhier hebben aangebragt lading, faneel, rode en, andere gewaaten, cayerdraad, gaalberijgertouwer, roggeveilen, en webmeer tot een bedragen, 19576:16:8, waar en tege, men, haar G: Zuiderburger, Sloterdijk, retourbodems van dit jaar aangelegd vroegtijdig afgezonden, heeft later, toekomen, diverte daar van zijn Zuiderburg en Sloterdijk weder als retourbodem van dit jaar.

Coopmant: provisie, d'men beverent hiervoor, naar Ceylon als waards gen: goed en het contrapresent voor den Candiade, vorst tot 229790:14:0: beloopende onder recommandatie voortaan, en ook ditmaal vier bodems, ordentelijk beladen, waar toe kon wij looper, scheepen, genoeg daar aan de hand zullen, zijn geko, met de nodige ordre om, men zo van de uijthomende als anders, ter behoor, voortaan vier scheepen te doen, repatrieere, en t'sijn, wenschende mede ter opsig, te van die voor deeze bekendin van daar vertrecken, datte inselve voeren, lijke tijd te laten, repatriere, nu ons gebleeke, is, dat laat niet meer als men hoopt dat dezelve, ester niet overlaader, maar, behoude, overgekomen, zullen zijn, en zulk mede van die mu vertrecke, en binnen den

gelimiteerde tijd ge-depecheerd, een voorspoedige reijse mogen, komen, t'erlangen, en dus dan g'avanceerd zijnde aan, het eijnde dezes tot het chapter van:

De Dienaaren, hebben wij niet alleen den Heer Raad Extraordinair en Gouverneur Sooter, toeschickende het extract uit uwel Edele Hoog Agtb: last de heer Loothe, heeft men deng'ordonneder, en van de raad geate, doe, ontvangers gerespecteerde schrijvens van den 8: october anno 17... aanbevelend nadies inhoud de, led van Purge in behoorlijke forma afleggen, gelijk het hier is geschied, maar ook goed gekeurd.

De door de ministers gedaane aanstel, lingen, van den onderkoopman en tweede Colombos visitateur Diderigt tot luitenant dessave in de Matureeke Dessavonije, en den boekhouder Noë in zijn plaats als twee de visitateur, mitsgaders van den boekhouder Feijken tot ijzerpakhuismeester op Colombo, in steede van van Eleff die van ged: administratie zo wel als t'Baticaloos hoofd van lier, mits hunne debilen, staat en aanhoudende indispositie, op derzelver instantie was ontslagen, dog den ind laatstgem: plaatse door haar genomineerde, Tutucorijns administrateur Thanens, heeft men g'ordonneerd, dat zijn evengd: functie zal blijven waarneemen, latende over zulks de vervulling der hoofde aan hun over; ook en den colombos luitenant is den luit: dessave der Colombolanden Keller, op Gaaren voordragt te, aantien, hij de van onderkoopman toe, gevoegd uit consideratie van de kwaliteit van loop, buijter, consequentie, en buijter, dat heeft men ten belange van het militaire g'approbeerd, op hunne presente bedieningen, nogtans zo lange teffens ter genoegeren, den dienst van Ingenieur heeft gepsteerd, tot koopman, item, den boekhouder en secretaris der Justitie op Jaffanapatnam Philippus van der Spar uit consideratie van zijnen langjarigen dienst, tot onderkoopman gevorderd, op hunne presente bedieningen, nogtans, optredinge van den comt.

Ligtenfelde, commanderend ⁴⁶⁷ [...]mede de gedaane Militaire Offenbergh tot p. [pro] Luitenant en Soud Luitenant van de cavallerij, zo mede d'avancementen, van de Sergeanten, Adam Felix Bisfhop e, Julius Johannes Bellite in de vacante plaatse, tot p. vaandrig voortz: g'avanceerd[e] toevoegende de absolute qualiteit, en gagie daar toe staande.

Voor 't overige nopende 't beantwoordinge der missiven [van de ministers] op de Extracte, uyt welke [HoogAgtb: missiven de datis 29 maarte, 29 fber 1752, g'infereerd] [waartoe gemelde staande, valt er niets meer te zeggen.]

By de, haare, van den 19 april deezes jaars buyte, tgeen hier by ter behoorlyker plaatse is aangehaald niets speciaal te remarqueren hebbende, sullen wy deerhalve, met alle submissie

ons refereeren, aan de hier vooren, gespecificeerde van de ministers gerecipieerde, en onze aan deselve afgedaane brieven, welke in Copia na gewoonte deeze, vertellen.

Mallebaart

Mallebaart. Blijft nog al fluctueren in de onzekere uytkomst des oorlogs, want alschoon den Koning van Trevancoor deselve met soveel vigeur, en rigeur, tegens de hem g'attacqueert, en geslagen hebbende [Trevancoor apparent verdere overwinning] Koningen van Tek- en Berkenoer voortzet, dat het na alle, oogenschijn voor hem weder niet alleen s'yleveren, sal, eene volslage overwinning der twee vorsten, ende overgang harer Rijken onder syne heerschappije, maar ook den ondergang van de Rijken, van Cochinchina mangatty, Parse en andere meer, so sal dog den tijde, dijetslag der zaken moeten, aantonen, en wij onder tusschen blijven bewandelen den ingelagen weg van neutraliteit, nader bevestigd bij het contract, het geen na het aangetee, kende bij onze onderdanige van de, laatste December 1753 met zijn hoogheit van Trevancoor zoude werden gesloten, en sedert de depeche, van dat schrijven door den Commandeur Cunes met deselve, wordt aangegaan en is secreet aan, komend Indias Briefboek ingez: gevoegd is besijden desen, waarbij nader, jaarlijkse gebruijkte sullende verhandelt werden, het gene in onze gehoudene besogne, over dit Commandement op de van daar ontfangene gemene en secrete brieven, van den 20 Septemb: 20 octob: en 25 decemb: 1753, item 8 maart en 27 Julij dezès jaars is geregardeert, en de ministers aangeschreven, sal men den opgevatten draat der zaken, concerneerende ragia Trevancoor vervolgende, aanhalen, dat wij ter, opzigte van [wat men daar op geregardeert en gelast heeft.] de gepromitteerde hulpe bij het voorschreve Contract, contract aan deser, volt tegens alle Europeese natien, sonder onderscheid, de ministers hebben gerecommandeert, om de daar bij gemaakte bepalingen, dat zulks soude geschiede, na tijds gelegenheid, steeds ter hulpmiddel te weemen om langs die, wegh te ontwijken, de brouilleries, waar inne men andersints bij een, onvoorzichtige of al te Complaisante Stap soude kunnen geraken, voornaementlijk wanneer de zelve niet eens quamen aan te doen, de regten en prerogatives, van de Nederlandse maatschappe, wiens eerste bondgenoot onder de vorsten daar te lande namentlijk den Koning van Cochinchina bij dat verbond niet gebleever, zijnde, de toegezegde neutraliteit ter, aandere, der Koningen, &c. uit generaal, heeft men den Trevancoor der doen te kennen geven om, ze verwachting, dat hij met dien Cochindens Kroondrager sal blijven onderhouden, sodanige vriendschap, waar door het rijk niet soude moeten, beproeven, de bittere gevolgen der wapenen, sonder dat men, echter zulks in die kragt begrepen heeft, dat er iets meerder dan eene vrindelijke adhortatie soude moeten werden g'adhibeert, nadien, het zelve soude afwijken van d'aangenomene ontrijdigheid, terwijl wij voorts den g'accordeerden thol van vier Janums ragia voor ieder Candijsh peper, en peper pasken, van een hondert Candijlen, opeder drie

hondert Candijlen van die, kort, die zijn Trevancoorse hoogheit sal komen, te leveren, hebben gepasseert, en als eer goede Zaak aangemerkt

Mallebaart. Aangemerkt het bepaalde bij het 25e articul van dat verbond, met betrekking tot de Limites van de Comp: en welke gestelt soude blijven onder de onderdanen, van haar Edele Rijne, deselve met promesse aan het ministerium om haar van hier of van Ceijlon te voorzien met soveel ammunitie van oorlog als het zelve navolgend dat contract Jaarlijks aan zijn Hoogheit, alleen articul dat niet te vermijden, is geweest, zullen, moeten afgeven, en, verdere ordre, om bij nader aanzoek van desen, voor om de Peper die denselver andersints op even voorwaarden gemelde Paffen, na de kust Coromandel, na Nederland met Comp: bodems te mogen transporteren, om aldaar, met over, lating van een derde der avancer, verkocht te werden, voor zijne rekening, dies acceptatie te excuteeren op fundament van nonqualificatie also wij dese nieuwigheid met nodig hebben kunnen oordeelen, intervilliger, [overgave van nevendens geschenken, heeft men g'approb: / aan trevancoor, sent ter waarde van 5000: gld, concordeert]

De geschenken bij het contract tussen zijn hoogheit en den gewesen Mallebaart Commandeur Siersma gesloten, aan den Trevancoor der gepromitteert voor den peper, die hij voor de daar bij bekend gestelde prijs soude leveren, heeft deser, voorts, niet tegen, staande maar vijf jaren daar aan hadde voldaan, voor thien jaren begeert, dog maar voor zes jaren aangeboden op de aanwijzing dat bereits vier jaren nader, andere, dat zig tot aan zijn hoogheit was afgegeven, en wij hebben, almede op het gedefereerde door denselven aan deze regering, om boven de geschenken pro dato aan de rijke landheeren, en Peperkooplieden, afgehangt, nog aan hem een ander present Jaarlijks te doen aanbieden, wanneer alle der peper aan de Hollandse en Engelse Comp: voor de laatste maar in Een duijsend Candijlen, bestaande, soude zijn geleverd, gelijk bij het 24e Articul van het meermals verbond staat aangetekent, de ministers gequalificeert om alle Jaar, na dat de bedongen quantiteit van 3000 candijen uit zijn hoogheids presente landen, en nog 2000 van de landen, die hij onder zijn heerschappije mogte brengen, sal zijn geleverd, aan zijn Hoogheit nog een geschenk ter waarde van 5000 Guldens te doen, dog aan de [geerte van desen, voor, dat het paleis van den verjaagden Koning van zijn matty, in het district van Coilan Desima staande, door Comp: werklieden, en stenen soude werden, herstelt in zijne vorige staat, niet eerder te voldoen, dan na dat denselven de door zijne krijgs volkeren verbrande Comp: Logie tot Calicoilan weder sal hebben opgebouwd, op welk fundament men ook heeft afgewezen, de propositie van den Commandeur Cunes om deze logie Comp: weger te laten, restabileren, gelijk men ook ter sake van den inbaam van lijwater tot Tengapatnarn voor het grootste gedeelte heeft afgesien, niet heeft kunnen condescenderen, in de

voorgestelde verplaatsing van de Tengapatnande Logie na Folletje. [het verplaatste van de ten gepatnande Logie is onnodig geoordeelt. -] / de Trevancoorse sendelingen onophoudelijke [berijden verm: afbetaling heeft aangedrongen hebbende, om de Peper, op de accoorder, door den Opperkoopman de Lahaye en de presenten, Commandeur geleverd, betaalt te krijgen, tegens drie en tachtig copial het candijl, in stede van de bepaalde 75 en 65 copias voor gelijke quantiteit, en door de ministers, om Ceijlon van de nodige Peper tot het beladen der retourscheepen, niet verstoken te laten, daarinne te, laaster, bewilligt zijnde, hebben wij zulks om de evenaangerorde redenen, wel kunnen goedkeuren ook de Cargatie van de toenmaals afgegevene ammunitie met 50 p.c. advans al, schoon het contrarie was vastgesteld, na dien, dog aan de zijde van Travancoor gelijk [ook de cargatie van de munitie met 50 p.c. advans al. -] het voornaarts geciteerde aanwijst eerst van het gegeven woord was afgewezen. Voor de schuld van Atingen groot 13000:- die den Koning van Travancoor bij het contract art: 12. aangenomen heeft te voldoen, door de ministers 13000 ropijen, en voor het verovert kanon door denzelven, van de Comp: 6600 ropijen, bij d'afrekening van de geleverde Peper, aangehouden zijnde, blijft men afwagten, hoedanig den gemelder, ragia ⁴⁶⁸ zich daar over zal verklaren, nadien door Zijn Hoogheid, van Atinges schuld, behoorlijk be[w]ijls gevorderd, maar men onvermogends geweest is daar van, eenig ander blijk te geven, dan zekere memorie, waar bij blijkt, dat rijk voor dat montant belast was bij Comp: handels boeken, ondertusschen zijn de ministers gelast de panden van den Koning van Signatty, die zij op d'aanhouding van den Travancoor, der, even als de weder te rug bekomene panden van Teckenboer, aan zijn hoogheid had, den afgegeven, weder in hare magt te brengen, en dies waarde niet toereikende tot de voldoening van des Signattij's debet, voor het manquerende aantetpreken zijn hoogts zorgen, dewijl het overgeven der panden aan den Travancoorter, Koning eene al te grote hardigheid zoude zijn voor den ongelukkigen Koning van Signatty, van dewelke alhier geen speciaal en van des Tambaand ge[S]chiller, geen ander vermaan nodig zijnde dan dat dezelve met blijster-sluiting van de Comp: de novo zoude worden onderzocht zal men zich gedragende aan het voort: contract en de daar van sprekende aparte mallabaarse brieven met betrekking tot Travancoor nog maar aanhalen, dat men zijn hoogheids ontvangen missive op eene vriendelijke wij[ze] beantwoord, en de ministers aanbevolen heeft, dezelve voort te onderhouden over d'ad[resse] missie op Colletje. Contrarié zijn gegeven woord, van zeker aldaar ijver gelost, en eenig per geladen hebbende deend schip, mitsg: om de Joden, die mits de bewegingen, rondom haare woonplaat[sen] voor een goed deelte en aan die hoofden zeer ten goede gereputeerd, de Comp: Koopman Ezechiël, in de stad wa[re]n geretireerd, en g'admitteerd, in Cal[icut] Travancoor ⁴⁶⁹
470 471 472 473 474

Mallabaar, Travancoor van het cochiens rijks meester mogte worden, als Comp: Kooplieden en aangenomene onderdanen, aan te geven, en te protegeren, dog echter in fal van oppositie het uiterste niet afwachten, maar door deede menschen, door middel van corruptie te doen, betragten, de verkrijging van haare zekerheid, die op die voet wel apparent is, en dat ook zijn hoogheid de Cannarijns, welkers protectie men, bij zekere occasie, heeft gedebiteerd, schoon op geen de minste grond, dat van de Portugesen, op de Hollandse Comp: was overgegaan als haar edeles onderdanen, zal blijven confidereeren, mits deede wanneer zijn Hoogheid haar vermogen eerst heeft ontdekt, almede het zigtoffer ter middel nemen tot behoud van hare dus lange genotene vrijheid van Godsdiens en inwoning meest binnen, het Cochiens rijk.

Den Moorsen Regent Adij Ragia, zijn aangegaan peper contract van 300 Candy's, voldaan, een nieuwe van gelijke veelheid en tegens de vorige prijs van 83 1/3 ropia's t'candy aangegaan ende Princes van Colastrij brave Parthijen van dien kort aangebragt, mitsg: nevensgein: moors regent een andermaal vertoek gedaan hebbende om voor betaling met ammunitie van oorlog te mogen worden geriefd, is het fannano opperhoofd Weijerman, wilde hij haar met peper niet tot andere vreemde Europeen laten overgaan daar haar gerief vinder, genoodzaakt geweest 200 f: snaphanen, vijf ijzere canons en een hondert f: rond scherpte gesee, capitaal advant te verkopen, onder deze conditie nogthans, dat het tweede capitaal ad, van f: de prijs waar op voor vele jaaren d'oorlogs ammunitie is gestelt; indien men zulks begeerde, almede zoude moeten, worden voldaan, dog van welkers voldoening wij haar vrijgelaten, en de ministers aangeschreven hebben, der, een en ander te kennen te geven, zulks geschied te zijn, in verwachting, dat zij in erkentnisse van dien, alle den peper daar om ingebamelt werdende zulks leveren, aan de Nederlandse maatschappij, voor welkers kleine vaart langs deze kust een gewenkte zaak zijnde, de aanbieding van den bekende zeerover Cotta Marcaar om zich schriftelijk te verbinden, voortaan, alle vaartuigen met Hollandse vlaggen varende, onverhinderd te zullen, laten passeren, en re-passeren, hebben wij zulks t'amplecteren, de ministers gelast, en dezelve ook gerecommandeert, tot facilitering van dat werk, van zijnen neeve, op desselfs aanboek, t'accepteren, enige candy's Cardamom, tegens de minst te bedingene prijs mitsgaders aan de princen van Colastrij op hare iterative, instantie toe, [het herbouwen van een tempel op Farla is alsnu ingewilligt] tempel op Farla, om de weinige bedenkinge contrarie de justitie van der, vorige, tijd, die hijt verkeerde of zwaarmoedige opgaven zijn voortvloeit, die daar inne heeft komen,

Mallabaar komen te resideren, en waar door wij niet alleen de vriendschap deser Princen, alverder gedenken, te gewinnen, maar ook den Peper en Cardamom welke laatste product zij almede te leveren, aangenomen hadden, meester te werden, en

dit te zullen kunnen, eviteeren, d'afstentie, die men, om dat
aromatieg zaat te bekomen, met ammunitie van oorlog zoude
moeten, bewijzen, aan den Balnoor van Bargare, welke men
vriendelijk te behandelen, aanbevollen, en ondertusschen
g'approbeert, heeft dat een parthy Samorijnde nairoffen en
moren, in Comp: Conquest Caponetty de novo verscheiden
hostiliteitjen, hebbende komen te plegen, door een detachement
militaire, met agterlating van twee dooden, en vier gevangenen,
van vandaar zijn verjaagt, en dat de ministers tot belet van de
intolerabele gedoentens als de sluijkerije in Peper, op poelicarro
aan deze zijde, van de rivier, en dus op een andere, dan de plaats
waar op de vorige Post gestaan heeft, weder hebben, laten, pot
vatten, met ordre om door den Koning van Mangesty zijn agterstal
groot f 920:17: te doe, vereve, en ook in te palmer, de schuld
groot f 3000:- gestelde ordre tot inpalming van der Suriaans
Biffschop Basilies, stem der schulden. Vagterstalle, van het
Conquest Caponetty van het boekjaar 175 2/3 bestaande in f
1980:6:0: aan gelde, en 1940 5/8 parras aan Nely. - Peper is er
gedurende het jaar 1753 tot een quantiteit van f 556199 8/8:
ingezamelt, en dat de ministers tot belet van de intolerabele
gedoentens als de sluijkerije in Peper, op poelicarro aan deze zijde
van de rivier, en dus op een andere, dan de plaats waar op de
vorige Post gestaan heeft, weder hebben, laten, post vatten, met
ordre om door den Koning van Mangesty zijn agterstal groot f
920:17: te doe, vereve, en ook in te palmer, de schuld groot f
3000:- gestelde ordre tot inpalming van der Suriaans Biffschop
Basilies, stem der schulden. Vagterstalle, van het Conquest
Caponetty van het boekjaar 175 2/3 bestaande in f 1980:6:0: aan
gelde, en 1940 5/8 parras aan Nely. -

f 7964:13:8: in en f 1559:0:0: uitkoops dat wij hebben gepasseert,
met ordre om aan de logie tot Barsaloor, welkers reparatie eerst
op 20 a 25; en naderhand op 500 pagoden is gestelt, niet meer
dan f 150 Guldens te bestede, als van geen nuttigheid meer voor
den dienst van WelEd: Hoog Agtb: zijnde. Inkomster, van Comp:
thuijnen, en landerije, hebben in het boekjaar 175 2/3 f 37205:- en
De Domeinen f 39045:12: mittg: de Laster, f 473402:16:- en de
winsten, f 249670:6: bedragen, Zo dat Mallabaar f 224224:10
boven de winsten, is veragtert, waarom trent eerder een
beterschap te hopen, dan te verwagten is om de onvermijdelijke
ongelden, die het zelve supporteert, moet dogter, welker opligte
men echter de zo hoog nodige menage aanbevolen en van hier in
dit jaar bevonden heeft de schepen Haerleme, Blijterzorg, beide
beladen met koopmansen en andere in de huishouding benodigde
goedere, item enige louten, te samen bedragende f 285615:10:-

Souratta. Moet tot onze smerte, in deze eerbiedige rescriptie aan
WelEd: Hoog Agtb: het beginzel maken, van eene droevige
gebeurtenis; terwijl het verlies van twee loste, rijke schepen,
Wimmenum ende Vrede, met dezelve volle lading, item het nemen
van de Barcq Jaccatra, door de Angriaat Roverd voor WelEd: Hoog
Agtb: al vrij sensibel vallen, zal. Dog vermits dit ongeluk door de

overmacht van het angriaat geschiedt, dewelke men uit deze ondertinge, zien kan, hoe gedugt dezelve thans zijn is veroorzaakt, en de stilte op zee, de onze belette de zeil te voeren, zonder dat sulks, door menschelijke onbedigtigheid konde voorkomen worden en zo wel den braven Cap: Philippi als ook de andere schepelingen in de zwaare attaque, alles gedaan hebben wat men van mannen van eer verwagten kan, gelieve, WelEd: Hoog Agtb: zig hier omtrent te getroosten, en verzekert te zijn, dat wij geen gelegenheid laten ontslippen, waarin wij vermogend zijn kunnen, het interest van de Maatschappij te behartigen, en zo veel in ontsil voor diergelijke onheilen, verder te waaken. Het is van ons departement niet, historische verhalen, aan WelEd: Hoog Agtb: te doen, nog derzelver zwaarnewigtige besigheeden, permitteere, WelEd: Hoog Agtb: daar meede te interrompeere, weshalven wij ons in alle eerbied, refereere, aan het in het aankoop, Comp: Coromandels Briefboek, ingeschreeve, Relaas op Nagapatnam ter secretarie daar van gegeven, als meede aan de daar van sprekende Soeratte Brieven. Intusschen kan tot onze en onzer nakomelingen uiterste satisfactie, bij dit ongeluk strekken, de voortreffelijke gedrag van de Cap: Philippi, treffelijke conduites van deeden jonger, dog onbetertelijk, der Zee Held, wiens gemoedgesteldheid en denkbeelden niet anders tot haar begin en doelwitt hadden als eer en glorie, en die dieb wegen, op een honorabele wijze en met een onverschrokken gelaat, den dood onder de oogen gezien, en als terwende over zijne vijanden getriumpheert heeft, tot een onweder spreekelijk blijk, dat nog moed nog beleid, zelfs van onze jeugd geweken of verbattert zijn. Wat de westkust van Indie, in zijnen omtrek bevat, en onder de Mallabaar, Bengaalen, Soeratta, Persie, en Motha, zo wel van Inlanders als alle vreemde Europeese natien, sorteert, kunnen niet genoeg roemen, hoe tranquil de jongen Nederlander, in het met vighte van vuur gedragen en wat een moed, vol van courage, hij zijne vijanden te keer gegaan heeft. Hebben de voor zijnen dood meer dan 1600 der vijts fogte mannen van den vijand doen sneuvelen, ende geheele vloot indier voegen toe getakeld dat dezelve die niet ten eenemale verbrand of in de grond geschoten zijn, echter niet weer zee kunnen bouwen. In de festig Man Jette, van ons bij den Angrea gevangene, waar van gecoer teerde corporaal vandaar gedeserteerd en over de kust Chormandel na herwaarts gekomen is. Wij hebben dierhalver, aan den Directeur en Raad te Soeratta met de eerste na dienrt vertrokken schepen, geordineert, het zij door den Lidie of Gouverneur van de stad aldaar, dan wel door Comp: Makelaars, of door de commissiant, dezelve te doen lossen, en het montant daar voor besteedt een leder, bij provisie, op recht te stellen, ter nadere dispositie dezer Regering.

Souratta. In hoope en verwagting, dat het zelve naar wens verstrekken zal, en wij instaat zijn mogen, WelEd: Hoog Agtb: in den aanstaande jaare, een gelukkige succest daar van te bedelen. Om echter uit vervolg zo veel ons vermogen mede brengt, diergelijke rampen, die onze schepen zonder, kunnen ontmoeten,

voor te komen, hebben wij in onze vergadering van de 12: en 13: Aug: onder de besig van deze directie goedgevonden, en verstaan, de schepen, uit begin van Aug: van hier gedespecheert werdende, bevatte, de Maldivot heen te doen loopen, dog die van Septemb: en Octob: de Mallabaar wel te laten aandoen, en van daar onder zeil gaande, immediaan met een westelijke court door de Noorder Maldivot heen te stevenen, mitsgaders op sprene van deportement, voor de scheeps overheden, de wat niet eerder uit gebied te loopen, als bij laatst Jan: voort van ter nadere dispositie dezer Regering. ...Soeratta na herwaarts komende, oper zee te houden en een veel aangenamer geur en genoegelijker inhoud, mede dus direct na deze hoofdplaatse, bij aldie, niets voor vinde, wij daar en tegen, de beantwoording van UwelEdel. Ceylon in hebben, te stevene, sullende het de scheeper, van antwoord op de missive der Hoog Agtb. missive de dato 29 Septemb. 1752 waar bij de ministers daar na Ceylon gedestineert, alleen gepermitteert blijve, mistens kunne blijdschap te kennen geven, over UwelEdel. de Mallabaarse kust, bezuiden, Cochin dog eerder of en Hoog Agtb. contentement in de, verbeterde staat hunner ger niet in 't gepegt te koope, mede op poene van deportement, te einde de Angria, die zelden diep in zee kan Directie, met betuiging dat 't zelve hun tot een prikkel maar wegens weinige ruimte, voor water en andere provisie geproportioneert naar groot aantal manschappen, dient gedient hadde, om van tijd tot tijd, alle mercantiele tegen opderplver vaartuigen, geplaatst is genoodzaakt middelen, te emploeiere, ter vermeerdering der winsten, zoo blijft de wal min of meer uit gezigt te houden, niet als de boekjaaren, van 1751, 1752, 1753, aanwijste, konde, en op steven te draije, te meer onder de wal altoos stilte, blijker gave, dat in 't eerste 1754, in 't tweede 1755, 1756, en maar in zee telkens koelte blijft, en d'ondervinding aangaande de, d'atfinder in 't derde 1757, 1758, 1759, voor de Comp. geprofiteert was gen. van lange jaare, herwaarts geleert heeft, dat de meeste volgt van een favorabele uitgift voor het toekomende. scheepen, certijds door deeze, over aangedaan, bij een frisse Gevelde verder te kennen, dat de Babsinsche, Zeerover, koelte nooit gevaar geloope, hebben. in alle gevalle, zijn woord presteerde, vertoonende het door hem beraamde febree zijn bij ontmoeting van Comp. scheepen, onder het gewoon salut van weerkante, sij konden

dierhalve, ook uit geheel niet raadzaam oordeelen, denkleer Soeratta schip Nieuw Walkeren, also hij den Zewaker, Regent, die, door 't inspieere, van ontzachelijke sentimenten, int haver daar in niet wilde condeceendere, op eene litige wijze had mal te jage, vermits wij de Golf alomme met onze ter beur gestelde, bleke dat zulke voor deze natie, al, kleine vaartuigen, zo tot de, vervoer van coopmansen, toos aangenaame preter, van veel nut zijn. afhaal der retoures, van, en na de buiten comptoirs, als convoyje der vaartuigen, van de coopliede, die de der ministers motive, om te De pesche van 't schip Westcappelle op wagt naar goedere, van de Comp. gekocht na de buiten plaatsen schip Westcappel na Mocha Mocha, voor f 35060, was door de ministers met een

transportteere, gebruijke, en bewaare, moeten, mittg: de goed oogmerk geschied, oordeelde zulk een capitaal minste rust met denzelver, veel nadeel in de, vertier der in den tijd van vier maanden te profeteere, wel konde coopmanschappe, toebrenger, soude. passeere. den Bellimoorde, Roover was sedert sijne ouder, Het remitteere, van contanten, van daar te, sij promene attaque op 't schip 't Huijs te Rhijnsburg, foe geen wissel waare, op journaal tot effect forttere, dog konde zulks thans door d'on, verpwakt en men hoorde na de dood van 't hoofd Apagie te bemagtige, Pandet genoegzaam niets meer van hem spreken. luster, tusschen, de, Groote Mogol en sijne, eerste, mi, De Gouverneur van Brootchia had zekerlijk veel gecon mistens gereste, niet geschiede, aldus er geen goede wis, gedrag van de Brootchiaas, Gouverneur getandeert. tribueert tot de restitutie der goede, van 't gestrande geld na Bengalen te krijge, ware, sij hadde, dierhalve, schip. ver, gerevolveert 200000 Rpp. na de Mallabaar en besluit van de remies in 350000 Rpp. na herw. te zende, met 't schip de Liefde. contanten, te doen.

De Chinase handel was nu twee jaare, agter den mittgaders, zoo debelve hunne lading niet bij tijds De Chinase handel. anderen, na haare gedagte, redelijk wel geslaagter, in Londe krijge, dan lever na Bombaï of Bouwna, deeze, jaare op de, verkoop aldaar geprofiteert 473356: ger te gaan overwinteren. mitsgaders den bodem Tulpenburg, met eene lading mandurwitsche Cattoe, na China gezonden. Waar mede overgaande ter behandeing van voor, onbe goedkeuring over 't Wij approbeeren, teffens der ministers behandeling, be, gevallene in deze directie, wij voor af eerbiedig noteere, convoyje van 't schip de Liefde na de mallabaar. aangende het convoyje, van 't schip De Liefde na de dat. Mallabaar, en 't remitteere, van de bevoorens reeds De extracte, uijt UwelEd. Hoog Agtb. jongste mi item 't zende, van 100 balen, gespecificeerde contanten, in gebelschap van 400 balen, opvolging der ordre, onder Heeren, en meesters. sive, te, einde de op Soeratta genegotieerd wordende, Cattoe, - nogte laat komende goederen, liever op Ceijlon, te laater Mandurwitsche Cattoe, als mede 't geene de Zee Capite, aankzegge, als in stede van na Ceijlon, debelve na her, uutjes, marchile en verdoet op der ministers requisie, waarts te zende, door ons behoorlijk aan de ministe, mittg: over 't leggen der scheepen, aldaar ter Rheede die nopende het leggen der scheepen, aldaar ter Rheede tert aldaar bezorgt zijn, gelastende, aan debelve, haar scheepen, ter rheede aldaar. ten papiere, gebracht en waarvan de gedrukte ordre retourre, voor Europa nooit anders als over Ceijlon, te fen, hun naderhand door ons toegezonden is. rende scheepen, ter bequamer tijd te depecheere, Met eene betoonde verwondering, hoe de ministers, verkeert concept der Soeratta ministers, gere, 't blijven der scheepen, voorm. in een concept had kon, procheert. mer brengen, dat de Comp. daardoor verlegen zoude raake, om scheepen, en dat het dierhalve, nodig was,

van der selver vorige rebot: van den 18 october en Soeratta dat de koninglijke kamer schijnt, bij continuatie even, 22 december waar bij het schip Bloemendaal op wacht dig werde gevonden. na Mocha aangelegt was, te reblieere, na de male, het immers bedroeft alhier moest gestelt zijn, bij al, opgave der ministers omtrent Op onze afgegane ordres, om de weduwe van den die, zulke eene ongelukkige periode enig derange, de penninge aan van der laar overledene, Makelaar Kiffourdas aldaar, aan te spreek, ment in den aanleg onker scheepen, maakes, of onde competente. ken, tot betaling van de, blijkens twee aan hun over vaart belette, konde; recommandeerde hun, deze, gefondene obligaties, aan de, voormalige, pakhuismeester, en gerecommandeerde dierhalve, in dezer jaar het zelve te doe, voortgang ter van der Laar debet geblevene penningen, hebben, de tocht op Mocha te hervatte, neema, en geen moeite te spaare, de vraagt goederen, ministers gefolibeert, dat zij door twee leede, uit de der moorsche, coopliede, magtig te worden, vermits politie, de boeke, van voorts: Makelaar dou, examine, zulks nog wel der moeite waard is en de vraagt merente, bevonden, hadde, dat van der Laar nog winst genoeg afwerpt principaal wanneer zij het 973 Rpp: per resto zoude betale, moeten, bijkens een brengen, konde, op der voet als voor drie jaare, nader overgelegde reek: van leverantie van goederen, beroe pende zij op het getuigenis dien aangaande van den alds mede de negotie van, Burger en oud Scheepen, Bernardus Jongferman sal, Ducate, weer aan de gang te brenge, Gedagtig blijvende dat de negotie van, Ducate, als hier, die toen ter tijd, de zaake, van van der Laar volut weer aan de gang dient gebracht te werden, als zoude behandelt hebben. wat het met zoveel winst niet, als bevoorens, mittg:

Seer suspect, Nog deeze reekening, door voorts: twee Politiequien op hebben wij goedgekeurt, alzo de vlakke grond van gemaakt zo wel als het geheel boek van voornoemde Comp. thuijn door de hooge water vloed, die zij daar Makelaars, ont heel suspect te vooren gekoome, tijd en onlangs gehad hebben, te, eene male weg geproelt gedagte, oud scheepen Jongferman, ter onder en genoegzaam een stijle wal geworden was, en, requisitie rond uijt gedeclareert hebbende, van bequaam, om de vaartuigen, in de quade moufson, deeze reekening niet te weeten, nog van de gebre daar op te konne haale, ende gementioneerde in, cificeert staande goederen, ooit iets van der Laardene, daar van, gekogte thuijn, seer gelegen, was om de vaartuigen, toch vernieuwde ordres omtrent ontvangen, te hebben, zoo is aan de ministers georde in de regen tijd te falveeren. dit fijt. neert, geen blauwe bloentjes meer van deeze de, Handel Belangende den handel, hebben wij met trapte heidinnne te accepteere, nog te laater, blijdschap, gelijk reeds bevoorens bij de margina, der ophoude, maar bij al die, zij de wettigheid der te beantwoording op UwelEd. Hoog Agtbare obligaties te haare, laste, met geen suffisantere, seer geveneerde schrijven, is aangemerkt, uijt der wijze, konde reprochere, als dan op dies voldoen, ministers rescriptie ontwaart derselver zorge en met empressement, aantebringe. ijver in 't

vertiere, der coopmanschappen, en, het behalen van zulke naemwaardige winsten, dewelke in vergelij, als de, Inkoop van de thuijn van den, afgegane king van 't vorige boekjaar te voore, waare, geraakt de thuijn van Pekops Direct. Pecoock voor een montant van, Rpp. 1000 voordelig. 238755:10. hebben, Wij hebben dietwegens ons genoeg, betuigd over de behandeling der Negotie, alsook de ministers [out betoond genoeg daar leer gelaufeert over derbelver vlijt en moeite onder over] dere goedkeuring van hun genomen besluyten, om andere qualificatien, tot de, de goedere, op drie maanden tijde, van de hand te verkopen.-

Jette, nademael, sulcx nog beter is, als deselve is, de pakhuiybe, onverkogt te laate, legge, als ook om de verhoging van 9 p.ct op de aanbesteding van lijwaate te late, voortgang neemen, terwijl er gee, ander middel was, niettegenstaande wij met hun lieder, meening zijn, tot eene nog nadere verhoging van 9 p.ct en dus 18 p.ct te sa ame, niet te kunnen overgaan, dog met dit onderscheid dat wij daarvoor niet te, eenemaale destituut van lijwaate, raake, moete.-

Het Japanst staaskoper is ter onder sitting van Souratta den 7e maj jongstleeden, goedgevonden, om de wett bepaalde prijze, van 't staat van Indies, niet minder als teegent 40:- en de Deeper [Jongstleeden, goedgevonden, om de wett bepaalde prijze, van 't staat van Indies, niet minder als teegent 40:- en de Deeper - looper, Peper, Thin, en Juvneel om de wett van Indie -] teegent 44:- 't seuts aftestaan, als meede de fanneel teegent 44:- off 44:- 't 88 en, niet minder waar van wij de ministers aldaar inbgelijks kennis gegeven hebben.-

De ministers schrijne, voortx segte wille, beklager over de conduite der Britte, ontrent hunne commercie, als zij het vuur van tweedragt tusschen, de orde en den stads Gouverneur aldaar, van tyd tot tijd meer en meer fogten aan te blake, maar vernits het interest sulcks vereijst en een wijst, Negotiant, alleswat synen handel voordeelig maake, kan, employeert, hebben wij daar op g'antwoord, dat sulcks ons heel niet vreemt te vooren, komt, maar dat zij beter gedaan haddev, door een voortigige en polite maniere, alle diergelijke meeneed te keer te gaan, en seg meede van de middele, te bediene, die de tijd en gelegenheid haar aandhand geeft, als met doleanties, die niets anders dan wat ergernis opereeren, konde, ons optehoude.

Vinden, wijders van eene, verdrietiger, en treffende, aansehind het rapport, door den, heele, Politieque, Raad aldaar ter ordre van den, oud Directr: Pekock, geconcipieert en aan ons toegezonde, blijvend dewelke de, plaats, Lengie Bander, die de comp: reeds so veel duijfenden, gekost heeft, en alwaar de nieuwe Logie, goed volgent des Directeurs Pekock eygen genomen, besluit, sijnde toe, Secunde van de Directie, soude opgebouwt worde, als te eenemale, onbekwaam wierd afgeschildert. Dog waar omtrent wij

ons, ter vermijding van, een, dubbelt reciet, in alle eerbiede fereere, aan de, inhoud onder Secrete, missive der, 20e Aug: J: leede, na derwaarts afgebonder, mitsgader [gevolgt van eene middelyke mutatis in het bevorend genoemde besluit van den Directr: Pekock] ordred die, aangaande [Gelast hebben, de, voorstel van de, tegentwoordige Directr: by zijn aparte schrijvens van den, 15e April jongstleeden onthoude, te ampleteere, om namentlijk comp: Equipagiewerf, als sijnde de voorm: plaats Lengie Bander, waar toe de Stads Gouvern: permissie had verleend met alle spoed op te haalen, en deschoeijing te absolveere, op dewelke naar de voltooiing, volgens sustene van der, Directr: wel goede wooninger, en pakhuiybe, tot het drijven van de, handel, sonder te voordeheijn kunnen, komen.-] gelast hebben, de, voorstel van de, tegentwoordige Directr: bij zijn aparte schrijvens van den, 15e April jongstleeden onthoude, te ampleteere, om namentlijk Comp: Equipagiewerf, als sijnde de voorm: plaats Lengie Bander, waar toe de Stads Gouvern: permissie had verleend met alle spoed op te haalen, en deschoeijing te absolveere, op dewelke naar de voltooiing, volgens sustene van der, Directr: wel goede wooninger, en pakhuiybe, tot het drijven van de, handel, sonder te voordeheijn kunnen, komen.

Met eene bijgevoegde matige qualificatie tot het afgever, vant daar voorgepretendeerde pretenter, recommandatie aan, de Directr: om deese soo wenschelijke commissie, sonder 't minste dilay, ter executie te legge en geen tijd stip deszels attentie te late, ontlippe, ter verkrijging van het voorgesteld doelwit.

Als latende het ons genoegen zijn wanneer wij, met post, positie van alle kostbaare en gerugtmakende ondermeningen, onze negotie aldaar maar gerust en, met weinig omslag, 't geen na onze gedagte, de ziel van de zaak is, drijven, mogen.

De vooruijt verstreckinge, van, t' 2160 aan de eigenaars van de Directr: woning, hebben wij voor de laatste keer g'approbeert, nademael, 't selve van de, aanstaande huur kan ingehoude, werden met verdere interdictie, om geen de minste reparatie aan de oude Logie of deszels woninge, verder te laten, doen.

Ook hebben, wij goedgekeurt, het aflanger, van 4000 t's tot het make, van, een nieuw hoofd voor de Chiap poort te Souratta, vermits alle, komende goederen, aldaar opgebracht ende lijgaande afgescheept werdende, de Comp: daar van het meeste gebruik hebben zal, en alle coopliden, soo Europees als inlanders het haare na proportie, gecontribueert daar toe gecontinueert hebben.

Jegens den van daar ontfangener, groote, eydt en, 't verbranden der twee voorm: scheepen, in de, vorige jaare hebben, wij midderwijl gefolveert de, aanleg van scheepen, na deese Directie te vergrooste, en dieswegend met een geforteert cargualoen gelijk te wel: Hoog Agtb: tijd dee, [approbatie vant vooruijt verstrekte

aan de eijenaar van des Directr: woning] [de aanleg van scheepen, na derwaarts vergroot.] se in alle eerbied verbellende factuure, cognofsementer, sulle, gelieven te beoogen, na derwaarts afgedepecheert, de scheepen Bloemendaal, Marienbobo, Luxemburg, Nieuw Nieuwerkerke, Voorburg, mitsg: Gretenburg over Couchim China, met eene, bijgevoegder, lijste van de onderstaande goedere, voor 't Patria voor de daar nevent gepetificeerde, prijden.

Memorie van t'gecijbte van Souratta voor W. 1755.

Met aanwijzing van de inkoop prijder, en wat dero deren by der jongste, verkoop int Patria gerendeert hebben als:

Cijfch

Inkoop verkoop Winst: verlies 4 1/2 6 1/2

*2000. - 6. Chitden, Breede chiabontria 5. 7. - 10. 6. - 93. - 1000. - -
- dit, Souratt. 6. 18. - 10. - - - 160. - 1500. - Niquanialsen, fijne 3.
17. - 8. 16. - 129 - 3500. - - - dit Lange 4. 2. 8. - 9. 18. - 139 3/4
4000. - - - dit Grove 2. 13 - 2. 15. - 9. 7/8 12000. - Corrook 2. 4. - 2.
7. 0. 97 1/2 3000. - Poharms breede - 5. 15. - 12. 5. - 48. - 320. - - -
dit Smalle 3. 17. - 4. 12. 8. 20. - 1000. - Brounles of chiaberdoraals
1. 13. - 14. 0. a. 1/2 200. - Baftas breede bleek blauw. 5. 10. - 5. 9.
- 1000. - Sarajetjes witte - 5. 8. - 9. 2. 8. 69. - 1000. - Berampaats
dit - 6. 14. - 8. 7. 8 25 - 200. - - - dit bruinblauw - 7. 9. - 8. 7. - 12
1/4 40000. - - - dit Cattone gaares, ald 15000 A 15. 8. 4 6. 8. 58
1/4 15000 B 15. - - 1. 2. 8 50. - 10000 C. 14. - - 19. - 35 1/2 2500. -
- - dit Bajota rooder, blauw, 28br: 1/3 q. 7. 7. 2. 14. 15. - 100. -
2500. - - - dit blauw wit, - - 4. 0. - 6. - - 36. 1/4 600. - Chelalien
Gouria kleen ruit, 12, 8s. 7. 7. 8. 12. 2. - 64. - 600. - - - dit groote
8. 7. 8. 14. 12. 8 74 7/8 2500. - - - dit kalla cente soort, 24, - - -
2500. - - - dit 2: - - - - - 4000. - Naganapaat 1. 13, - - -*

Van het lattoene gare, moet die, lijtsch voldaan worden schoon Sra C. maar 35 F: gewonnen heeft.

Concerneerende het opregte, van het Comptoir Amed-abaat geprocheert opregte, vant comptoir amed-abaat geprocheert op eigen autoriteit, hebben wij de ministers in ernstige termen gereprocheert, alsoo sulcks derbelver bereik verre te boven gaat maar aangabe, den inbaam van, lijwaate, aldaar veel voordeeliger valt, als te hoofd comptoire, hebben wij het, by wegen, van inschikkelijkheid, voor deese reijse daar by gelaate, onder conditie, dat de laste, van dat comptoir in het geheel niet gerekent worden onder die van Souratta, maar verdeelt werden over de daar vallende retouren en teffens niet hooger looper, als die van Brotechia bepaalt zijn, waar van ook steeds de som by de brieven moet blijken, en ingelijker voege op Brotechia een adsit, voegen te Kithmandurve, sullende Brotechia voortaan door een adsistent bedient worden, mits de koster, na rato verminderen.

En vermits de Engelbeche nog al sterk op de zeeplaats Zindi aldaar negotieeren, is de Ministers gelast, de scheeps overheden vant schip Kithmandurve vertrekkende, te ordineeren, aldaar aan te gieren en te onderzoeken of er niets met voordeel soude om te jetter, of in te koopen zijn.

Dienaare, betreffende, hebben wij den werfmeester en luitenant ter zee Falk, tot Schipper gevanceert en den selve, leffie in den Politiequen Raad verleent.

Souratta verleent, met de rang naast coopluij, den.

Angelijker voegen is den pakhuismeester Sverit, op zijn prebente dienst door ons tot de qualiteit van koopman en den onderkoopman en casjier Kelly; en stee, de van den Fiscaal Huijstroorn dewelke volgens daar toe gedaane verzoek zijn demissie geobtineert heeft, tot koopman en Fiscaal gevordert.

Met aanstelling van den onderkoopman Landerus tot opperhoofd van Amed-abaat, den onderkoopman Blankaamer tot hoofd van Kithmandurve, en den onderkoopman Ruperti tot secretaris gaande verder van hier naderut over den onderkoopman. onderkoopman Ebbenhorst als cashier en factuurhouder en de drie onderkooplijden, Bellon, Wargaeren, en, Feeger, om employ afwachten. —

Laastelijk hebben wij de Ministers aldaar gelast, derzelver zorg en moeite te besteedes, om Perzianen, en Arabieren, in militaire dienst aanteemen, zoveel als zij immers daar toegen zullen toonen, ten dienste van deze hoofdplaats, stellende by de 50 koppen, een vaandrig met rd: 15, by de 24 een sergeant met rd: 10, by de 12 een corporaal met rd: 6 1/2 per maand aan gagie, mitsgaders de gemeene ieder 5 rd: tractement zonder meer, waar mede mij voor deze reis de behandeling van de journalie directie onder UwelEd: Hoog Agtb: gunstige welwijzing, bester, overgaan na. —

Gamron heeft sedert den 1: betob: 1753, en 7 febr: st: paff: geen berigten wegens den staat van derzelver Negotie, als andere voorgevallene ontmoetingen, aldaar aan ons gedispatieert, alwaar omme de behandeling van deze materie, thans zeer beknopt vallen en alleen bestaan zal, dat de scheepen Hartekamp en de getrouwigheid met den Resident van Knip, Lauters alsmede de Batavia, en het fortuijn, wel de twee laatste nog niet weer terig gekomen zijn: aldaar arriveert ware, en dat het Perzjaansche Rijk nog op den ouden voet, voll troubeles, was. —

De Negotie belangende, had den resid: geen reedener, van te klagen, nademaal hij op het inkoops bedragen, van f 1825:17: een montant van f 3271:17:8, dat wel 160 4/7% 9t: profit had en sedert den verkoop nog al continuerende, zelf indier voegen, dat niet alleen het geheele restant poeder slijter, maar ook een groot gedeelte van de Candij, fijne kaneel etc: van de hand gezet was,

gaande den inkoop van kijrmabwoll, waar van 576728 per het schip Hartekamp ons toegezonden zijn en weer een quantiteit van 2980 1/4 ds benevens 24 1/4 geijte, om bij 5% gelegenheid deze hoofdplaats te zenden, in voorraad was genoeg.

Wij hebben dierhalver, onder de bezoigne van dit comp: te eerste, gerebolst: het schip de 3 Papegaijen, met een gesorteerde lading van Negotie goederen, volgens petitie, aan den resid: derwaarts te zenden den 30 juli met een inkoops bedragen van f 63404:2:8, reeds gepercheert mitsgaders ons contentement aan den resid: betuijgt over deszelfs ijver en vigilantie in den vertier van Coopmans: alsook over de spoedige, en rijken inbaam van Kijrmabwoll; den resid: Schoonderwoert geeft ons kennis dat hij successief van Bassora ontvanger, en de ledendend van Bal, had een somma van f 10977:4: en dat alle Europeese bedieningen geretireert. —

Daarna dat den Turk nog weer de novo 4000: salotten, van den adsistent van de velde afgeperst had van Bal, stera geretireert waren, achterlatende een montant van f 57049: onder de coopliden aldaar, buiten en behalve, enige goederen in de baaszeere affaires van de logie berustende, den resident meld verder, dat de balfoorze affaires ten goeden beginnende schikker, vermits een ferman, van den Turkse keizer opgedaagd was, blijkend dewelke op het ernstigste geordonneert wierde, dat Soliman Pacha niet alleen alle de afgedwongene penn: restitueere, maar ook zodanige, honorable satisfactie geven zoude, als de comp: zoude begeeren, intussen zijn en blijve, wij tot hiertoe zonder de minste nadere overtured van het aflopen, der expeditie op Bassora al te opzigte van 't opregten, van een, compt: op het eiland Karreck niet konnende begriipen waar aan wij zulx zullen, moeten toeschrijven; om echter daar door het interest van, onze Heeren, en meesters niet uit het oog te verliezen en de tijdt, tot een bequaam en spoedig transport van negotie goedere, door de voorzienigheid, geschiktheid ongeteloost te laten voorbij lope, hebben wij resolvoeg, onder den, wij, nu 7: leden in onze bijeenkomst beslote, het schip Patgeld met een uitgesogt cargasoen naar die waarts te zenden, en het zelve den 4: augustus daar aan late, rij vordere, met ordre aan den gezaghebbende capitain, om ter rheede van Gamron, het anker te laten valle, en aldaar zolang te vertoeve, tot de ordre van voor: resid: het zij de rheijze en Bassora voort te zette, dan wel aldaar te lossen, alhoewel wij met het eerste het meeste gedient zijn zouden, van welk een en ander mij den Gamroner, resid: daar benevens kennis gegeven, en zo wel aan den zelve, als aan den Resid: in militaire dienst, ⁴⁷⁵ belast hebben, Perzianer, en Arabiere, in militaire dienst, voor deze hoofdplaats, aanteemene, soo en indier, voege, als wij ons omstandiger, onder de materie van Souratta geëxpliceert hebben.

Cabo de Goede Hoop

Wegens dit gouvernement, had men gelijk in vorige jaaren maar en passant behoever, te waarnemen, tegends het gedemandeerde door ons, ten einde de coloniërs en de comp: aan die, zijthock beter te doen vaaren, gelijk dat duijdelijk consteert bij ons verleeden jaars berigt, hadden te berde gebracht, bij haare, brief on, der dato 7 junij van dit jaar herwaarts gerigt, en waar omtrent het daar bij genoteerde, ten opzigte der anno 1754 aangechreevene belasting van een zwaare stuijver op ieder pond vleesch voldoende, mitsgaders noo, en de belasting op vleesch houdende en weegend ten klaan 1 pond produkte, aanneeme, vooropkomen.

Zoo verre d'effeche, dicteere, tegen de bepaalde prijzen ent geen daar en bove, werd geleverd, voor een derde minder, maar eeniger maater waarschijnlijk en onaanneemlijk, hoewel 't nogtans indisputabel blijft dat dien mindere prijs in dat geval de comp: tot voordeel zoude strecken, voorgekomen zijn, aangezien men toen, niet geweter, heeft, de vleesch leverantie aldaar zoo merkelyk in prijs was verminderd, dat de aanbesteding van vleesch en leverdige schaapen, bij publieque opveijlinge, tegen vijf zwaare duijten, het pond geslagt zoo schaapen als rundvleesch, en ieder leverdige schaap tegen 12 schellinge, te leveren, aan genomen is; dog om het evenwel te nutte maken, van de colonië, op dat die door eenes minderes fleet niet komt te vervalle, heeft men die minst aanbevoler, aan alle zoo uijt Nederland komende, als uijt de indië, repatrieerende en zoogent: Rytstcheep en te doen provideere, ieder met een leverdige schaap en wijders met het ginter gezout vleesch, dat best te conserveeren, zij voor zoo verre het nodig mogte zijn, vaststellende, het scheepsvolk sulks aangenaamer zal weeken, terwijl het te preuve aan het schip meervliet verstrekt zout vleesch goed bevonden is, en bijvolge de leverantie van dat zoutvleesch mede te verpagte, evenals van het versche vleesch, mits dat den pagter in staat, voor het goed blijven van drie maanden, of anders 't geld zal hebben uit te keeren; zo als om dezelve matier, door ons op den 27 mei dezes jaars is gereveerd en geprolveerd om de provisie daar nogte doel supple, met erwten, boonen, taable van de van hier, China, Bengale en Ceijlon vertreckende retourscheepen maar voor 7 maanden te laten verstrecken van vleesch en spek, dog van fadjang en boonen, item wijn en booter maar voor drie maanden, om aan dier, zijthock op nieuw van die mondbehoefte of levete, en boonen voorzien het manqueerende met taable wijn en booter. booter aldaar getuppleerd te werden, t geen haar in gelijke als aangeschreeven tot narigt, en teffens uijt aanmerkinge zij goede apparentie hebben, eene na waardige quantiteit booter te bezorgen, om diede rante in zelve voegen op te veijle, en overtelaate en haar teffens aangeschreeven die het minst daar voor lijkt, voor dezelve luit dat leverantie met dat vant hout vleesch ook te verz pagte, — tijd

als de vleeschpacht loopt des doenlijk tot zoover en vermits wij tot meerder, ons niet konder, be spaalen, voor en al eer men informatie heeft, hoe veel zij daar van kunnen overstuuren:

Ingebragte tegens de gerecommandeerde aan plantingen, van 't cattoe, en indigo, te weeten dat geen goed succes daar van te verwagten was tot dien aangreeke er ook geene landen waaren, in het minste geen reflectie, meriteerende ten aanbien andere landen op de zelve hoogte als de Kaap de Goede de laat leggende, Indigo en cattoen wel willen voortbrengen, en ten anderen daar leen landen van de Comp: genoeg te vinden zijn, hebben wij der heett men begeerd dat dyt eerst londe carte, probeere, int land. — halve fulks ter zijde stellende tot rescriptie gepast, dierwegens onbeerst voldaan te zullen houden, wanneer het eerst en het land zoude hebben laten probeeren, en ten regarde van de voor gewende bezwaarlykheid om een kaart, zoo wel van die Comp: als particuliere landen, te doen formeeren, haar aangetoond dat er reeds daar, en zo ook aangetoond dat er reeds eenige kaarte, der landen waaren en daaromtrent mede geen zwaarigheid plaatst konde vinden, en bijgevolge daar geene de minste zwaarigheid was om aan dat requisit te voldoen.

Maar de gebippediteerde redenen ter zijde te lette, aan hun argument, ter overlegginge der geordonneerde belastingen op de tarwe, andere graanen, en wijnen, door dezelve ⁴⁷⁶ gevonden bijgevolge de venduties daar en tegen vrij favorabeler als tegenwoordig moete, val, zijn geunjit satisfactie bevonde Naties van die, uijt hoek werdende vervoerd sal men op hunne vermeij de zwaarhede, dispositie lever inwagte. — en het heffen van 20 f.c. in komende regten volgens hun schrijven, uwel ed: Hoog agtb: op de door haarsen particuliere ingebrogt we dende lijwaaten, zijn zeer vreemden geen bint hebbende voorgedragen zullen wij dan, ook siffibant bevonden, gelijk ook hunne onder op t'een en ander derzelver gevenereerde dispotie, blijven inwagt. stellinge, dat daar door de venduties van lijwaaten, en andere koopmanschappe, zoude, want dat de heffingen van 20 f.c. comp. vendutie zoude stuyte, te meeren sulx met geene gebonde ra men heeft haar gequalificeerde eens laste poste, bij de kerken af te schrijve. — gonnemente, bevonden kan, maar ter contrarie vast staat, dat zulk eene hef finge absoluut den invoer van particu liere lijwaaten moet stremmen, en de ingebetene dus genoodzaakt zijnde bij de comp. alleen te markt te koomen om hun gerief te vinden.

Ondertusschen, heeft men haar gequalificeerde eenige poste, die bij hunne negotie boeke, als last poste, sedert 1714. hebben geloopt, wee, men heeft haar gequalificeerde eens geemployeerde bouwmateriaelen, ter op bou winge van de nieuwe batterij als het verstrekt, te en bekostigde aan het nieuwe equipagie pakhuis en de molje, maar te mogen, afschrijf vermits binnen zijn latende voortloopt, agter de restante. —

Voor t'overige valt hier bij niet meer aantekenen, dat dat zij het na Madagaskar tot den slaven handel gedepecheerd schip De Drie Heuvelen, mits slegte succes, onder anderen herwaarts gebonden, en het ontvangen van hoeveel ontvangen van die, uijthoek successie in dit rondjaar gem die naar en verbondene van hier derwaarts gedraage, konsteerd hier seeveut. — porteed hebben f 161525:14: waar en tegen buiten t'geen per de scheepen 't huijs te Manipad en Diemen derwaarts geschikt, vermeld bij ons verleden jaars berigt, t nader verfondene van hier per Nieuw Vrijvervreugde f 53797:11:0: be draagt. —

Java

Tot een kort verslag vant voorgevallene aldaar, ge dert het najaar van Anno 1753. bediene, wont van den inhoud der successive ingekomene secrete advijse, van den Gouverneur van den 16 febr: 5, 10, april 16 maj: 12 en 24 junij 12 junij 16 aug: item 3: 17: en 28 septemb: desel jaars, om te komen, tot dat verslag vant vervolg van voorjaarige veldtoogt dit stip, waar van reeds met een woord, in de afgegane brief op de, 15: october met strale, aanhalingen, is ge daan, namentlijk het provisioneel getote, en be zwoeren vriendschaps contract met Prins Mancoë boemi, en ter vervolge van dien, uijt latere brieven, van den 5: 12: en 24 octob: item 1: 12: en 27 novemb: mitsg 17 december desel jaars het verdere succes van die vree, de te communiceren. —

De eerste dezer advijse, behelsde dan dat de beide hoofdbellen, elkanderen, nog al gestadig vervolgen, de hoofdbellen agterden nog en somtijds hevig attacqueerden hebbende Maas gestadig tegen elkanderen. Said zijn schoon vader Mancoëboemi neevens de zijne uijt het Pranargatsche en Madionsche joda mig geslagen, dat met een zwaar verlies na het Soecowattische moest retireeren, terwijl men, intusschen nogthans aan onde kant niet naliet men men hield aldien de onder den eertgem: in correspondentie te continueeren, handeling met said nog aan om des mogelijk tot redelijker bedinger, te vermo, weere, als tot heeden toe gepretendeerd hadde, of schoon dezelve toe, reeds klaar ontdekte, waft in den schild voerde, en sevre berigten, mede over tuijgende blijke, gaven van de valsiteyt zijner on derhandelingen, als volgend dezelve nooit poog, schoon het van deselft kant inclineerende zig met de comp: te verzoene; het loutere geveindsheid was.

geen nog meer bleek, wanneer niet lang daar na de Negorij Champang aan de overzijde van Jouracarta door een troupe der zijne verbrand wierd, en welke mogelijk nog verder zoude hebben gegaan indien niet met verlies door de onbe was gerepousseerd, alhoewel hij zig met een glim pige schijn van vriendschap over dat geval nog zegt te excuseren, en door t'afzender van een boog met pijlen, tot geschenk, zijne submissie en genegendheid tot vrede tragte te betonen, ter wijl wij inderdaad zijn enigste doelwit daar heen, strekte, om de comp: maar op te gouden en zig van een

voorkomende gelegenheid te bedien ten einde zig mede meester van de Mat, tarm te maken, waar toe alle zijne dessijnen lagen. —

In de tuschentijd begon Mancoeboemi, die zig tot dus verre, nog altijd afzonderlijk, en bijt eenige 4 beginner onderhande, eenige onderhandelingen, met de comp: gehon lingen met Mancoeboemi. den hadde, mede zijne genegendheid te open, barey, om met de comp: te vereenigen, met ver zoek, om door haar tot een groter aanbie, ver levent te worden.

Door de gesteldheid der jake, indien vroeger, de goede gesteldheid der jake, van Comp: zijde het niet onduijster dat er reeds veel op de party reden van de vroeg grijpen te dekken, eindigende dus zeer vroeg of in novem gewonnen, was nadiez, men, dezelve, dus onder ber de veldtogt, waar in toe mey, wegens de schier elkanderen latende ageren, aan de eene kant rijke omwenteling vant faicoy, moest treden, verloop van den gemenen, man en dus binnen om het leger niet aanmerigvuldige ziekte en korten, een verzwakking van de rebellie te wag corrupties, te exponeren, die reeds onder t' ter, had, of, te minste, een goede gelegenheid volk begonnen te grasseren. om door vereeniging met den eenen, den an deren, te subjugeren, of uijtterveijen, en aan de an Na eenigen tijd dus in beslotene campementen dere kant niet genoodzaakt was Comp: leger gelegen hebbende had Maas Said zijn campe aan onnoemelijke fatiguen demarches int ment op Bridjo al vroeg int voorjaar opgebrooken, attacqueeren, of vervolgen der vijanden, datardeere, en was met zijn gehele magt tegen Mancoeboemi, terwijl men niet naliel, zo wel den eenen, als den anderen, door onderhandelingen tot billijke vrede pratenpeen, aan de moedigen, en intusschen zorg droeg, de poste, overal wel te reinforceren, ende wester provincie behoorlijk voor alle invasie te dekken, eindigende dus zeer vroeg of in novem ber de veldtogt, waar in toe mey, wegens de schier rijke omwenteling vant faicoy, moest treden, om het leger niet aanmerigvuldige ziekte en corrupties, te exponeren, die reeds onder t' volk begonnen te grasseren.

Na eenigen tijd dus in beslotene campementen gelegen hebbende had Maas Said zijn campe ment op Bridjo al vroeg int voorjaar opgebrooken, en was met zijn gehele magt tegen Mancoeboemi, en was met zijn gehele magt tegen Mancoeboemi. in opmarsch, wanneer het geluk hadde, Maalboemi uit het Locovenvattische, en daar op Mancoeboemi neevens detsest zoon uit het Grobogang en Madioorsche te verdrijven; terwijl Pintora, Pangerang Boeminata na het Bloratsche afsakkende, tegens een partij onser inlandsche Militaire, slaags raakte bij het dorp Laboe, ⁴⁷⁷ bevoorde dat district, en deselve na een herhaald gevecht actie tegens een partij onser inlandsche militairen noodsaakte te retireeren, waar

in de Bloratsche regent sneuvelde, dog op de afkomst der Toebannagers en enige onser troupes, wederom genoodzaakt was aftetrekken.

Intusschen wierden de onderhandelingen tot vereeniging met Mancoeboemi welke gelijk voormeld een begin hadden genomen, steeds aangehouden en aan onze zijde, op een indirecte voortzetting der vredesonderhandelingen, met Mancoeboemi, - geregt uit durfde komen, om zijne pretentie op te geven, en hoe of in wat voegen, inclineerende zig met de Comp: te versoenen; daar nadier, de Gouverneur Generaal omtrend deese tijd of den 12e Maart een reisje na Samarang voornam, om den toestand van Java van nabij te onderzoeken, en tegelijk in persoon te bezigtigen, de staat der nieuw geëxtrudeerde Fortificaties, op de westersche Comptoire, en men daar en boven, reeds van goede hand sekere berigten, aangaande de goede inclinatie van gem: Pangerang tot vrede, met het senden van brieven, en gezanten, erlangt hadde, schoon die direct nog niet waren ontvangen; oordeelde men daarom en meer andere motiver, op den 15e Maart ten uiterster, noodzakelijk, bij anticipatie een besluit te moeten nemen, ter opzigte der rebellen, en speciaal hoe te confereren met de gezanten van Mancoeboemi, om dus zijn Edelheid in staat te stellen, conform de instructie dezer Regeering zig van de maatregelen daar bij genomen, bij voorkomende gelegenheid, act te kunnen bedienen, voornaamlijk wanneer de zaaken, gedurende zijn Edelheids aanwezigheid op Java, indien omstandigheden mogten geraken, dat men, op hoop van een goed succes daar van gebruik konde maaken, welke resolutie den 19 Maart daar aan, op die ontvangene adviezen, geconfirmeerd wierd.

Waar op zijn Edelheid op den 22 Maart derwaarts vertrok en den 26e op Samarang arriveerde, alwaar met den soetsoehunang ingebroekt geweest zijnde, en vervolgens enige nodige schikkingen aldaar gemaakt, mitsgaders de nieuwe fortificatie werken visiterde hebbende, wederom de reis na Batavia rannam, en aldaar den 22 April retourneerde, wanneer zijn Edelheid in vergadering overgaf enige consideratiën over de presente gesteldheid van Java neevens een dagregister op de reis gehouden, waarop bij secreete resolutie van den 20e Maj gedelibereert is, en deszelfs de verrigtingen, en gestelde ordres na tijd en zaak omstandigheid bevonden; bij welke papieren, nadien uit breedte is aangehaald, al het geene enige zelssverrigtingen of agt sirts van speculatie aldaar gedurende het aanwezen van zijn Edelheid is voorgevallen, en geen betrekking op Java heeft, verzoeken wij nedrig ons aan deselve te mogen refereren.

Gedurende deese tijd was Mancoeboemi intusschen, in de nabijheid van Prambang leggende in de Mattaram aangekomen, alwaar de Majoor Freber met onze troupes gecampeerd lag, en had aan dier, officieus door brieven, en zendelingen, bekend gemaakt dat hij alleen vriend van de Comp: was, en komen, en te

dien opzigte reeds in onderhandeling was, dog wanneer die Majoor daardoor klare blijken begeerde, en tevens liet weten, dat hem anders niet langer tot zo een nabuur konde permittere, was deselve in stilte geretireerd op het onderscheppe, van een brief van zijn schoonzoon aan dien Majoor, betoging van deszelfs goede vriendschap jegens de Comp: wanneer echter zijn agterhoede vervolgt en geslagen wierd, met achterlating van enige doden en gevangenen.

Echter arriveerde, naderhand of in het laatst van April, zendelingen, van Mancoeboemi met geschenken, en brieven, waar in deselve nadere blijken van zijne genegenheid tot vrede gaf, stellende voor enige preparatoire artikelen, voornaamlijk om met den titul van sulthan vereerd te werden, wanneer de eigendom der stranden aan de Comp: zoude vallen, en leidtragter, zonder te brengen.

De onderhandelingen dus met voorm: Pangerang aan de gang zijnde geraakt, zullen wij UEd. Hoog Agtb. niet verder ophouden, met het relateren van verdere geringe vijandlijkheden, en demarche, die de partijen, verder gedurende dese omstandigheden, tegens elkander hebben bezig gehouden maar t'vervolg deszelvs alleen ter doelwit houden, enwjl ons despier daar op voornamelijk geformeerd was, hebben wij den Gouverneur buiten, de reeds gegeven ordres bij voorm: resolutie hoe te conferere, met de zendelingen, van Mancoeboemi, onderwerping van eenide, terwijl intusschen Wiranata C.S. een der partijgangers van Said en zeer doortrapt, zig neevens enige andere groote, aan de Comp: onderwierp, en de onderhandelingen, niet als door briefwisseling aan de gang gehouden wierde, nadien men een voorgesteld abouchemenent door Mancoeboemi aan den Gouverneur, in die tijd en ter begeerde plaatse om diverse redenen, niet raadzaam oordeelde, kreeg de Gouverneur in Augustus van deszelver, een brief, waar in hij op een honette wijze uitkwam, verzoekende om half Java en den Gouverneur, en zending van gezanten, of zendelingen, van naam te spreken, te welken einde ook de koopman Breton ende Adjudant Donkel derwaarts gezonden wierden.

Intusschen was Said, de correspondentie tot dusverre mede nog onderhoudende, dog in dier voege, dat men klaar bepeurde dat het met denzelver nooit tot een goed succes zoude komen, zijnde zo naar 't Comp: leger genadert, dat men enige troupes tegendenzelver moest uitzenden, om zijn stoutheid te beteugelen, wanneer deselve een gevoelige neep wierd gegeven, en belet t'Mattaram de gelijk zijn intentie was in te dringen, dog teffens mede enige van onze sneuvelden.

De voorm: gezanten, van Mancoeboemi met veel distinctie onthaalt zijnde, kwamen zijnde wederom met een aanzienlijk gezantschap te rug, neevens een brief van Mancoeboemi waar in die Pangerang insonderheid insteemde, onder Gouverneur,

Harting persoonlijk te spreken; welke conditie ook direct aangenomen wierd, wanneer zij deselve volgend op de bestemde plaats Badagangang tusschen Grobogang en Damak geleegen, met een klein geselschap na Mancoeboemi begaf en op den 22 Septemb: twee agtereenvolgende daager, een mond gesprek met denzelver hield.

Wij gebruiken de vrijheid UEd. Hoog Agtb. ter opzichte van die samenkomst en gesprek ende voorwaarden waar op die onderhandeling gerouleert heeft, eerbiedig overte wijzen, na het ampel gehouden dagregister daar van, te vinden, in het aankomend judias seereet briefboek; alleen in dezer noterende dat aldaar de led van trouw en eenig durende vriend, ⁴⁷⁸ Laboe, (in de tekst: "dorp Laboe") schap afgelegt, en aan Mancoeboemi op zijn verzoek een lijfwagt van 14 Europeese Dragonders gelaten wierde, terwijl men onderling overeenkwam, dat laatstgem: zig met de pretentiën, waar op finaal de vrede wenschte te sluyten, direct aan deeze Regering zoude adresseeren.

Intusschen had men reeds op de marigt van 't aanstaand abouchement den 24 septemb: in een serieuze deliberatie overwogen, hoedanige pretentiën men accordeere konde, om eindelijk een goede uytkomst van sake te mogen sien, en hield den Gouverneur den 26 van die maand aangechreven, mitsgaders vervolgend op den ontvangst der voorgen: pretentiën, van Mancoeboemi nader onse dispositie over de voorgestelde vredes pretentiën met Mancoeboemi in de missive van den 9: october aan den Gouverneur en dien Prinst te kennen gegeven, teffens met overbending aan den eersten, van eenige articulen, waar van dezelve zig int opstellen, van een vredestractaat zoude moeten bedienen, komen, de fondities, die men toestond daar voornament, op uyt, om den Prins met den reeds zo lang gebruykten titul van Suthay te vereren, en eenige landen, bevoor de Soeracarta gelegen, en door hem reeds voor een gedeelte gepossideert in eygendom onder zekere conditie af te staan, dog dezelve dusdanig te schikken, dat er in de verdeling zo veel mogelijk een regulmatige limietscheyding tusschen die landen, die van de Comp: en dien toebehoorende gemaakt wierde.

De schikking dus ver met den nieuwen Suthay gemaakt zijnde, schoon said niet alleen alles, dog te vergeeft aangewend had, om dezelve conjunctie met Mancoeboemi te verhinderen, maar ook om zig met zijn schoonvader te verzoenen, conjungeerde reeds in octob: de beyde leegers, om dies te beeter in staat te zijn Said met vereende kragten 't onder te brengen en terwijl dezelve tot dies vereydeling zyn uysterste en laatste force zocht te gebruyken, kreeg men niet lange daarna, bij missive van den 28 octob: de aangename tijding dat de onze op den laatstgem: aarde rivier Somonco den 10 van die maand een heerlijke overwinning behaald, en Said te senaal uyt het veld hadden geslagen, met verlies van veele doden en gequesten.

Na voorm: nederlaag had die rebel zig niet verder aan die kant durven wagen, maar was met geforceerde marshen doorgetrokken naar zedowerds om het leger, dat daar omtrent vervolgt van een tweede onder den Ritmeester Steenmulder lag, te attacqueeren, denkende het zelve, als niet sterk wezende, ligtelijk te zullen overmeesteren, dog was van den zelve, den 29 octob: zo gehavend, dat na drie herhaalde aanvallen, en een hardnekkigs gevegt met verlies van 50 doden, en 100 gequesten, na het zuydergebergte van Payetan, de vlugt had moeten nemen.

Sedert had men, wegens de ingevallen reegen, de moesson met de leegers niets verder kunnen uytvoeren, maar dezelve waaren op bequame plaatsen in vier campementen verdeelt, ter wijl onze detachementen, hier en daar naar gebergte wierde, gebonden, om Said verder te verdelgen, en zijnen aanhang te verstrooien, zijnde door een derzelve onder den Cap: Kirchner Said zodanig aangetast, dat op 't slagveld alleen, 200 doden waren, blijven leggen, en 2 vaandelen en enige gewere veroverd.

Ondertusschen had men aan den Soedoehoemang kennis laten geven, en voor ooge gestelt het geene waar toe men in deze omstandigheden genoodzaakt was overtegaan, ten opzichte der aanhang in de gemaakte schikking content van den fonditie, met Mancoeboemi, nopens den afstand van half Java, om eendeft zelfs rust hersteld te zien, en terwijl die vorst te, volkomen overtuigt was van dies noodzakelijkheid zonder welke het nooit tot een vrede zoude komen, kreeg men niet lang daarna bij missive van den 12 november dezelfde schriftelijke afstands brieven van Javas wederhelft, met volkomen genoegen in de fondities, der aangegane vrede.

Door de goede omwenteling van zaken, indien voege, accessseerde daaglijks onze partij door een menigte van zig onderwerpende Princen, en groote, van Maas Said, zo aan onze legerhoofden als den nieuwen Suthay, omstandig vermeld bij des Gouverneurs brieven, van den 12 en 27 novemb: item 17 december aan welke laatste, zig ook reeds gesubmitteert hadden, de landschappen van Sagaraga en Famagittan, waar bij eerst daags Madion, ende Mantjanagara stonden te volgen.

En nadien daar en boven van schaarsheid van levensmiddelen, de sterfte van paarden, 't gebrek in aan oorlogsbehoefes en 't verloop van Suids volk, groot word, voeden wij een zekere hoop, dat deselfs rolle binnen korten zal uytgespeelt zijn, dan overmits tot zijn uytroeiing de tijd thans te verre verlopen is, en hij in 't aanstaande voorjaar in de gebergten zijne schuyelhoeken, opgebaat moet worden wenschen wij eerlang te hebben, te hoog edele groot agt: met de gewenste rust over gantsch Java te feliciteeren, gelijk thans doen, wegens de vrede met den Suthay, Mancoeboemi en daardoor er langde veiligheid in Comp: strands provincie.

Zullende de verdeling der landen, en kroning van Mancoeboemi, als Suthay Mattarm in aanstaande maand geschieden, om 't welke vereyschte luyster bij te zetten, en den Gouverneur Nicolaas Hartingh, die onder Godes zegen, zijnen onvermoeiden arbeid en vlijt dus verre gelegen liet 't genoeg te geven, daar aan de laatste te leggen, wijf denzelver, ter dier gelegenheid toegevoegd hebben, den titul van Plenipotentiaris in andere dergelijke gevallen, aldaar meest door leeden der tafel bekleed.

De geruste gesteldheid der aan strand gelegene landen, en onze gestelde ordres tot dekking der westerse regentschappen, waardoor dezelve van alle vijandelijke invasie, deeze jaare bevrijd zijn gebleeven, gaven zeer goede verwagting tot een opulente, inzaam der producten, voornamentlijk der rijst, welke echter de excessiegevallene regent de enigzints tegen, ons gedagtes, heeft doorgestaan, of schoon detniettegenstaande een redelijke quantiteit van dat nodige voedsel, tot een bedragen van 2040: lasten, is aangebragt, bij 't 50: lasten voor Banda en 20 voor Timor van daar afgebonden.

De aangebragte producten, van daar, zijnde verder successive van daar ontvangen.

1. **poeder zuyker**
2. **Indigo**
3. **Cattoene garens**
4. **ruwe zijde**
5. **zwart peper**
6. **lange do:**
7. **swarte do:**
13 Lt: Cadjang bonen
8. **groene fatjang en**
9. **latte zout**

Behalve, eenige vaartuygen, en houtwerke, in voort so ter dezer hoofplaats gebonden, als voor de westerse provincies van daar voldaan, van welke 't bedragen te samen beloopt f 316580: 10:-

Waar tege, wederom successive derwaarts uitgegeven aan contante, f 814081: 8: en aan goederen, en behoeftens f 164467: 6 bedragende dus de vervoer int geheel met de versondene legubs een montant van f 979298: 14:

Wegens de schikking omtrent den rijst inbaam gemaakt, is UEd. Hoog Agtb: reeds bij onze voorbrief met stalen, de advertentie gegeven, waar om zulk in dezer, voorbijgaan.

Omtrent de verschillende aanrekening der houtwerken, hebben wij daar op een vaste bepaling gemaakt zo wegens derzelver sorteringe, als prijzen, en de residenten aangechreven, na die schikking alle houtwerken voortaan aan te rekenen, zonder in eeniger manier daar van af te gaan, staande de prijzen, etc. bij onze resolut: van den 12 february jmlld.

Zijnde de Ministers op UEd. Hoog Agtb: bevel nader gelast de propagatie en melioratie van de zijdecultuur, met ernst te behartigen, en zo zulks om de prasente tijdsgesteldheid op Souracarta niet kan geschieden, het zelve dan op de buitenposten van Samarang, als Salatiga, of elders, of in de lambanar. Lambaar te effectueeren, om van die culture, ⁴⁷⁹ der met er tijd de gewenschte vrugten te plukken.

Daarenboven hebben wij den handel in cattoene garens voor de Comp: privative gereserveert, en alom op de Javasche Zeeplaatse, diens uitvoer verboden om dus te beter te profiteere, van de aanzienelijke winsten, die dat product afwerpt.

En nadien t'ons toescheijnt dat de Lijnwaaten, ⁴⁸⁰ saam met er tijd geen van de minste articulen van Javas Handel zal uitmaaken, hebben wij de nodige ordres tot verbetering van die procure mede gesteld en de ministers gelast de Kleedjes van 25 a 26 Ellen, voor 't Patria aan te besteden.

Bij de gehoudene driemaandelijksche en dagelijksche venduties, is nog al een reedelijke winst behaalt na den verthier aldaar, zijnde op een inkoop bedragen van 76421:4 door elkander gelagen bij de 42 3/4 p.ct. ofte in 't geheel 32620:10:8 gewonnen, terwijl de ministers gerecommandeert zijn, den debet door alle middelen te doen accresceeren, voornaamentlijk der Manufacturen, wegens 't bederf, dat dezelve onderworpen zijn.

Niet de Staaterekening de a: 175 7/8 is ons tot genoegen gebleken, dat dit comptoir bij vergelijking van 't gepasseerde boekjaar te vooren is geraakt een aanmerkelijke somma van 150425:14:8 nadien de Staaterekening der winsten, de Lasten bedroegen 64449:4:- en de winsten 524500:V: en dus in dat jaar meer lasten dan winsten 92949:3:- Daar de lastrekening van het jaar bevooren die der winsten te boven ging een bedrage van 251374:17:- zijnde zeer aangenaam geweest, dat de winst rekening tot die capitale somma is gesteijgert, die int voorige

boekjaar maar bedroeg 359372:12:- Waar bij teffens komt, dat de 68800, die het hof uit de inkomsten trekt, oneijgen, op de lastrekening gebracht zijn, inplaats van de winsten af te trekken, het geen de winsten wel niet vermeerderdt, egter de rekening der Lasten, die te minder zoude doen voorkomen.

Ondertusschen hebben de Ministers beloofd alles aan te zullen wenden, om in den Staat van Java in een favorabeler aanschouw te brengen, door vermeerdering van 't eene, en vermindering van 't andere, waar toe tot heeden, de verwarde toestand van dat Gouvernement door de continueerende oorlogen de occasie genomen heeft.

Intusschen zullen de zwaardrukkende trans-ongelden voortaan mede een aanmerkelijke montant verminderen, door 't afdanken van een goed gedeelte der inlandsche Militairen, van dewelke reeds 2500 gedimiteert zijn, en waar mede men den Gouverneur gelast heeft voort te gaan na de omstandigheede, van zaken hem zulks zoude aanraden, hoewel de indienst zijnde maar ruim 800 man bestaan.

Zijnde doorons tot suppletie der overledene Europeese Militaire, van de nieuw uit Europa gekomene 302 koppen derwaarts afgezonden en van daar opgekomen, de officiers van de Dragon, der lijfwagt, om op Batavia dienst te doen.

Aangaande de pagten, heeft men wegens de schade, die de Pagters van Sourabaja, Grisse, Sida-geven remide, aan de pagtje, en Joebaan door de continueerende troebelen, en daar door veroorzaakte Stilstand van Negotie op Java, in de twee laatste jaaren geleden hadden, aan dezelve op hunne gerepeteerde verzoeken en voorschrijving der Bedienden een remise van 8 maanden moeten accorderen.

Welk men mede heeft moeten doen, wegens de agterstallingen pagtpenning der oude fitjes in de jaren 1749:50:51 wijl pagter en borgen overleden, en verlugt waren.

Zijnde verder goedgevonden, de pagter, int vervolg niet meer te debar hoofplaats, gelijk de pagte aldaar te laten, tot dus verre geschied is, maar aldaar te later, oprijte, wijl zulks niet alleen convenabeler is, in vele opzigten, ook securder om redenen, uit breede geallegeert bij ons besluit van den 9e September.

De vernietiging der gehatte tholpoorte, en de gemaakte verandering in de Zeetol, met het geen verder tot die schikking betrekking heeft, UEd. Hoog Agtb. reeds gecommuniceert zijnde bij onze missive met strale, gezonden, doen wij daar van in deede, geen nadere aanhalinge.

Het Eyland Crimon Java is opgeveijlt en verpagt voor 25:60 ter maand en de tijd van 12 jaren op conditien bij der Ministers brief van den 5e May aangeteekent.

Welke wij nader hebben, aanbevolen, de nodige spoed te maken, met de voltooiing der onder handen zijnde fortificatiewerken, en verder gordonneert de stene fortel te Tegal op 't nieuw te bemantelen, wijl dezelve zulks ter hoogste requireerden.

Wegens de wisselvallige en dikwijls langsame, aan- en overbreng van Comp: brieven, en Papieren, 't geen bijzonder in de tijds gesteldheid somtijds eenige veragtering van zaken veroorzaakte, heeft men twee kleine vaartuigen of praaumajangs aangelegt, om als ordinaire veerling om de 14 dagen, of er aan te vare, tusschen Samarang en Batavia alleen, ter bestelling van Comp: papieren, van welke expeditie overbreng wij door expredient thans het genoegen hebben, het effect te mogen ondervinden.

Onder de dienare, is dezer jare een merkelijke verandering voorgevallen, en ter onzer seppie van 9 Juli en nadere schikking omtrent dezelve, 20 op Samarang als de onderhorige residenties gemaakt, waardoor eenige verandering in het middel van beltaay voor dienaaren, heeft moeten vallen, zijnde vastgesteld, om Samarang den Politicque Raad altijd tegen 9 geficiceerde Bedienden te doen beltaay even als op Chormandel, en Ceijlon al, daar een Hoofdadministrateur en Negotie Boekhouder te plaatsen volgens Resolutie van den 9 Junij.

Terwijl wij de sterke instanties, van den Gouverneur Baron van Hohendorff, en om desselfs zwaare indispositie uit de twee laatste fatigante veldtogten overgehouden om van daar verlost te worden niet hebben kunnen afstaan maar denzelve, ingevolge van dien, ter assistentie aan de staf, van daar laater opkomen, en wederom tot Gouverneur in dies plaats aangesteld, den voormaligen, Commisaris van den Inlander Nicolaas Harting bij Resolutie van den 7e Maart.

Als Hoofdadministrateur is de waarts vertrokken, de Koopman Gouder onder hetnement tot opperkoopman, en verdere aantelling onder dienst van 't Pakhuijsmeester en Negotie Boekhouder gelate, aan den Koopman Duivvelt, en die van tweede Pakhuijsmeester en van Cassier aan den onderkoopman Lehman, wiens bediening van ontvanger der Domeine begrepen is aan den onderkoopman Penning.

De Fiscaal Stellingwerf van Samarang na Batavia opgeroepen, hebben wij de onderkoopman De Man in die functie later succedeeren, en in plaats van den verlost, onderkoopman en inlands Militair Boekhouder Blacquire, als zodanig derwaarts later overgaan de boekhouder Siffle zijnde om employ af te wagten, mede derwaarts gezonden de onderkoopman Eckard.

Door 't oproepen van 't Sourabajas op, verhooft Schik eerst na Samarang en naderhand na Batavia is de Majoor Rheiner in die Gr. dienst bevestigd, onder chargement tot opperkoopman terwijl tot residenten van Grisse en Damak de Koopman Breton en de onderkoopman de Piel zijn geavanceert, in stede van Pijl tot Batavia was Landdrost benoemd, en Pembrock aldaar overleden. Voorts de onderkoopman van der Aa als administrateur op Sourabaja aangesteld in stede van den Vlottemaker van Rhenen die gelast is, zig naar de Houtgevende Residentie, te begeven, ter instructie der Europeesche en Javaansche Vlottemakers.

Onder de Militaire is de Majoor Freber naar Batavia opgeroepen, met afgezegde gagie en alsdanig onlangst wederom g'advanceert de Capn: Steenmulder; Voorts heeft men den Luit: Hertogenraad tot Capn: Luit: der foud: Luit: Colmond nevens den Vaendrig Lentres, tot Luitenant alsmede de Sergeant Swarts, en Klototsky tot vaend: bij vacature later, optreder, indebe [omitted] bijgaande eenige andere aanstellingen, onder de Inlandsche Militaire, en advancementen, van geringer belang.

Door ijver van den Resident, en de vrede gesteldheid der Cheribondsche districten, heeft dit comptoir desen jare een weder buitengewone quantiteit producten, naar Batavia kunnen afsteken, hebbende bestaan in: - 650 lasten rijst of 1950000 lb - 16540 bossen Padij - 1346125 lb Coffij boonen - 4812 1/2 lb Peper - 704937 1/2 lb Poeder Zuiker - 20075 lb Cattoene garend - 7250 lb Indigo - 366 stuks Balken nevens een meenigte andere houtwerken, die tezamen bedragen hebben een somma van f 263110:13:- en zoude de lijst wel verdubbelt zijn geworden hadden in de laatste zes maanden dies uitvoer niet vrijge [omitted] laten.

Zijnde daar en tegen bij verscheiden gelegenheden der min: gebonden f 253925:-: aan contanten, en f 126520:1:- aan koopmans [goederen] en andere benoodigdheden, welke dus tezamen, nevens de per wissel voldane gelden belopen, hebben een montant van f 380445:5:-

Gelijk wij in A: pass: de ongelden bij afscheep op de rijst bepaalden, op f 5:- de corjang, zo zijn dezelve door ons mede gereguleert op de cattoene gaarens, en de Resident gelast, voor ieder baal derzelve niet meer op te brengen, dan f 1:5:- waardoor men oordeelt, dat zulks op de meenigste kan geschieden.

Om de schaarsheid van rijst desen jare te, der Hoofdplaats, zoveel mogelijk door particuliere aanbrengh te remedieeren, hebben wij in Augusti den Resident aangeschreven, dat men zig met de reeds overgezondene rijst comp: weeger, voor dit jaar voldaan hield, met ordre, om den verderen uitvoer vrij en open te stellen, voor ieder een naar Batavia, en alle rijst en Padij, die aldaar nog te bekomen mogt wezen, over te laten, aan die gene, dezelve genegen zouden

zijn af te halen, of op Batavia aan te brengen, welke ordre van dat goed gevolg is geweest, dat dezelve aan het door ons beoogde oogmerk genoegzaam voldeed.

Terwijl wij verder met betrekking tot dit artikel, even als op Java de leverantie en inkoop der voor Batavia benoodigde rijst voorwaanstaan, de hebben gereguleert en in zelve voege geschikt, ingevolge, de comp: de helft teger, de ord: prijs zal thuis komen, ende rest vrij uitgevoerd werden.

Uit de overgekomen Staat reek: is ons wederom met genoeg gebleken, dat dit comp: in vergelijking met die van 't voorleden jaar te voren, is geraakt een somma van f 6095:14:- Wat de winsten in dit jaar hebben bedragen f 82910:19:8 en laste f 23667:19:8 en dus de eerste de laatste geburmonteerd f 59243:- daar in 't gepasseerde jaar de winst reken: naar aftrek der laste, maar groot was f 52347:6:-

Aangaande de verpachtingen, hebben wij, zo op verzoek van den Resident, als om dat wij convenabeler oordeelden, de pagter, te laten opveijlen, ter plaatse, naarde geheten, worden, dezelve, daartoe geafficieert, en gelast de opveijling mede aldaar op Java: voor altoos in trein, te brengen, indien geen redenen ter contrarie mogte voorkomen.

Terwijl men hier mede in zelve voegen als op Java de verandering in de pagter, der in uitvoering gaande goedere, heeft gemaakt, als ter onder Resolutie, van den 30 September int breede staat aangehaald.

De Paarlbanke, op Laganarachay door kundige Menschen gevisiteert, doch zeer slegt bevonden zijnde, besloot men den 14 Meij dezelve te laten verpagten onder de Bandharjes, doch van welk besluit wij naderhand resilieerden, omtrent bedragen, dat in die gesteldheid daar van te wagten was, en vonden den 9 September goed dezelve nog voor eerst, of tot het najaar 1768 onbedruikt en onverpagt te laten blijven, om dezelve dan nader op te nemen, in hope, dat zij rijker worden zal.

Van de menigte der zeeschuimers, die zig dezer jaren indies, voordoen hebben, laten die, en derzelver stondheid spreken diverse van des Residents brieven, doch hebben zijne daar tegen gedane beschrijvingen, en expedities ordres, ons redenen, tot genoeg gegeven, terwijl dezelve niet zonder vrucht zijn geweest, maar onder andere een chaloup op zijn Europees toegetakelt, wel voorzien en beman, door onze is overmeestert en opgebracht, waar van de goederen bij verkoop nog hebben gerendeert een somma van f 1847:19:- Zijnde andere mede door de onde gemaakte prijzen, tot encouragering van 't volk van welk nu en dan ook de een en dander het lever, heeft moeten laten, onder dezelve verdeelt.

Onder de Dienaren, is geen verandering van enige aanmerking voorgevallen, doch is omtrent het getal derzelve door ons een nadere schikking gemaakt en het zelve vast bepaalt op 48 personen, buite nog 24 man, onder 4 Corporaals Extraord: voor de beschrijvingen, en expedities, noodzakelijk geoordeelt.

Bantam: Het koninkrijk Bantam tot heden een gewenschte rust en vrede genietende, heeft gedurende het beloop van dit jaar in 't geheel uitgelevert: - 7600 charen, zwarte en - 6 charen witte peper, of te samen 2850000 lb en dus 2376 charen meerder dan in 't vorige jaar, kostende f 212490:18:- Waar tegen, wederom successive derwaarts is afge zonden aan contante, f 353658:16:- en aan goederen, etc: f 60919:9:8 uitmakende in 't geheel een somma van f 414578:5:8.

Wegens de geringe quantiteit witte peper, heeft de Koning zijn bezwaard laten verzoeken, onder vertoning, dat de Lampongers, sedert den jongsten oorlog nog niet op haar stel zijnde, met geen hardigheid tot leder, tot het maken van dezelve hadde kunnen aangezet. aangebet werden.

Terwijl men den Commandeur opt nieuw by een ordre op de note, extirpatie apart briefje belast heeft, den Sulthan nader te onderhouden, en aan te fetten, tot het Exterpeeren van alle Noteboomer, die er nog fonstijdt in zijne Lande, gevonden mogte werden, en daar na felv oculaire inspectie te nemen, te einde verzekert te konne, zijn, dat van deselve geen de minste bleyker, overblijver.

Bij 't opmaaker, der Staattrektr: hebben wij we derom met genoegen, gestie, dat de laste, van dit Comptoir, niet tegentaande eenige meerdere extraordinarie lastposte, en mindere behaalde winst, dan in A°: [gap] wederom vermindert zijn.

Somma van f 6213:10:8:

Nadien, de Gener ale Laster, in dit jaar bedragende f 103302:14:8:

En de winster, f 12886:15:-

Dus de eerste de laatste hebben, geburmonteert f 90415:19:8:

Daar die in anno [gap]: bedrage, hebben, f 96829:10:-

Hebbende men thans nog meer hoop door een meerderen, verthier en, winst op lijwater, staat ijster, waar van men de bedienend op hare, Lytch en goeden gedagte, tot een willige debit, na vermogen, heeft voorhie, die reken: in 't vervolg favorabeler te sluyten.

Aangaande de Hofstake, valt weinig uidele Hoog Agtb: attentie waardigte communicere, zijnde aan 't hoff en rondsom alles in een, gewenschte vrede, ende oude afgegane Sulthan in zijn dalm vergenoegter, stil levende, zonder sig in eenige opsigter, mett 't hoff te bemoeien.

Konneende in deber, opsigte geenfints in aanmerking komen, het spukeloos bestaan van een, genaamden Tappa, die met eenige weinig roerwinske, uijt het Banjoemaafje aangekomen zijnde, nu en dan de Jaccatrade bovenlander, ontrust heeft dog van daar verdreven, en zij daar na in het Bantambe bovengebergte, op hope van aanhang te krijgen, opgehouden, hebbende, schielijk door des Sulthans volk gevangen genomer, en als een wetanger of orsterling, gevolgelijk comp: derdaan zijnde met alle stücke, te zijn, late herwaarts opontbode, en in handen, van de voozaat Fiskaal gestelt, om tegent derselver, volgens pligt te procedere.

Alleen heeft de Sulthan, ter gelegenheid een festifiteijt in het bijwezen, der Bediendens Pangerangs, Bantam.

Aanstelling van twee Pangerangs. -

Pangerangs geerecert de oudste foon van, der oud Sulthan, onder de naam van Aria Adipantika nevend een onegte broeder van denselver, of som van den tegenwoordiger, vorst, hernaamt, her, nahanft Wargo Dipokoema, welke laatste daar na, in plaats van Radja Santika, des ouden Sulthans broeder, die ceremoniemeester was, tot die bediening is opgetreder.

Het stelle, der merkpale, met Comp: en 's Konings wapen op diverse plaatse, in Straat Sunda, hebben wij U Eddebe Hoog Agtb: reeds bedett, zijnde dese, jare naderhand, nog eenige dier Pale, gezet op plaatse, daar men, die nodig oordeelde, wijl bij 't berigt, dientwegen, en de, voorleden jare in, nog eenige merkpalen gedient bleek, dat de Engelschen, zig meer en meer na de vlakke hocks uijtsette, hebben wij de, Koning daar over onderhouden, welke betuigde daar van niets te weten, en dat de berigter, van Samanka, niets anders uijtleverder, dan dat daar en omstreeks in zijne Districte, alles in een goede rust en ouden toestand was, dog dat hij om zijn eigen, belang, en Comp: begeerte nader dienaangaande onderzoeks zoude doen, en van alles aan deeze Regeering verslag geven.

De nodige Doorgrading en uijtmoddering der bykans verbrande gragte, van de fortres Speelwijk, waar toe wij reeds in de, voorleden jaare ordre hadden gegeven, dog door wegens de eyffeher, ter aanbesteding uijtgesteld is geblever, hebben wij de bedienend gequalificeert, te late voortgang nemen, tot ed: 1000, nadier, naar al aangewende moeite, voor geen, mindere somma is aanbesteden geweest. -

En terwijl de vervallendheid der Fortificatie, en bouwvalligheid der Pakhuizen, en gebouwer, al, daar, een noodzakelijke vernieuwing vereischte, welke ook reeds in A° 1733 is gearresteert geweest, hebben wij ter, die zijnde orde, Fabriek derw: gebouwen, der, gehad, om allenwegend te, deter, Comptoirs in accuraat opternere, de Timmeragie en reparatie, die aldaar nodig gedaan diende, te werden, opwient ingedient schriftelijk berigt en aftekening, met specifieke aantoning der daar, benodigde, kotte, tot een bedrage van / CC: Ed: 1000

Wij den 7 Novemb: gerebolt: hebben, dezelve indiervoege te late, geschieder, wanneer oordeelen, dat alles heft en sterk gemaakt zal werden, om in lange geen vernieuwinge van belang te benodiger, van furchtele, overleden, en offenberg in zijn plaats.

De Dienaren betreffende is de Commandeur Fluchtelen, overleden, en door ons wederom in dien plaats als Commandeur aangesteld de op Java Militerende overste Luitenant van Offenbergh, waar door de militaire Hooftofficieren, opt bepaald getal kome.

De Administratuur de Heere hebben wij benoemt tot eerste Resident van Palembang en in de stede wederom de onderkoopman en commissaris, en ment administrateur van Zee sake, Ment onder bevordering tot koopman zijnde de onderkoopman, en scriba Laat herwaarts opontbode, alsmede de fap: Heller, die aldaar agent de bepaling der officiere, supernumerair was, wijst tot suppletie van 't getal der gemene, bo derpelve en enige militaire aan de, wat gelykt.

Batavia Den Javas Gouverneur Baron van Hohen, de Raad Extraord: van Hohendorff gearriveert Dorff op zijne instantie uijt dien last ontslagen is den 7 Maart in de Hooge Regeeringe sessie gegeven, en sedert op 3 Maj den door Udele Hoog Agtb: gepromoveerden Raad Extraord: Jeremias van Riemsdijk welke voor die beweeste gunste de Heer Riemsdijk de, dankt voor zijne promotie romp als 1e secretaris zijne dank schuldigheid betuigd, wijders de, tweede Secretaris Romp tot eerste en den geheijm schrijver: Willem Hazebroek tot tweede Secretaris en Harebroek tot tweede aangesteld.

Den advocaat mr: P. Poelman is den 29 Januarij benoemd tot Extraord: Lid in de, Raad van Justitie en de, Koopman, mr: Willem Teekman, water Fiskaal Teekman den 19 Febr: tot water Fiskaal in stade van Willem Deckery die als Gouverneur na Malacca vertrocke, is, en heeden tot en Schippers advocaat tot advocaat Fiskaal den Malaks Fiskaal mr: Thomas Schippers in plaats van mr: Willem Cras, de dag van heden overleden, wijders als Lid de Ravallet als Lid d'asfumeert het opperhoofd van 't Zoldij Comp, de Ravallet en tot advocaat aange, en van de, Honart tot advro, stelt mr: Hendricus van den Honert dog j.

In scheepens bank is geen verandering gekomen, als dat het Lid Jonffermans zijn ontslag en vermader al soda, verzorgt hebbende, opgevolgt is door Dirk Vermader, en den gepatrieerden Drodts der Batavia ommelander, Joan Adolf Faber door den Koopman Louis Pijl.

In de weeskamer is geen verandering gemaakt, dies kapitaal getelde op Assignatie na Nederland f 92701:0:-

Heemrade, reek: den 30 April ingediend vertoond aan meerder Laster, als inkomster, zijnde daalders 5927:47: en het restant kapitaal Ed: 30000:7, wijders is de wagenpacht op de huur wagens verhoogd vide besluit van, 7 Maije, 20 Junij.

In de bank is als Comm: ontslage, am: Bogaarder en gefuccedeerd door Albert Nak, en, zullen de welke acties, geen inte, participante, Conform het besluit van 15 Janu: geen interest geniet, op actie, van minder als een hondert rijksd:

Verandering onder Comm: commissarissen van Zee en Commerce Zaken, zijn door verschansing twee verwisseld, vide resot: van 9 Julij is tot secret: benoemt Tobias Raket.

Huwelijke en kleine gerichte Zaken.

Den President van comm: van Huwelijke en kleine gerichte Zaken Jan Schreuder is vervanger. vervangen door den Oud Directr: Roelof Blokhuyzen, nieuwe Leden verkoren, op den 7: Julij past: onder Boedelmeesteren, Boedelmeesteren Prebel Moneil is ontble- gen, en vervangen door den oud Gouverneur, De Klerk en in de Leden enige verandering gemaakt ter zitting van 7 Julij; wekende der zelve Kapitaal groot Rds: 191299-mittg: tot sup, port der Lasten, op den 27 Aug: gestatueert dat de een belasting op de man, Mahumetaans, voortaan byt doe, van Huwe lijke, dezelve belastinge, Zulle, onderworpen wede, als de Chineese.—

nadere ordres omtrent Burgelijke of Stads Zaken, hebben ten opzigte van de Chineese, eenige nadere ordres nodig gehad tot t'aanstalle, van wijkmeesters, alst samenstelle, eener instructie vide Resol: van 24 Mey 16:d 27: en een reglement voor de Aug: mittg: de praaunvoerders een nieuw reglement praaunvoerders.—

Batavia geapprobeert ter Zitting van 27 September, en is der en Heere Logement opgeregt 29 Octob: privilegie vergunt voor een heere Loge- ment. Wijders aan Schepenen gerembourseert behoefte aan de Stadt Rds: 882-wegens bekostigde lijstgave in de Lij- gragte.- valkenaar Stadt doctor, der voorstad, en tot Stads Doctor aangestelde, onderkoopman, Paulus Jacobus Valkenaar. verkiesing van ouderlinge en Diacone,- Kerkelijke Zaken aangaande diene, dat de verkiesing van ouderlinge, en Diacone, zijn goedge- keurd ter Zitting van 15 Januarij d 22: maart D: Jttema is na cheriben geven 6 Augustus; De Predik: Jttema is na che, fonda, geweest.- ribon, geweest om de heilige Sacramente, te

D: mahlstede in gagie bediener; en Mahlstede in gagie verhoogt tot 130: verhoogt.- de Staat reek: der kerke de reek: der gereformeerde kerke, Staat te vooren, Rds: 11613:- te zie, Bij Resol: van 15 Janu: Blijkende bij van 13 mey ter renovend, d'aanbreng van roomde eene Latere, van d ordres teegens den, aanbreng van geestelijke op nieuw verbode, Roomde Geestelijke, door de Anachrodad der Chineese,

jonke, op een boete van 300 Rds: en zulx gestend tot die van Tonguin, Couchimchina, Cambodia en Siam.- Den 15 Maart is by ons ingediend een dole- voorgevallene dulpunte tie van den gereformeerde Kerkenraad over het tulle, de gereformeerde en Luterse Kerkenraad. doopen, van een geadopteerd kind dat bij haar om eenig defect uitstellende, konde afgewezen, zijn in de kerk van Augsburgle Confessie, wel ker Kerkenraad daar over gehoord en zulx gekome, zijnde is na rondhefing den 6 xber daar op t nodige besloote; maar die van de Augsburgle Confessie daar over zeer voldaan zijnde, hebben, ons een remonstrantie ter Han gesteld die de palen van ordentelijkheid verre te buiten gaat, er echter op heede, gediend heeft, nwe de schicking indier voege, gemaakt dat de Luterse

Luterse Zulle, mogen, doopen, kindere, van ouders ge- booren, die religie reeds toegedaan, door de oproe, deling van Luterse ouder of ouders schoon geene belijdenis gedaan hebbende; ook die, waar van ee, der ouders Lutere en d'andere Rooms of van een andere gezindheid is, wanneer de ouders daar in overeenkomen, die anders ter gereformeerde kerk Zig mogen, aangeven dat van kinderen, waar van, een der ouders gereformt: en de andere van de Luterse Godsdienst is, de Zoons Zulle, moe- ten gedoopt worden, in de kerk waar toe de vader gehoord, en de dogters in die van de moeder, te ware over eenstemme, beide in de gereformeerde kerke, te laten, Doopen; alwaar onze de Zullen, moeten, gepresenteerd worden die hare ouders nog gereformeert nog Lutere zijn. Dat de kinderen, niboortlinge,

inboorlinge, zijnde van een adoptant den Luter- vervolg godsdienst belijdende of toegedaan die kerk Zulle, mogen, werden gedoopt, maar geen inbo- rilinger, in huijze, eeniger andere religie. Dat predikante, der Luterse gemeente gehoord, Zulle Zijn wanneer aan hei, een kind ter doop gepres- teerd werd, waar ontrent Z is, twijffeling zijn, de ouders getuyge, dan wel der, adoptant af te vraagen.- , of hij tot de gereformeerde kerk behooren, en zij reeds bij die, Kerkenraad hebben g'addressert om die dan af te wijse, en dat dezelve g'interom- werden, proberlijke, te make, buijte, de Huijs gezinnen der Luterse, alle het welke w'vinde, de naaste over eenkomt te hebben, met hare privilegie, in de Hollandse Steden, waar buijte, haare oeffeningen, bij placcate, verboden is, behalver, dat de Zaak hier

Batavia nog van een andere aanschouwd is, dewijl van de eerste tyde, af te Batavia maar alleen de ge- reformeerde godsdienst geoeffend en gepermit, nog nader gerekeerd teerd geweest is, echter blijve alles aan de decisie dan de heeres meester. van Uwe Ed: Hoog Agtb: van welker goedheid ook verzoek het reglement deed, aangaande bij Nedert: Brief van 5 Septemb: 1744. toegelegd, methalve, die papiere, over gaande alle de papiere, deswege, apart over. De Druk van t oude Testament in t por, voltoying van de portugese tugees is onder de forge van Predik: Mohr taal voltoojt, en zal mogelijk gevolgt worden eut N. testament het moge van een tweede, druk des N. Testaments in die hardrukt werden.- taale als die meest uijtverkoft of verstrekt zijn. En omtrent t Maleijs zal men n'afgaan t maleijst bestaande zijnde dezelve nodige ordres tragte, te stellen, ter voort ma weder voort looth gaan.- gang hebbende enige maanden, stilgestaan door

door t verlies der geene die daar af over t opdig had. Omtrent de Administratie der Diaconij nadere ordres omtrent de dismen eene nodige visite gelast ter zitting van congiebet.- 29 Janu: en 12 maart, en deswege, enige sen , kinge gemaakt item bij die van 8 Julij ordre ge- diel Kapitaal stelt omtrent den uijtkoop, der zelve Kapitaal belooft Rds: 108509 en hebben, d'uijtgaven, de in en der leeproos komste gefurpasserd Rds: 619. Het leproze, Ca- pitaal bedraagt Rds: 42952-zijnde g'accresseert der Luterse praet nog te, Rds: 1023-jen bij de reek: van den Luterse Ke- agtere, renraad blijkt de zelve nog te, agtere, te staan Rds: 1022.- De Negotie vange aan met te diene, dat op 15 Januarij geresolveert is alle de gelder, a de reductie der interest op de gito sedert 1748 genegeotieerd van 5 tot 4 1/2 %: genegocieerde gelder, Rente

rente te reducere; en de houders daar toe onge, negen, hare kapitale, te laate, afbetale, het welk alleen plaats gehad heeft tot f 91200-uijt f 16278002, en zijn tegens, die interest nog Rds: 5000, gengotieerd volgens besluijte, van 15 Janu: 12 febr: 30 april 6:e, 20 Aug: Den Inkoop heeft A: 175 1/4. Bestaan in 2212 v. Es Arreck 7953. 4 Caliatourhout 16087. 4 Cauris 113002. 4 Japans plaat koper 625. 4 Paarl d'amour 575. 4 Peper Lange 1249603. 4 Peper 266625. 4 Sappanhout bimal 1711150. 4 D: Siams

1. 4 Sappanhout Manilhas
2. Sintok bast
3. 4 Sandelhout mallabs
4. 4 Salpeter Bengaals
5. Tin Bankas
6. Coffij boonen
7. Catoene garey
8. 4 Turcuma
9. 4 Indigo
10. 4 Peper Jaccatras
11. D: witte
12. 4 Candij Suijker

13. 4 Peijer Suijker te same, ten bedrage van f 1920129 Den
verkoop bestaat in
14. Es Calleatourhout

Batavia 23976. Es camper 145. Es. Balen zameel a 120 Rds: 7 Es
3750. 4 Koper Japans 12500. 4 Lood 12776. 4 platlood 3750. 4
Rad Lood 10750. 4 Nagelen 1500. 4 Nooten 210625. 4 Peper
40625. 4 Thin 197540. 4 Zber Diverse Lijnwaten, en manufacture,
mede uijt de hand te samen, tot f 253239:- 1243. Kister, amfioe,
tot f 1310440. Nog aan diverse vaderlandse manufacture, goude
en zilveren stoffen, kant, en passementen goud en zilverwerker,
&c. mitsg: *Chormandel* Bengaalse en Soeratse lijwaten, bij
vendutie in 't groot gecontrasteert. -

Op den 7. en 14 Meij heeft men ook eenige nog daar voren, eenige
goederen, voor China ingekocht op conditie in *Suijker* te doen,
egter is er tans overvloed van die soetigheid aan handen, sodat
den handel daar in aanstaande ruijm rond sal kunnen staan.

Volgens resolutie van 13. Meij en 21 Junij heeft men eenige thee
en peper aan de *Chin* 500. picols peper 100. picols tin en eenige
manufactures aan goede Chineesen afgegeven, ter vervoer na
Lijnüjen *Limpho* om daar voor te koopen en aan de Comp: alhier
over te brengen.

En wat daar voor wederom te brengen. -

De Tonquijnse togt geraakt en 100. picols peper na Tonquin, dog
door 't staken dier vaart is dit agter gelaten. Wijders

Den 16 Meij den Directeur Gener: gequalificeert om met de
Cambodiasse vaarders de benodigde gom gutte te contractere,
item de 20. D: de peper aan de jonken afgestaan tot 23.1. de 100
lb. ⁴⁸¹ in matige quantiteit: om reden, daarbij gevoegd:

De contanten, dagelijker verkoop in de dispend ⁴⁸² ijzer
maguabijn eenige subritie geven, de heeft men die ter sessie van
23 Aug: geïntroduceert en in stede van dien gelabt, drie
maandelijkse publieque vendutie, in te voeren, van het gene te
missen zij.

De Bengaalse ministers 192 kiste, 834te rang poerf ansioe,
herwaart gezonden hebbende, die hier gants ongewild is, niet
tegenstaande goede rangpoerde in dese zeen, wel bevorend
gebleten is, heeft men, 102 kiste, van die partij volgens besluyt

van 7 Meij & 1 Julij derwaart terug gezonden, Batavië nodig
maakt in d' lijfje, om alleen de geene die nog voordeliger te
erlangen heeft men.

Bij resolutie van 26 April zullen Uw Ed: Hoog Agtb: vinden een samenstel van het gene in de beken, van India voortkomende de dispositie ter afschrijving als andere goederen, ontbode. -

In omstande daar bij te zien, gelijk de die van heeden de gedoen. vergoeding van eenig bedurve, *specerij*, afschrijving van bedurve goederen en de verdere dispositie daar omtrent; wijders zijn 132000. lb bedurve specerijen verbrand vide memorie ter vergadering van 3. 7ber: ingediend en is van de wilde faneel een proef genomen en olie van wilde faneel door 't stooke, van olie waar bij de *Sumatraden* waardigste voorkomt zie resol: van 19 febr:

Dewijl de verblegting der tijden, een bepaling nodig ⁴⁸³ Batavië nodig maakt in d' lijfje, om alleen de geene die nog voordeliger te erlangen heeft men.

Bepaling der Bengaalsche omtrent Bengale de verzending begroot op 24 a 25 ton excuseerende al het geene jongst de minste voordeelen, in Nederland afgeworpen, heeft deels of geheel, vide resol: van 12 februarij, wijders eenige Cochin Chinase goederen, ontbooden, volgens resol: van 19 maart; de Soeratis te, deele bepaald, welke van Soeratte gevende nieuwe soorten, om excessive duurte afgeschreeve, volgens resolutie, van 8. en 29 octob: en eerst, ⁴⁸⁴ datum van 12 februarij d' emballure te Foren, ⁴⁸⁵ emballure op formandel *mandel* en Bengale op een suijnige en *seuparige* voet later, brengen tot 40. per pak *guineest* stuk; ⁴⁸⁶ baat *terborde* alhier en ter herbeteringe der lijwaten, alhier expresse gecomm: aangesteld. -*

De Navigatie beginne, zo met de zeedienst

de kaarten, sonde in aan, in 't algemeen, de kaarten, zijn nog niet alle gesaunda gezonden worden.

Maar hope, w' int aanstaande jaar te zouden maken eenige retranchementen, in de accademie de marine.

Terwijl intusschen, overgaan eenige aftekeningen van St. Paulus, Madagaskar en daar omtrent een kaartje van Batavia tot Bantam, waar een kaartje van Batavia, omtrent de Secrethese nodig is, waar bij nog Batavia meridiaan voegen dat seker konstenaar de meridiaan van Batavia bevonden heeft 120 graden. -

Schipper Kujelaar heeft men wegens de voorzigtig vastheijte, van 't schip 't Appelboom op 't Ceribonde, rif eenige tijd zonder schip laten looper; maar Schipper *Tim* ter oorzaake van onbekwaamheid en overlange reis met *Hartkamp* na en van *Persie*, *Luyte*, vorige dergelijke togten, inhabil verklaard, om dus met afgeset: gage na Nederland verbonden, te worden.

En den opperstuurman, verlee in s'n gagie gevonden, neert. Den 20 Meij heeft men in de Accademie de Marine de nodige retrenchementen gemaakt om te kunnen rondschie, met de ordinaire inkomste, waar aan ons gedragen, De Navale Magt is redelijk aanzienlijk en uytkomende schepen, zijn gelukkig arriveert *Suijter*, 't scheepje de *Princes Carolina* dat men, wel hopeloost mag stellen.

Leijden is g'arriveert den 19 Januarij Jeruzalem " 26. " Giesenburg " 24. April Hercules " 4. Meij Patgeld " 15. " Princes van Oranje " 17. " Voorburg " 18. " Erfprins " 20. Meij *Litliet* " " " Marienbosch " " " *Ruijteveld* " " " Buijtenzorg " 8. Junij Luxemburg " 14. " Keukenhoff " " " 't Jager " 10. Julij Nieuw Nieuwerkerk " " " Huijgewaard " 13. " Meervliet " 25. " Wildrijk " 29. Aug: Nieuw Vijvervreugd " 30 Septem Naarstigheid " 17 Octob: Radermacker " 28. " Slooten " 6 Decent

Batavia waar van *wildrijk* de kaak lijt noodzakelijk verblijf gelopen is, dat te wenschen was in alle korte reijzen der schepen, alzo in den overbreng van zagen, de voordeele uyt het *voorcompsoen* en volk veel favoriseert. Hebbende dit jaar nog heeft de volle premie geen een de volle premie genoten, en zijn de dispositie positief over de *consumtie* rekeningen, bij *furets* si.

Vide resol: te zien, waar aan om de menigvuldigheid gerefereerd werd.

In India zijn dit jaar geene schepen, door *Zee Nood* verongelukt, maar door de Angreanen maar veroverd door de *verdere* schepen, *Wimmenium* ende Vreede Angreanen. -

Item de *sareq Jaccatra* waar van bij de *soeratse* en *Mabbabaarse* materie omstandig gesproken, is, ook is de *sareq Bruijner* op de Toekanbesfiel *verkejd*, waar over *Stiurman*, *Damel* uyt den dienst gezet en inhabil verklaard is den 29 Aug: dog wegens

wegens verlore cargasoenen van vroeger jaren zijn welke *cargasoe* van in vroegere jare, *geblevene jeser*, per, zijn afgeschreeve,

f 3303,10, a. 1740. t' Nieuwerkerk bij Saleijer f 2306

f 1154. met Cleverkerk bij *Simon Java* f 2002

f 1152 met *marquetane* bij *Straat banka* f 7229:12:

f 1752 met *schakenbosch* in Ambon f 10279:16:0

f 1752 met *schellag* bij *Boeton* f 60645:18.

f 1752 met *geldermalsen* uyt China komende,

f 1360:13 aan peper van *Bram*

f jermassing *Gonting* op de Javase stranden

f 10472 met de *sareq Jaccatra*

verongelukt en door de Angreanen genomen. -

De verkoop der afgevaare schepen blijkt bij besluyte, van 29 Jann: 19 maart, 20 junij en 2 Julij als.

Schoonauwen, voor f 1250 : - : - Duijnenburg " 4600 : - : - Hagadil " 1072 : - : - Nieuwstad zo twas " 30400 : - : - Kapenhoff " 3024 : - : -

en zijn de *malaese* ministers gelast 't schip *Westhove*, daar te verkopen.

De Militie heeft niets notabels als afgedanken van eenige inlanders en d'artillerie niets.

Het waterfort is den 29 Jann. na het gereeduceert plan voltoijt bevonden, en alleen nader welke fortificatie, hersteld en gepallisadeert volgens besluit van 19 Aug: aangelegt zijn. -

Wijders een linie op 't Kasteels plein getrokken, en een veldschans op de *fontarke* weg aangelegd, *vi* de resolutie, van den 12 febr: en 30 April.

Gebouwen van naam zijn er niet aangemaakt. en wat onkosten aangemaakte maar de Pakhuizen aan de oostzijde gegaan. -

der stad nog onderhanden, waar aan dit jaar bekostigd is een somma van 23439:0:8: bijgeleverde producten uyt het landen bestaan dit jaar in de arbeids lonen, onder Sluislijke Zaake 19030:13: 8 Coffij boonen de vleesleverantie van nieuw Is alleen te remarqueeren, dat de verstrekking 590:12: - Peper aanbesteed van vers vleesch aan de Scheepen, & sedert a° 1751 tegen, 1/2 f: 4 st geleverd, nu aanbesteed is à 23156: - Catoene gaarens 1/25 f: 7 pond. - 666v: - Indigo

pretende minder Coffij en Peeper door de zware ontijdige regens welke men dit jaar gehad heeft. -

Opverzoek van de Koning van Bantam & verleent remis aan de de Limiet, aan de kant van de Limiet, van Jaccatras aan die kant af te pagter. - Het bedragen der verpagtingen, d'afgeeft is meest Bantam bepaalt. - ingekomen, alleen heeft men aan de Reijst pagter om de zeltbare minderes aanbreng drie maanden remis een stuk land verkocht. verkocht voor Rs: 700: bij gebrek aan liefhebbers verleend weederde de jaarlijkse verpagtingen, nage

Wederom den 1 octob: en 7 gber: geforgeineerd over de aanmerkingen, rakende Jaccatra en de Ronging Speelen, afgeschaft, woon te opgeveild exent de Ronging Speelen, die om 't

quaad gevolg voor de colonie weder afgeschaft zijn, aangeraten, door den Gouverneur Generaal te hebbende de verpagting behaald Rs: 28520: - of 821376: -

Besluite, op de aanmerkingen, een vervolg van dat van a° 1751, overgelegd, aan, wel over Jaccatra en Preanger landen. -

rendement der generale in 't jaar, wezende 800 Rs: smaand minder als het verpagting vorige jaar. - en notitie der aangekome, van Sohor westwaart. En gaat de Notitie van de te Batavia en vertrekkend vaartuig, aangekome en afgaande vaartuigen hier nevens. -

De vrije vaart om de west verboden blijvende Den Engels Gouverneur te Madras heeft men Bepaalt de vaart der Chinees jonke, - heeft men ook de jonken, weeder wat bepaald in de Engelset het met, later restitueeren, een schip te Malacca betaald voor vreger, dat die na de Straat Malacca stevenen, als 't ontlossen uyt een door lekkagie binnen gelopen zulke plaatse, mogen aandoen, daar de Compagnie Schip, dat niet voornemens was aldaar iets geen handel heeft dog niet te Gueda en Trangan te verhandelen. - als met permissie der Malabarse bedienden; en de Enige Engelse te deele teede na boort harer vertrek maar een na Macasser en twee na Banjermassing leggend schip varende, en enig geld mede voerende vrij gepermiteerd werden mits er geene na Parifi of Succadana vaart; blijvende in 't geheel ver- moord aan dezelve ter de lijn bij avond door inlanders overvallen, en meest ver- en alwaar int geheel geen boden, haare vaart na Ambon, Banda, Ternaten, ter rhede gepleegd. moord en beroofd, waarom me, die gielten den 4: de kust van Celebes de oostkust van Borneo en de Jan: vogelvrij verklaard heeft stellende een premie Zuidkust van Banjermassing tot voorbij Succadana op haare hoofde, en waar op drie derzelve door de geheel Java ook Palembang en de verdere kust van Raad van Justitie ter dood veroordeeld zijn, waarvan Sumatra mitsgaders voort vervolg die van Malaija straffe over de daders de sententie ingekomen, is ter lassie van 7 Maart.

Over de Engelse onwettige bezitting te Natter

over Natter possessie, de Engels nader onderhanden heeft men weeder na Madraspatnam en bank geschreven, dog t'schijnes, na de berigten, haast van Batavia en eerste administrateur aan de westzijde Pak- vervolg daarvan. Gelub te zullen, moeten opbreken, door de aanwaas- huijze, Christiaan Zurhosen, tot Negotie boekhou- macht van den Regter, Regent. - der, in stede der overledene, den onderkoopman, Abraham Knipping, den Negotie overdrager Een Konings Portugees schip van Macas met Philip Christoffel Elias tot onderkoopman; den Een Portugees Konings schip eenige militie na Timor gedestineerd heeft men Scheeps Zoldij boekhouder Peter Rogge tot onder- vrij van ankeragiegeld gelast vrij gelaten, van 't ankeragiegeld deber teede, dog koopman & Zoldij overdrager; den assistent Jacob

aangezegd zij dan ook altoos te moeten onthouden Verschragen tot onderkoopman, en garnisoen van het drijve, eniger Negotie. - Schrijver; Tot eerste administrateur in de Pak- huijze, beijde, de waterpoort en koopman Roelof Dienaaren in plaats van den geheim Hessing, in zijn plaatse tweede in 't graanmagazijn, Advanzement, onder de Schrijver Hazebroek is daar toe verhooren, Willem den onderkoopman Willem Bernard Albinus, tot dienaaren, van de generale Arnold Alting met bevordering tot koopman; eerste in de westzijde Pakhuijzen, Mr. Johan Secretarij wijders den boekhouder Reijnier van Oosterhout Emants, in zijn stede tot tweede in de groote wis- tot onderkoopman, en marginalist, den tweede, kel den onderkoopman Gerard van der Doel, tot onder die van de Negotie, opperkoopman des Kasteels Christiaan Ludewits tweede aan de westzijde Albregt van Plaskouw Senff tot eerste, en in zijn plaats den koopman

in stede van Albertus de Leeuw die in vrijdom ge- steld is, tot administrateur in 't kleede pakhuys en koopman Johannes Qualterus van der Pu tot boekhouder van de paardestal en onderkoop- man, Hendrik Conraad Sander, tot gecommitte de over de zaken van de inlanders en koopman verdere verplaatsingen, onder de dienaren, onderkoopman Diederik Willem Freijer, tot koopman, en Jabaandair der Europee, den oud Com- missaris van Zee Zaken Johan Andreas Baras- cini, tot klein Kassier van de generale ontvang, den Maleijts translatuur Engel Willem Gordon tot onderkooplui, de assistente van Luttou en Mr. Nicolaas Jan Dallent item Luitenant ter cobut Francois Somers. -

verplaatsing en avance- Den Luitenant van 't corps dragonders menten onder de dragonders Gabriel Beffe du Pouget is behoudens rang onto

gens en zijn de Luitenant David Bacheracht, en Sous Luitenant Jan Hendrik Meijer onder dien, infanterie verplaatst vervolgens tot Luitenant be- vorderd de Sous Luitenant Jan Christoffel Klette, en cornets Anthony van der Goeven, en Christiaan Valentijn Feymig tot cornets de wachtmeester Johannes Gedfling, Sergeant van webel en cadet van Beeresteijn:

Wyders in d'Infanterie tot Luitenants de vendrigs Hermanus ter voort, Clement Marot, Johan Christiaan Eberhard, Jacob Reberger, Barend Hendrik Robberts, Levin Casper Jochem Schuneman en Christiaan Lude- wich Baljard; tot vendrigs de Sergeanten, Frans Steever, Carel Holler, Johan Hendrik Pretorius, Pieter Cornelis, Pieter Ernst Leodolf de Harder,

Pieter La Combe en Jan Burghard; mitsgaders tot Capt: Ingenieur den Luitenant ingenieur Fra een 5de practijn, aangesteld, Coris Jacob Berg en tot vijfde practijnt in 't hospitaal den opperMeester Johan Jacob Schu- maker. -

Onder de Zeevaart is Capt: Jochem Outjes tot Commi-
advancemende, onder de Zee officieren, - schipper Houtthuijs tot
Capitein, en Tetting, van welle, Boomsen Schoneman tot Capitein,
Luitenant benoemd, wijders tot schippers Gerrit van Kerken, Piet
Berg, Pieter Pieterse, Petrus Pieter Coets, Jacobus Hond, Cornelis
Bogaard, Isaac Grindet, Thomas Haakens, en Mattheus de Wit, tot
Luitenants, Cre- Schreuder, Simon Post, Pieter Ruijsch, voorts tot
Luitenants Titulair Jacob Schouter, Roelof Joh zijn, Jan Hendk:
Beudt en Jan Outjes. -

en nieuw aangestelde baar Tot Baas der Smits int Ambagts
quartier jong. - aangesteld

Batavia aangesteld Hendrik Warwelman, tot die der Kuijpers op
de werf Christiaan Hendrik Drebel, en tot Baas der Kuijtmakers
Fredrik Willem Houtman.

De administrateurs van 't rijst Magazijn zij weegend een vals
bevonden Rijst restant suspect ge- weegend suspect behande-
maakt hebbende, in die administratie malver- deling int
rijstmagazijn, satie gepleegd te hebben, en waar van bij nadere
examinatie de te kort koming bedroeg 398 Lasten, behalven eenig
andere producten, 't geen in een tijd dat de schaarsheid van dat
product, door d'extr- dinaire in dezen jaare ontijdig gevallene
Regens onder 't geen een groot begon te worden van een
gevaarlijk gevolg wierde, is dezelve bij ons besluit van den 22:
Aug: de vergoeding niet alleen van die te kort koming opgelegd,
maar zijn zij ook uitbetaals die administrateurs in febare handen,
gesteld handen gesteld, om na bevinding van zaken, en der
gevolgen gevolgen wille, teegens de schuldige sijnde de Koopman
Flaghadamie en Neslink te ageren, terwyle de Comp: door cautie
stelling gefecureert is, voor de vergoeding des te kort bevondene
producten in dat pakhuys, volgens resolutie van den 22. 8bre: a. 6.
6tber.

Op de gerequireerde verantwoording van de administrateurs in 't
Provisie Magasijn wegens het bedurve vlees en spek, door den
Heer Directeur Generaal, gedient sijnde van deselfs consideratien,
met hevige doleantie over de onbetamelijke en aanstotelijke
behandelingen, in die administratie door den eersten aldaar Esin,
is daar over den 31. 8ber: gedisponeerd met dien uitslag, dat de
administrateurs volgens t vermelde ondert articul van in en
afschrijvinge, de vergoeding opgelegd, en de voorm: Esin uit zijn
dienst gedemoveert en voor 6 maanden gesuspenderd is, gaande
alhier ⁴⁸⁷ en voor 6 maanden gesuspenderd is, gaande alhier ⁴⁸⁸
te ageren, terwyle de Comp: door cautie stelling gefecureert is,
voor de vergoeding des te kort bevondene producten in dat
pakhuys, volgens resolutie van den 22. 8bre: a. 6. 6tber.

[Marginal notes/Footnotes]

't Reglement tot het besnoeien der pragt, vermeld bij onsen brief met stralen gesonden door de Raden Ordinair en Extraord: van der Parra en van den Velde opgesteld, mitsg: in vergadering gepresenteert sijnde, hebben wij daarr over den 22: a 23: 8ber: geebliqueert, en het selve g'aprobeert, vervolgens als een Placcaat laatse, drukkerij, gebruikende, als sijnde tevens Copij van de vrijheid ons aan het selve te refereeren, om daar van in dese, eenige aanhaling te doen.

De papiere, raakende de pretensie van den gewezen Souratt Direct: Phoonsen sijn Udele Hoog Agtb: reeds toegebonde, dog waaromtrent men naderhand ontdekt heeft, dat eene post, vermeld bij ons besluit van den 11. octob:e, laste van de boedel van den overleede, stads vendumeester Lanis reeds met f 5003: 9: verevend en ten faveure van die boedel in Anno 1754 in salja gesteld is, halve, de rekening meede voor dat montant gecrediteert is blijkens ons besluit van den 22 8bre: blijvende dus den debet van Phoonsen f 17125: 17:

De retour scheepen, vermeld bij onse letteren van den 15: oktober sijn in diervoegen, gedepecheert, met deese verandering dat in plaats van het niet opgedaagt schip de Getrouwigheid van Persie, d'Oranjezaal voor hoorn is aangelegt, vertrekkende thans meede de Chinase scheepen de Baarbande, dat Bantam en Tilpenburg dat weegens schade aan sijne rondhoute, onrust had aangedaan om teegens de bepaalde tijden te vertrekken, thans meede.

Batavia te kennen sterke, sijnde Slujskens met Rhoon doorgeteelt schoon in den verboden tijd en teegens de ordre, die wij aan de Chinase Cargas hebben aangeschreeven, om de retourscheepen van daar niet voor den 15 9ber: te late, vertrekken, om te niet te exponeren, aan de storme, en onweere, diese ordre, is wel naard door een vroeger vertrek scheepen, te meer zulks thans in diervoegen bij alle vreemde natien in gebruik is, en is over deselve tot commandeur aangesteld Cap: Jochem Butjes, en onderkoopman Schook neevens den Adsistent De Loo tot fiscaal en secretaris.

Volgens ons besluit van 24 Meij sijn de van hier naar China, Bengalen, en Ceijlon vertrekkende retourscheepen, maar voor 7 maanden geprovideert van vlees en spek, en voor drie maanden van vleesch en spek, en voor drie maanden van [...] hoe de Chinase etc: retour Ladjang en Boonen, Caapsche wijn en footer, ontbreekt van weder aan de caapvoortie te werden, nadien het vleesch aldaar op een ongemeene laage prijs waare, en gesouter, sijnde lig wel conserveert.

Verfending van 10 Turk, sijnde desen jaare 10 Turksen passen van verhoogte afgelegde scheepen, overgesonden.

Het retour van de voorlede jaarsche besending 't bedrage van voorleede, heeft volgens eene formeele liquidatie bedragen f 28022: - zullende thans volgens een overgaande en vant presute

jaar provitioneele liquidatie bestaan in f 960995: 9. Sijnde de Bengaalse minst: gelast niet te treden boven de hen aanget: bepaling van 24 thom, en bepaling vant bengaals voor 't grootste gedeelte te excuiseere, de lijwaaten die jongst het minste voordeel in Nederland hebben afgeworpen en terwijl de Hooglijke Raad de door de Theccade bediende ingekogte lijwaaten voor 't Patria tot f 10795: - minder in waarde getaxeert hebben, is de voort: bediendens, de betaling, dan wel secure borgstelling van dat montant opgelegd, tot tijd en wijle men g'informeert sij, hoe het daar meede in Nederland afgeloopen sal weder, en waarom wij U Ed: Hoog Agtb: nedrig versoeke, de rendemente, van derbelver verkoopte, eerste, te mogen erlangen.

In selver voeger, is de Minist: opgelegd, de Comp: schadeloos te stellen, weegens de enorme quantiteit en weegens de in al: 1753 van 14930 f: in anno 1754 bov: den lyst van daar gesonder, sijnde doch, t B: gereekent tegen f: W:- welk verlies op de Party van 12060 f: bij de Kamer Delft verkoopt, is gevallen, sijnde die besluite, gevallen, op den 6 Junij en 29 octob: - Gaande thans meede over 59 pakken, Souratse dotjes, eenige Souratse lijwaaten, Dorogebjes, en Connebeebjes, die schoonduur ingekogte en wederom [...] en goed voor Nederland oordeel zijn, dog waar van d'uitslag voor rekening der ministers gelate, is, blijkens rest: van de 5 October.

Eenige banjermassinge voorts worden nog overgesonden 62 Faraat, voor de eerste keer uijt de Banjermasingse Diamant mijn aangebragt, aangereket tegen f 1602: 14: - en 3 goude handrottingen, met goude knoppen, van Palembang in geschenk ontfangen.

De ontfangst en herweging der afgescheepte specerijen, is volgens het ingevoerd gebruik te, overstaan van gecommiteerdens geschiet, en geen notabel verschil tusschen, sourde en wel ontdekt, blijkend besluit van den 5 7ber: staande de rapporten, weegens de bevinding van derselver gesteldheid vermeld bij resol: van 11 Junij, 24 & 15 Julij.

Batavia mittgaders 19 November. En zullen voortaan de intrest penningen, die op de retouren, berekent worden, in plaats van 4 1/2 % met 3 berekent worden, volgens resolutie van 12 Februarij.

Op de versoecke, van den gerepatrieerden Luid, aan vier persone, voor, idrost der Bataviase ommelande Godlieb Johan Adolf von Frabe en den Cap: Militair Cornelis de Roth, beneevens de vendrigs Willem Houtkamp en M. Dresse hebben wij aan deselve voorgeschreven g'accordeert, om des verzoekende in gem: qualiteiten, wederom herwaarts te mogen retourneren, in welken gevalle wij deselve in Udele Hoog Agtb: gratie recommandeeren, welken wij mede imploreeren, op de voorgeschreven verleent aan den gewezen, Luid luitenant onder de Lijfwagt Gabriel Besse Du Pouget, den Saal Blokmaker A: Frankendaal, en Boekhouder A:

van Alphen ten einde ter Udele Hoog Agtb: behage, mag aan derselver vrouwe, Maria Marcellina Josepha de La Fontenelle tot Rijssel, Maria Hardevelt en dogtertje Maria Frankendaal tot Amsterdam en Aletta Penthuber mede tot Amsterdam wonende, transport na herwaarts te verleen.

Terwijl wij daar en teegen, verzoeken, dat de thans als een onnut en gevaarlijk subject na Nederland gesonden werdende Luitenant Militair Johannes Gabriel nimmer wederom hier na toe mag keeren.

De Negotie boeken, van Batavia van 't 1754 die reeds overgeboende, zijn, hebben aan lasten vertoont een bedragen van f 679097: 17: 15 en aan winste, f 8019660: 14: 7 dus meer winsten dan lasten, f 40562: 16: 0: zijnde echter minder aan winste, in vergelijking met het vorige boekjaar f 19940: 19: 15: dog teffens ook aan laste, f 11615: 11:

Hebben de rekening der Laste, bij de thans overgaande Bataviase Negotie Boeken, de A: 1754 bedragen f 340444: 2: 14: en de winste, f 8102: 15: 10: en dus opgelegd een bedrage, van f 327658: 12: 12: blijvende gevolgelyk uijt voorm: rekening van 't boekjaar 1754 dat dit jongste jaar meer te boven gelegd is f 187095: 19: -

Vallende omtrent deselve nog aantemerken, dat de rekening van betaalde Rente, op de bij de Comp: van de interesse op genegotieerde kapitalen in 't laatste jaar niet onder de Laste, begrepen, zijn, maar onder de voortlopende rekening bekend staan, om door de berekening van 4 of 3 % op de retoure, verevend te worden. Met betrekking tot de soldije, ontdekte men te *Batavia* van den advocaat, gesteld, om tegens dezelve pleegers in fiscaal te procederen, ende Grootwinkelier, de vergoeding, opgelegd van alle frauduleuse betalingen op die manieren geschied, en zoverre zijne onoplettendheid is toeschrijver, zomede van de defecte, en erreuren, ontdekt, bij de boeken, van de Logie, quarnisoen, en hospitaalsboeken, behorende de vergoeding van de ergste winkel ⁴⁸⁹ en d'Attestatie 1752 bij confrontatie tegens de Logie, quarnisoen, en hospitaalsboeken, behorende dezelve quaaraand, op de onwettige ontvangers van dat geld, waar van de resolutien, van 12 Maart 1749, 14 Maij, 10 Junij, 6 en 27 Aug: item den 9 September gewagen. -

Wordende de soldij rolle, of winkel boeken, van anno 1741, tot nu toe, door expresse gecommitteerd nagezien, om te ontdekken, sedert welken tijd die falteijten, gepleegt zijn.

Tot preventie van welke misbruiken int vervolg de nodige middelen zijn beraamt, en ordres gesteld op wat manieren, de verstrekkingen, en de betalingen van goede verstrekkingen, in de

Logie, maande, zullen moeten geschieden, welke int breede vermeld staan bij onze besluiten van 12 Maart, 24 Junij, en 6 Augustus, waar aan wij de vrijheid gebruiken, ons te refereren. -

Aan den Raad van Justitie P. Boelman, is zijn dag van advocaat a f 60 op deszelfs verzoek van den dag, dat uyt 't vaderland is vertrokken, of den 9 April 1753 tot zijne promotie goed gedaan, of schoon bij de monsterrollen, van 't schip, waar meede hier is aangelant, geomitteerd is geweest zodanig bekend te stellen.

Bedragende het saldo van wijlen den Gouverneur Generaal T. Valeke, naar, volgens zene ter resolutie van 10 Decem: ber ingediende Staat rekening 1750, 1752: waar van 175000: bij de Comp: staan, en de overige somma bij provitie onder de Curator, is gelaten. -

De Generale Boeken, van India de Anno 1750, 1752 reeds overgezonden zijnde, vertoone, die van Anno 1752 dat de Generale winsten, en voordeelen, bedragen, f 10074937: 11: 8: en de lasten, f 9142991: 6: 8: dus meer winsten dan lasten, f 931946: 5: zijnde de over geheel Indien, na aftrek van gene uyt voorjarige lasten, die rekening ten nadeel gebracht is tot f 707465: 17: 12: schrijver opgelegd f 224480: 7: 0: bedragende het Indisch Kapitaal onder ultimo Augustus een montant van f 3766464: 7: 4: Ter item van die van Anno 1752, wijst bij die van Anno 1752 de winsten, monterende een somma van f 9371606: 9: 6: en de lasten f 9152062: 15: 6 dus meer een jaarige winsten dan lasten f 219623: 14: dog door voorige nadelige poster, zo wegens den oorlogstrait op Java, als verliezen, ter zee blijkt, dat Indien agteren geraakt is f 940137: 12: 8: -

Belopende het Indische kapitaal onder ult: Aug: 1752, een montant van f 39416017: 19: 4: zijnde dezelve door den tegenwoordigen Boekhouder Generaal Pieter Wentink van een menigte erreuren gezuivert, die door de vorige over 't hoofd waren gezien, en waaromtrent diverse berigten, bij ons succesieve in vergadering zijn ingediend, en haar pligt erlangt hebben.

De gedwurig tusschen gekomene indispositie, van den Heer Directeur en Gouverneur Generaal zijnde oorzake, dat de verhandeling van het belang der E. Comp: met relatie tot Batavia, en de westersche Comp: toiren thans niet kunnen worden aangeboden gelijk zij anders volgens voorjarige missive belooft hadden.

Omtrent de cours der wissels of assignatien hebben wij ter sessie van den 20 Septemb: een vaste bepaling gemaakt op enige der westersche comptoire, en het remitteren, van gelden naar Nederland geexedeert tot ijder een, zo lang de presente cours der specie continueert, in de voegen dat op enige westerse comptoir op Ceijlon voor 100 pagoden zonder opgeld in Nederland voldaan zal worden. - f 450: -:- 100 Ducatons -:- 360: -:- 100 Rop: -:- 135: -:-

op Choromandel voor 100 nieuwe G: Nagaf: f 450: -:- en andere na rato mitsgaders geen andere dan gangbare in cassa te accepteren tot Bengale om voor 100 wederom te ontvangen, 100: -:- Mallabaar 100: -:- Verhopende, dat zulks de goedkeuring van Uwe Hoog Agtb: mag wegdragen. -

Zijnde dit jaar op Uwe Edele Hoog Agtb: aan assignatie getrokken, f 1316044: 17: na aftrek van 400 Ducatons, die wij aan den vaendrik Schuneman als executeur van den overleden Sergeant Johan Jacob Braun weder hebben laten voldoen en de daar van verleende attestatie mortificeere, 't welk wij in dezer, tot Uwe Edele Hoog Agtb: kennis brengen ingevalle somtijds op de dupt: betaling gevordert mogt worden, welke vorm wij zoeken, dat in Nederland betaling moge erlangen.

Waar mede desen finceerende, bevelen Uwe Edele Hoog Agtb: geerde personen en Comp: dierbare belangen in Godes bewaring en blijven met veel respect. Uwe Edele Hoog Agtb: wijze, voorzienige, en zeer genereuse Heeren Uwe Ed: Agt: onderdanige en getrouwe Dienaaren De Gouverneur Generaal en de Raden van India

Assignatien, getrokken ten lasten der Edele Groot Agtb: Heeren zeventhienen in Nederland, omme conform dien inhoud aan de houders van dien, na het aflopen der naaste verkoopingten Anno 1755 weder voldaan te werden, zijnde dezelve duidelijk afgegaan met de schepen Keukenhof, Cattendijke, De Hoop, Rotterdam, en Pijlswaard in de maand october, en gaan thans af met de schepen Ruijghfield, Noord-Nieuwland, en de Orangiezaal in december 1754. Namentlijk

In goede vijftige Nederlandse Ducatons à 12 schellingen of 72 Swaane stuivers ijder.

Ducatons Rijksdaalders Guldens 133: 26 door Sara Magdalena Pinket, voor twee van den tot Samarang zijnde predicant Johannes Wilphilmum Stemmelaar aan Mejuff: Getruid Niusserds, wed: wijlen den heer Johannes Stemmelaar woonachtig tot Doesburg, aan de Roer, 200: -:- 400: -:- 2000: -:- den frans: repatriërende Capitein militair Cornelis de Rott, aan hem zelft tot Amsterdam, 4200: -:- 10000: -:- 446: 46 den onderkoopman George August van Koningsfeld, aan Geerit en Willem Reesen, kooplieden tot Amsterdam, 6618: 1604: 2: - 270: -:- den onderkoopman Dirk Heultuijn aan Axt, tafel huistze tot Middelburg in Zeeland, 405: -:- 972: -:- 1140: -:- den burger Urbanus Basijn daar van Ducatons Rijksdaalders Guldens Aan Jan van Polanen Koopman tot Bexel, 140: -:- 1260: -:- 3024: -:- Jacobus de Kraacker Koopman te Amsterdam, 300: -:- 462: -:- 1100: 16: - 1722: -:- 4132: 16: - 3090: 12 den Boekhouder Willem Welbern aan Huijber, tusschen laar tot Utrecht, 4636: 10: 11127: 6: - 420: -:- den Koopman en Eerste Confeontist der Bataviaase Administratie Leoken Puter Barend ten Brocke, aan Louis Riclard en Jan Willem Bode tot 's-Hage,

630: -:- 1512: -:- 8307: 66 Ducatons en stuijvers tegens reductie als boven Transsport: f 1240136: 29900: 4: - 307: 66. *Ducatons en Stuijstegens P. Transport et* 12461: 36. 29900 477: — door den Boekhouder Generaal Peter Wentink, aan Joan Melchior Vagner Coopman tot Amsterdam, voor rekening van Marcus Tim- mede Coopman tot Hamburg veernagtig 715: 24. 1717: — 166: 52. den burger Anthony Baart, aan Clara ma- ria en Johanna Catharina Baart tot Amsterdam 250: — 600: — 40000: — den lands Repatrieerende Cartel van Batavi- as, om melanden, De Godlieb Scham, Adolph van Stabe, aan zijn E. Selff tot Amsterdam blijkens zijn Assignatien van volgenden inhoud, als. 1: Groot 10000: — 15000: — 36000: — 1: „ 10000: — 15000: — 36000: — 1: „ 10000: — 15000: — 36000: — 1: „ 10000: — 15000: — 36000: — 60000: — 144000: — 029: 37. den burger Jan de Ruijter, aan Jan Van der Net, tot Rotterdam 1214: 10. 2906: 2. 7219: 20. den burger Westmeester deser Stede Christiaan Ruesen, en den burger Jan de Ruijter, te weeten aan Pieter van den Broek 2521: 14. 6051: 6. — De jonge Coopman tot Amsterdam 1600: 74. „ Pieter Bollen Tot Amsterdam 5530: 36. 0307: 33. 19930: 9. — 10829: 3. 25989: 15. 2039: 51. den burger Schepen deser Stede Adriaan van Raasteijn, en den burger Westmeester Christiaan Ruesen. Aan Melchior Sidel tot 1365: 24. 2040: 26. 4916: 10. — Rotterdam „ Jacobus van Eind ho- ven Coopman tot Amsterdam 673: 73. 1010: 45. 2426: 5. — 3050: 23. 7342: 15. 529: 42. den Chirurcijn majoor van 't Castel en Visita- teur der Stede Anton August Bohnjen burger Guillaume Seisteijn, aan Gerrit van Gerfpe tot delft 794: 14. 1906: 6. — 122: 2. den Eersten opercoopman deser Castels De Christ- tiaan Sodiwijsen senff in burgerschapen deser stede Adriaan van Raasteijn, aan Otte van Bellen mepij Arnoldus Bruijstens, Gedeleden woonende te Leiden 103: 2. 439: 6. — 59691: 44. Ducatons en Stuijstegens reductie als boven Transport 59537: 16. 214009: 12.

59691: 44. Ducatons en Stuijstegens P. Transport 59537: 16. 214009: 12. 400: — door den lands Repatrieerende Sergeant Jan Jacob Braun, aan hem selff tot Amsterdam 600: — 1440: — 309: 76. den Eerste Practeyn in 's Comps hospitaal Jan Andries Kier, en den Negotie bakhouder Abraham kniphof, als Executeurs in den boedel en nalatenschap van den Overleden oud Raas doctor Jan Emanuel Muller, aan Christiaan van Rooijen Zoonen Cooplieden tot Amsterdam 46346. 11152: 14. — 3775: 39. den oud burger Rittmeester Jan cheff pamentlijk Aan Roeland Spiering, en Jacob Lek, zijde tot leeft Woonachtig voor tekening van den Scheep raad van den Road 1046: 39. 2769: 36. 6647: 8. — „ Cornelis van der hoop tot Utrecht 1929: — 2093: 24. 6941: 0. — 5663: 12. 13591: 16. — 1260: 40. den burger Westmeester deser Stede Chris- tiaan Ruesen, daar van Aan Gerhard armstrong Coopman tot delft 702: 10. 1173: 16. 2816: — „ Jan mineau tot mid- delburg in Zeeland 92: 24. 138: 22. 332: 6. — „ De Jan serhagen huere van otterheid buijten Campen 170: 66. 268: 13. 643: 17. — „ Nicolaas van dijk Coopman tot Sim- plertam 207: 10. 310: 33. 745: 13. — 1090: 36. 4537: 16. — 307: 54. den lands Repatrieerende Indigo maker Jan

Schrijver, aan hem selff tot Enkhuijsen 461: 25. 1107: 13. — 504: 40. den lands Repatrieerende Soldaat Sebastiaan Muller aan hem selff tot Amsterdam 076: 44. 2104: 12. — 1110: — den lands Repatrieerende Sergeant Johan David Hoed, aan hem selff tot Amsterdam 1665: — 3996: — 70227: 67. Ducatons en Stuijstegens reductie als boven Transport 70227: 67. 256202: 3.

70227: 67. Ducatons en Stuijstegens P. Transport 70227: 67. 256202: 3. 1404: 51. door den ondercoopman en tweede administrateur van Pientie magistraat Simon Boenen, als aan Mejuffrouw de weduwe van de heer Daniël Ar- menault tot Amsterdam 419: 24. 620: 46. 1509: 10. — „ Mejuffrouw de weduwe van de heer Nicolaas Clement tot Middelburg in Zeland 135: 30. 203: 3. 497: 7. — „ Mejuffrouw Hillegonda de Wilde, wede wijlen de heer Jan Sieklerin Vheer Pieter huijswxen tot Amsterdam 324: 20. 486: 10. 1187: 6. — „ Anthony Bruining tot Amsterdam 145: 14. 218: 16. 524: — — „ Phillipus Schler tot Amsterdam 96: 50. 144: 46. 347: 10. — „ Mejrrouw Susanna ma- ria Musron de wede wijlen de heer Abra- ham Boudaan tot mid- delburg in Zeland 225: 3. 337: 27. 810: 3. — „ Hendrik Prins tot Amsterdam 130: 24. 207: 33. 490: 9. — 2226: 45. 5344: 13. — 719: 10. den commandeur en opper Equipagemeester de Coert Roseboom, en den oud burger Schepen deser Stede Bernardus fenfermams, aan Jan Gefken, en Zoon Cooplieden tot Amsterdam 1070: 40. 2569: 4. — 6494: 40. den commandeur en opper Equipagemeester Coert Roseboom, den oud burger Schepen deser Stede Bernardus fenfermams, senden onder coopman Jeremias Saimpf, aan Mejuffrouw Johanna Magdalena Gallart, laatst weduwe van de heer Jacob Balde tot Amsterdam 974: 44. 23300: 12. — 614: 3. den oud burger Schepen deser Stede Bernardus fenfermams, en den burger Albert Nak, als stamentaire Executeurs in den boedel van overla- den mede burger Willem Honingman, aan Juffrouw Maria Magdalena Trouwmulder wede wijlen Isaac Honingman, tot Amsterdam 921: 3. 2210: 11. — 79540: 34. Ducatons en Stuijstegens reductie als boven Transport 79540: 34. 286345: 3.

79540: 34. Ducatons en Stuijstegens P. Transport 79540: 34. 286345: 3. 4374: 21. door den oud burger Schepen deser Stede Bernardus fenfermams, en burger Albert Nak, als Aan Jan Keckebacker breusser in de breusse, bij 't Anker tot Amsterdam 326: 6. 489: 5. 1173: 17. — „ d'heer Ambrosius van den Nolt tot Utrecht 1089: 38. 2709: 11. 6494: 3. — „ d'heer Johannes mat- thijs Swemmelaar huere van de ambagts heerlijkheid Hinden, beijk omtrent Utrecht 2100: 55. 3203: 3. 7879: 7. — 6561: 39. 15747: 7. — 1267: 15. den opsunder van 't Sour Pakhuis junxiaan Wend, en burger Arnout van der velde, daar van Aan Cornelis van Schla- tot Rotterdam 600: 24. 912: 22. 2189: 10. — „ Jan van der Net tot Rotterdam 650: 69. 990: 16. 2372: — — 1900: 38. 4561: 10. — 754: 46. de burgers Arnout van der velde en Albert Stansma, als gemagtigdens in den boedel van den Chirurcijn majoor Willem opmerzaan Jacobus foltzer tot Rotterdam, en Nicolaas de Luck tot Oxenschie 1131: 42. 2716: 10. — 1109: 57.

Den burger Arnout van der velde aan Ja- cob Rounier tot Middelburg in Zeeland 1664: 29. 3995: 1. — 2723: 9. den Coopman en Quarnisoen boekhouder Tho- raad Jan Paul Smith, aan de heer Baartle, fleming Bijlo tot Middeburg in Zeeland 4004: 31. 9609: 8. — 277: 61. den lands Repatrieerende Vaandrig Martijn Drebler, aan hem selff tot Amsterdam 416: 32. 1000: — — 124: 26. Maria Ensterink weduwe wijlen den riceprecis in 't Cars; felletje van heeren Schepenen deser Stede Barind Dingemanst Boom, Aan Marthinus Gandijn tot Middelburg in Zeeland 186: 33. 448: 1. — 1930: 36. den lands Repatrieerende Vaandrig Willem hout- kamp, aan hem selff tot Amsterdam 2907: 23. 6970: 9. — 92109: 77. Ducatons en Stuijstegens reductie als boven Transport 92109: 77. 331505: 12.

92109: 77. Ducatons en Stuijstegens P. Transport 92109: 77. 331505: 12. 1430: 44. door den oud burger Schepen deser Stede Jan Harris Den koopman Michiel van der feapen de waag- meester Anthony Hendrik Ullis, aan den gere- patreerden oopman Augustinus van der Cap tot Rotterdam 2185: 41. 5150: — 2260: 27. den burger Jan de Kraak, aan Isaac Fle- bert, en Gerhart sweloom tot Rotterdam 3402: 25. 8166: — 200: — den Ernst der burger Cavallerie Melchior Blokker, aan den oud heer van den merken Daniele Blondel oud heer van dimmeriken Sinkeren tot Utrecht 300: — 720: — 100: 40. den heer Raad Extraordinair van Nederlands India Jeremias van Riemdijk als Execu- teur in den boedel van overleden opercoopman administrateur van de medicinale winkel bef- Castels De Jan van Relpaan d'heeren Quirijn en Anthony van Niel coopliden tot Amsterdam 162: 44. 391: — 246: 36. den Aarr Raad Extraordinair van Nederlands India Jeremias van Riemdijk, aan de heer Baelust Housak Schepen tot Alkmaar 369: 33. 887: 8. — 1046: 12. den lands repatrieerende Capitein Luitenant ter Ze Pieter Tornbohm, aan hem selff tot Amsterdam 2769: 18. 6646: 8. — 687: — Den koopman Gabriel de Loper, en den burger Adriaan van Groenenberg, aan d'heer Jacobus van Endehoren tot Amsterdam 970: 24. 2329: 4. — 2179: 6. den heer Raad Extraordinair van Nederlands India Jeremias van Riemdijk aan de heer Jebrandus Faber tot Amsterdam 3266: 29. 7844: 15. — 104: 40. den oud burger Vendrig Schannes Jansen voor tekening van Jan Jonkers, aan Jacobbooms Coopman, en Carolus Jonkers brouwer in de brouwerij de lelie, bijde tot Middelburg in Zeeland 276: 44. 664: 12. — 1907: 54. den ondercoopman Johannes Vos, aan Jan koning tot Enkhuijsen 2061: 26. 6087: 10. — 032: 40. den burger Johannes de Haas, aan Wouter Wijnoudsbergen, Coopman tot Amsterdam 1240: 37. 2997: 10. — 103961: 2. Ducatons en Stuijstegens reductie als boven Transport 103961: 2. 374259: 6.

103961: 2. Ducatons en Stuijstegens P. Transport 103961: 2. 374259: 6. 14645: 4. door den burger Albert Nak, Namentlijk Aan Dirk van barle ling Coopliden tot Enkhuijsen 6163: 66. 9230: 37. 22153: 14. — „ Mejuffrouw Sara lind wedue Cunis tot Axel in Zeland 1169: 66. 1159: 37. 2771: 9. — „ den gerusen Capiteinstij-

tenant lersu in dienst van de oostindische Comp- san Die Rutse tot Axel in Zeland 329: 42. 494: 15. 1186: 7. — „Josias Granpré Coopman tot Am- sterdam 397: 65. 596: 27. 1431: 15. — „Pieter Rombertus Ber- kens tot Amsterdam 156: 26. 234: 24. 562: 16. — „Hendrik Soet Coopman tot Amsterdam 617: 54. 926: 26. 2223: 14. — „Gerrit, en Willem Reifen Coopliden tot Am- sterdam 876: 54. 1313: 26. 3152: 10. — „Mejuffrouw Dorothea Statema tot Amster- dam 5244: 28. 7866: 26. 18879: 14. — 21817: 26. 52362: 2. — 2152: 26. Den oud burger Schepen Bernardus Jonkermans en burger Albert Nak, aan Andries Crasser, Coopman tot Rotterdam 3220: 24. 7740: 0. — 306: 21. den burger Westmeester deser Stede Christiaan Willem Stij, den ondercoopman Ruipier van coderhout, en Plaats majoor tot Axel in Zeland 579: 19. 1390: 11. — 2025: 10. de burgers Willem Schrader, en Albert Nak aan Jan Schrader, Coopman tot Amsterdam 3037: 41. 7290: 17. — 691: 41. den ondercoopman Jan Jacob korp, en burger Albert Nak, aan Jan de Ruijter Zoonen Coopliden tot Amsterdam 1037: 14. 2499: 10. — 025: 24. Den assistent Peter Coster te weten Aan Jan van der zey, Coopman tot Rotterdam, 310: 2. 466: 2. 1116: 2. — „Peter van der Buk en Loon coopliden tot Amsterdam 515: 22. 772: 44. 1855: — — 1237: 46. 2971: 2. — 124506: 55. Ducatons en Stuijstegens reductie als boven Transport 124506: 55. 448511: 16.

124506: 55. Ducatons en Stuijstegens P. Transport 124506: 55. 448511: 16. 60: 61. door Breeden Diaconen deser Stede, aan Breeden Diaconen der Stads Middelburg in Zeland 103: 8. 247: 12. 113: 2. den Luitenant Colonel en Groot majoor De geard Belanus De Schitlaan den wel Edele gestrengen heer Mr. Elco van Haertma, oud Secretaris van le grietere van agtsfpedentel lauwaaur 169: 26. 406: 10. 3869: 10. den burger Jan Christiaan Mansfeld, aan hem Selff tot Amsterdam 5353: 41. 12849: 5. 15100: — den oud burger Schepen deser Stede Bernar- dus Senffermans, merend den Coopman en, cretaris van westmeester Jan Arende Ruijer aan de hujsvrouw van wijlen den Gourenmir en directeur van Amboina d'heer Mr. Nico- laas Jongsma, woonaghig tot Lieuwaarden en Cornelis Jongsman Coopman tot Rotterdam bijkens assignation van volgenden inhoud, als. 1. groot 10000: — 15000: — 36000: — 1. — 3500: — 4650: — 11160: — 10650: — 47160: — 738: 60. den oud boedelmaster Benjamin de Bruijn en ordinaire clercq ter Generale Secretarije Ide Schillman, aan Stijntje Hicker, woonag- tig tot Amsterdam 1100: 30. 2648: 10. — 1230: 60. de ondercoopliden Philipist Gijbertius melint en Jacob Constantijn Jackman, aan den geripa- trieerde opercoopman Jalandaar en licent, meester Harmold van Manuel tot Groningen 1046: 7. 4430: 15. — 369: 10. Juffrouw Catharina Brusing wedu, we wijlen den ontfanger Generaal De Christiaan Willem van den Feltz, aan de huren Mr. Gerhard van Voorst Rentmeester van F. Catharyne Converts, en Laurens Gotte, tot Utrecht 553: 40. 1329: 4. — 615: 30. den oud burger Vaandrig Schannes Jansen als gemagtigde van den schipper Maximus de Jong aan Cornelia Ritsull, laatst weduwe de Wolf Woonaglig tot Middelburg in

Zeland 923: 3. 2215: 7. — 173: 17. Den notaris deser Stede Albertus Domburg, en den ondercoopman Anthony Boenen, aan Jacobus David Cleob Junior, tot Amsterdam 259: 40. 623: 12. — 144560: 17. Ducatons en Stuijstegens reductie als boven Transport 218040: 7. 520416: 7.

144560: 17. Ducatons en Stuijstegens P. Transport 218040: 7. 520416: 7. 1304: 44. door den wel Edele groot Agtbaren heer Eerste Raad en directeur generaal van Nederlands India Julius Valentijn Steyn van Gollennesse, daar van Aan den Wel Edelen heer Daniel Nethe, oud Directeur gene, raal van Nederlands India tot Amsterdam 277: 60. 416: 32. 1000: — — „ Den Wel Edelen heer Abraham Scheuren, Berg. Groot Commis, Saris tot Amsterdam 824: 12. 1251: 34. 3002: 19. — „ Mejuffrouw Cornelia de le Fontaine, weduwe Wijlen de heer Gerard Faust tot Amsterdam 272: 50. 409: 46. 981: 10. — 2076: 41. 4904: 9. — 34461: 42. den Coopman Jacobus Mexsen en den onder- Coopman Jan Brukhoudt als Executeurs in den boedel van Anthonia Adriana Juurenhout Weduwe wijlen van den Predikant Jacobus Canter Schleder, aan de eerwaarde heeren Westmes, teren, ter Momboir kamer Sielexende tot Utrecht, uijtwidens sier Assignatien van volgenden inhoud, te weten 1. Groot 10000: — 15000: — 36000: — 1. — 10000: — 15000: — 36000: — 1. — 10000: — 15000: — 36000: — 1. — 14461: 42. 6692: 36. 16069: 11. — 51692: 15. 124061: 11. — 4307: 54. Commisaxrichten van Zee en Commercie Zaaken deser Stede als executeurs en Pedderraars des boedels van den overleden Schipper Michiel Krui- ger, aan Christina Berg, we Wessr Wijlen Eren, genoemde Schipper, Kruger tot Amsterdam 6461: 26. 15507: 14. — 666: 10. den schipper Matthias de Wett, den oper- stuurman Jacobus Baxendaf van Gustavus Bijloom, en matthijs houtman Junior falsge- magtigdens van den overleden onderstuurman Andries Christiaanse tot Amsterdam 904: 44. 2163: 16. — 639: 26. den brodman in 't Sour pakhuis Willem Jacobst. en oud, aan Samuel en Isaac Penkerda meens Mofes Jacobs, Coopliden tot Amsterdam 949: 41. 2279: 19. — 161003: 74. Ducatons en Stuijstegens reductie als boven Transport 279005: 36. 669683: 16.

161003: 74. Ducatons en Stuijstegens P. Transport 279005: 36. 669683: 16. 615: 30. door de ondercoopluden Philippus Gijbertius en Jacob Constantijn Jackman, aan de geripa- trieerde Opercoopman Jalandaar en licent, meester Harmold van Manuel tot Groningen 923: 4. 2215: 8. — 2253: 35. het ordinaar lid in den agtbaren Raad van fis, tidie bedel Castels Mr. Johannes Kerckhoe, en den oppercoopman en secretaris van gem Raad d'heer Mr. Willem Paarlanger Houd Raad en Sche- pen tot Delft 3300: 0. 8442: — 2163: — den burger Schepen deser Stede Pieter Backer, aan Roeland Spiering, en Jan Verpoorten Coopliden tot Delft 3229: 24. 7750: 16. — 400: — Den capitein ter Zee Abalam Swart, aan Juf- frouw Johanna van der Zey tot Am- sterdam 600: — 1440: — 660: 65. den Eersten Secretaris der Edele hoge Radiate Regering d'heer Michiel Romp, en onder- Coopman Anthony

Boenen, Namentlijk Aan de heer Wesbel van van Wexfassel de Jonge Coopman tot Amsterdam, 349: 27. 524: 14. 1977: 13. — „ Pieter Jeremiah van Wederveen Coopmante middelburg in Zeeland, 188: 38. 167: 11. 401: 7. — 991: 12. 2379: — 104: 40. Den Eersten Secretaris der Edele hoogendiase Regering d'heer Michiel Romp, aan de heeren Pins, en Veene burg Coopliden te Amsterdam 276: 44. 664: 12. — 1565: 0. Den capitein der oostzijde burgerijen riceprecis in 't Eerst Collegie van Zee Commercie Zaaken deser Stede Jan Hendrik Fortien aan Frans Adam farelsen Coopman tot Amsterdam 2347: 21. 5634: 1. — 530: — Den ondercoopman Dirk Houttuijn, aan de temeldene personsoenen tot middelburg, Zeland als. Aan Jacobus Castel. 360: — 540: — 1296: — „ Christoffel Stent, de 170: — 266: — 612: — 795: — 1900: — 194866: 26. Ducatons en Stuijstegens reductie als boven Transport 291549: 15. 699718: 7.

194366: 26. Ducatons en Stuijstegens P. Transport 291549: 15. 699718: 7. 2700: 15. door den Coopman en secretaris van 't Eerst Collegie van Heren Schepenen deser Stede Pieter Haksteen, te weten Aan Bernardus van de Velde Coopman tot Amsterdam 517: 42. 776: 16. 1863: 3. — „ Nicolaad Albie Coopman tot am- sterdam 269: 72. 403: 18. 969: 2. — „ Jan George Cotty Coopman tot Amsterdam 72: 4. 100: — 239: 4. — „ Frans Janse, en Gerrit van der huijf Coopliden tot Am- sterdam 1681: 25. 2446: 47. 5872: 15. — „ Hendrik Bergman Coopman tot Zey- den 179: 84. 269: 26. 646: 18. — „ Francois Rommer Daniels, foster van De Noorder kerke Tot 110: 56. 166: 3. 398: 11. — 3370: 10. 10000: 13. — 3692: — den burger Schepen deser Stede Pieter Backer den onder Coopman Abraham David Carallun en den burger Isaac Vehorp als Executeurs in den boedel van Overleden ondercoopman Herms nuis Blom, aan de heer Zeno Lambert Zalink capit militair ten dienste van den Staat tot Amsterdam 5530: — 13271: 4. — 1054: 40. Den ondercoopman Dirk Houttuijn en den burger Guillaume Seiffeire, aan Jacobsus Smittman tot Middelburg in Zeeland 1601: 44. 3796: 12. — 1099: 20. De burgers Willem Schol en Guilli- aume Seisseire, aan Jan Bruijns Coopman tot Amsterdam 1690: 12. 3957: 6. — 262: 24. en burgers Willem Schol en Jan Wassdink, aan Jan Meijring, en Loon, Coopliden tot Amsterdam 398: 22. 944: 6. — 990: 12. Den Burger Ruttmeester Simon Jolep E en den burger Willem Schol, aan Molke Wiel en Zoonen, coopliden tot Amsterdam 1497: 13. 3593: 7. — 204252: 67. Ducatons en Stuijstegens reductie als boven Transport 306379: 3. 735309: 13.

*** Ducaaten en fls. tegens 12. st: 14 st: yder Pr. Transport 306379: 3:- / 136309: 6:- * door den Chirurgijn Maron deses Casteels en Visitateur der Rhede Anthon August Bohn en Comp: eerste apothecar Herman Hartwich Muller, aan Hermanus Strijge koopman in weynen tot Middelburg in Zeeland 551: 24: - / 1328: 10: - * den oud Schepen deser Steede Jan Haris als Gemagtigde van den opperkoopman Dirck Willem van der Bruggen, Namentlijk Ducaatens in twaalt Guldens 050: 39: - / 1125: - / 2700: - - * d' erfgenamen van den Raaden in de raadplas bij de woonagtig tot Utrecht**

Margaretha Fries tot maas, Landsluijsen Cornelis Priestot Katwijk aan Lie 108: 39: 162: 06: 390: 12: - / 1207: 36: - / 3090: 12: - * een opperkoopman en Secretaris van den agtbaaren Raad van Justitie deses Casteels Jacob van der Stijden aan mejuffrouw Petronella Amsterdams wed: wijlen de heer Dirck van der hul tot Delft 100: 54: - / 163: 2: - / 391: 12: - * den Assistent Marten van der Stijden, als Ducaatens in twaalt guldens aan mejuffrouw Magdalena Perming wed: wijlen de heer H. Simon van der Stijden, en de heer Mijchielt van der Stijden Notaris tot Delft 716: 22: - / 184: 40: 276: 14: 664: 12: - * mejuffrouw Margaretha wijlen de heer Maurits Willem Hoed tot Delft 09: 29: 124: 12: 322: 4: - * de heer Hendrick Door, Doctor medicinae Doctor in t' hage, en mejuffrouw Volker Cornelia van der Stijden tot Delft 106: 51: 270: 25: 668: 7: - * mejuffrouw Margaretha Amsterdam weduwe wijlen de heer Maurits Willem Hoed, en Petro nella Amsterdam wed: wijlen de heer Dirck van der hiet tot Delft 286: 10: 384: 37: 922: 9: - / 1074: 20: - / 2570: 18: - * Ducaatens en fls. tegens reductie als boven Transporteer 300956: 37: - / 718269: 1: -

- **Ducaatens en fls. tegens 12. st: 14 st: yder Pr. Transport 300455: 37: - / 742693: 17: -**
 - **door den burger en fout van der Zelden, aan Jacob en Michiel Mounier Coopliden tot Middelburg in Zeeland 2736: 62: - / 4105: 9: - / 9852: 9: -**
 - **den heer Raad Extraordinaire van Nederlands India Huijbert van Basel, en den secretaris van den agtbaaren Raad van Justitie deses Casteels Jacob van der Stijden, aan de heer Mr. Jacques Willem Dallems tot t' Hage 1410: 14: - / 2115: 13: - / 5076: 13: -**
 - **den heer Raad Extraordinaire van Nederlands India Huijbert van Basel, en den oud koopman Johannes Simong, aan Anna Maria wed: van den l. l. makelaar verluden raad wapenkamer Hendrick Roelers, woonende tot Wimwegen, zijnde het suijdere provenu van zijn nalatenschap 550: 76: - / 026: 22: - / 1903: 10: -**
 - **den burger Jan de Ruijter, aan Claude Hendrick van Huersten, en Comp: tot Amsterdam 206: 30: - / 429: 27: - / 1030: 19: -**
 - **den brede secretaris der Edele hooge indiasere regering Haar Jan Willem Stasbroeck, den boekhouder Generaal Pieter Wentlink, aan Hermanus Valk, Fredrik Dijken, en Jan Muller copie, en tot Amsterdam 4157: 50: - / 6236: 29: - / 14967: 17: -**
 - **den Viceprins van 't Edele collegie van heeren scheepenen der Stede Abraham van Reijnoy, aan Casparus Stephanus van der Linde koopman tot Middelburg in Zeeland 640: 61: - / 961: 0: - / 2306: 16: -**
 - **den burger wethouder der Stede Christiaan Recen, en den burger Jan de Ruijter, daar van aan Pieter Betten**

- coop, Ducaatens in twaalt guldens man tot Amsterdam 3051: 66: - / 3730: 12: 5607: 11: 13457: 7: -**
- **Hen Almiel koopman tot Amsterdam 113: 51: 170: 26: 409: 6: - / 5777: 37: - / 13066: 13: -**
- **den oud Ruttmester Jan van Heffels aan de heer Pieter D' Espar tot Haarlem 5509: 39: - / 2422: - 3633: - 8719: 4: -**
- **De heeren Pieter D' Espar woonagtig tot Haarlem en Abraham en dat cla plein, woonagtig tot Amsterdam 3007: 29: 4694: 12: 11115: - - / 8264: 12: - / 19834: 4: -**
- **Ducaatens en fls. tegens reductie als boven Transporteer 330172: 2: - / 811612: 10: -**
- **Ducaatens en fls. tegens 12. st: 14 st: yder Pr. Transport 330172: 2: - / 811612: 10: -**
 - **door de onderkooplieden Jan Jacob Korp, en Hendrick Coenraad Sander, aan Fokkes, en van Heinen in de brouwerij t' Een hoornt tot Amsterdam 220: 56: - / 331: 4: - / 794: 12: -**
 - **den burger Ruttmester Simon Jasephe, als aan de heer Wiselius te de Poorter tot Leijden 2393: 3: - / 169: 13: 299: 19: 576: 15: -**
 - **Hermanus de Ruijter Coopman in Jobak tot Amsterdam 51: 52: 77: 24: 184: 9: -**
 - **Willem Decken, brouwer in de brouwerij 't Lam tot Amsterdam 40: 52: 73: 3: - / 1759: 4: -**
 - **Mejuffrouw de Ridder Weduwe van Cornelis de Rijs te Nieuwendam, en Ken, Dirck soet tot Amsterdam, door uitkering van de tep luitenant ter Zee Cornelis de Wijts 1230: 66: 1846: 7: 4430: 15: - / 3589: 26: - / 8614: 10: -**
 - **den Capitain ter Zee Cornelis de Quuck, aan Jacques Balquette junior tot Rotterdam 447: 76: - / 671: 45: - / 1612: 13: -**
 - **den onderkoopman Hendrick Coenraad Sander als executeur des boedels van den overleden Capitain Lieutenant ter Zee Josias Ruits, aan Arnoldus den Bok, apothecar tot Middelburg in Zeeland 2199: 49: - / 3299: 21: - / 7910: 13: -**
 - **den burger Ruttmester Simon Jasephe, en den koopman en Eerste administrateur ten Eijlande en de Kuijper Pater Jan Bange, en man van een gerepatrieerden burger Jan van Relsen tot Amsterdam 007: 74: - / 1331: 44: - / 3196: 12: -**
 - **den burger Ruttmester Simon Jasephe en den onderkoopman Hendrick Coenraad Sander te weten aan Steven Dussel, coopman tot Amsterdam 2437: 56: - / 1641: 25: 2461: 47: 5908: 15: -**
 - **Assuerus Ipsendorp brouwer in de brouwerij 't Hetels tot Amsterdam 131: 54: 197: 26: 474: 2: -**
 - **Willem Huen Coopman tot Amsterdam 664: 35: 997: 3: 2392: 19: - / 3636: 29: - / 8775: 16: -**

- **den burger Ruttmester Simon Jasephe, en den burger oud Schepen der Stede Bernardus Sniffer, aan Graafman, mede compagnon van de compag, nielschap contante ten name van David van der bel in d' amsterdame 2745: 60: - / 4110: 39: - / 9885: 3: -**
- **Ducaatens en fls. tegens reductie als boven Transporteer 366171: 17: - / 862411: 5: -**
- **Ducaatens en fls. tegens 12. st: 14 st: yder Pr. Transport 366171: 17: - / 862411: 5: -**
 - **door den onderkoopman Gerrit Landberg, aan Christiaan Mansberg tot 's Gravenhage 1230: 60: - / 1846: 7: - / 4430: 15: -**
 - **den burger oud Schepen der Stede Bernardus Sniffer, en koopman en Secretaris van 't Eerbaarde Collegie van heeren schepenen Jacob Rottendorp, aan Cornelis van Haxtraat David de Arnaud, en Jan Franse Coopliden tot Amsterdam 1172: 51: - / 1760: 47: - / 4223: 11: -**
 - **den burger Willem Schol, aan Floris Kontekoning Coopman tot Amsterdam 262: 12: - / 393: 11: - / 943: 15: -**
 - **den Eersten practisijn in 's Comp: hospitaal Herman Gerrits Schreuder, nevens de burgers Willem Schol en Guillaume Fisseixe aan juff: Jacomina van den Dutschen, en Johannes Paant tot Vlissingen 100: 0: - / 202: 0: - / 677: 4: -**
 - **Den burger oud Schepen deser Stede Bernardus Jenffemans, en den burger Albert Riek, namentlijk aan Jacobus Helleweel in ter, manus Morgenster tot Middelburg in Sulant, en Cornelis van Haxtraat en David de Arnaud Coop. lieden tot Amsterdam 004: 9: - / 360: 36: 552: 33: 1326: 9: - / 1326: 0: - / 3102: 16: -**
 - **Den Waagmeester Anthony Hendrick Ullis, naar van aan Gerrit Jan Mulders tot Amsterdam 3015: - / 390: - 597: - 1432: 16: - / 1522: 24: - / 3654: - -**
 - **den heer Raad Extraordinair van Nederlands India St. Libueth Ameman, aan de Edele heeren Diderik Ruis Jacobt: voornaam banquiers tot Amsterdam, en Nicolaas Hotteman agent van 't marquisaat van Bergen op Zoom tot 's Gravenhage, bijstijds eens assignatie van volgenden inhoud, des Groot 10000: 15000: 136000: 3333: 28: 5000: 12000: 20000: 40000: - 13333: 26: -**
 - **Den onderkoopman Joan Abraham van der wert en den koopman Robert Rodelff Neissink, aan de heer Gerard Enoud de Leurs tot Amsterdam 352: 64: - / 529: 11: - / 1270: 3: -**
 - **Ducaatens en fls. tegens reductie als boven Transporteer 392829: 37: - / 948791: 9: -**

- **Ducaatens en fls. tegens 12. st: 14 st: yder Pr. Transport 392829: 37: - / 948791: 9: -**
 - **door den burger Jan van Emmering daar van aan de heeren van Breder: ken, en Capelhoff tot Amsterdam 167: 74: - / 84: 40: 126: 44: 304: 12: -**
 - **Gerarda Wittebol, huys- vrouw van Evingendombe Jan van Emmering, en de kinderen Maria en Susanna Hendrickx tot Leijden 251: 44: - / 03: 26: 125: - 300: -**
 - **Den Essayeur Johannes Villeins, en Casparst Ernst Fredrik Kretmer, voor eerst van den Opperstuurman Jacobus Baart aan Sentina Rotier huysvrouw van Evingendombe Baart, tot Middelburg in Zeeland 303: 26: - / 575: - 1300: -**
 - **den Kerkaarden Hendricus de Graaff bedienaar des Goddelijken woords, aan Paulus Prinsie en Jan Valk, Cooplieden tot Amsterdam 200: - / 300: - 720: -**
 - **den oud burger Ruttmester Jan van Heffels aan de heer Pieter D' Espar tot Haarlem 1079: - / 2018: 24: 676: 60: -**
 - **den onderkoopman en brede in de Grote geld jassa Phillipus Gysbertus meuns, aan de drie Edele heeren Willem Jacob Meursen, en Johan Wickers Lid der Geswooreen gemeente te Groningen 1330: 54: - / 2300: 2: 5539: 6: -**
 - **De burgers Abraham Kort, Huijbreggh van Driel, en Jan de Kraak, aan Jan de Keulenaar Coopman tot Middelburg in Zeeland 566: 37: - / 849: 34: 2039: 6: -**
 - **Den oud Schepen Jan van Condt, aan de heer g, grieds Herktolt Coopman tot Middelburg in Zeeland, voor Reken van Evengenoemde oud Schepen Jan van condit 1723: 6: - / 2584: 30: 6203: 2: -**
 - **den oud Schepen Jan van Condt voor trek van den in Bengalen zijnde onderkoopman Jeremi as Jan Kingma, namentlijk aan de heer Bandengen Gerklinkhamer, Coplieten tot Amsterdam, ten fine weder Wijtgekuert te werden aan de Sisters van gemelde Kingma woonagtig tot Utrecht 175: 62: - / 49: 24: 74: 0: 170: -**
 - **de heer Hermanus Clais, faan Breeding Coopman tot Amsterdam 126: 28: 109: 26: 454: 10: 263: 34: 632: 10: -**
 - **Ducaatens en fls. tegens reductie als boven Transporteer 405991: 39: - / 974300: 7: -**
- **Ducaatens en fls. tegens 12. st: 14 st: yder Pr. Transport 405991: 39: - / 974300: 7: -**
 - **door den vicepresident in 't Collegie van Westmeesteren der Stede Hendrik Suirmigede, aan Dirk Suirmigede tot Veere in Zeeland 107: 64: - / 1101: 26: 2035: 4: -**
 - **den opperkoopman Anthony Everhard Neder en den boekhouder Generaal Pieter Wentlink, aan de heer Joan Schaghen tot Amsterdam 00: - / 120: - 200: -**

- **den burger humraad Jan Paulsmit, voor trek van den Schipper Johannes Nicolaij, aan de heeren Jacobs, en Christoffel enomi tot Middelburg in Zeeland 615: 30: - / 923: 4: 2215: 0: -**
- **den burger oud Schepen Jan Kaxxix en den burger Jan de Ruijter, daar van aan den Wel Edele groot Achtbaren heer Sr. Pieter Riendorp burgermeester en raad der stad Amsterdam 1422: 39: - / 122: 39: 108: 36: 441: - / 1306: - 1950: 4680: 2133: 36: 5128: -**
- **de heer Hendrick van tot Amsterdam**
- **den Tweede opperkoopman deses Casteels de Henxis, namentlijk fiaan Burhosen, aan de heer Sr. Pieter de Monchy Coopman tot Rotterdam 7633: 15: - / 1420: 24: 2120: 22: 5113: 2: -**
- **de heeren van Eck en Stock phorst, Coopliden tot Rotterdam 667: 80: 906: 22: 2367: 10: -**
- **de heeren Christoffel Monnikhoff, en Thomas Bostman, Coopliden tot Amsterdam 2110: 12: 3165: 11: 7648: 11: -**
- **de heer Andried Crabbet Coopman tot Rotterdam 3006: 12: 4509: 11: 10822: 3: -**
- **de heer Abraham Peeke tot Middelburg in Zeeland 264: 25: 384: 23: 918: 11: -**
- **de heer Th. Theodorus van Reserhorst, tot 's Gravenhage 184: 48: 276: 44: 664: 12: 11149: 37: 21479: 9: -**
- **den notaris Albertus Domburg en den onderkoopman en administrateur in presidie magistraat Anthony Poenen, aan Mejuffrouw Geertruijda Maria Prelemij weduwe van den heer George Json tot Amsterdam 1503: 6: - / 22514: 29: 5411: 1: -**
- **Ducaatens en fls. tegens reductie als boven Transporteer 424058: 27: - / 1017730: 19: -**
- **Ducaatens en fls. tegens 12. st: 14 st: yder Pr. Transport 424058: 27: - / 1017730: 19: -**
 - **den Commandeur en Opper Equipagemeester DC. Coort Rodeboom, aan Hendrick Soot, Coopman tot Amsterdam 1530: 36: - / 2807: 28: 5628: 9: -**
 - **den heer Raad Extraordinair van Nederlands India Huijbert van Basel aan den edelgroot agtbaren heer Mr. Adrianus Boersma tot 2091: 40: - / 1337: 13: 10109: 9: -**
 - **het ordinair Lid in den agtbaren raad van justitie deses Casteels, Jacob Willem Bake, als aan den heer van Jett rustplaten Bailliuw tot Veere 500: 24: - / 371: 6: 566: 20: 1325: 10: -**
 - **de heer Gerrit Mom, heere van Quenetstein tot Wijte duinstede 129: 18: 193: 18: 466: 5: 750: 23: 1801: 3: -**
 - **Heeren Westmeesteren deser Stede, aan heeren Westmeesteren tot Amsterdam, waar van drie assignatien zijn verleend, te weten assignatien op**

- naelt Guldens. Groot 5000: 7500: 10000: - Groot 5000: 7500: 13000: - 1622: 09: 2434: 16: 5842: 7: 17494: 15: 41042: 7: - 11622: 69: -**
- **Bovengemelde Heeren Westmeesteren deser Stede, aan heeren Westmeesteren tot Middelburg zijnde assignatien van deselve, en de heer Assignatie op naelt Guldens. Groot 5000: 7500: 10000: - Groot 3147: 56: 4721: 26: 11338: 14: 12221: 26: 29331: 14: - 0147: 54: -**
 - **Bovengemelde heeren westmeesteren deser Stede, aan de volgende Westkameren Waar van 55st: assignatien verleend te Delft, Rotterdam, Enkhuysen, 's Gravenhage, Dordrecht 3999: 3: - / 319: 3: 476: 6: 11407: 15: - / 49: 38: 74: 11: 178: 3: - / 465: 10: 697: 41: 1674: 17: - / 99: 14: 149: 44: 359: 16: - / 193: 24: 289: 40: 696: 10: -**
 - **Den hoofdtxeur Matthijs de vries, en den voorleeder van de pastate Capelle Hendrik Hillier, daar van aan de heer Hendrik de Vrey oud schepen te Hoorn 417: - / 220: - 330: 792: -**
 - **Den Wel Edele gestrengen heer Helmick Schuioir van Raad en oud schepen te hoorn 197: - 295: 24: 709: 4: 626: 24: 1501: 4: -**
 - **Ducaatens en fls. tegens reductie als boven Transporteer 311020: 7: - / 1122581: 14: -**
 - **Ducaatens en fls. tegens 12. st: 14 st: yder Pr. Transport 311020: 7: - / 1122581: 14: -**
 - **door den oud Jouals Directeur d'heer Johannes Pecock, Namentlijk aan de Edele groot agtbaren heer Abraham Blijstwijke, burgemeester der Stad Delft, te mitsgaders gecommitteerde in de generality te Reeken, kameren des heer Johannes Wilhelmus Reijser Predikante te Alkmaar 4773: 65: - / 4219: 77: 6329: 48: 15191: 19: -**
 - **de heeren Huijbert Boke en Genie Pan Schoud, bijde koplieden tot Amsterdam 553: 66: 830: 34: 1993: 17: 7160: 36: 17088: -**
 - **den opperkoopman Anthony Everhard Neder en den boekhouder Generaal Pieter Wentlink aan Maria van der Smede, weduwe Jan Maas tot Amsterdam 601: 36: - / 902: 9: - / 2168: -**
 - **Den Heer Raad extraordinair van Nederlands India Pieter Albertus, aan den heer Daniel Nott, vriend momaqui tot Amsterdam 19110: 17: - / 9273: 60: 13913: 31: 33392: 15: -**
 - **d'heer Jacob Akentoot woonagtig tot Haarlem 1714: 19: 2571: 48: 6177: 6: -**
 - **de heeren Arnoldusen Gijsbertus Bodmanter, Dordrecht 1530: 36: 2307: 33: 5538: 9: -**
 - **de heer Johannes Suijderly Rotterdam 466: 52: 700: - 1680: -**

- **de heer Arent Seliselt woonagtig tot Amsterdam 128: 6: 194: 20: 465: 2: - 16877: 16: - / 4723: -**
- **den Capitain ter Zee en vice commandeur Janite, kerveld en burger Adriaan van Groenenberg, aan mejuffrouw Apolonia Sanderd, weduwe van den Capitein ter Zee Huijbert Shibout tot Vlissingen 3076: 72: - / 4615: 10: - / 11076: -**
- **den burger Westmeester d'heer Westmeester Reefen, en den burger Adriaan van Groenenberg van Jan Blondel, en Eroid van Groenenberg tot Middelburg in Zeeland 972: 40: - / 1459: 37: - / 3502: 12: -**
- **Ducaatens en fls. tegens reductie als boven Transporteer 334363: 3: - / 1203706: 6: -**
- **Ducaatens en fls. tegens 12. st: 14 st: yder Pr. Transport 334363: 3: - / 1203706: 6: -**
 - **door den burger Johannes Groon, aan Johan Georg Ruinhart Coopman tot Amsterdam 04: 24: - / 126: 22: - / 303: 10: -**
 - **ordinair Lid in den agtbaren raad van justitie deses Casteels Mr Jacob van Staften, aan d' heer George Boose tot 's Gravenhage 923: 6: - / 1384: 36: - / 3323: 2: -**
 - **den oud Gouverneur van Mallacca d'heer Rogier de Laver, in ordinair Lid in den agtbaren raad van Justitie deses Casteels Mr Nicolaas van Sandstot, als executeurs in den boedel van den overleden boekhouder Generaal d' heer Jacob van Rijn, aan Anna Maria van Rijn, huysvrouw van Jan Baas, tot Haarlem 1220: 72: - / 1843: 10: - / 4424: 2: -**
 - **Aan ongeschreven Capitalen Capitalen groot is 1060 1/4, door den Eersten Secretaris der Edele hooge Indise Regering d' heer Michiel Romp, en den balliuw der Stede d' heer Reering, als executeurs des boedels van den overleden koope cis in t' agtb: Collegie van heeren schepenen deser Stede Abraham van Dijk, conform d' accoord, sub date 9: April duxed jaard, op den 16: augustus daar aan tegens 1/2 p: fente Renten in t' jaar in 't Comp: Cabba gesteld, en althans op t' comptoir generaal met st 1716: 76: overgeschreven op de overige fst 143: 24: berekenende het 2/3 plidder Ducaatens tot 12: Schellingen ijden, is gelang ten so, reine van winst of fldere ducaatens geldt op assignatie, des na Nederlands d' Edele en Eerwaarde heeren Westmeesteren tot 's Gravenhage, aan de Erfgenamen van den vogelde Abraham van Dijk uitgekeerd te werden 1144: 32: - / 1716: 30: - / 4119: 18: -**
 - **Capitaal groot est 1749 3/4, en intrest 2153 48: of te Samen fst 1750 48: door den balliuw deser stede d' heer Pieter greting uitgijskens beslegt van den 9: April anno stantij of ten 4: may daaraan tegens 1/2 p: fente renten in 't jaar in 't Comp: Cabba gelden**

**althans t' Comptoir generaal met fst 1616: 75:
overgeschreven, dog de uitstaande fst 128: 16:
berekende het 2/3 plidder ducaatens tot 12:
Schellingen ijder, is gebracht ten fare van winst op
fidele ducatens geldt op assignatie, des na
Nederlands als Eerwaarde van den Wel Edele groot
agtbaren heer Mr Joan de Jongh van Persijn oud
burgermeester, oud Commies Generaal, en
bewindhebber van de ostindische Comp: C: S, tot
Enkhuijsen uitgekeert te worden 1077: 37: - / 1616: 10:
- / 3878: 10: -**

- **Ducaatens en fls. tegens reductie als boven**
Transporteer 330021: 10: - / 1219755: 16: - 330021:
10. Dufatons en 8½ stuyvers tot 12. Stuyvers p. Transport
fl. 540200: 42. - / 1219756: 16 5244: 12. Lijnde Kapitaal
Groot fl. 5000: - en intrest fl. 523: - oft Samen fl. 5523: -
door den gepatrieer den Boekhouder Jan Fredrick Bruin,
mor Ingevolge attestatie van den 6 maart 1753 op den 10
mey deselven jaars tegens 4½ percente Renten in 't
Compagnies Cassa geteld, en als nu op Comptoir Gene raal
met fl. 70 67 8. overgeschreven, nog de 4½ aige Rnt.
berekende & surplus der Dufatons tot 12. schellingen
yder is gebracht ten Voorde van winst op Silvere Dufatons
soo na Nederland als Elders. Ten Eynde aan hem Selff Tot
Amsterdam voldaan te werden 7067: 10: - 10881: 14: -

46134: 10. Kapitaal Groot fl. 25000: - en intrest fl. 12134: 10. of
Samen fl. 37134: 10. door den gere patrieerden opperkoopman
Warmold van Ma niel voor sonder het gesoldeerde sub dato 6
maart 1753: op den 4 october daar aan tegens 4½ per cente
Renten in 't jaar in 't Comp. Cassa geteld, en althans op 't
Comptoir generaal met fl. 24201: 4½ Overgeschreven, nog de
resterende fl. 12933: 5½ berekende & surplus der dufatons tot
12: schellingen yder is gebracht ten voorde van Winst op Silvere
Dufatons geteld op assignatie Soo na Nederland als Elders, Ten
Eynde na den inhoud van dese sux reploende assignatie weder
uitgekeert te werden, aan d'enge noemde gerepatrieerden
opperkoopman Warmold van Maniel, dog by absentie aan de
heeren Mr Jan Wolters Raads heer van 't provinciale hof van
Justitie tot Groningen, en Cornelis van Maniel, major in 't
regiment van den Lieutenant generaal Veldman, als, Dufatons &
Stuyvers 4: Groot 10000: - 15000: - 36000: - 5: 6134: 10. 9201: 4½
22004: 12: - 24201: 4½ - 56004: 12

360200: 60. Dufatons en Stuyvers tegens reductie als bove,
Transport fl. 540200: 42. - / 1219756: 16

360200: 60. Dufatons en 8½ stuyvers tot 12. stuyvers p. Transport
fl. 540200: 42. - / 1290722: 2. - 3076: 12. Aan Kapitaal of fl. 5000:
- door den heer raad extranor dinair van Nederlands India Adriaan
de Wijs. op den 30: july 1752: tegens 4½ percente renten in 't jaar
in 't Compt. Cassa geteld, en althans in gevolg & geextruere op

den 26: defer maand op 't Comptoir Generaal met fl. 4615: 10.
overgeschreven, nog de overige fl. 2076: 12. berekenende &
surplus der dufatons tot 12: schellingen yder, is gebragt ten
Voorde van Winst of Silvere ducatonen ge teld op Assignatie soo
na Nederland als Elders ten fine dat zij door dese stuk vatende
assignatie voldaan te werden, Namentlijk Dufatons & Stuyvers
Gulden Aan juffrouw Johanna Rouquel weduwe van de heer
Hendrik Dofay, 2876: 2½ 4290: 22 10297: 2. - juffrouw
Sara Maria, pra de Rijkstok Amsterdam 216: 16 324: 4½ 779: 16. -
4615: 10: - 11076: 18: -

651: 30. Door den heer Raad Extraordinair van Nederlands India
Mr Dettard van Rheden en den notaris Josua Leonardus Goubet,
Aan Pieter die Miel Tot Vlissingen
977: 19: - 2346: 7. - 2261: 19. Den derde opperkoopman desel
Casteld, P.E. Christiaan Buxhosen, aan d'heer Mr The, serus van
Rexenhorst te 3392: 12: - 8140: 16: -

366190: 33. Ducatons en Stuyvers maaken te samen à 12:
stuyvers Waar van A trecke 400: - die door de lants Jan Jacob
Braun geteld, dog mits zijn overlijden en gevolge besluit van den
3: deser maand, aan de dels ge magtigde den Sujtenant, Jochem
Caspar Beren Schüneman, weder zijn uytgekeert ... 600: -:- 1440:
-:-

Rest 365790: 33. Dufatons en Stuyvers, maaken te samen à 12:
stuyvers yder een Somma van fl. 549205: 30. stelle als Batavia int
Castel den 31: December Ao 1754:

Cormandelse Syraaten Pro Patria Aangebragt 100 st. Betangis
..... in 1 pak 377: 15: 8 100
Betangis extra fyne Brede Geblukt 30: 15040: 15: - 100
Bethilles fyne Brede Geblukt 10: 14204: 14: - 100
Bethilles teynatones 10: 11943: 2: - 1700
Bethilles fyne smalle Geblukt 17: 10998: 15: 8 800
Bethilles Groote brede Geblukt 8: 5103: 18: 8 200
Bethilles Groote smalle Geblukt 2: 1779: 7: 8 600
Bethilles ple geblukt en dap zoon 6: 4662: 6: - 800
Bethilles met rooten met motterande 8: 4715: 2: - 1000
Bethilles Marzapahsa 10: 5499: 6: - 800
Bethilles Otusaals 8: 13972: 9: - 400
Bethilles Geblukte met Bloemen 4: 5131: 12: - 400
Bethilles Geblukte sonder Bloemen 4: 4713: 17: - 2900
Betrilles Allegiassen 29: 6887: 2: - 2700
Betrilles Calawaphoe 27: 25197: 6: - 6700
Betrilles Sitteagasty 67: 28922: 9: - 200
Bethilles Supoh fyne 4: 7393: 19: - 1400
Chelassin Geruste gingam 7: 6308: 7: - 300
Gindame Onderbroekst gestrupte 3: 4110: 10: - 200
Gingams Onderbroeks geruste 2: 3000: 16: 7 100
Gingam blaume slare gestrupte 1: 2234: 12: - 5290
Jpmes fyn geblukt 175: 3241: - 3390

<i>Jpmes Gemeen Geblukt</i>	10: 9436: 15: 8 1920
<i>Jpmes baumen Blaum</i>	198: 36625: 18: 7 1120
<i>Jpmes Bluck blaum</i>	28: 11640: 5: 8 3500
<i>Jpmes Gernjen Rauw</i>	107: 14336: 10: - 400
<i>Moraeffen fyn geblukt</i>	4: 34393: 1: - 160
<i>Paternaphot</i>	1: 3696: 9: - 1000
<i>Roemares of Newtoriken</i>	52: 930: 12: 8 1397
<i>Roemares Sjterganty</i>	34: 7517: 18: - 3830
<i>Roemares d'Stal</i>	38: 9147: 17: 8 8400
<i>Roemares Guany</i>	56: 64212: 7: 8 3000
<i>Jalempouris fyn Geblukt</i>	30: 6196: 8: - 2880
<i>Jalempouris Gemeen geblukt</i>	36: 28653: 10: - 3600
<i>Jalempouris blaum Cutt</i>	45: 12351: 12: - 1000
<i>Jalempouris Runne Cutt</i>	12: 21533: 7: 8 O
<i>Cormandelse Syraaten kosten</i>	
10426: 2: - Bengalse Coopmanschappen Pro Patria Aangebragt	90
<i>Allegiassen</i>	in 1 pak 633: 6: -
100 Allabannies	2: 814: 1: 7 195
<i>Bedreft</i>	2: 2163: 17: 8
<i>Drageroon</i>	
.....	13611:
9: - Transporte	
.....	831788:
-	

Door Voordragt

.....	831788: - 600
<i>Ps Bethilles Cangam</i>	in 9 pak 7056: 1: -
4279 Cattas	52 pak
64168: 2: - 100 Chieschantys	1:
1178: 4: - 1520 Dongassen	23:
30470: 3: - 2060 Jolassen	24
pak 14987: 3: - 85 Gingam Offne	
1: 319: 6: - 200 Gingam Popsila fyne	3:
7893: 1: - 390 Hamans fyne	6:
6287: 15: 8 100 Keeper	1:
1247: 7: - 500 Klarrad Hexrys	5:
3164: 15: 8 3336 Kalle mollen	15:
49075: 1: - 800 Newdouken	4:
6589: 9: - 10274 Jymaals	113:
45508: 15: - 868 Sjedpus	11:
13930: 4: - 90 Sjelfassen	1:
1304: 17: 8 144 Sjchtermans Zary	3:
2820: 6: - 300 Sologoegys	3:
3260: 15: - 300 Saryen Gemeen d'Malanpoor	3:
2192: 7: 8 160 Sepsichen d'Demakaly	5:
750: 13: 8 200 Jontass	2:
2375: 7: - 1400 Sherindaams	20:
30662: 12: - 705 Sjantyes d'Daarpoor	9:
7128: 16: - 98 Sjepoys d'Olmara	1:
1227: 12: - De Bengaalse Syraaten belopent te samen, 301778: 15	
<i>Souratse Syraaten Pro Patria Aangebragt</i> 1200 Ps Bayora	

..... in 12 pak 8678: 9: - 700
Behampaart Witte 7: 4699: 17: 8 1000
Berampaart Blaume 10: 7448: 17: - 500
Braules off Chiadderboraals 5: 950: 7: 8 1300
Chelassen 17: 13912: 9: 8 200
Chelassen Poplia 2: 1723: 3: - 1600
Cheken Chiaboutria 8: 8558: 4: - 3500
Doty Sorogesys Witte Geblukt 35: 30792: 3: - Drageroon
..... 76862:
4: - Transporte
..... 1139926:
18

Door voordragt
1139926: 18 200 Ps Doty Sorogesys Ruume 11
pak 9331: 16: - 200 Doty Penhelegys Witte 2:
2807: 12: - 100 Doty Penhelegys Ruume 1:
1004: 15: 8 200 Hagenopdat 2:
1677: -: - De Souratse Syraaten monteren te samen, 90920: 17: 8
Mallabaarse Syraaten Pro Patria ten Peure aangebragt 720 Ps
Jalempouris gemeen geblukt 9 pak 9130: 10: 8 320
Jalempouris Ruume 4: 1755: 6: 8 320
Jumees Ruume 4: 2857: 5: - De
Mallabaarse Syraaten kosten 8347:
2: - Cochin Chinase Coopmanschappen 100 Ps Dacy
..... 4: 804: 7: 8 2 Sontrie
..... 19: 6: 8 100 Lesbaly
..... 1221: 15: 8 1330 Pilangen
..... 9874: 5: 8 100 Okenbel off
samphuas 397: 14: 8 50 Quallings
..... 642: 18: 8 D'Cochin Chinase
Coopmanschappen bedragen, 12929: 8: - Cormandose Pond Goed
5000 te Alleacontout 4976: 1: -
Bengaalse Pond Goed 974820 Salpeter
..... in 6203 stoorzaken 107315: 15: 8
Batavia fiesameling 20000 te Tarsoffel Kagulen
..... 42000: -: 30099 Nyttten Museraten en Zoute
..... 61820: 8: - 109109 Sjogly off magit in Zoute
..... 701tubes 668019: -: 79998 fanneel fyne fystonse
..... 1000balen 24798: 3: - Drageroon
..... 235729:
10 Transporte
..... 1362396:
2: -

Door voordragt
1362396: 2: - Japansa 112500 Peeper Swarte Mallabaarse
..... 26731: -: 1897609 Peeper Swarte Bantamse
..... 269789: 15: 8 3817 Peeper Swarte Lange
..... 32 baum 306: 10: 8 63607 Peeper Witte
..... 638 16502: 6: 8 450226 Suyker
Poeder 164mann 40022: 10: - 700768

Sappantont siams 32535: 4: 8 30000 Swart
Ebbenhout 1634: 10: - 917500
Coffyboonen Chinense 3950 balen 112926: 13: -
1377500 *Coffyboonen Sara's* 5580 173076:
19: 8 5743724 *Cattoen Gaaren sara's* 1502%
233598: 8: - 879124 *Cattoen Gaaren sourat* 31
66618: 1: - 36525 *Curcuma Sara's* 237
3077: 6: - 9964 *Benzuin Extra ord witte* 34
6788: 4: - 15638 *Indigo Sara's* 123
kasje 17699: 13: - 500 *Snobbe Ambons*
..... 1 1759: 17: 8 2000 *sagtherlioum*
Sourat 1 604: 12: - 1000 *gom meal*
..... 1 392: 4: - 300 *gom ammoniacum*
..... 1 263: 10: - 1602 *gom abes succotra*
..... 1 860: 16: 8 1967 *gom elibanum*
..... 1 294: 17: 8 6000 *samba Siam sop*
stokjes 30 1832: -:- 375 *cubebe of stearefosport*
..... 3 39: 5: 8 20000 *thin mallay*
..... 6695: -:- 260363 *Shee op vlage*
..... 2725 37223: 6: 8 10000 *camphurt*
Japanse 103 13400: 16: - 50 *rochen tijde*
Japans 6 2236: 13: - 2629 *Sago*
..... 26 160: 15: 8 23
Sartuvillen 1 23: 9: - 2006
paare d'amour schelpen 6 296: 6: 8 5775
Kermanse woll 66 10987: 3: 8 336
Zyde ruure chenese 3 4999: 17: - 529 *Ster*
Anys 45 1334: 2: 8 3000
Nooten Muskatengesonfyt 12 1667: -:- 12326
Sember Gesonfyt 38 1902: 16: - 56 *Moer*
hagetenconfyt 1 1298: 3: 8 *Drage roon*
..... 808909:
2: 8 *Transporte*
..... 1362396:
2: -

Door voordragt
1362396: 2: - 30000 *tammerinde* in
42 2129: 4: - 62 *Carato ann dramantin daar van 5¾ caratz aan 15*
N1 5572: -:- 9
..... 4 2 5
..... 4 3 2½
..... 4 4 12 7/8
..... 28 6 6
..... 3 6 6
..... 18 7 4½
..... 3 8 7
..... 22 9 6 *aan 10*
..... 10 62 *Caraten Ruure*
bramanten als boven kostent 60250: 12: - 3 *hantsotten met goude*
knoppen 57: 12: - *De Bataviase Versameling belooper*
..... 1059310: 12: 8 *Nog is in desen retour*

bedraget Batavia squumptenaals tot het de tournet behoorende
werd het selfde bedeyk erment senjes behingestet & wetten 7669
planken orede bellast 1909: 2: - 266 Stug
yzere canon van 6 en 12 w wugen ... 52506: 15: 8 28 ongsiquam
ankers weeg 51610 52506: 15: 8 107 getsprengte
snaphaen en pistore doopen .. 6546: -:- 27 Yzere ballanken
..... 2830: -:- Kasten met snaphaen en
pistore doopen 2505: -:- Aambeelden
..... 300: -:- Bankijseren
..... 3137: -:- Domme kragten
..... 6000: -:- Spur staaken
..... 1270: -:- Kijzer
..... 15000: -:- Kasten met
snaphaen en pistore doopen 5000: -:- Yzere Ballanken
..... 15495: 17: 8 Voor 4 percento
Bataviase gelden 2422706: 10: 8 Batavia int
Castel den 18 January Ao 1755*

Nu volgt het bedragen van den bodem Inlading apart Namentlijk
Voorde Practorale Kamer Amsterdam Den 3 Octobr 't Schip
Keukenhof 129124: 2: 8 16 Janu
..... 395735: 9: - 724859: 6: -
voorde Kamer Zeeland Den 31 Octobr 't Schip Catteneyke
..... 274276: 17: 8 16 Janu
..... 512: 7: - 274799: 5: -
voorde Kamer Silve Den 3 Octobr 't Schip Di Hoop
..... 201790: 3: - 16 Janu
..... 410: 3: - 202200: 6: -
voorde Kamer Rotterdam Den 3 Octobr 't Schip Rotterdam
..... 251021: 17: 8 16 Janu
..... 254329: 4: - 505350: 5: 8
voorde Kamer Hoorn Den 31 Octobr 't Schip Peylstwaart
..... 256833: 13: - 16 Janu
..... 235729: 7: 8 492563: 1: -*
Voor de Kamer Enkhuyzen Den 14 October 't Schip Straaten
..... 113179: 17: - 16 Janu
..... 709: 9: 8 113889: 7: 8
Somma
.....
1139066: 18 Sommario van het Gesadene in g'Retour Schepen
voorde Respective Cameren*

voor Amsterdam

Patria

Aan de Edele Hoog Agtbare Heeren Bewindhebberen ter
vergadering van Seventienen gecommitteert, representerende de
Generale geoctroijeerde Nederlandtsche Oostindische Compagnie
te Amsterdam

Wel Edele Hoog Agtbare wijze voorzienige en Seer Genereuse Heeren!

De retourtscheepen Ruyteveld en d'orange Zaal heden onder Zeil gaande, om onder het Noorder Eiland na de Papiere, te wagten en vervolgens hunne reijse neevens het reets derwaarts vertrocke Schip Noord Nieuwland voort te setten; zo kunnen wy geenfints afzijn, UwEd: Hoog Agtb: nog by dit na briefje de verlijkste kennis te geven, dat na een langwylige ziekte van ruim drie maanden op den 13e deser in den vroeger morgen is komen te overlijden den Heer Eerste Raad en Direct: Gener: Just: Valentyn Stein van Gollenesse, mitsgaders dat wy daags daar aan uijt hoofde van de vergadering waar in het werk van de Generale Directie door de continuele debilitiet van wijlen Zijn Ed: geraakt was tot de vervulling van dat ampt, treedende by meerderheid van stemme, daar toe onder de geerde approbatie van UwEd: Hoog Agtb: verkoren is den Heer Raad ordinair Petrus Albertus van der Parra, blijkend nevens desen, ingesloten Extract uytnotule tekst van dien en huijdigen datum waar aan wy ons in alle eerbied gedragen, terwijl voorm: Nieuw gelijkerenden Heer Direct: Generaal opt eerbiedigste is verzoeken, wekende UwEd: Hoog Agtb: gunstige dispositie ter zijner bevestiging in voorm: charge; En hier meede afbrekende beveelen, d'UwEd: Hoog Agtb: geerde Personen neevens Homp: dierbare belangend in Godes hoede en blijve met veel respect.

Wel Edele Hoog Agtb: wijze voorzienige en seer Genereuse Heeren!

UwEd: Hoog Agtb: onderdanige en getrouwe Dienaren

Den Gouverneur Generaal en de Raden van Indië

Extract uyt de Generale Resolutien des Casteels Batavia genomen in Rade van India

op

Dingsdag den 14 Januarij Ao 1755

Door den Heere Gouverneur Generaal ter vergadering in overweging gegeven zijnde, of in een, uijt conditie van de noodzakelijkheid der vervulling van het ampt van Directeur Generaal, door het overlijde, op gisteren morgen, van den Heer Philips Valentyn Stein van Gollenesse, vacant geraakt, niet al te, en te diende te teeden tot de provisionele verkiesing van een nieuwe Directeur Generaal, en desselfs plaats, nadien de saaken de Generale Directie concernerende, uijt hoofde van de langdurige infirmitet van wijlen Zijn Ed: al vrij wat verzaagt zijn, en voor als nog occasie is, om met de thans zeilvaardig leggende retour Schepen, Ruyteveld en de Oranjezaal de heeren, Meesters de vereijste kennis te suite deelen, so wel van dit overlijden, als van deze, onder denselven geerde approbatie te doende electie,

het welke door de gezamentlijke Heeren, Leders der vergadering, mede niet verwoegen begrepen, en dienhalven preparatoir lestuiter genomen, zijnde, van de met betrekking tot de verkiesing van een Directeur Generaal by de heeren, Meesters verleende ordnes, speciaal bij die van den 12 September Ao 1736 en 11 November 1747, vervat mitsgaders de successie resolutien, daar toe specteerende de datis 25 April 1722, 19 September 1729, en 25 Augustus 1734, even November 1737, en wel by sonder die van den 21 Mei 1748, 20 Januarij 1747, en 3 November 1750, somptigt tot het getal in, het stemme, door de Heer Leders, als het geene alvoren in diergelijke omstandigheden gebruikelijk is; So wierde op de, aandere, het was, welgemelde Zijn Ed: heid, of men, die, de vergadering voltallig, en bestaande was buijten Zijn Ed: heid, in drie ordinaire en zeven extra-ordinaire Raden, over sulks niet wilde treden tot de verkiesing selve, het welke al meede g'avoneert zijnde, heeft, in de eerste plaats de, heer Raad Ordinaire van der Parra opstaande verklaart van sentiment te zijn, dat de charge van Directeur Generaal op hem, als oudste en eerste leden der vergadering, behoorde te wesen, geforceert, en hier op in de tweede plaats den Heer Raad Ordinaire van der Parra insgelijks opgestaan, en teffens zijn dienst daar toe gepresenteert, hebbende met verzoek, dat de vergadering daar op een gunstige reflectie geliefde te slaan, vermits Zijn Ed: als met en benevens den heer van der Parra, op een, en denselve dag, als Raad Ordinaire, in de desen vergadering geïntroduceert, en ook in selven voege, nevens Zijn Ed: tot ordinaire Raad bevordert zijnde, dieshalven sustineerde, dat de voorgaande preedance door den heer van der Parra, in dit geval niet in, consequentie konde werden getrokken buijten, en behalve, dat de Heeren, Meesters, bij meerder de gevenereerde missive van den 12 September 1736, alle de ordinaire en selfs de extraordinaire Leden, ter tafel daar toe eligibel hebbe, verklaart, dog welke daden den heeren Meesters, de heer van der Parra, buiten, in zijn voordeel te kunnen werden gefeliciteert, nadien, haar Edele Hoog Agtb: daar bij wel expresseelijk hadden gelieven te gelasten, dat in de eerste plaats voornamentlijk moeste werden, en dat niet reflectie gellagen, op de ordinaire Raden, en, dat niet dan, in de uijterste noodzakelijkheid tot de extraordinaire Raden, moeste overgegaan werden, dewijl dit genoegzaam te kennen gaf, dat omtrent de ordinaire Raden, de oudste ook de preferentie moeste werden gegeven, ingevoegen, als dat ook in een feitelijk geval na het genoteerde bij resolutie ter tafel van den 4 8ber 1737, ter gelegenheid van de verkiesing van een nieuwe Directeur Generaal, in stede van te dien opleden heer Blom, door de toenmalige oudste ordinaire raad de heer Schaghey, is begrepen geworden, also bij Edele raden, inhouds die resolutie lig in, deze voege heeft g'explicieert.

Dat volgens de vaderlandse ordnes, de oudste ordinaire Raad, ingevalle op denselve, niet te zeggen viel, daar toe behoorde aangesteld te werden, sonder dat sulks in die vergadering, ofte ook nadenhand door de Hoog Edele Heeren, Seventiene, bij enige

van denselven brieven, is tegengesproken, terwijl de heere Gouverneur Generaal bij die gelegenheid nadere elucidatie, allequeerende het geval, dat met betrekking tot den, 28 Jan 1717, gepasseerde heer Nolthenius heeft plaats gehad, nadien, Zijn Edele als oudste Raad ordinaire bij de verkiezing van een nieuwe Directeur Generaal, in plaats van de te dien tijd overledene heer de Chavonnes, niet geteerde bij de te meermaals aangehaalde resolutie van den 20 Januarij Ao voormeld, voor bij gegaan, en Zijn Edele te die tijd naast aangeloemde heer Nolthenius in rang volgende daar toe met eijne stemmes ook die van de heer Nolthenius geliegent zijnde, egten niet vermeldde bij Patriate Generale missive van den 15 9ber 1717, tot Directeur Generaal is aangestelde geworden, waar door niet ster en wel grond geteget was, de electie van, een jonger ordinaire lid met voorbij gaan van den oudste Raad, op allen nadrukkelijkst door haar Edele Hoog Agtb: gedisapprobeert te zijn gewonden, en dat dus hier niet te vollen konde werden opgemaakt, dat de intentie der Heeren, Meesters daar heen strekte, sou wanneer een dienelijk geval exteerde, zig daar na te kunnen richten, het welke egten door de Raad Ordinaire van der Parra wendtegen, getrokker, als betuijgen, dat Zijn Edele, dat getrants konde zien, dat dit bij sonder geval tot een absolute wet en, en dat voor het vervolg soude moeten of mogen werden aangemerkt, het meeste der heeren Leden. So wel als den, Heer van der Parra niet onbekend was, was, dat dit alles niet anders kan aangezien worden, als ene bijzondere gunst en complaisance der Edele Heeren Principalen, voor den heer Nolthenius, die nu, dog wel wist, dat niets weg soude wesen, en volgens zijne wets afge- sondene advise, in Nederland verwacht wierde, ge- lijk dat genoegzaam quam te blijken, aan de attenatieve schikking door haar Edele Hoogagtb[are] na het genotere bij dienselve brief gemaakt, met de pretentie, Heere Gouverneur Generaal als henmaals eligeant Directen Genera[al] tacite te bevestigen, door daar bij teffens te laster, dat ingevalle den heer Nolthenius voor den ontvangst dier missive, niets gepre- tericent, dan, wel ongenoegen mogte wezen, ten minsten, drie jaren hier te verblijven, als dan den heer Raad ordinaire en president Heere Gou- verneur Generaal Mossel, tot Directeur Generaal soude moeten optreden; en hier op in vorm de alverder gedaane pas positie van welgem[elde] Zijn Edelheid, getaxeede, zijnde tot het stemmen door de gesamentlijke, soo ordi- naire als Extra ordinaire Heeren Leden, pri- gadend hier op door den heer van der waeijen voor den heer van Rheden, en door den steen van den Parra voor den heer van der Spar, rijdend door de steen van der Spar, steen- man, van den velde der Nist en van Riems- dijck voor den heer van den Parra, en daan en teger, door de heere van Hohendorff, van Rheden en van Basel voor de heer van der Waeijen gevoteert, mitsgad[ers] teffens door den heer van Rheeden versock gedaan, zijnde, tot aan tekening van de daar bij gedaane verklaring, dat Zijn Edele vermengende geen dienst aan den heer raad ordinaire van den Parra te willen doen, met deselfts stem in, Zijn Edele voordeel te geven; terwijl den heer Raad ordinaire van der Waeijen altiet duste en eerste lid van de vergadering zijnde, het Directeur

Generaalschap toequam, voegende bij den Heere Gouverneur Generaal met zijn Edele stem bij die van deone laatstgeno[emde] Heeren; Zo quam uit alles te blijken, dat de meerderheid voor den heer van den Parra gevallen, en Zijn Edel[heid] over sulks tot het voorst[elde] ampt van Direc- teur Generaal verkoren is geworden, en, ware[n] overhilks, ingevolge van dien Zijn Edele met deze zijne promotie gefeliciteert, ondertrewensching van gedoneerde, en knagte, tot het bekleeden van zodanig ampt, mitsgaders tot eigen repos en ook tot genoeg, van de Heere, Principalen, gunst- wijdend door de Heere Gouverneur Generaal dit aan de negen zijde van Zijn Edelheid aangewezen, voegende, ook den heer raad ordinair van der sp[ar] en de volgende heere, leden, bij opschrijving van plaatsen, veranderde; Dog waar en tegens de heer van der Waeijen voormeld betuigde, tegens de verkiezing op de nadrukkelijkste wijze te prote- ner, als daar bij te, intender, geprejudiceert ende niet verstond dat sulks bij Resolutie war, heden mogte aangeteekend werden, en voegen dit in onvrage gebracht, en toeg[e] staan is.

Voorts is verstaan, het transport van Generale Directie te laten geschiede, om ultimo February aanstaande, en den heer Directeur Generaal bij eene daar naaste vergaderingen aan de supposten van de Generale Directie na den

[]

Extract uit de Notulen van t'gebesoigneerde en gere- solveerde in Rade van India op Zaturdag den 18. January 1755.

Ter gelegenheid van de resumtie der Resolutie, de dato 14. deser rakende de elec- tie van den presenten Heer Directeur Gene- raal van der Parra, is verstaan, op Zijn Edele versock bij notul van reden, om thans nog afgezonden te werden, aan tekening te houden, dat Zijn Ed. geenints verstaan heeft, dat den Heere Gouverneur Generaal, bij 't opneemen der stemmen, bij de verkiezing van Zijn Ed. lig soude gevoegd hebben bij de votums der drie Heeren van Hohendorff, van Rheden en van Bazel en dat Zijn Edelheid na Eet stemmen voor de Heer van Riemsdijk lig heeft ge- lieden in deser voegen te verklaaren; dat de meerderheid voor de Heer van der Parra gevallen was en daar op Zijn Ed. gefeliciteerd had, gelijk sulks, op de gedaane omvrage door de verbere Heeren gavoneert wierd, excepto de heer

De heer van der Waeijen, die verklaarde te sustineeren dat Zijn Edelheid bij deselfts voorstellen, en het gediscourreer ter gelegenheid van de opleesing der ordre van de Heeren Meesters ten vollen heeft tekenen gegeven, dat voor Zijn Ed. was verklarende de heer van Rheeden niet te kunnen zeggen geroord te hebben dat Zijn Edelheid deselfts votum aan d'heer van der Waeijen heeft gegeven, maar dat sustineerde dat door het verklaarde van Zijn Edelheid dat de meerderheid voor den Heer van der Parra was, genoegzaam heeft te kennen gegeven, dat Zijn

Edelheid niet voor Zijn Ed. voteerde dog den heere Gouverneur Generaal verklaard hierontrent, dat Zijn Edelheid deselfts gedaane propo- sitie lig duidelijk genoeg meent g'explicieert te hebben, dat het d'heer van der Waeijen toequam, en dat indien al niet anders gezegd had, als dat de meerderheid door de overstemming van vijf de laatst deci- deerde, echter dat alleen genoeg was, om aan te tonen, dat lig voegde bij de voorgem[elde] drie Heeren Leden, dog dat het geen in een vergadering tacite passeert, bij een Resolutie duidelijk moet blijken in dit en diergelijke gevallen.

Accordeert [Signature] Secret.

Amsterdam. Aan de WelEdele Hoog Agtbare Heeren ter Vergadering van Zeventienen gecommit- teerd, representerende de Generale Nederlandsche Oost-Indische Maatschappije etc. etc. etc.

Wel Edele Hoog Agtbare Heeren.

Schoon ik mij nooit de vrijheid hebbe durven aanmatigen van UwelEdele Hoog Agtb[are] in derselver swaarnodige be- zigheden te vermoeylijken, met mijne geringe vertoogen, brengt mij echter de hoge nood en de krenking mijner, tot als nog buiten de minste opspraak geblevene, Eere, om mij met verschuldigde eerbied te adresseren aan Uwel Edele Hoog Agtb[are], en zijnde deselve op het nedrigst te verzoeken eene regtmatige en billijke Justitie over het mij mijn aangedaan, en ten uitersten smertelijk vallende gelijk, door de op den 14. dezer bij de Edele Hooge Regeering alhier bij meerderheid van stemmen gedaane betrekking en verkiezing van den mij in rang opvolgende Raad Ordinair de heer **Petrus Albertus van Parra** tot Directeur Generaal van India in plaats van den daagst bevoren overleden heer **Julius Valentijn Steyn van Gollenesse**.

Had ik met een hart vol van ambitie, gelijk zijn eer bereid, mijn werk gemaakt om van al overlang en principaal sedert drie maanden herwaarts, wanneer welm. overleden Heer Directeur Generaal, reeds aan een gevaarlijke ziekte begon te laboreeren de stemmen van enige leden ten mijn voordele te verzoeken, en zij op de ene of andere wijze te verkrijgen, het zoude mogelijk niet nodig zijn geweest, deze mijne gravamina Uwe Edele Hoog Agtb. voor ogen te brengen; maar mij nogt of vijf met dringelijke zaken opgeladen en mij centlijk met mijne bediening en 't werk dat mij opgelegd is bemoeijende, mitsgaders denkende dat zulks grotelijks blijken de manier van denken van een eerlijk dienaar was, heb ik geene der Heeren Leden de mond geboden dan na het overlijden van welm. Heer van Gollenesse, en dat nog maar om dat zulks hier in gebruik is, en men mij mogelijk zoude hebben kunnen imputeeren het character der Heeren Leden in dit geval niet behoorlijk gekend te hebben, twelke van die uiterste hier

was dat sommige Heeren na alle gedachten, om mij maar af te zetten, goed en voordelig antwoord gaven, des de zaak daar bij latende en onbedeelde in deeden aan de burgerlijke civiltéit te hebben voldaan; mitsg. voornaamentlijk mijn vertrouwen stellende, dat nog op mijn dienst, nog op mijn gedrag iets te zeggen viel, zoo was ik echter ten hoogsten verwonderd, ja ondervond tot mijne innerlijke smart hoe het de Heeren van der Spar, Floreman, van den Velde, de Nijs en van Riemsdijk, beraadde niet tegensstaande de alvorens gedaane opleering der Ordres van Uwe Edele Hoog Agtbare bij hiecc-thieven brieven aan deze Regeering met betrekking tot de verkiezing van een nieuwen Directeur Generaal vervat, item de successive alhier genoemde resolutien ten dien affecte, mitsgaders onaangezien de sittence van zijn Excellentie den heer Gouverneur Generaal neevens de Heeren Raaden van Hohendorff, van Breede en van Basel om mij als de oudste en eerste der Raaden Ordinaire te laten optreden tot Directeur, echter haare votums te geven aan den voornoemden Heer Raad Ordinaire van der Parra.

Wel is waar dat laatstgem. zijn de heer argende van op een en dezelve tijd met mij te gelijk tot Raad Extraord. als mede Raad Ordinaire aangesteld te wezen, dog ik meene onder d' Edele correctie van Uwe Edele Hoog Agtbare, dat ik goedgunstig de rang telkens als ook toen ter tijd onder opperkoopman dan zijn E. van Uwe Edele Hoog Agtb. verkregen hebbende, dus ook in dat geval als de eerste en oudste Raad aangemerkt moet worden, en dus de naaste te zijn om in de plaats van wijlen den Heer Directeur Generaal op te treden.

Verneem ik van mij Wel Edele Hoog Agtbare Heeren! dat ik mijne gebiederene, die ik gedurende een ruim twintig jarigen dienst in diverse employen naar mijne geringe vermogend heb te agten genoeg te geven en steeds zal tragten te overtuigen van mijne onderwerping aan denzelver ederd wel beraaden, in dezen enige wetten krijgt voortschrijven, maar ik neeme respectieve gelijk de vrijheid bij dezen op het eerbiedigste Uwe Edele Hoog Agtb. in overweging te geven hoe smertelijk het mij vallen moet, en wat bitter affront het voor mij is een jonger lid, in deze gewesten geboren en opgevoed, zonder dat iets op mijn dienst of gedrag te zeggen valt, mij over 't hoofd te zien springen, dog overtuigd zijnde van Uwe Edele Hoog Agtb. edelmoedigheid en regtmatigheyd, verstonte ik mij niet alleen mijn bewaarnis over dezer grotelijks tot declin van mijn eer en reputatie aanneemende verkiezing aan Uwe Edele Hoog Agtb. voor ogen te brengen, maar ook teffens op het eerbiedigste te verzoeken, mij die gunste te willen bewijzen van door een billijk en regtmatig rednet, na het voorbeeld van den trans in Nederland zig bevinden de Heer Oudgelijend Directeur Generaal Nolthenius mij die justitie te doen, dat die verkiezing absoluut gedisapprobeerd, en ik door de gunste van Uwe Edele Hoog Agtbaren tot het ampt van Directeur Generaal direct mag werden genomineerd en aangesteld, onder eerbiedige verzekering, dat ik nooit nalaten zal die hoge gunste

op het dierbaarste te erkennen en al wat in mij is in 't werk te zullen stellen om Compagnies belangen te beletten, mitsgaders geene gelegenheid zal laten ten voorbijgaan om Uwe Edele Hoog Agtbaren na uiterste vermogen, volgens mijnen schuldigen pligt het vereijste genoegen te geven.

Ik durve mij niet verstouten Uwe Edele Hoog Agtbaren meerde attentie verder te ververzoeken, dog op het nederigst smeevende, dat mijn deere gebruikte vrijheid ten besten mag werden gedugt, ik hier mee de eindige en na Uwe Edele Hoog Agtbarens en alle haare raadslagen ten besten van de maatschappij des Heeren Dienbaaren zegen toegewenscht, mitsgaders deszelver hoog-edele personen en familien in zijne divine bescherming bevolen en laatstelijk mij in mijn zaak in Uwe Edele Hoog Agtbaren vermogende gunste op het eerbiedigste gerecommandeerd te hebben, verblijve ik met alle eerbiedige hoogachting,

Wel Edele Hoog Agtbare Heeren,

Uwe Edele Hoog Agtbarens ter ootmoedigen en trouwschuldigen dienaar, **P. D. Waeyen**

Batavia den 30 Jannarij 1755.

Amsterdam Aan d'Edele Agtb. Heeren Bewindhebberen van de Generale Nederlandsche Octroijeerde Oost Indische Comp. ter Kamer aldaar

Edele, Agtb. wijze, voorzienige en zeer genereuse Heeren.

Sedert het afgaan van ons jongste eerbiedige van den 29. oktober jongstleden alhier aangekomen zijnde de schepen Slooten voor Uwe Edele Agtb. kamer en de Naarstigheyt voor Delft hebben wij kans d'Ere Uwe Edele Agtb. te bededen, dat met dezelve en het Zeelands kamer schip Rademacher van welkers arrivo Uwe Edele Agtb. reeds kennis is gegeven bij bovengenoemde ons onderdanig schrijvens. Alhier zijn aangeeland 766 koppen, en dus 170 koppen min als waarmede in het vaderland en aan de Kaab bemant zijn geworden als zijnde daar van 124 aan de Kaab gebleeven en 46 op de reijze overleden.

Zij de nevendliggende bevinding der restant uitgeleverde lading van het schip Keukenhof zal Uwe Edele Agtb. des beragende te voren komen, dat op de daarmede versondene 95000:- ijzer een minwigt bevonden is van 1786 1/2 lb. buiten nog 602 lb. aan M. Staven, die volgens verklaring der scheeps officieren in dien bodem niet te vinden zijn geweest, zullende die van het schip Slooten als nog niet in onze vergadering gebracht eerst in dit jaar kunnen volgen.

Voorts heeft men ter onder leessie van den 20. octob. g'arresteert tot retour schepen aan de tweede besending aan te leggen de schepen Ruijterveld voor Uwe Edele Agtb. kamers, Noord

Nieuwland voor Rotterdam, de Getrouwigheyt voor Hoorn, dog mitt het achterblijven van het laatstgem. is de oranjezaal op den 17. december in dies plaatse geprojecteert, wel en nogend welkers lading wij aan de Kaab rijt nemen te refereren aan de Kaab overgaande korte en lange factural, mitsg. ten regarde van den verdienststaat van der zaken in deze landen aan nevendleggen, de generale beschrijving aan de Hoog Edele Heeren te antvienen, waar bij nog gevoegt zijn zodanige secretariale negotie en soldij papieren al tot daar van geformeert registers, Uwe Edele Agtb. des gelijvende zal komen aanterijlen zonder dat daar onder genaamde de Kaabs vere soldij boeken van Samarang en Bantam d'Ao 176 2/3 en 176 3/4, om dat die zonder balance overgekomen zijn hebben. hebben kunnen gevoegt, maar eenlijkst eerst. So alsse zijn moesten aangeboden, verder ter wijl na een tweede punctatie als bereeds, sonder berijght van het bedoelt oogmerk, schiet sijnde en na redres de Slapers thans te werden overgemaakt.

De voormelde retour-schepen wenden. Dat so wel als de bereeds voor afgezonden, so van hier als van Ceilan, Bengalen, China / onder welke laatste het voor Aght: over China gedestineert schip Tulpenburg, alhier in stede van deszelfs bij Geldria, droogte gebrakte grote mast van een nieuwe heeft moeten voorzien werden en voormede gegeven is een brief met Lotjes quotieren voor d'Edele Agtb: beamer / bevonden en voorspoedig naar Nederland, terwijl wij onder communie van de aankomst van ter Rotterdam beamer schip, de Handrustig teijt ende behande aankomst op den 14e deden aan d'Edele Agtb: beamer schip d'Eendracht in een seer slegte toestand ten aanzien van dies volk als hebbende lijden de fraal en dese hoofdtplaats 104. 1 d'en, en bovendien bij na een honderd lieden ter lijnen.

Batavia in 't Casteel den 20 Januarij 1755.

Met het Retourschip **Ruijtevellt**. Gehorende onder de tweede besending deser saijoens, vertrecken naar Nederland, de volgende Officiers, passagiers en gecondemneerde, mitsgaders na Cabo de Goede Hoop dan mede te nemen passagier, als:

- Capitain: Cornelis de Quaak
- Opperstuurman: Simon Smith
- Zieken-trooster: Leendert Swaenskals
- Oppermeester: Benjamin Poeje

Lang 140 voeten.

Den opbrender van de Acon-onwerd winkel: **Pieter van de Kinderen**. Adistent: **Jacob Christiaan Mintz** gen. Schipper Pieter Thim om volgens besluit van haar Hoog: Edele van den 29e aug: 1754 als in abiel overgevoert te werden.

Luit: militair **Johannes Gabriel** om volgend besluit van den 29e dec: 1754 de leden, als een schadelijk subject verzonden te werden.

Gecondemneerde ten met het schip de saamheijt van Macastef overgezonden, en ten Eijlande Edam zijnde slaaf **Pieter van Wessel** om volgend besluit van den 19e Junij 1753 als een penritieuze subject overgevoert te werden van dese alleen ordonn: verleent geweest, op het schip Zeh-herlandt, dog door verzuim der heivendens van Edam niet verzonden.

Passagier na Cabo de Goede Hoop den Burger **Jan Hendrik Swemmer** in de gewijf transport opgelt betaalt.

Batavia in 't Casteel den 12 Januarij 1755.

Met het Retour Schip **Noordniuwland**. Gehorende onder de tweede besending deser saijoens vertrecken naar Nederland de volgende officieren en passagiers, mitsgaders na Cabo de Goede Hoop de te noemen Gecondemneerde als:

- Schipper: Thomas Makens
- Luitenant: Willem Jacob Swaendijk
- Zieken-trooster: Wouter Verhagen
- Opperstuurman: Hans Heijde
- Oppermeester: Jan Christiaan Reyneke

Lang 140 Voeten

Den jong adistent **Cornelis Bronkhorst**. Burger **Christiaan Mansvelt** einde kapit transport en kortig: bet.

Gecondemneerde na Cabo de Goede Hoop ten Eijlanden Edam zijnde slaaf met name **Robe van Batavia** om volgens besluit van den 22 Maart 1753 voor 25 jaren aldaar aan de gemeene werken te arbeijden. Van dese alleen ordonn: verleent geweest op het schip 't Hoff de Uno, dog door de bed: van Edam versuijmt te verzenden.

De slaven **Lenna** en **Jonas van Boegies** nevent den Javaan **Bappa** abim om volgens van den 10 Decembris 1754 de twee eerste in de ketting en de laatste buiten de ketting ad vitam gebannen te blijven.

Batavia in 't Casteel den 9 Januarij 1755.

Met het Retourschip **De Orange-Zaal** gehorende onder de tweede besending deser saijoens vertreken naar Nederland, de volgende Officiëren en Passagiers, mitsgaders de tenoemene Gecondemneerde na Cabo de Goede Hoop, als:

- Schipper: Leendert Snuijman Hartog
- Opperstuurman: Jan Paart
- Oppermeester: Jan Remie Brajst

Lang 140 Voeten

Den adistent **Ludolph Franken**. [] **Cornelis Goudbergen**.
Geertruijde **Elisabeth Schrijver** wed: van den boekhouder de Faant vry transport.

Gecondemneerden na de Caab.

- Den Chineese **Ang Tjang Ko**.
- " " " **Lie Tiokko**.
- " Chinees **Tan Heeko**.
- " " **Lie Lanko**.
- " den Javaan **Bappa Bul** en **Di Jalil** om volgens haar Hoog: Edens besluit van den 23 dec: 1754 de eerste voor 6, de tweede, derde en vierde voor 10, de vijfde voor 15 jaren in de ketting, en de laatste voor 10 jaren buiten de ketting aldaar gebannen te blyven.

Batavia in 't Casteel den 12 Januarij 1755. Ruijterveld Voor Amsterdam 12 Coppen Militairen en Ambachtslieden te Weten

6 Coppen Militairen

- f 16, Laurents Droog . . . Van Delft, Corporaal
- 14, Jan Christoffel van Schertsling . . . Brunswijc
- 13, Johannes Cermans . . . Zille, Soldaat
- 15, Jan Baptist Dormang . . . Narbonne
- 9, Jacob Madmis . . . Havelberg
- 9, Andries Beeman . . . Endwelt

6 Coppen Ambachtslieden

- f 24, Jan Wolff . . . Van Visfelsie, huistimmerman
- 22, Michiel Born . . . Campe
- 20, Jan Baptist Coster . . . Brussel, metselaar
- 34, Jan D' Meijer . . . Alst, Canonier
- 34, Andries Empagger . . . Beijes, blikslager
- 35, Jan Everhard Meijer . . . Breemen, handlanger

6 Coppen Voorz: Batavia in 't Casteel adij 5e Jannuarij Anno 1755

Nieuwland Voor Rotterdam 5 Coppen Militairen en Ambachtslieden te Weten

3 Coppen Militairen

- 9, Kilais gest . . . Van Hamburg, soldaat
- 9, Jan Loberogh Smit . . .
- 9, Hans Felot . . . Hottijn

3 Coppen Voorz:

2 Coppen Ambachtslieden

- 18, Jan de Reus . . . Van Rotterdam, timmerman
- 19, Jan Harmens . . . Middelburg

2 Coppen Voorz: Batavia in 't Casteel adij 9 Jann: Ao 1755

D'Orange Saal Voor Soorn 7 Coppen Militairen en Ambachtslieden te Weten

7 Coppen Militairen

- 18, Otto Haselhoff . . . van Sapmeer, Sergeant
- 20, Christiaen Shack . . . Wijden
- 20, Hendrik Lant . . . Nimeegen
- 16, Michiel Rastecher . . . Bruggen, Corporaal
- 16, Jan Mulder . . . Amsterdam
- 13, Ursmus Joseph le febrie . . . Mons, Soldaat
- 16, Balthazar Mulder . . . Wolffhagen

7 Coppen Voorz: Skondergeschr. Cornelis Quak Capitein opt schip Ruijterveld thans Zijlreed leggende om met dien bodem van hier onder Godes zeegen naar 't Patria te navigeeren bekenne van alle scheepsbehoefden benevens de provisie voor 120. coppen in 9 maanden ten genoegen voorzien te zijn als mede van krijt en scherp gelijk den inventaris daar van gedrault komt aante toonen Wijders dat aan dien bodem nodige gerepareerd en vertimmerd is over zullt niet meer benodigt bent. Batavia den 13. January 1755 C. Quak Skondergeselreven, Simon Smit, opperstuurman in dienst der E. Comp. bevestigden op het retour-schip Ruijtervelt, thans zeijl-ree, leggende om met dien bodem van hier onder Godts zeegen voor de Caap, Amherte, en Patria te reepatriëeren, bekenne bij deesen waar en waaragtig te zijn dat ik van den beginne, te dezès dat gemelde bodem, voor de E. Patria is beladen geworden, ten overstaan van den onder equipagie-meester D. E. Heer Jan Athervelt, uit mijn deselve niet anders dan alleen E. Comp. coopmansschappen, volgens een daar van gemaakt en door evengemelde onder equipagie-meester ondertekende, stuagie-lijs geborgen hebben. Welke goederen, kragtens de geley-brieven van de respective administratie getrokken uit de prospect van d' Eeren oppercooplieden des casteels Batavia, van de welker successivelijk toegezonden, zijn en dat voorts de lijsten van gemelt Ruijtervelt door den Commandeur en Equipagie-meester

D. E. Coert Roseboom behoorlijk toegezelt zijn hetgeen ten aller tijden des geëxquireerd werdende, met solemneele Ede, praesentere te bevestigen.

Batavia den 14 January A: 1755 Simon Smit

Amsterdam

Aan de Wel Edele Hoog Agtb: Heeren D' Heeren Bewindhebberen ter Vergadering van XVII. Gecommitteerd, Representerende de generale Nederlandsche Geocroijeerde Oostind: Comp:

Wel Edele Hoog Agtb: Wijze Voorzienige en Zeer genereuse Heeren.

Vinde mij hooglijk vereerd met Uwedele Hoog Agtb: rescriptie op mijne aanmerkingen, en ik verheuge mij deze deszelfs vervolg in meer de uitgebreidheid sedert afgezonden te hebben, omdat ik denke, zulks niet te onpasse zal gekomen zijn, in denselven voorgenomen generale deliberatiën te aangenamen, omdat mij, nog de Raden van India eenigzins mogelijk is, in dezen tijd van de depeche der jaarlijkse generale advisen, aan zulken werk de handen te slaan, dat echter na dies depart al aanstonts geschieden zal, met mede openlegging van mijne memorie d' anno 1753, opdat deselve in staat moge

wesen, Wel Edele Hoog Agtb van hare gedachten te dienen.

Sedert mijne jongste nederige van den 30 8ber zijn de zaken op Java alzints voorspoedig gegaan, staande de Prins Manceboemie, met genoegen van den Soesoenang, als Sulthan over een deel van Java gekroond te werden in de aanstaande maand, en is de rebel Maas Said zo magteloos door vele verliezen jegens de onze, en weglopen van zijn volk, dat int zijden gebragte opgesloten gehouden wordt tot de regentijd over zal wesen, wanneer deselve weder zal opgezet worden, indien hij niet intusschen op discreetie onderwerpt, zo dat Java in rust en vrede is, meest alle de Inlandsche soldaten afgedankt zijn, en nu weder een florissante tijd verhoop.

Batavia is dit jaar zo gezond geweest, dat maar van 2000 gestorven zijn, daar van 1547 Comp. dienaren, en blijven de gragten vol water door de J. schikking.

Veagun mij de Hoge Eere, dat met de uijt-tienste veneratie en vres bondent leijd mag onderschrijven.

Wel Edele Hoog Agtb: Wijze Voorzienige en zeer genereuse Heeren

*Wel Edele Hoog Agtb: Onderdanigste gehoorzaamste en
volwaardigste dienaar*

Batavia Den 31 8ber 1754.

Patria

*Aan de Wel Edele hoog Agtbare Heeren Bewindhebberen Ter
Vergaderinge Van Seventienen gecommiteerd, de generale
Nederlandse geoctroijeerde oost indise compagnie
representerende, ter Presidiale kamer te Amsterdam*

*Wel Edele Hoog Agtb: Wijze Voorzienige en Zeer genereuse
Heeren*

*Het genoeg Welke uwel Edele hoog Agtbare hebben gelieven te
scheppen in t opstel wegens den Staat der E. Compagnie dat ik de
Wijheid nam an 1752 aan deselve te laten toe-ko- men, hoope niet
te zullen vermin- deren bij lecture der daar na gevolgde*

*memoriën, en niets kan mij meer attacheren aan haren dienst, dan
te vernemen dat ik niet te vergeefs werke, waar door ook den
arbeid zeer verligt word.*

*Mijne kwalen van t graveel en be- sigt overvallen mij bij
continuatie, echter heb ik gevraagd in t voorjaar na Java te gaan,
om van nabij de geschepen luid te zien, op brevet van mijn
schoonzoon van Holenbor die gansel afgemat door H: Harting in
dat gouvernement vervangen is te gaan afhalen, en heb in die
reise nog veel geleerd, midsg: fet met hulp van den kundigen en
ijverigen gouverneur Harting het verre gebragt, dat w'et met
Prins Mancoeboemie bijna eens zijn, en met gemeene magt tegen
maas Said ageren.*

*Waar van t goed gevolg verhoope, alschoon den laatsten listig is,
en is in allen gevalle beter dus teegen een, als teegen beide, en
heb er goede moed op, en reeds 1200 inlanders afgedankt,*

*In t Voorjaar zal ik de memorie van menage onder handen neemen
en tragten te voltojen bij matige gezondheid, als wanneer
d'epicutie die hier al mij bedwaarlijk gaat, zal door zetten en daar
mede mij weder kunnen verge- noegen d'ordin: zaken haren plooy
te geeven,*

*De Verlieden die de bengaalse zijdeaken bij de kameren gegeven
hebben, zal ik door die bedienden laten vergoeden, welke deilse
zo onbesuijerd zenden, dat ik er geen reden voor vinden kan, en zo
de cijconfe of cust lijwaten in t vervolg Origineele Generale
Missive van de hooge Indiasche Regeering, aan de Hoog Agtbare*

Heeren XVII gedateerd Ultimo December 1754, alleen sprekende van de heffing van den vijftigsten penning in India, annex de daar toe relatieve en bij de brief specifiek vermelde Bijlagen.

Patria

Aan de Wel Edele Hoog Agtbare Heeren, Heeren Bewindhebberen ter Vergadering van Seventienen gecommiteerd, de Generale Nederlandsche geoctroyeerde Oostindische Compagnie Representeerende ter Presidiale kamer te Amsterdam.

Wel Edele Hoog Agtbare, wijze voor, zienige en zeer Genereuse Heeren,

Bij onze laatste eerbiedige van Ultimo Decembris des gepasseerden jaars, tot een onderwerp gehad hebbende het succes der heffing van de Liberale gifte, ofte den vijftigsten penning, gaven wij ons in resolutie van den 19e November daar aan volgende, ten welken dage eene derwegeng, formeerde samentrekking ter onzer vergadering geproduceerd zijnde, daar van niet alleen notitie gehouden, maar ook dat het generale provenu bedraagt een aanzienlijke somme van f 891063: 1: , welk schriftuur wij de Eere hebben Uwel Edele Hoog Agtbare als een bijlaag dezès aan te bieden onder L: H; geaccompagneerd van een daar toe relatieve bericht van onzen visitateur Generaal geëndosseerd met L: I.

Indien er na dezen nog eenige penningen ten dezen opzichte mogte binnenkomen, zullen wij dezelve ten faveure van 't Comptoir Generaal van d'Unie doen inniemen en niet manqueeren Uwel Edele Hoog Agtbare derwegens de verschuldigde kennis te geven;

Inmiddens dat wij met diep respect verblijven:

Wel Edele Hoog Agtbare, wijze voorziendige en zeer Genereuse Heeren!

Uwel Edele Hoog Agtbare, onderdanige en getrouwe Dienaren

Den Gouverneur Generaal en de Raden van India.

Batavia in 't kasteel van UEd: Hoog Agtb: Ultimo December 1754.
den 16. December 1837

Nagelien Kleijn SCI

Footnotes

1. De tekst leest "Luthersgezinden".↵

2. (kanttekening: "quantiteit der ingekomene Nagelen in het [...] jaar")↵
3. (kanttekening: "555 492/550")↵
4. (kanttekening: "gesuppditeerde redenen van den verledenjarigen ougst")↵
5. redenen van de grote som, smal der per wissel gestelde gelden.↵
6. Margins indicate "Aangaande de peper plantagie" (concerning the pepper plantation), "De bekruijssing van de noordkant van Ceram is wel gedaan" (the patrolling of the north side of Ceram was done well), "Quade gevolgen van de aardbeving: bekruijssing" (Bad consequences of the earthquake: patrolling), "de lasten en winsten van dit gouvernement konne dezelve keer niet wel opgegeven werde" (the costs and profits of this government could not be properly given this time), "mindere inkomsten van comp: Zagoe boffene" (less income from Comp: Zagoe benefits), "Slagtegesteldheid der fortificatie werken, en gebouwen" (Bad condition of fortification works and buildings), "gegevene ordre tot dies behoorlijke reparatie" (given order for its proper repair), "Inlandsche en verdere huishondelijke zake, de repetitie geexccudeert" (Inland and further domestic matters, the repetition executed), "getal der particuliere burger vaartuijen" (number of private citizen vessels), "aangaande de dienaren valt weinig te remarqueeren" (concerning the servants there is little to remark), "beantwoording der heeren en meester geschreevede missive van den 29 Septemb: 1752, belan: Hollanda" (answering the lords and masters' written missive of 29 Sept 1752, concerning Hollanda), "Hem der jatj plantagie" (them of the teak plantation).↵
7. betoont genoeg, over de ministrs behandeling in t'visiteere, der perke,↵
8. agterstallige intresse, van de weekamer, voor weebmeest, itere, reekening gelaten,↵
9. de beleening van geld op huijbe, te menageere,↵
10. ordel, om na goram en ceram twee gecommitteer, idend te sonde,↵
11. en de warkaijbe paarel rhever, bij continuatie ter verpagting op te vejle,↵
12. mudlyke interpretatie onser ordres, belangende t'perk bojauin↵

13. aanstelling van den secundes aldaar: barriel, tot gouwer,
meur↵
14. tot op sigte van vinlandse aanvoort, ald dat het specerij later,
natie werk koorlijk werd gedaan,↵
15. dies ist 't koningje van fagulanda bevestigd↵
16. item goedgekeurt de dispositie, bij den aandrang dier
sendelinge, gorontaalde gezante↵
17. en die van bolang en mogon, nog niet hebben wille, overgaan
tot onder koning salomon manoppe↵
18. goedgevonden dezelve, als zodanig te laat, overgaan↵
19. [Noot: De tekst in de rechtermarge van de pagina's is deels
beschadigd of door de inbinding deels onleesbaar/overlapend,
maar de voornaamste inhoud is getranscribeerd volgens de
zichtbare fragmenten.]↵
20. Echter zijn de reedene, ter verchooning bijgebracht
aanneemelijk, en is daar op het nodige gecommandeerd.↵
21. D: Abeste, it van Ambon na Ternaate, beroepe, in de plaatst
vand: boppius. -↵
22. ende ministers nopends de comp [beide] de nodige tot narigt↵
23. item gepasseerd & toegelegd [supplement ten behoeve der
zieken. -↵
24. om aan de soldaaten te save, aflanger hun vorig totgeld.↵
25. de commiffarite, na fidor een modig douceut te mogen
toeven adu haar geaffereerd. -↵
26. [t and na ternaate, vertrecken dat het schip Hageveld moeste,
de ministers met [sijt] te rug schicke.↵
27. gelijk den nevenbegen, buijten kant die taul naar nederland
werd verfonder. -↵
28. [de vaartuigen zijn behoer] g'emploijeerd. -↵
29. [de vaartuigen zijn behoer] g'emploijeerd. -↵
30. de barcq Buuren, it op de toe, kanbesij verongelukt. -↵
31. men heeft haar twee vaartuigen, teate, toekoome,↵
32. [boven]↵
33. [t and na ternaate, vertrecken dat het schip Hageveld moeste,
de ministers met [sijt] te rug schicke.↵

34. tot onderhock van de vaart agter om Celebes en Borneo door de barcq Moffel verder gebonder.↵
35. Handwritten marginalia: "Zo als sommige agterhaalde goederen van Frans Frantz bij vendutie verkocht zijn en [...]."↵
36. Handwritten marginalia: "alzulke personen als in de tijd nog uitgezegde [...]."↵
37. Handwritten marginalia: "benevens de stukken, het complot mogte worden, agterhaalt met de stuu [...]."↵
38. Handwritten marginalia: "twee geconfisqueerde vaartuigen, en derzelver lading bij, verkocht voor 207,201:23 [...]."↵
39. Handwritten marginalia: "een deel der topbanen, in de zoge, voorte, voor 207,170 [...]."↵
40. Handwritten marginalia: "De jaarige vrijdom op heden expireert is, dag de vismarkt."↵
41. Handwritten marginalia: "Zowel als de Hanevechterijen en de Ronging te verpagten, niet raadzaam [...]."↵
42. Handwritten marginalia: "en de wayangs werden aldaar niet gespeeld van de overige pagte, meld de tekst."↵
43. Handwritten marginalia: "waar van de ministers alhier ontfanger, dog want geen de minste nuttigheid bevonden, zijn."↵
44. Handwritten marginalia: "Omtrent stomp post tot Maros had de Resident Jan Hendrik Vol een soort van roestige aarde ontdekt, en vervolgens naar Maccassar gezonden, die de ministers ons voor steenkool aangewezen hebben, dog bij nauwkeurig onderzoek en het nemen ener preuve van die nieuwgevondene steenkool, en karpuijspireen land genoegzaam onder den Meridiaan gelegen, zo vond men, op de equipagewerf zowel als in het ambachtskwartier, die wel het meeste de lupte of coulchester steenkool gebruiken, dat de vier gevonden poorten niet anders bestonden als uit een zwarte gesteenagtige aarde die van geen de minste nuttigheid of tot enig gebruik bekwaam is."↵
45. The text notes these specific locations as where the coal was tested.↵
46. Handwritten marginalia: "men heeft nog 20 1/4 % of de schaars 20 1/4 % dat ons nog geen redenen tot klagen geeft om dat de lijwaaten in 't algemeen van zodanige deugt niet

bevonden, werden, als men, in oude tijden gewoon was te erlangen, gevolgelyk thans ook minder winst konde afwerpen.”

47. Handwritten marginalia: “In de Noorder Provincie op de maros zijn 207 lasten, rijst en 1059 bussen padij meerder dan voorgaande jaaringe.”
48. Handwritten marginalia: “Bonthainders volgens hun aloude urantie die niet al te hard maar met zachte middelen, van tijd tot tijd gestuwd moet worden, ook nog garos bussen padijwaar van geen tiende betaald is na zich genomen hebben.”
49. Handwritten marginalia: “Met het schip de Gustaaf Willem had de ministers 200 lasten, na deze hoofdplaats mits, zij 200 lasten na Amboina en 200 lasten na Banda gezonden, en daarom 300 lasten a 30 207 het last ingekocht.”
50. Handwritten marginalia: “heeft men gelegenheid gehad en op de 15 november voldening van der edel goed gevonden om 400 lasten, rijst en 800 bussen padij bij na Banda involdoening kunnen gedane 200 lasten rijst voor Amboina.”
51. Handwritten marginalia: “en 100 lasten voor deze hoofdplaats kunnen afhalen, zo om gebrek aan graan te hebben.”
52. Handwritten marginalia: “Maccassar overvigt genomen, uitmakende een kwantiteit van omtrent 46 lasten, Rijst die wij te, voordele van de compagnie, bij de boeten, te doen [ineenv].”
53. Handwritten marginalia: “lieberherr van de inlander [...], bij de boeten, te doen [...].”
54. ...
55. ...
56. (kanttekening: “quantiteit der ingekomene Nagelen in het [...] jaar”)
57. (kanttekening: “555 492/550”)
58. (kanttekening: “gesuppditeerde redenen van den verledenjarigen ougst”)
59. Marginaal: *De quantiteit der ingekome nagelen in het 1752 jaar.*
60. Marginaal: *Belofte der bedienden tot bevordering der nagel-culture.*
61. Marginaal: *Reedenen van de grote som, smal der per wissel gestelde gelden.*

62. Marginaal: *Anleg der schepen tot afvaart van aanstaande nagel gewas.*↵
63. Marginaal: *Item overbreng der vereijste benodigdheden.*↵
64. Marginaal: *Getal der in wezen bevonden nagel bomen.*↵
65. Marginaal: *Strozakken, sullen in 't vervolg in plaats van linne zakken voor de nagelen gebruikt werden.*↵
66. Marginaal: *Hope van het aanstaande goed nagelgewas.*↵
67. Marginaal: *Extirpatie der specerij bomen op ongepermitteerde plaatzen.*↵
68. Marginaal: *Promesse ter betragting van d'indigo culture.*↵
69. redenen van de grote som, smal der per wissel gestelde gelden.↵
70. Margins indicate "Aangaande de peper plantagie" (concerning the pepper plantation), "De bekruijssing van de noordkant van Ceram is wel gedaan" (the patrolling of the north side of Ceram was done well), "Quade gevolgen van de aardbeving: bekruijssing" (Bad consequences of the earthquake: patrolling), "de lasten en winsten van dit gouvernement konne dezelve keer niet wel opgegeven werde" (the costs and profits of this government could not be properly given this time), "mindere inkomsten van comp: Zagoe boffene" (less income from Comp: Zagoe benefits), "Slagtegesteldheid der fortificatie werken, en gebouwen" (Bad condition of fortification works and buildings), "gegevene ordre tot dies behoorlijke reparatie" (given order for its proper repair), "Inlandsche en verdere huishondelijke zake, de repetitie geexccudeert" (Inland and further domestic matters, the repetition executed), "getal der particuliere burger vaartuigen" (number of private citizen vessels), "aangaande de dienaren valt weinig te remarqueeren" (concerning the servants there is little to remark), "beantwoording der heeren en meester geschreevede missive van den 29 Septemb: 1752, belan: Hollanda" (answering the lords and masters' written missive of 29 Sept 1752, concerning Hollanda), "Hem der jatj plantagie" (them of the teak plantation).↵
71. lb: (pond)↵
72. Marginalia left: "de ministe: promesse ter bevordering van somp: inte, rest."↵
73. Marginalia left: "de verbranding van de infecteerde specerijen, was te overstaan van de Gouvern: en Raad gehied"↵

74. Marginalia middle: "de condute der 2: oost en 2: wester gecommiteerd, wierd nagegaan."↵
75. Marginalia middle: "slave jongetjes van ambon te ontbieden, ter aanleering van ambagte, was ondentlijk"↵
76. Marginalia middle: "vermits dezelve daar aan, eenige gebrek hebben."↵
77. Marginalia middle: "de verantwoording van den Gouverneur en Raad, over de hun te latten gelegde monope, die in Rijst."↵
78. Marginalia right: "Gouvern: Siersma eene redelijke Ziel t'grootste afkeer moeste hebben, nooit voorkomen mogen."↵
79. Marginalia right: "Terwijl wij tot supplement van dit graan, in derzelve provincie, de scheepen, Saamstage, ouwerkerk over maccasser met 400: lasten, boordosser, paddy, item het schip meersvliet over Java met 50 lasten, d'afgedepecheert, en onze voorjarige belangends winterdicht, repot, van de vaart op lelebes in zoverre gealtereert hebben, dat wij hun qualificeren, tot les particuliere vaartuij, gen permissie te verleen, na derwt: te inkoop van rijst te navigeeren, onder conditie, dat alle oude en vorige ordre, omtrent den vervoer van specerijen, aan dezelve, opnieuw voorgehouden, mitsg: deepe vaartuijge, door de fiscaal en twee gecommitt: uijt de Justitie aldaar, voor derzelver depart, geribet: en dezelve dan defacto gehouden, wierden, zeete liebe, en hun, reijte zonder weer voet op de bandafe wal te setter, na Maccasser te vervordere."↵
80. Marginalia right: "de verklaring van Rijst na de Bandase provincie de vaart op lelebes, gaate, reert."↵
81. betoont genoeg, over de ministrs behandeling in t'visiteere, der perke,↵
82. agterstallige intresse, van de weekamer, voor weebmeest, itere, reekening gelaten,↵
83. de beleening van geld op huijbe, te menageere,↵
84. ordel, om na goram en ceram twee gecommiteer, idend te sonde,↵
85. en de warkaijbe paarel rhever, bij continuatie ter verpagting op te vejle,↵
86. mudlyke interpretatie onser ordres, belangende t'perk bojauin↵
87. aanstelling van den secundes aldaar: barriel, tot gouwer, meur↵

88. tot op sigte van vinlandse aanvoort, ald dat het specerij later, natie werk koorlijk werd gedaan,⌞
89. dies ist 't koningje van fagulanda bevestigd⌞
90. item goedgekeurt de dispositie, bij den aandrang dier sendelinge, gorontaalde gezante⌞
91. en die van bolang en mogon, nog niet hebben wille, overgaan tot onder koning salomon manoppe⌞
92. goedgevonden dezelve, als zodanig te laat, overgaan⌞
93. *Noot:* Handgeschreven kanttekeningen bij de tekst (links in de kolom): "Aanstelling van den Secunde Barriel tot Gouver."⌞
94. *Noot:* Handgeschreven kanttekeningen bij de tekst (links in de kolom): "Item goedgekeurt de dispositie der Gorontaalse gezante."⌞
95. *Noot:* Handgeschreven kanttekeningen bij de tekst (links in de kolom): "D'ontslag van den Gouverneur Fierma, behoudens qualiteit en engage."⌞
96. *Noot:* Handgeschreven kanttekeningen bij de tekst (links in de kolom): "Dies is t'koningje van Tagulaanda bevestigd."⌞
97. *Noot:* Handgeschreven kanttekeningen bij de tekst (links in de kolom): "T'opgiste van d'inlandse aanvorsten, ald dat het specerij later werk behoorlijk werd gedaan."⌞
98. *Noot:* Handgeschreven kanttekeningen bij de tekst (links in de kolom): "Nog aanhoude, nopens de onderkoning Salomon Manoppo."⌞
99. *Noot:* Handgeschreven kanttekeningen bij de tekst (links in de kolom): "Goedgevonden, denzelve, als zodanig te laat overgaan."⌞
100. *Noot:* Handgeschreven kanttekeningen bij de tekst (links in de kolom): "Den koning van Ternaten, prins oudshoorn overleden zijnde."⌞
101. *Noot:* Handgeschreven kanttekeningen bij de tekst (links in de kolom): "Ondermits van zijn vaders achterstallige schuld te betalen."⌞
102. *Noot:* Handgeschreven kanttekeningen bij de tekst (links in de kolom): "De koning van Ternaten, en Batchian, willen wat meer geld hebben, dog de lijst werd onthouden."⌞
103. *Noot:* Handgeschreven kanttekeningen bij de tekst (links in de kolom): "Dit verzoek van die van de vorte, tot largatie van den gedetineerde is aan de minister overgelaten."⌞

104. *Noot*: Handgeschreven kanttekeningen bij de tekst (links in de kolom): “Waart retablisement van t’postje op Xulla Taljabo is begrepen.”↵
105. *Noot*: Handgeschreven kanttekeningen bij de tekst (links in de kolom): “Uit bedustinge voor de roovers, verwaande postjes op Bwool en Tontolij genoegzaam versterkt te hebben.”↵
106. *Noot*: Handgeschreven kanttekeningen bij de tekst (links in de kolom): “Zijn broeder Prins Sjah Mardam in plaats van de koning.”↵
107. [Noot: De tekst in de rechtermarge van de pagina’s is deels beschadigd of door de inbinding deels onleesbaar/overlapend, maar de voornaamste inhoud is getranscribeerd volgens de zichtbare fragmenten.]↵
108. J: abesse, it van Ambon na derwaarts beroepen, Dr. Abesten, in stede van Dr. Boppins.↵
109. [Marginal Note] Ingevorde geweest wegens haar gering getal en armoedigen staat, dies heeft men het bij provisie ook geëxecuteerd gelaten met last om die verpachting des doentlijk meede op de buiten Comp: toren, te introduceren, en wij zullen op haar genoteerde ten belange van d’andere wanneer de nog werdende papieren gerefumeerd zijn ons nader verklaren.↵
110. [Marginal Note] Men zal zig diesdweegen, nader verklaard wanneer he verwacht wordende papieren, gerefumeerd zijn ons nader verklaaren.↵
111. [Marginal Note] Wat op de verkogte lijwaaten 175 p: op een inkoops bedrag, van f 64776:3:8. een montant van f 38292:0:0. geproflueerd zijn, berekenende 59 p:ct en het verkogt bier niet tegentaande het laatst volgens hun schrijven legt geconstitueerd was bevonden 106 1/2 p:ct advance afgeworpen hebben, welk een en ander nog passabel is te achten, schoon.↵
112. [Marginal Note] de winsta, laatst minder en daar teegen, de lasten, hoog zijnde wat de Comp: weder, agtere, gekeerd.↵
113. [Marginal Note] Egter zijn de reedere, ter verhooning bijgebrachte aanneemelijk, en is daar op het nodige gerecommandeerd.↵
114. [Marginal Note] die heeft men gerecommandeerd, die te belette, en den goud inforste te bevorderen.↵
115. [Marginal Note] die als commissie, na Tidore na vorderen haar geaffeteerd.↵

116. [Marginal Note] hetgeen hij nog betalen moet wegens de in anno pass: herwaarts te veel berekende goederen, ingevolge ons besluit van den 27: courant, zijn, de het te min verantwoord brandhout hebbende onder administratie van den overleeden, Luitenant der artillerie aldaar Mamel, zo wel als de.↵
117. [Marginal Note] Ingevogde belofte der koningen, zoude de pepercultuur ter eerst bij derhand gevat werde.↵
118. [Marginal Note] En zulks werd g'attribueerd aan der, weijnig vertier van Comp: lijwaaten, en dat te Bwool en Fontolij alled de koop was.↵
119. [Marginal Note] de verpachting der domaine, heeft laatst 476375: of rd: 392 meer gerendeerd dan onder drie kleine verpachtinge gerekend.↵
120. [Marginal Note] die heeft men gelast, te jagen, omtrent die laatstijn oktibaart.↵
121. [Marginal Note] men zal zig diesdweegen, nader verklaard wanneer he verwacht wordende papieren, gerefumeerd zijn.↵
122. [Marginal Note] item gepasseerd en toegelegd supplement ten behoefte der zieken.↵
123. [Marginal Note] daar op gereolveerd, het uit consideratie van de duure tijde in anno 1747. bepaald en nu even te vooren aldaar g'introduceerd costgeld van f 2:8: aan dezelve te blijven, aflanger, tot onze nadere dispositie waar in men heeft gecondescendeerd, op haare betuijginge dat de mondbehoeftens weesentlijk nog duur waaren, teffens aanchrijvende aan de gemene matroden en handlangers, luy, gelijk f 2:8, dogtaande ambagtsluy, f 3. voor kostgeld per maand te laten, verstrekke, en die geene uit de laatst, die daar meede niet vergenoegd zijn, die daar meede, moeten, opzenden.↵
124. [Marginal Note] gelijk den nevenzijden, Luytenant die taart naar Nederland werd verfonden.↵
125. [Marginal Note] die heeft men t'een, hunner, Lijch van 400000 klinker steenen te der reparatie, gelast.↵
126. [Marginal Note] omtrent de vorige te kort gestaan onder administratie van den overleeden, Luitenant der artillerie aldaar Mamel, zo wel als de.↵
127. [Marginal Note] omtrent de vorige te kort gestaan onder administratie van den overleeden, Luitenant der artillerie aldaar Mamel, zo wel als de.↵

128. Echter zijn de reedene, ter verchooning bijgebracht
aanneemelijk, en is daar op het nodige gecommandeerd.↵
129. D: Abeste, it van Ambon na Ternaate, beroepe, in de plaatst
vand: boppius. ↵
130. ende ministers nopends de comp [beide] de nodige tot narigt↵
131. item gepasseerd & toegelegd [supplement ten behoeve der
zieken. ↵
132. om aan de soldaaten te save, aflanger hun vorig totgeld.↵
133. de commiffarite, na fidor een modig douceut te mogen
toeven adu haar geaffereerd. ↵
134. [t and na ternaate, vertrecken dat het schip Hageveld moeste,
de ministers met [sijt] te rug schicke.↵
135. gelijk den nevenbegen, buijten kant die taul naar nederland
werd verfonder. ↵
136. [de vaartuigen zijn behoor] g'emploijeerd. ↵
137. [de vaartuigen zijn behoor] g'emploijeerd. ↵
138. de barcq Buuren, it op de toe, kanbesij verongelukt. ↵
139. men heeft haar twee vaartuigen, teate, toekoome,↵
140. [boven]↵
141. [t and na ternaate, vertrecken dat het schip Hageveld moeste,
de ministers met [sijt] te rug schicke.↵
142. tot onderhock van de vaart agter om Celebes en Borneo door
de barcq Moffel verder gebonder.↵
143. *Annotated in margin:* "Lijnde dat vand'anders, a ook bepaald,
en die daar mee en de niet vreden zijn juller, te moete
oplender."↵
144. *Annotated in margin:* "Gelijk den nevenbgen, de buste dient
die tant naar nederland werd verfonden."↵
145. *Annotated in margin:* "De vaartuigen zijn behoor,
g'emploieerd."↵
146. *Annotated in margin:* "De barcq Buire, it op de toe, kanbedfij
verongelukt."↵
147. *Annotated in margin:* "Men heeft haar twee ruiming geborgen,
men heeft dit jaar de minist van vaartuigen, teater, toekoma,"↵

148. *Annotated in margin*: "Het schip Hageveld moest, de min, mistend met uijt te rug frieker,"←
149. *Annotated in margin*: "tot onderboek van de vaart agter om Celebes en Bornes door H.O. waart lang Baffier tal de bareq hoffel verder gebonde,"←
150. *Annotated in margin*: "met de vereischte instanties aan de gezagvoerder tot odu, privatie wat nodige."←
151. *Annotated in margin*: "gelijk de ministers ook mitt dien, de ministers dat bodemtje, ingeval is gerecommandeerd."←
152. *Annotated in margin*: "men heeft geen verandering gemaakt onder de dienaren,"←
153. *Annotated in margin*: "Ternaten ook niet kunnen bewilliger, int verfogte ontslag"←
154. *Annotated in margin*: "dog de Gouvernt: nog een jaar, gedueerd als de nod, laakelijt zijnde"←
155. *Annotated in margin*: "ovover zula tot het van aan denzelve, heeft gedefeerd gelaten, de provitione, meele vermessing der Bedieningen, die vacant geweest en 't sedert nog opengevallen zijn, en om Employ te vinden werd van hier gevonden den onderkoopman Anthonij Bijweeger, goedkeurende"←
156. *Annotated in margin*: "een vaandrig tot luyt het gewoon gagement aan den door menigvuldige gagieerd"←
157. *Annotated in margin*: "op de marginale kant, antwoordinge der ministers gepast op 't Extravan, woordig der minister niet affonders te remarque, urey,"←
158. *Annotated in margin*: "na amboingeronder, waare, tordie van amboina terug gezonde,"←
159. *Annotated in margin*: "de ministers geordonneerd om voortaan onze orde, wat naauwkeuriger te leveren, toe te zien, op pender van vergoeding."←
160. *Annotated in margin*: "12. Stanger, die per t schip armestein, gezonde, dog [...] tusschen, den aftcheep ende uytlevering t rock ger, raakt waare, op eene seriende betuijng van den schipper dier bodem dat die monture hem niet ter hand gestelden zijn, ter afschrijvinge gepast."←
161. *Annotated in margin*: "bevest geworderd van de, tamige goederen, als door uit, heade, brand tot Bonthain, opaltfert zich"←

162. *Annotated in margin*: “gelijk wij ’t geene in het boekjaar van 1754 bij de verdere afschrijving van Negotie boekjes is afgeschreven als niet excel[e]f geapprobeerd, geapprobeerd hebben, en zijn daar tegen bij debelve ingenome, eenige stukjes hand gewere, uijt de omtrent Mandhaar af de koper [vaartuigen] de Compagnie Chialoup de Jacomina geburger;”[⌞]
163. *Annotated in margin*: “op de chialoup d’enigheid was door amok den opper, stuurman Hofman, om ’t leven geraakt zijn ende Pantchalling de Jacomina op de bantchalling de Jacovas onder Mandhaar afgeloopen, vervolgens tegens de klippen, verbrijzeld dog de, stuurman, Hendrik, stuurmans die het vaartuig van den burger van Dorth voerde en van de kruisboot onder Paulo Laut afgeraakt en zoo door tegenwind als de slegte gesteldheid van die Chialoup dan geuit en herwaarts gedreven, eindelijk op Java aangekomen, was had een Paduakang of vaartuig van Maccasser na Banjermassing gaande ontmoet, die twee jacke, laake, 95 corgies slaye, mede kledjes en twee stukjes ijzer kanon en hadden welke op zijn pasdeel niet bekend stonden en, na massasser geladen en vervolgens verkocht zijn uijt dies, hoofde daar uijtgenomen en vervolgens in andere”[⌞]
164. *Annotated in margin*: “het schip Eijndhoeff bestond in jappen, hout en cadjang.”[⌞]
165. *Annotated in margin*: “de kruisboot had den niet naawaardig uitvoerden, en weder na deze hoofdplaats geabevend.”[⌞]
166. Handwritten marginalia: “Zo als sommige agterhaalde goederen van Frans Frantz bij vendutie verkocht zijn en [...].”[⌞]
167. Handwritten marginalia: “alzulke personen als in de tijd nog uitgezegde [...].”[⌞]
168. Handwritten marginalia: “benevens de stukken, het complot mogte worden, agterhaalt met de stuu [...].”[⌞]
169. Handwritten marginalia: “twee geconfisqueerde vaartuigen, en derzelver lading bij, verkocht voor 207,201:23 [...].”[⌞]
170. Handwritten marginalia: “een deel der topbanen, in de zoge, voorte, voor 207,170 [...].”[⌞]
171. Handwritten marginalia: “De jaarige vrijdom op heden expireert is, dag de vismarkt.”[⌞]
172. Handwritten marginalia: “Zowel als de Hanevechterijen en de Ronging te verpagten, niet raadzaam [...].”[⌞]
173. Handwritten marginalia: “en de wayangs werden aldaar niet gespeeld van de overige pagte, meld de tekst.”[⌞]

174. Handwritten marginalia: "waar van de ministers alhier ontfanger, dog want geen de minste nuttigheid bevonden, zijn."↵
175. Handwritten marginalia: "Omtrent stomp post tot Maros had de Resident Jan Hendrik Vol een soort van roestige aarde ontdekt, en vervolgens naar Maccassar gezonden, die de ministers ons voor steenkool aangewezen hebben, dog bij nauwkeurig onderzoek en het nemen ener preuve van die nieuwgevondene steenkool, en karpuijspireen land genoegzaam onder den Meridiaan gelegen, zo vond men, op de equipagewerf zowel als in het ambachtskwartier, die wel het meeste de lupte of coulchester steenkool gebruiken, dat de vier gevonden poorten niet anders bestonden als uit een zwarte gesteenagtige aarde die van geen de minste nuttigheid of tot enig gebruik bekwaam is."↵
176. The text notes these specific locations as where the coal was tested.↵
177. Handwritten marginalia: "men heeft nog 20 1/4 % of de schaars 20 1/4 % dat ons nog geen redenen tot klagen geeft om dat de lijwaaten in 't algemeen van zodanige deugt niet bevonden, werden, als men, in oude tijden gewoon was te erlangen, gevolgelijk thans ook minder winst konde afwerpen."↵
178. Handwritten marginalia: "In de Noorder Provincie op de maros zijn 207 lasten, rijst en 1059 bussen padij meerder dan voorgaande jaaringe."↵
179. Handwritten marginalia: "Bonthainders volgens hun aloude urantie die niet al te hard maar met zachte middelen, van tijd tot tijd gestuwd moet worden, ook nog garos bussen padijwaar van geen tiende betaald is na zich genomen hebben."↵
180. Handwritten marginalia: "Met het schip de Gustaaf Willem had de ministers 200 lasten, na deze hoofdplaats mits, zij 200 lasten na Amboina en 200 lasten na Banda gezonden, en daarom 300 lasten a 30 207 het last ingekocht."↵
181. Handwritten marginalia: "heeft men gelegenheid gehad en op de 15 november voldening van der edel goed gevonden om 400 lasten, rijst en 800 bussen padij bij na Banda involdoening kunnen gedane 200 lasten rijst voor Amboina."↵
182. Handwritten marginalia: "en 100 lasten voor deze hoofdplaats kunnen afhalen, zo om gebrek aan graan te hebben."↵
183. Handwritten marginalia: "Maccassar overvigst genomen, uitmakende een kwantiteit van omtrent 46 lasten, Rijst die wij te, voordele van de compagnie, bij de boeten, te doen [ineenv]."↵

184. Handwritten marginalia: "lieberherr van de inlander [...], bij de boeten, te doen [...]."↵
185. ...↵
186. ...↵
187. ...↵
188. Marginal note: "op de ministers zijn gepaal, die bij hunne hand de boeken gebonden werden, te samen uitmakende 391908:4:-"↵
189. Marginal note: "omtrent de vaart van Maccassar en Banda over de alteratie van dat besluit gemaakt."↵
190. Marginal note: "door gebrek aan geld hadde de ministers goedgevonden het ledig leggende negotieera, a 1/2 % s'maands."↵
191. Marginal note: "de gelde van de weeskamer 9000 a 1/2 % s'maands te negotiere, en daar en boven penningen, op wissel in casla zonder agio ontvanger 413278: op wissel zonder opgeld te accepteeren."↵
192. Marginal note: "reeds: de burger ontdek, wat menen aldaar handel mogte drijven."↵
193. Marginal note: "te berigten, gelijk wij ook een pertinent relaas verwagte, van alle zodanige ongepermitteerde handelaars met behoorlijke passe, van Maccassar voorzie, als onder het district van Timor aangeweest zijn."↵
194. Marginal note: "dog speciaal wat vaart, omtrent Timor met passe van Maccassar voorzie, aangekomen zijn."↵
195. Marginal note: "ongerekend de aanbestee, boven en behalve, de door particuliere geleverde slaven, waar van hier voren gewaagt gemaakt en eene helft aldaar bij de leverantie en de overige helft bij hun aankomst die alhier in cassa betaald werd."↵
196. Marginal note: "en weder na derwaarts zonden, 16875:-. Lettertje aan in mind: Nederland bijement. van hun gedaan verzoek."↵
197. Marginal note: "met de vorsten bondgenote, te adrijven van den Gouverneur Clootwijk zullen belang voorgevallen."↵
198. Marginal note: "en het hof van Bonij had nicere, dat het hof van Bonij over de nota van hun gedaan verzoek, anno pass: gedaan verzoek ten einde de pretentie van Bonthain aan hem mogte afgestaan werden, en vervolgens van de hand gewezen."↵

199. Marginal note: "en de ontstaans onenig, het zelve, het zelve en Wadjoe Lamoeroe waaren, door den gouvern: bijgelegt, wijspraak van de Gouverneur gefereert gelat, had die eindelijk den Datouwa Lamoera nood, de Zaak zij aan de Koning van Bonij te onderwerpen, waardoor dan alle ongenoegen, uit de weg geruimt was, met belofte, dat zijn Hoogheid onder de hand met ammonitie en goeder, raad zoude geaffesteerd werde, tegent de trotse Wadjoe reeder, die zij met dit hof niet schijnet te willen vereenigen, en om de Bonijers altoos in een goede lijn te houden is den Gouverneur van Clootwijks gevoelen onzigtig te zijn in het alte pressante verhinderen van het onvertiend wegnemen der Pady, dat al schoon wel een groot nadeel schijnt te wezen, echter van nog nadeliger gevolgen, zoude zijn en deze inkomsten geheel te niet doen loopen, wanneer dit hof zijn nagelvolgen, die daar uit Finrana Bonij mogte begeven alwaar deszelfs om de gevolgen te zijnde, verdaaner, vastzaten zijnde alles voor de Koning moeste bewerking, en dus de landen van de Comp: voor het grootste gedeelte aldan onbebouwt zoude blijven, welke consideratie in het geheel niet te verwerpen is."↵
200. Marginal note: "de Koning van Gowa schielijk overleeden, en deszelfs zoon als koning geproclameert."↵
201. Marginal note: "de Koning van Bouton heeft dat par nog maar aan waarde van Rd: 3180."↵
202. Marginal note: "en de beloofde 200 slaven, nog beloofd de overige 200 slaven, met eigen vaartuigen te zullen zenden, dog die tot afgaan der jongste adrijve, nog achtergebleven waren, zo dat dit rijk genoegzame blijken geeft van zijne kwade intentie die doorknagtige middelen dienen gestijt te werden, zal men het gezag van de maatschappij onder de vorsten, op Celebes staande houde, en daarom goedgevonden, en besloten na derwaarts te zenden, de schepen Saamstag en Onwerkers die na Banda gedestineerd zijn, thuis te manpad voor Amboina mitsgaders het fregat de Adriana om benevens de aldaar aanhangende vaartuigen boven de daar op bescheidene manschappe, nog staang'augmenteert te werden, met zovele militairen, zeewaarende en ambachtsgezellen, als den Gouverneur zal oordeelen, dat gevoegelijk kan gemist, om bij wege van parate executie den Koning tot de prompte betaling zijner schuld te noodzaken."↵
203. Marginal note: "en welke der factie militair Rijsweber het commando van de instructie is toebetrouwt."↵
204. Dat land een post te extruere, zoude te meer dewijle de Comp: volgens de tractaaten, daar zonde en lastpost zijn, die daartoe bevoegd is, lijkelyk kunnen geschieden, indien men alvorens volkomen verzekering hadde dat de laster door een favorabele handel dragelyk zoude werden, en de ondervinding ons niet

geleerd hadde dat zodanige proposities veeltijds op een lastpost uitkomen; dat aan de redenen ook zijn dat het geavanceerde dierwegens bij de edele der ministers van den 6 oktober 1751 even zo min als deze tegenwoordige slag onze goedkeuring vooralsnog niet kan wegdragen. (Marginal note: De propositie der ministers tot het extrueren van een post op de west hoek van Sumbawa).↵

205. Alle de stukken, ter laste van George Beens over het vermoorden van den prins Galle Paniki gaan thans over. (Marginal note: Alle de stukken, ter laste van George Beens over het vermoorden van den prins Galle Paniki gaan thans over).↵
206. Onder de dienaren, is den predicant, onderkooplieden, hodenpijl, en vendrigs een boek voor overleden. (Marginal note: Onder de dienaren, is den predicant, onderkooplieden, hodenpijl, en vendrigs een boek voor overleden).↵
207. Jan Hendrik Vol tot soldij boekhouder aangesteld. (Marginal note: Jan Hendrik Vol tot soldij boekhouder aangesteld).↵
208. Den boekhouder Temperet alger, is door den boekhouder Dirk Jacob Temperet, onderkoopman, en residt van Boulo Combo ontslagen en opgevolgd door... (Marginal note: Den boekhouder Temperet alger, is door den boekhouder Dirk Jacob Temperet, onderkoopman, en residt van Boulo Combo ontslagen en opgevolgd door...).↵
209. Den onderkoopman Willem Coutrier onder een bevordering tot onderkoopman. (Marginal note: Den onderkoopman Willem Coutrier onder een bevordering tot onderkoopman).↵
210. Den onderkoopman de resident die de residentie van vervange, is door... (Marginal note: Den onderkoopman de resident die de residentie van vervange, is door...).↵
211. Gestelde ordres tot vermeerdering van de peperinzaam. (Marginal note: Gestelde ordres tot vermeerdering van de peperinzaam).↵
212. Soo het den koningen hof groter. (Marginal note: Soo het den koningen hof groter).↵
213. Indien dezen jaar aldaar 2 jonken gepermitteert. (Marginal note: Indien dezen jaar aldaar 2 jonken gepermitteert).↵
214. End de westkant van... (Marginal note: End de westkant van...).↵
215. Des vermeerdering van de goud inzaam gerecommendeert. (Marginal note: Des vermeerdering van de goud inzaam gerecommendeert).↵

216. Een die prijs om redden te verhoogt. (Marginal note: Een die prijs om redden te verhoogt).↵
217. Voord voordeel daar uit de verweerom voorzien, hebben... (Marginal note: Voord voordeel daar uit de verweerom voorzien, hebben...).↵
218. Uyt de diamant mijn was een partytje diamant, aangebragt. (Marginal note: Uyt de diamant mijn was een partytje diamant, aangebragt).↵
219. De verthier van handelwaren wakkerde mede. (Marginal note: De verthier van handelwaren wakkerde mede).↵
220. Vertoning der lasteren, gaarne gezien, dat de generale lasteren, van dit comptoir weder ruim 6000 gekomene, in vergelyk met die van het verleden jaar, doenader derzelver zure voor het grootste gedeelte vloeijdt uit de menigte der reparaties, timmeragien, en fortificatien, waarvan hier en daar bij des residents brieven, sommen van consideratie voorkomen, hebben wij denzelven daarover onderhouden, en terwijl reeds is geïnstrueerd geweest van ons... (Marginal note: Vertoning der lasteren, gaarne gezien, dat de generale lasteren, van dit comptoir weder ruim 6000 gekomene, in vergelyk met die van het verleden jaar, doenader derzelver zure voor het grootste gedeelte vloeijdt uit de menigte der reparaties, timmeragien, en fortificatien, waarvan hier en daar bij des residents brieven, sommen van consideratie voorkomen, hebben wij denzelven daarover onderhouden, en terwijl reeds is geïnstrueerd geweest van ons...).↵
221. Banjermassing intentie, om op Banjer, alleen een enkele huijtberging te hebben, zon, der een grote omslaglast, al hetgeen diens opzigte in rekening op gebragt, te weder prompt te restitueeren, uytgenomen 2000,- voor ijder jaar tot anno 1757 inclusive, en 1000:- ordinair aan reparatien buiten het geene wij voor de nodige opregting van een nieuw Peper Pakhuis tot 4656: ter afschrijving hebben gepasseerd, zulke voormelde last, reekening door de terug schrijving op die manier wel weder zoo veel verminderen, en op den ouden voet geraakt, onder aantooning echter aan denzelver vermindering, naartoe aangerecommendeert. (Marginal note: Banjermassing intentie, om op Banjer, alleen een enkele huijtberging te hebben, zon, der een grote omslaglast, al hetgeen diens opzigte in rekening op gebragt, te weder prompt te restitueeren, uytgenomen 2000,- voor ijder jaar tot anno 1757 inclusive, en 1000:- ordinair aan reparatien buiten het geene wij voor de nodige opregting van een nieuw Peper Pakhuis tot 4656: ter afschrijving hebben gepasseerd, zulke voormelde last, reekening door de terug schrijving op die manier wel

weder zoo veel verminderen, en op den ouden voet geraakt, onder aantooning echter aan denzelver vermindering, naartoe aangerecommendeert).↵

222. *mittig van een secunde, en scriba in plaats van Hoplijs erweber*↵
223. *en wat er omtrent de peper indigo plantage is in 't werk gesteld*↵
224. *mitsgij gerecommandeert de zuinigheid in de huishouding*↵
225. *nader onderzoek van 't land Lomba*↵
226. *aanstelling van wees en boedelmanneesters*↵
227. *verre mindere dienaaren*↵
228. *de quantiteit van peper en thin die Palembang heeft uitgeleverd*↵
229. *de aangeslagene thin, voor de Koning toegevoegd*↵
230. *de kruijsers mocht, eerder of tijdig uitgeijnde, werden*↵
231. *der selver grote toegeventheden niet heeft konnen approbeeren, haare grote onredelijkeheid omtrent Konings instanties, mits dan zeer onredelijk gedaan maar dat zij volgens d'ordre dezer Regeering op haar stuk moest blijven, staan en des noods, het Konings verbod aan te nemen, ten einde de bel aan deze regeering voort te dragen en af te wagte, redelijke bescheid en dispositie daar op; waar en boven het ons ook wat subject is voorgekomen dat de bedienden bij de antwoording van het Extract Patriake missive komen, te zeggen, dat de Koning alle de peper liet opleggen tot het naastkomende jaar, somme even als anno 1750 zoude wezen gedaan, voor het aangaan van de kruijstocht daar meede te sluijken, nadien, jmmers gedesapprobeert*↵
232. Het woord "zonder" aan het einde van de zin lijkt afgekapt.↵
233. Text unclear; possible transcription error or abbreviation in source.↵
234. Cambodia listed as origin for Gomlak.↵
235. "Traf" refers to the refining process or trade waste.↵
236. Refers to the refining of iron.↵
237. "Lasten" refers to costs/liabilities.↵
238. New section header for Siam.↵

239. "Carga" refers to the cargo or the vessel's load.↵
240. Names of the ships.↵
241. General missive from the previous year.↵
242. f 2000↵
243. 50 zijde rocke↵
244. 12e Maart d'anno stante↵
245. Malacca↵
246. die mans niet heeft kunnen magtig worden↵
247. waar van d'Engelsen hem brief konden geschreeven hebben↵
248. Referring to the cargo/goods.↵
249. Referring to the instructions for the merchant Gerrit Zeeman.↵
250. Aanstelling van eenige re, van Indra-Poura, en het demandement van 't bestier der zaaken aan, zijner exbestierder Mankaboeni, te meer zij ons komen, te verzekeren van des laatstgem: goede sentimenten↵
251. de peperculture geeven zij weeder seer favorabel op↵
252. bijgevolge als nog geen staat maaker, zijnde op die bloote verzekering als zulx als prematuur aangemerkt.↵
253. en niette min zijn zij gelaunde recommandaatie van te bleyen, volharden, weegend hunne diligentie en der nodige recommandaatie.↵
254. te meer de lasten, geaccreteerd door de laaste in het geheel g'abborbeerd, de comp: weeg de den.↵
255. en ook gerejecteerd om meerder etablissementen, te maaken, als de comp: talgort genoeg heeft.↵
256. men heeft over zulx hun ze, aanneemelijk vergelijk maakende, koomen↵
257. zo meede hunne propositie om het voordeel op t goud vollen, aan de handel societeijt over te laten.↵
258. en met betuyginge van on genoeg, die societeijt zal geprocheerd dat ze niet beeter hebben voldaan aan t oogmerk.↵
259. te meer voor vervolg den handel gereguleerd↵

260. G: jos advancie op de verkoops prijer, der Lijwaaten, zoo alhwij het vermeener passabel te zijn.↵
261. in hun aangeschreever, bij onze voorgeciteerde it generale referiptie, waar bij nog konteerd, en dat wij op de verfogte continuatie, die societeijt, en, werwegent aan onze jongste cerbiedige ond te refereeres, haare handel schickende, voor een jaar tot nader besheijd gecontinueerd, zoo meede tot voldoening der nog voortloopende agterstallen in goed teger, de presente berekend.↵
262. voort de noodige ordres gesteld ter bemagtiging van t daar bellise, geworden daar buijte, Comp:s Schade.↵
263. onder ernstiege recommandatie, om Een, ruijmer debiet van Lijnwaate, te bevorderen, en de winst aantienlijk te maake, etc.↵
264. nopende de negotie saake, is er niet veel te remarqueeren, geweest.↵
265. de aangaande d'inkomende regte, t noodige aangeschreeven.↵
266. mitsg: nopende het hospitaal gemaakte tot narigt, met bedeelinge der nodige ordres de vereijste ordres de ministers toegedeeld.↵
267. Pagte van drank hoe veel die gereendeerd heeft.↵
268. omtrent de huijshouding, zijnde, de huirlinge, afgechaft.↵
269. mitsg: haare groove abuij, la ontrent Justitieel zaake, getoond.↵
270. de bekruijsinge is na behooren nagevolgd.↵
271. mitsg: de geweere commadeur *Sabing* over zijne minlijke proceduures ende, raad van Justitie over haare onkunde, gereprocheerd.↵
272. en den geweere fiscaal Landzius over zijne arrogantie gecorrigeerd.↵
273. want een smokkelaar door verre voorbij gevaren, op de kruijstert opgebrayt is vaar tuijg en lading door de Justitie gefonfisqueerd.↵
274. welke vershandinge, onder de dienaren, te diefer feiste zijn voorgevaller, consteerd hier neevend.↵
275. de marigen: antwoord, valt niets anders te segge, als tgeen, voorwaarts staat.↵
276. *accepatie der leverantie te caffimbarazaar is gereisfeert*↵

277. *onder de nevenstaande condities*↵
278. *dat er hoope is ter voldoe-ing van de petitie*↵
279. *dat de gerequireerde fortementen in deugd-zame waar compleet voldaan zullen worden*↵
280. *Alhoewel de cassimbazaarsche bedien-dens, volgens Hooglijcke missive aan ons*↵
281. *en also er buyten des geen middel was om die*↵
282. *Specificatie der verbon dene zijde en zijde stoffen*↵
283. *17203 lb*↵
284. *als 't geen zij hadden moeten inzamelen*↵
285. *met vermeerdering van prijs wierd geaccordeerd op de nevensuften*↵
286. *aanbesteding van grove lijwaten, te Hougly*↵
287. *wat te cassimbazaar aan de grove lijwaten aanbesteed en geleverd is*↵
288. *als 't geen voor ult: februarij sonde geaccepteerd werden*↵
289. *en ook geen houglyse lijwaten die na de monsters*↵
290. *de zeil kleden, de zeil kleden*↵
291. *de zeil kleden*↵
292. *waar voor omtrent de verkoping te Delft zorg gedragen werden*↵
293. *taald werden*↵
294. *De tekst eindigt hier abrupt op de afbeelding.*↵
295. *Het houden der negotie boeken de novo geschikt.*↵
296. *De Directeur Kersseboom is terstont verlost.*↵
297. *De voorheen secretaris Taillefert en daartoe benoemt.*↵
298. *Verdere voorgevallene verandering onder de dienaren.*↵
299. *Dog van 't goud is een derde voor Ceylon gedest:*↵
300. *[In de marge: "Lijn-de, aldaar van zijne lading niet heeft kunnen, ontlost worden, en dus zonder die te breeken,"]*↵

301. *[In de marge: "eenlijk na het inneemen der aldaar in de voorraad leggende lijwaat packen,"]*⌞
302. *[In de marge: "conform ordre, direct na deese Hoofdplaats te rugge, zonder, en op den 17: Novemb: pass: alhier arriveert is;"]*⌞
303. *[In de marge: "Het weder derw: gedepen, cheert nog eenige goedere, daal en boven,"]*⌞
304. *[In de marge: "behalve de met pertij, Persijnenburg ontfangens 120 packen, lijwaaten"]*⌞
305. Text missing/illegible in original document.⌞
306. Text missing/illegible in original document.⌞
307. Margin note: "alhoewel nog 204 packen meer bedraagt als 't voorgaande jaar"⌞
308. Margin note: "obere vertier van handel", "Op den vertier van koopmanst: niet veel te [c]..."⌞
309. Margin note: "beeter succès der handel hebbende, het zelve dus met vergelijking tegens[c]..."⌞
310. Margin note: "gemaakte remarque over t accreskeren der last, [c]..."⌞
311. Margin note: "Chormandel was verleend geworden met inheereing en de vorige ordre op dat van onze vorige ordre verm: bij besluit op stuk geinkerceert."⌞
312. Margin note: "omtrent d'afbetaling der [c]..."⌞
313. Margin note: "als de neventgeen: dikor, [c]... deerende bevonden."⌞
314. Margin note: "hebbende het afgelegde, eenlijk betrekking tot Nagapatnam"⌞
315. Margin note: "water omtrent de muntzake, is voorgevallen, [c]... geordonneert."⌞
316. Margin note: "+ [c]... [c]... [c]... [c]..."⌞
317. Margin note: "der dien regent daarom behoefte te fajoleeren van al de munterij veel meer tot voordeel van de ingezetenen als voor de comp: strekkende."⌞
318. Margin note: "+ [c]... [c]... [c]... [c]..."⌞
319. daane afschrijvinge ter timmeragie en reparatie koste.⌞

320. [Note: This manuscript contains a marginal note indicating the text relates to the “dispositie raakende de dienaren” (disposition concerning the servants) and references to the “gedepacheerde ordretna het afgaan der formeele rescriptie” (dispatched order regarding the expiration of the formal rescript).]↵
321. Zake, verder den Lijwaat betreffende.↵
322. Afkeuring van zeekere door de ministers verleende ordre na noorder Chormandel.↵
323. Al te bepaald zijnde.↵
324. Text is cut off on the right margin.↵
325. [zeker apart voorstel van de Raad & Hof]↵
326. [Desfave en Ben S. Corles]↵
327. [daarmee aan de schade te houden, zijnde al reeds bij neevende suitteende brief geteerd.]↵
328. [d’geen de ministers graag eens fehreever, op de best doenlijkste wijze van de hand te schrijven.]↵
329. [als]↵
330. [en haar confederatie gever, of d’Olifanten van de Comp: over zee of manaar niet kon, nen werke betaald.]↵
331. [ter inlandsche, die daar onder, allerhande troubelen, schoon, en, tot ander te wensche, is te, op, van de Liffraat Elephanten van oorlog en Strooperijen, mitsg: schandelijke knevelarijen der hebzugtige land regenter, en mani, gaard of pagters waar door de wevers al dikwils 16:8, gedwongen werden, hunne weefgetouwen, verlatende, zig schuijlt te maaken, om t’ontgaan de roftieke handen, der plunderende parthy, t’geen zeker anders te wenschen, is met aspect tot den lijwaat inzaam; dog daar na veel ligter t’alpereeren, dan een vreedige toestand, na de]↵
332. [Inlandsche vaartuigen over zee op ma, naar te doen bestellen, welke inkomen, die wij dan t’nodige daar over nader zullen, besluyten, naar bevindinge en tijdig verlybh van zaaken, int vervolg. Het Mandureese Rijk legt nog om, welke gelukkig te dobberen, midden, in violente troubelen, agt, van oorlog en strooperijen, mitsg: schandelijke knevelarijen der hebzugtige land regenter, en mani, gaard of pagters waar door de wevers al dikwils 16:8, gedwongen werden, hunne weefgetouwen, verlatende, zig schuijlt te maaken, om t’ontgaan de roftieke

handen, der plunderende parthy, t'geen zeker anders te wenschen, is met aspect tot den lijwaat inzaam; dog daar na veel ligter t'alpereeren, dan een vreedige toestand, na de]←

333. [hoopeloose conditie van zaaken, aldaar te ver]←

334. [en Comp: wegen niets te goed, wat te doen, zijnde, moet men dan zig vergenoegen, met wenschingen, om ruste, en vrede; ondertusschen, hebben, wij ons laten, wel gevallen, niet alleen t'gegeven antwoord der Tutucorijnse bedienend op de boodschap van den Land regent Martimika, die pretendeerde dat zijner zendeling bij de paarlvischery de present zijn, in substantie dat hij hem al]←

335. [tantw: der tutucorijnse bedienend aan den Landregent en het is, het werk gesteld tot wederbekoming van lijwaate is goedgekeurt.]←

336. [een paarlvischery stond te werden, gehouden, en met mits dien, ook gevorderd haare confederatie wel overdacht na de presente tijd constutie, off in dat geval, om zulx te leur te stellen, en daar omtrent met t'hof niet gebrouilleerd te raaken, niet doenlijk zawezen, met matige kosten, dezelve p:]←

337. [recommandatie aan de Ministers verdagt te zijn, dat landre, te veel uytspattende, eens gevoelig te refreneeren, en met geen minder attentie alle zints tegen te gaan, de quade parten, van Den Catta Sheuver en zijn volk, ter, wij hij, aan de eene zijde nog alboomis kan nalate, de sluipvaartuigen, in zijne havens t'admittere, als met de Butelanghe smocke, laard te konkelen, gelyk blijkt, dat er weder twee sluiptonijst met arreek zijn agterhaald, waar mede na de ordre is gehandeld, en ander, deelt zijne onderdanen, ook zig verstout hebben, gants ongepermitteert, bij het verswaters eiland Bankos te komen, oprijken, dat door middel van]←

338. [en teffens om zijne stranden, striette laath bekruijke, en alle sluijkerijen, te gaan.]←

339. [de sulthan van de maldivos, Overadelijk weggevoerd]←

340. [den Trevancoor heeft aan, anders te doen geweest, dan dat zij niet tegen staande zijn Hoogheid heeft aangenoomen, Candyles, peper aan de caab Comoryn jaarlijks te doen leveren, nogtans deszelfs versock om, 300 ropias op de cust Comandel aan zijn volk te laten afgeven]←

341. [uit land zoude de kinderpokjes weder sterk gegrasfeerd hebben.]←

342. Noodwendigheeden: benodigdheden.←

343. Geassibeerd: toegewezen/bijgeschreven.←

344. Madureese: van de regio Madurai (Zuid-India).↵
345. Sorteering: sortering (van stoffen/goederen).↵
346. want men kan niet bevoe, dat die uit allermiste de Canneel leverantie kan na ndeelig zijn.↵
347. laatst zijnde zijnde van roode docke, op drie baalen, na voldaan, van Jaffanapatnam.↵
348. Hier wordt verwezen naar de lijst van schepen die alhier zijn aangekomen.↵
349. Hier eindigt de tekst van de bladzijde.↵
350. [om reeder, in de text]↵
351. [de afgegevene panden, van signatty aan trevancoor heeft men terug laten cijfferen. -]↵
352. [blijft men het antwoord van trevancoor daar op afwagten.]↵
353. [het w gapat d'oor]↵
354. [metbij: van te detieone]↵
355. [voor atingers schuld 13000:- aangehouden, zijnde]↵
356. [op sw ni 42]↵
357. [op de]↵
358. [n va]↵
359. [s'ante: van de trevancoor ontvanger missive]↵
360. [adere te, aanbij van jsker, deend schepen de Joden.-]↵
361. [s'ante: adij ragia en colastrij leveren peper!.-]↵
362. [de der deend 99 7]↵
363. [en zijn metamunitie van oorlog z'afbiskt.-]↵
364. [s'an ontv]↵
365. [het herbouwen van een tempel op farla is alsnu inge. willigt.-]↵
366. [arty implante samorijnde nairoffen en zijn fatuigelt]↵
367. Belast hebben, Perzianer, en Arabiere, in militaire dienst, voor deze hoofdplaats, aanteemene.↵

368. (de tarwe andere graanen, en wijnen, door dezelve) - The marginal note in the first image mentions "de belastingen op de wijnen, graanen, en 20 f.c. op de lijwaaten" and "zijn geunjit satisfactie bevonde".↵
369. *advance op de gehoudene venduties*↵
370. *gebelde ordrel op de Lijnwaat-inlaans*↵
371. 100 lb.↵
372. dispend↵
373. nodig↵
374. eerst↵
375. Foren↵
376. stuk↵
377. een reglement teegens de pragt geapproveert.↵
378. een reglement teegens de pragt geapproveert.↵
379. Text unclear or damaged.↵
380. ...↵
381. *mittig van een secunde, en scriba in plaats van Hoplijs erweber*↵
382. *en wat er omtrent de peper indigo plantage is in 't werk gesteld*↵
383. *mitsgij gerecommandeert de zuinigheid in de huishouding*↵
384. *nader onderzoek van 't land Lomba*↵
385. *aanstelling van wees en boedelmanneesters*↵
386. *verre mindere dienaaren*↵
387. *de quantiteit van peper en thin die Palembang heeft uitgeleverd*↵
388. *de aangeslagene thin, voor de Koning toegevoegd*↵
389. *de kruijsers mocht, eerder of tijdig uitzeijnde, werden*↵
390. Het woord "zonder" aan het einde van de zin lijkt afgekapt.↵
391. Text unclear; possible transcription error or abbreviation in source.↵

392. Cambodia listed as origin for Gomlak.↵
393. "Traf" refers to the refining process or trade waste.↵
394. Refers to the refining of iron.↵
395. "Lasten" refers to costs/liabilities.↵
396. New section header for Siam.↵
397. "Carga" refers to the cargo or the vessel's load.↵
398. Names of the ships.↵
399. General missive from the previous year.↵
400. f 2000↵
401. 50 zijde rocke↵
402. 12e Maart d'anno stante↵
403. Malacca↵
404. die mans niet heeft kunnen magtig worden↵
405. waar van d'Engelsen hem brief konden geschreeven hebben↵
406. Referring to the cargo/goods.↵
407. Referring to the instructions for the merchant Gerrit Zeeman.↵
408. voort de noodige ordres gesteld ter bemagtiging van t daar bellise, geworden daar buijte, Comp:s Schade.↵
409. onder ernstiege recommandatie, om Een, ruijmer debiet van Lijnwaate, te bevorderen, en de winst aantienlijk te maake, etc.↵
410. nopende de negotie saake, is er niet veel te remarqueeren, geweest.↵
411. de aangaande d'inkomende regte, t noodige aangeschreeven.↵
412. mitsg: nopende het hospitaal gemaakte tot narigt, met bedeelinge der nodige ordres de vereijste ordres de ministers toegedeeld.↵
413. Pagte van drank hoe veel die gereendeerd heeft.↵
414. omtrent de huijshouding, zijnde, de huirlinge, afgechaft.↵
415. mitsg: haare groove abuij, la ontrent Justitieel zaake, getoond.↵

416. De tekst eindigt hier abrupt op de afbeelding.↵
417. Het houden der negotie boeken de novo geschikt.↵
418. *[In de marge: "Lijn-de, aldaar van zijne lading niet heeft kunnen, ontlost worden, en dus zonder die te breeken,"]*↵
419. *[In de marge: "eenlijk na het inneemen der aldaar in de voorraad leggende lijwaat packen,"]*↵
420. *[In de marge: "conform ordre, direct na deese Hoofdplaats te rugge, zonder, en op den 17: Novemb: pass: alhier arriveert is;"]*↵
421. *[In de marge: "Het weder derw: gedepen, cheert nog eenige goedere, daal en boven,"]*↵
422. *[In de marge: "behalve de met pertij, Persijnenburg ontfangens 120 packen, lijwaaten"]*↵
423. Text missing/illegible in original document.↵
424. Text missing/illegible in original document.↵
425. Margin note: "alhoewel nog 204 packen meer bedraagt als 't voorgaande jaar"↵
426. Margin note: "obere vertier van handel", "Op den vertier van koopmanst: niet veel te [c]..."↵
427. Margin note: "beeter succès der handel hebbende, het zelve dus met vergelijking tegens[c]..."↵
428. Margin note: "gemaakte remarque over t accreskeren der last, [c]..."↵
429. Margin note: "Chormandel was verleend geworden met inheereing en de vorige ordre op dat van onze vorige ordre verm: bij besluit op stuk geinkerceert."↵
430. Margin note: "omtrent d'afbetaling der [c]..."↵
431. Margin note: "als de neventgeen: dikor, [c]... deerende bevonden."↵
432. Margin note: "hebbende het afgelegde, eenlijk betrekking tot Nagapatnam"↵
433. Margin note: "water omtrent de muntzake, is voorgevallen, [c]... geordonneert."↵
434. Margin note: "+ [c]... [c]... [c]... [c]..."↵

435. Margin note: “der dien regent daarom behoeve te fajoleeren van al de munterij veel meer tot voordeel van de ingezetenen als voor de comp: strekkende.”↵
436. Margin note: “+ [c]... [c]... [c]... [c]...”↵
437. daane afschrijvinge ter timmeragie en reparatie koste.↵
438. [Note: This manuscript contains a marginal note indicating the text relates to the “dispositie raakende de dienaren” (disposition concerning the servants) and references to the “gedepacheerde ordretna het afgaan der formeele rescriptie” (dispatched order regarding the expiration of the formal rescript).]↵
439. Zake, verder den Lijwaat betreffende.↵
440. Afkeuring van zeekere door de ministers verleende ordre na noorder Chormandel.↵
441. Al te bepaald zijnde.↵
442. Text is cut off on the right margin.↵
443. [zeker apart voorstel van de Raad & Hof]↵
444. [Desfave en Ben S. Corles]↵
445. [daarmee aan de schade te houden, zijnde al reeds bij neevende suiteende brief geteerd.]↵
446. [d’geen de ministers graag eens fehreever, op de best doenlijkste wijze van de hand te schrijven.]↵
447. [als]↵
448. [en haar confederatie gever, of d’Olifanten van de Comp: over zee of manaar niet kon, nen werke betaald.]↵
449. [ter inlandsche, die daar onder, allerhande troubelen, schoon, en, tot ander te wensche, is te, op, van de Liffraat Elephanten van oorlog en Strooperijen, mitsg: schandelijke knevelarijen der hebzugtige land regenter, en mani, gaard of pagters waar door de wevers al dikwils 16:8, gedwongen werden, hunne weefgetouwen, verlatende, zig schuijlt te maaken, om t’ontgaan de roftieke handen, der plunderende parthy, t’geen zeker anders te wenschen, is met aspect tot den lijwaat inzaam; dog daar na veel ligter t’alpereeren, dan een vreedige toestand, na de]↵
450. [Inlandsche vaartuigen over zee op ma, naar te doen bestellen, welke inkomen, die wij dan t’nodige daar over nader zullen, besluyten, naar bevindinge en tijdig verlybh van zaaken, int vervolg. Het Mandureese Rijk legt nog om, welke gelukkig te

dobberen, midden, in violente troubelen, agt, van oorlog en strooperijen, mitsg: schandelijke knevelarijen der hebzugtige land regenter, en mani, gaard of pagters waar door de wevers al dikwils 16:8, gedwongen werden, hunne weefgetouwen, verlatende, zig schuijlt te maaken, om t'ontgaan de roftieke handen, der plunderende parthy, t'geen zeker anders te wenschen, is met aspect tot den lijwaat inzaam; dog daar na veel ligter t'alpereeren, dan een vreedige toestand, na de]←

451. [hoopeloose conditie van zaaken, aldaar te ver]←

452. [en Comp: wegen niets te goed, wat te doen, zijnde, moet men dan zig vergenoegen, met wenschinge, om ruste, en vrede; ondertusschen, hebben, wij ons laten, wel gevallen, niet alleen t'gegeven antwoord der Tutucorijnse bediendend op de boodschap van den Land regent Martimika, die pretendeerde dat zijner zendeling bij de paarlvischery de present zijn, in substantie dat hij hem al]←

453. [tantw: der tutucorijnse bedienend aan den Landregent en het is, het werk gesteld tot wederbekoming van lijwaate is goedgekeurt.]←

454. [een paarlvischery stond te werden, gehouden, en met mits dien, ook gevorderd haare confederatie wel overdacht na de presente tijd constutie, off in dat geval, om zulx te leur te stellen, en daar omtrent met t'hof niet gebrouilleerd te raaken, niet doenlijk zawezen, met matige kosten, dezelve p:]←

455. [recommandatie aan de Ministers verdagt te zijn, dat landre, te veel uytspattende, eens gevoelig te refreneeren, en met geen minder attentie alle zints tegen te gaan, de quade parten, van Den Catta Sheuver en zijn volk, ter, wij hij, aan de eene zijde nog alboomis kan nalate, de sluipvaartuigen, in zijne havens t'admittere, als met de Butelanghe smocke, laard te konkelen, gelyk blijkt, dat er weder twee sluiphonijst met arreek zijn agterhaald, waar mede na de ordre is gehandeld, en ander, deelt zijne onderdanen, ook zig verstout hebben, gants ongepermitteert, bij het verswaters eiland Bankos te komen, oprijken, dat door middel van]←

456. [en teffens om zijne stranden, striette laath bekruijke, en alle sluijkerijen, te gaan.]←

457. [de sulthan van de maldivos, Overadelijk weggevoerd]←

458. [den Trevancoor heeft aan, anders te doen geweest, dan dat zij niet tegen staande zijn Hoogheid heeft aangenoomen, Candyless, peper aan de caab Comoryn jaarlijks te doen leveren, nogtans deszelfs versock om, 300 ropias op de cust Comandel aan zijn volk te laten afgeven]←

459. [uit land zoude de kinderpokjes weder sterk gegrasfeerd hebben.].↵
460. Noodwendigheeden: benodigdheden.↵
461. Geassibeerd: toegewezen/bijgeschreven.↵
462. Madureese: van de regio Madurai (Zuid-India).↵
463. Sorteering: sortering (van stoffen/goederen).↵
464. want men kan niet bevoe, dat die uit allerminste de Canneel leverantie kan na ndeelig zijn.↵
465. laatst zijnde zijnde van roode docke, op drie baalen, na voldaan, van Jaffanapatnam.↵
466. Hier wordt verwezen naar de lijst van schepen die alhier zijn aangekomen.↵
467. Hier eindigt de tekst van de bladzijde.↵
468. [om reeder, in de text]↵
469. [de afgegevene panden, van signatty aan trevancoor heeft men terug laten cijfferen. -]↵
470. [blijft men het antwoord van trevancoor daar op afwagten.].↵
471. [het w gapat d'oor]↵
472. [metbij: van te detieone]↵
473. [voor atingers schuld 13000:- aangehouden, zijnde]↵
474. [op sw ni 42]↵
475. Belast hebben, Perzianer, en Arabiere, in militaire dienst, voor deze hoofdplaats, aanteemene.↵
476. (de tarwe andere graanen, en wijnen, door dezelve) - The marginal note in the first image mentions "de belastingen op de wijnen, graanen, en 20 f.c. op de lijwaaten" and "zijn geunjit satisfactie bevonde".↵
477. The notation "van 787 tot 799 aan H. Ho. Mog. overgegeven" is written in the left margin next to the final entry.↵
478. The notation "van 787 tot 799 aan H. Ho. Mog. overgegeven" is written in the left margin next to the final entry.↵
479. *advance op de gehoudene venduties*↵
480. *gebelde ordrel op de Lijnwaat-inlaans*↵

481. 100 lb.↵

482. dispend↵

483. nodig↵

484. eerst↵

485. Foren↵

486. stuk↵

487. een reglement teegens de pragt geapprobeert.↵

488. een reglement teegens de pragt geapprobeert.↵

489. Text unclear or damaged.↵